

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

JAARSTUKKEN 2024

Raadsvergadering 26 juni 2025

INHOUD

DEEL 1 JAARVERSLAG	2
BESTUURSVERSLAG	4
1.1 Leeswijzer	5
1.2 Het financiële resultaat over 2024	6
1.3 Politiek-bestuurlijke hoofdlijnen	9
PROGRAMMAVERANTWOORDING	12
1.4 Voortgang beleidsopgaven 2024	13
1.5 Algemene Dekkingsmiddelen	35
1.6 Overhead	37
1.7 Vennootschapsbelasting	38
1.8 Onvoorzien	39
PARAGRAFEN	40
1.9 Paragraaf Bedrijfsvoering	41
1.9.1 Informatiebeveiliging en privacy (ENSIA)	44
1.9.2 Wet Open Overheid (WOO)	46
1.9.3 Opvang ontheemden Oekraïne	47
1.10 Paragraaf Lokale Heffingen	48
1.11 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	56
1.12 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	64
1.13 Paragraaf Financiering en Treasury	74
1.14 Paragraaf Verbonden Partijen	81
1.15 Paragraaf Grondbeleid	94
DEEL 2 JAARREKENING	108
2.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	109
2.2 BALANS	114
2.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	117
2.4 TOELICHTING OP DE BALANS	118
2.4.1 OVERZICHT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	130
2.4.2 TOELICHTING OP DE RESERVES EN VOORZIENINGEN	134
2.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	138
2.5.1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2024	138
2.5.2 TOELICHTING PER PROGRAMMA	140
Programma 1 Dienstverlening en bestuur	140
Programma 2 Leefomgeving en veiligheid	142
Programma 3 Vitaal en sociaal	145
Programma 4 Ruimte en economie	150
Programma 5 Bedrijfsvoering en Algemene dekkingsmiddelen	152
2.5.3 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	154
2.5.4 EMU SALDO	159
2.5.5 WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE	160
EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)	160
2.5.6 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING	161
2.5.7 ANALYSE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID	163
2.6 BIJLAGE SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)	169
DEEL 3 OVERIGE GEGEVENS	176
3.1 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	177
DEEL 4 BIJLAGEN	178
4.1 Kredietenstaat	180
4.2 Overzicht arbeidskosten en inhuur 2024	184
4.3 Overzicht van baten en lasten per taakveld	185
4.4 Vaststellingsbesluit jaarrekening 2024	188

DEEL 1

JAARVERSLAG

Bestuursverslag

1.1 Leeswijzer

De jaarstukken 2024 bevat de beleidsmatige en financiële verantwoording over 2024.

De beleidsmatige verantwoording richt zich op de beleidsopgaven van 2024. Per opgave is aangegeven of de opgave wel of niet is gerealiseerd. Bij de niet gerealiseerde opgaven is aangegeven wat de gevolgen voor 2025 (en verder) zijn. De financiële verantwoording is op hoofdlijnen terug te vinden in paragraaf 1.2 Het financiële resultaat over 2024. In paragraaf 2.5.2 Toelichting per programma is het financiële resultaat per programma verder toegelicht.

Daarnaast zijn de verplichte paragrafen opgenomen. Doel van de paragrafen is dat de thema's die op verschillende programma's van toepassing zijn op één plaats in de jaarstukken gebundeld worden weergegeven. In de paragrafen worden beheersmatige aspecten behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Verder bevatten de jaarstukken de financiële verantwoording (jaarrekening) over 2024. Deze is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Balans met de toelichting op de balans
- Overzicht van baten en lasten met de toelichting
- Bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen
- Overige gegevens met de controleverklaring van de onafhankelijk accountant
- Bijlagen met onder andere de kredietenstaat en het vaststellingsbesluit.

1.2 Het financiële resultaat over 2024

Geachte leden van de raad, geachte lezer,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken van 2024 aan. Zij vormen het sluitstuk van de planning- en controlcyclus 2024. Het college legt in de jaarstukken verantwoording af aan de raad in hoeverre zij erin is geslaagd de in de begroting 2024 voorgenomen beleidsopgaven te realiseren en in hoeverre dit tijdig en binnen de beschikbaar gestelde budgetten is gebeurd. Dit alles is per programma weergegeven.

EEN POSITIEF FINANCIËEL RESULTAAT (REKENINGRESULTAAT) VAN € € 418.000

Tabel 1 geeft op totaalniveau een vergelijking van de begrote en gerealiseerde cijfers over 2024. Het financiële resultaat (rekeningresultaat) over 2024 voor bestemming bedraagt € 418.000 en komt nagenoeg overeen met het resultaat dat was begroot € 388.000. In het geraamde resultaat zijn de bij de begroting 2024 en via tussentijdse begrotingswijzigingen door de raad gevoteerde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves verwerkt.

Op 9 november 2023 heeft de gemeenteraad de begroting 2024 vastgesteld. Het begrote resultaat voor 2024 daarin was € 173.000 voordelig. Met het vaststellen van de perspectiefnota 2025-2028 (inclusief voorjaarsnota), de najaarsnota 2024 en de slotwijziging 2024 is dit begrote resultaat bijgesteld tot € 388.000 voordelig. Het resultaat voor bestemming in voorliggende jaarrekening 2024 komt nu uit op € 418.000 voordelig.

Tabel 1 Een vergelijking op totaalniveau van de begrote en gerealiseerde cijfers over 2024.

Alle programma's	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			(bedragen x € 1.000)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal producten	-52.351	52.637	286	-61.446	62.023	577	-59.827	59.491	-336	1.619	-2.531	-913
Saldo van baten en lasten	-52.351	52.637	286	-61.446	62.023	577	-59.827	59.491	-336	1.619	-2.531	-913
Mutaties reserves	-1.127	1.015	-112	-1.840	1.651	-189	-1.861	2.615	754	-22	964	942
Resultaat	-53.479	53.652	173	-63.285	63.674	388	-61.688	62.106	418	1.597	-1.567	30

Het voordelig resultaat ad € 418.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door:

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 481.000 nadelig

- Uitkeringen voormalige bestuurders: nadeel van € 100.000
Voor een tweetal bestuurders hebben wij een wachtgeldverplichting, deze zijn ten dele in onze begroting voorzien, maar vallen ruim hoger uit dan op basis van de begroting 2024 is berekend.
- Pensioenvoorziening wethouders: nadeel van € 201.000.
Voor onze (oud)bestuurders hebben wij de verplichting om een pensioenvoorziening te vormen. Door een lagere rente, hogere levensverwachting en vervanging van een bestuurder is er aanvullende in de voorziening gestort.
- Voorziening wachtgelden oud-bestuurders: nadeel van € 180.000
Voor een tweetal oud-bestuurders is per 31 december 2024 een voorziening getroffen. De omvang van de voorziening bevat de verwachte verplichting, waarbij eind 2025 één oud-bestuurder met pensioen gaat. De andere oud-bestuurder heeft tot en met begin 2027 recht op wachtgeld.

005 Raad en Raadsondersteuning

€ 31.000 nadelig

Stijging van de accountantskosten, door onder andere een groter aantal SISA-regelingen en de complexiteit van deze regelingen.

020 Integrale veiligheid

€ 95.000 nadelig

Door onderhoud aan het pand, voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, door langduriger intensief gebruik.

030 Wegen, straten en pleinen

€ 125.000 nadelig

Doordat een langdurige vacature, die gelet op de huidige arbeidsmarkt moeilijk was in te vullen, en door ziekte was het nodig om personeel in te huren.

065 Onderwijs algemeen**€ 63.000 voordelig**

Lagere lasten voor leerlingenvervoer doordat een verre rit fors goedkoper uitviel. Daarnaast zien we een lichte teruggang in het aantal kinderen in de leeftijd van het basisonderwijs.

085 Sport**€ 285.000 voordelig**

De afrekening van de specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022- 2023 heeft in het derde kwartaal van 2024 plaatsgevonden en was op basis van het voorzichtigheidsprincipe niet meegenomen in de jaarrekening 2023. Voor 2024 ontstaat hierdoor een voordeel van € 170.000. De specifieke uitkering stimulerings sport 2023 laat ook een voordeel zien van € 115.000. Ook met deze afrekening was op basis van het voorzichtigheidsprincipe nog geen rekening gehouden in de jaarrekening 2023.

100 Sociaal domein**€ 72.000 voordelig**

Het tekort op het BUIG-budget, inkomensondersteuning, inclusief het positief resultaat uit 2023 en nog te betalen vangnetuitkering bedraagt € 378.000. De voornaamste redenen zijn: stijging van de lasten als gevolg van meer klanten tegen een hogere gemiddelde prijs en afboekingen op de voorziening dubieuze debiteuren. Vanwege het forse tekort, gaat de gemeente over 2024 opnieuw een vangnetuitkering aanvragen. Tegenover dit nadeel staat een nog te ontvangen vangnetuitkering 2023 van € 290.000.

De Gemeenschappelijk Regeling Sociaal, onderdeel bedrijfsvoering, zorgt voor aanvullend positief effect van € 160.000. Het voordeel wordt in belangrijke mate verklaard door openstaande vacatures, die in 2024 niet volledig ingevuld konden worden.

105 Sociaal domein**€ 987.000 voordelig**

Het voordeel kent een viertal verklaringen:

- De voorlopige afrekening Service Organisatie Jeugd (SOJ) over 2024 laat, ten opzichte van onze huidige begroting 2024, een voordeel zien van € 578.000.
- Afrekening flexibele budget Maatschappelijke Agenda (MAG) 2023 voordeel van € 62.000.
- Vrijval niet bestede middelen nieuwe wet inburgering door Sociale Dienst Drechtsteden: € 160.000 voordeel.
- De voorlopige afrekening 2024 en de afrekening 2023 van beschermd wonen levert een voordeel van € 187.000.

160 Omgevingszaken**€ 298.000 voordelig**

Hogere leges inkomsten (€ 298.000). In 2023 liep er een aantal aanvragen voor grote omgevingsvergunningen die nog niet waren afgerond. Hierdoor was er toen sprake van minder legesopbrengsten dan begroot. Dit jaar is er sprake van fors meer opbrengsten aan leges, dit is het inhaaleffect van 2023.

165 Ruimtelijke ontwikkeling**€ 96.000 nadelig**

Hier is sprake van een nadeel van € 96.000. Deze kosten hangen samen met het totale gebied 't Oog. Deze kosten zijn niet verhaalbaar en komen daarmee ten laste van het resultaat.

210 Uitkering gemeentefonds**€ 290.000 voordelig**

De hogere inkomsten worden grotendeels verklaard door de effecten van de decembercirculaire 2024 (€ 140.000) en diverse verrekeningen uit voorgaande jaren (€ 150.000).

215 Kapitaallasten**€ 74.000 voordelig**

Lagere lasten op aangetrokken financieringsmiddelen door een lagere financieringsbehoefte. De benodigde financieringsmiddelen zijn sterk afhankelijk van de voortgang van investeringsprojecten en grondexploitaties. Deze voortgang is vooraf moeilijk in te schatten.

220 Bedrijfsvoering**€ 851.000 nadelig**

De hoofdoorzaken van de overschrijding zijn:

- Inhuur € 267.000 nadeel;
- Overige personeelskosten waaronder een donatie in de voorziening verlofsparen € 220.000 nadeel;
- Samenwerkingsverbanden, € 375.000 nadeel.

Saldo van kleinere mee- en tegenvallers**€ 28.000 voordelig**

VOORSTEL VOOR BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Voorgesteld wordt het positieve resultaat van € 418.139 als volgt te bestemmen:

▪ Toevoegen aan de algemene reserve (gelabeld)	€	84.000
▪ Toevoegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein	€	59.000
▪ Toevoegen aan de algemene reserve	€	275.139

Algemene reserve (gelabeld)

Voor de uitvoering van een tweetal onderwerpen wordt voorzien dat de beschikbare middelen in 2025 niet toereikende zullen zijn voor de uitvoering. Om deze middelen in 2025 aan te kunnen wenden, stellen wij voor om voor de volgende onderwerpen de bedragen te oormerken in de algemene reserve:

▪ Maatschappelijke Agenda (MAG)	€	62.000
▪ Spreidingswet	€	22.000

Daarbij stellen wij voor dat het college van de raad het mandaat krijgt om deze middelen zo nodig in 2025 via het college beschikbaar te stellen en achteraf via de P&C cyclus aan de raad verantwoording af te leggen.

Maatschappelijke Agenda (MAG)

In 2024 heeft een afrekening van het flexibele budget Maatschappelijke Agenda (MAG) over 2023 plaatsgevonden (€ 62.000), voorgesteld wordt om deze middelen in 2025 voor de MAG in te zetten.

Veel initiatieven hebben de gemeente weten te vinden voor een bijdrage. Voor 2025 is besloten om een aantal organisaties een begrotingssubsidie toe te kennen. In de begroting is echter geen rekening gehouden met indexatie. Door stijgende loonkosten als gevolg van CAO-verhogingen zijn de subsidieaanvragen hoger uitgevallen dan oorspronkelijk begroot. Het overschot van 2024 kan worden ingezet om deze indexatie op te vangen. Daarnaast zien we in de eerste maanden van 2025 een aanzienlijke toename van subsidieaanvragen binnen de MAG, mede door nieuwe initiatieven die in aanmerking komen. Het flexibele MAG-budget voor nieuwe initiatieven is dit jaar beperkter door de toekenning van begrotingssubsidies en de plafonds die zijn ingesteld voor bestaande activiteiten. Door dit flexibele budget te verruimen, kunnen we meer nieuwe initiatieven ondersteunen met een opstartsubsidie.

Spreidingswet

De uitvoering en implementatie van de Spreidingswet heeft meer tijd gekost dan eerder kon worden voorzien, door onduidelijkheid over uitvoering van de wet vanuit de rijksoverheid (nieuw kabinet) en doordat het overleg in de regio en met buurgemeente Sliedrecht complexer bleek en een langere doorlooptijd kent. Het project omvat het door de gemeente Sliedrecht te realiseren AZC voor ook het opvangen van de taakstelling aan huisvesting van asielzoekers van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Dit betekent dat er ook in 2025 nog werkzaamheden worden uitgevoerd voor de voorbereiding en uitvoering van dit project, waar ook nog de nodige kosten voor gemaakt kunnen moeten worden. Voorgesteld wordt daarom het resterend deel van het budget (€ 22.000) in 2025 beschikbaar te stellen.

Bestemmingsreserve Sociaal Domein

Het college heeft op 12 december 2023 besloten om voor het traject Vrouwenproject Empowerment en participatie € 59.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Via de perspectiefnota 2025-2028 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Het traject is in 2024 uitgevoerd. Destijds is besloten om de kosten ten laste van de reserve te brengen omdat nog onvoldoende zicht was op de ontwikkeling van de rijksmiddelen voor inburgering. Bij het opstellen van de jaarstukken is gebleken dat de in 2024 ontvangen rijksmiddelen van dien omvang zijn dat de kosten van het traject hieruit betaald kunnen worden. Conform de BBV-voorschriften is de onttrekking aan de reserve wel in de jaarstukken verwerkt, hetgeen het jaarrekeningresultaat positief beïnvloed. Voorgesteld wordt om via resultaatbestemming het bedrag van € 59.000 weer terug te storten in de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

1.3 Politiek-bestuurlijke hoofdlijnen

In deze paragraaf zijn de politiek bestuurlijke hoofdlijnen over het jaar 2024 weergegeven.

'Samen Verder'

In 2023 voerde Deloitte en De Reeder een onderzoek uit naar de stand van zaken in de organisatie. De uitkomsten van dit onderzoek zijn vervat in het rapport "Van verdeeld naar gedeeld leiderschap" wat begin 2024 in de gemeenteraad is besproken. Het rapport was confronterend maar de bevindingen werden (h)erkend. Nadrukkelijk is onderkend dat het invullen van de aanbevelingen een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn en gezamenlijk optrekken vragen van organisatie, college en gemeenteraad. In mei 2024 is het plan van aanpak besproken en zijn de aanbevelingen geprioriteerd. Door de ingestelde Monitoringsgroep vindt bewaking plaats van de uitvoering van de aanbevelingen en vindt afstemming plaats tussen organisatie, college en gemeenteraad. In 2024 zijn er diverse stappen gezet in de uitvoering van de aanbevelingen. In 2025 wordt hier verder vervolg aan gegeven.

Intergraal Veiligheids Plan

Op initiatief van team veiligheid is er door het Onderzoekscentrum Drechtsteden een dashboard ontwikkeld waarin de gemeente het aantal geregistreerde misdrijven, overtredingen en Fiximeldingen kan terugzien. Daarnaast is er, als onderdeel van informatiegestuurd werken, ook een ondermijningskaart aan toegevoegd waar bovenstaande informatie aan kamer van koophandel data wordt gekoppeld. Verdere koppelingen van openbronnen wordt onderzocht. Het dashboard is tijdens de tafeltjesmarkt met de raad op 29 november 2024 gepresenteerd aan de aanwezige gemeenteraadsleden.

In 2025 wordt het veiligheidsdashboard in gebruik genomen door team veiligheid. Daarnaast wordt ook de ondermijningskaart verder ontwikkeld om mogelijke signalen eerder op te merken. Deze informatie wordt gebruikt om keuzes op inzet te maken en om de raad en het college te informeren over de stand van zaken. Het eerste halfjaar van 2025 wordt gebruikt om aan de doorontwikkeling van het dashboard te werken.

Aanpak ondermijning

Gemeente Hardinxveld-Giessendam is een veilige gemeente en dat willen wij zo houden. Daarom is er geïnvesteerd op onderwerp ondermijning zodat er geen voedingsbodem ontstaat voor georganiseerde criminaliteit. Er is specifiek aandacht geweest voor de weerbaarheid van ondernemers, inwoners en jeugd. Onder andere door het organiseren van diverse events en specifieke projecten om het bewustzijn te vergroten. Verder werd er intensief en integraal samengewerkt met partners zoals buurgemeenten, het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC), Platform Veilig Ondernemen (PVO), Veiligheidsalliantie Rotterdam (VAR) en politie.

Regionaal Risicoprofiel (RRP) Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

In 2024 heeft de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een nieuw Regionaal Risicoprofiel (RRP) opgesteld. Hierover heeft onze gemeenteraad haar zienswijze gegeven en is daarna vastgesteld. Het profiel schetst een aantal scenario's die uiteen zijn gezet naar waarschijnlijkheid dat het gebeurt en de mate van impact. Voorbeelden hiervan zijn (langdurige) stroomuitval en overstromingen. Het RRP is aan onze gemeenteraad gepresenteerd tijdens de ontmoeting van 21 november 2024. Ten aanzien van het beleidsplan, wat de uitvoering behelst, heeft de gemeenteraad geschreven dat er aandacht dient te zijn voor risicocommunicatie. Oftewel, wat kunnen inwoners zelf doen ter voorbereiding op crisissen en rampen. De uitvoering van diverse activiteiten als preparatie op de scenario's uit het RRP is gepland in de jaren 2025 en verder.

Regionale Regie Tafel (RRT) opvang vluchtelingen

Regionaal spreken we aan de regietafel over de opvang van vluchtelingen, Oekraïners en het huisvesten van statushouders. Als gevolg van het besluit van de raad voeren we gesprekken met de gemeente Sliedrecht over de invulling van onze opgave Spreidingswet in het door hen te bouwen AZC.

Woningbouw

In 2024 is een aanzienlijk aantal woningen en wooneenheden gerealiseerd op onder meer de locaties IJzergieterij, Blauwe Zoom, Zwaluwpad, op de voormalige Giessenschoollocatie en in de Lange Wei. Diverse andere projecten zoals De Nieuwe Dam zijn in aanbouw genomen. In december 2024 zijn door Fien Wonen, de Huurdersraad Hardinxveld-Giessendam en de gemeente de Prestatieafspraken 2025-2027 ondertekend. Hierin zijn de gezamenlijke ambities en activiteiten voor de komende jaren vastgelegd, waaronder de afspraak om de komende jaren een flink aantal nieuwe sociale huurwoningen te gaan bouwen.

De raad heeft besloten tot aankoop van gronden aan de Nassaustraart en voor die locatie is een woningbouwproject in voorbereiding genomen, dat voor een groot deel zal bestaan uit sociale huur- en betaalbare koopwoningen. De provincie heeft subsidies verleend om de bouw van deze categorieën woningen mogelijk te maken. Verder is besloten om 14 woningen op de locatie Pieter de Hooghstraat te realiseren met toepassing van de zogenoemde koopstartregeling. De selectie van de bouwer van de woningen is gestart. In 2024 is de regionale woningmarktanalyse uitgevoerd en is lokaal gestart met het opstellen van de woonzorganalyse. Beide onderzoeken zijn belangrijke bouwstenen voor het in 2025 te actualiseren woonbeleid.

Beheer en onderhoud openbare ruimte

Voor het beheren en in standhouden van de openbare ruimte is goed onderhoud van belang. Het onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud en periodiek onderhoud. Verder is op gezette tijden een grotere renovatie nodig voor het in stand houden en om ervoor te zorgen dat de openbare ruimte voor iedereen bruikbaar blijft of verbeterd.

Schoon, heel en veilig is daarvoor het uitgangspunt. Het dagelijks onderhoud van wegen en groen wordt voor een groot deel door de buitendienst (medewerkers groen, grijs en riolering) gedaan.

Het grotere onderhoud wordt uitbesteed evenals vervangingswerk van riolering en verharding. Groter onderhoud is het reinigen en inspecteren van riolering, vegen en onkruidbestrijding op wegen. Naast voorspelbaar onderhoud zoals asfalteren Rivierdijk, kunnen zich ook calamiteiten voordoen, zoals het bezwijken van het riool bij de brug over de Wetering in de Nieuweweg. Verder kwam uit de rioolinspectie onverwachte schade aan het licht in diverse rioolstrengen in Giessendam-West.

Maar in hoofdzaak is de basis voor al deze werkzaamheden vastgelegd in onze beheer- en beleidsplannen. Deze plannen hebben een beperkte looptijd en worden periodiek geactualiseerd. De afgelopen jaren zijn het groenbeleidsplan en het watertakenplan opgesteld en geactualiseerd. Voor de volgende plannen is de actualisatie opgestart om medio 2025 afgerond te kunnen worden. Het gaat om het wegenbeheerplan, civiele kunstwerkenbeheerplan, bomenbeleidsplan en beheerplan begraafplaatsen en speelplaatsenbeleidsplan. Voor 2026 staat de actualisatie van het beheerplan openbare verlichting op de planning. Het belangrijkste onderdeel van het huidige plan het vervangen van traditionele verlichting door Ledverlichting is grotendeels afgerond.

Duurzaamheid

Ook in Hardinxveld-Giessendam moeten we minder energie verbruiken, ook in woningen. De belangrijkste manier om dat te bereiken is het (beter) isoleren van woningen. Dat staat buiten kijf. Als gemeente hebben we dan ook de opdracht gekregen om te komen met een Lokale Aanpak Isolatie (LAI). Om daar goed op voorbereid te zijn is al in 2023 gestart met een pilotproject. Met name gericht op de vraag hoe wij als gemeente inwoners beter kunnen adviseren en ondersteunen (ook financieel) bij het isoleren van hun woningen. Bijvoorbeeld door gericht advies aan huis en een hoge mate van ontzorging bij het uitvoeren van isolatie maatregelen, het liefst in samenwerking met lokale en regionale marktpartijen. Die pilot heeft zijn vruchten afgeworpen, omdat het model dat in Hardinxveld-Giessendam werd ontwikkeld in 2024 zijn doorvertaling heeft gevonden in niet alleen een regionale aanpak voor de komende jaren, maar ook de basis is geweest voor aanpakken elders in het land. Daar zijn we natuurlijk best trots op. Maar het laat vooral zien dat het van belang is als overheid dicht bij je inwoners te staan.

Team Sportservice

Wij maken gebruik van de expertise van Team Sportservice op twee vlakken: ter ondersteuning van sportverenigingen en voor de uitvoering van Sportakkoord II. Onze verenigingsadviseur helpt clubs bij hun ontwikkeling, versterking en toekomstbestendigheid. Dit omvat onder andere ledenwerving, verduurzaming en het creëren van een veilig sportklimaat. De coördinator Sport & Preventie zet zich in voor een gezonde en inclusieve sportomgeving, met een directe koppeling naar de ambities uit Sportakkoord II. Dit omvat onder andere het stimuleren van een positieve sportcultuur en het bevorderen van een leven lang sporten en bewegen. De coördinator Sport & Preventie werkt hierbij samen met het Kernteam, waarin verschillende sport gerelateerde partijen uit Hardinxveld-Giessendam zijn vertegenwoordigd. Daarnaast biedt Team Sportservice ondersteuning bij subsidieaanvragen vanuit het SPUK-budget Sportakkoord. Dankzij deze samenwerking dragen we bij aan een sterker en vitaler sportnetwerk binnen onze gemeente.

Jeugdhulp

In 2024 zijn er hervormingen doorgevoerd op het gebied van de jeugdhulp in de gemeente. Deze maatregelen zijn gebaseerd op landelijk beleid (Hervormingsagenda en het Toekomstscenario) en de wens

meer grip te hebben op de kosten van de jeugdhulp. Het sociaal team heeft gewerkt om de hervormingen in praktijk om te zetten. Voorbeelden van hervormingen zijn dat het sociaal team in (veiligheids) casuïstiek meer zelf hulp- en ondersteuning biedt, werkt op basis van feiten en analyse en samenspraak met collega's en de inwoners/gezinnen. Het gevolg hiervan is dat de juiste hulp wordt geboden op de juiste plek met de juiste personen. Hierdoor krijgen we steeds meer grip op het proces en de kosten van de jeugdhulp.

MAG

In 2024 hebben we zelf het penvoerderschap van de MAG op ons genomen. We hebben 45 activiteiten kunnen ondersteunen met een subsidie vanuit de MAG. Organisaties, verenigingen, vrijwilligers en inwoners kunnen bij de gemeente een subsidie aanvragen voor een maatschappelijke activiteit die bijdraagt aan de thema's: Levendigheid, Verbinding, Omzien naar elkaar en Vitaliteit. We hebben het proces tot aanvragen hetzelfde gehouden voor alle aanvragers. Er is een nieuwe website gelanceerd waar alle aanvragers eenvoudig een aanvraag kunnen doen. Inwoners die een kleine bijdrage vragen voor een buurtactiviteit kunnen terecht bij de buurtwerkers van Servanda. We hebben verschillende activiteiten en/of organisaties met elkaar verbonden om nog meer inwoners te bereiken. Er is dit jaar een feestelijke opening geweest waar al onze partners voor waren uitgenodigd. Voor de zomer heeft een tweede bijeenkomst plaatsgevonden met als thema: 'Een kijkje in elkaars keuken'. Er wordt in het eerste kwartaal van 2025 een jaarrapportage MAG 2024 aangeboden aan de gemeenteraad.

Zegen en dank aan God

Wij weten ons bevoorrecht om te mogen leven in een land waar het leven voor velen goed is en hebben daarbij een gevoel van dankbaarheid. Een deel van de inwoners in onze gemeente geeft die dankbaarheid ook een religieuze verdieping en vraagt zegen en brengt dank aan God. Dat gevoel, zo weten wij, wordt ook door een groot deel van uw raad en ons college gedeeld.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam, 26 juni 2025

de secretaris,

de burgemeester,

S.M. van der Stel

D.A. Heijkoop

Programmaverantwoording

1.4 Voortgang beleidsopgaven 2024

Zoals met u is afgestemd via de auditcommissie treft u dit jaar in de jaarstukken een andere systematiek aan als het gaat om de verantwoording van de beleidsopgaven. Deze gewijzigde systematiek is voor het eerst voorgegeven in de najaarsnota 2024. De andere systematiek past in de aan het begin van deze collegeperiode ingezette doorontwikkeling van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). De wens is om daarmee focus aan te brengen op doelen en balans te vinden ten opzichte van de beschikbare menskracht en middelen.

Aan de hand van twee kleuren (rood en groen) geven we aan wat de stand van zaken is. Daar is ook een toelichting aan gekoppeld. De uitleg van de kleuren is als volgt:

- **Groen:** de opgave is gerealiseerd
- **Rood:** de opgave is in dit begrotingsjaar niet gerealiseerd.

Het leidende principe is dus de realisatie binnen een begrotingsjaar. De categorie rood wil daarmee niet automatisch zeggen dat er geen (deel)resultaten geboekt zijn, maar wel dat de beleidsopgave zoals verwoord in de begroting 2024 niet gehaald is. Toegelicht wordt wat de oorzaak is waarom een opgave niet is gerealiseerd, tevens wordt aangegeven wat de consequenties zijn en tot slot wordt aangegeven wat de gevolgen zijn voor 2025 (en verder).

We realiseren ons dat deze systematiek op een aantal punten nog verder ontwikkeld moet worden. Binnen de ambtelijke organisatie zijn stappen gezet om de P&C-cyclus door te ontwikkelen. De voorliggende jaarrekening is daar een tweede uiting van. In de doorontwikkeling van de P&C-cyclus staan enkele principes centraal:

- **Betere verbinding tussen de P&C-producten onderling:** we starten met een degelijke begroting inclusief duidelijk geformuleerde, meetbare beleidsdoelen per jaar en we monitoren en verantwoorden tussentijds in een voorjaarsnota en najaarsnota. En uiteindelijk leidt dat tot een definitieve verantwoording in de jaarrekening.
- **Betere verbinding tussen beleidsdoelen/opgaven en de financiën:** we werken aan opgaven die financieel haalbaar zijn en brengen waar nodig meer focus aan.
- **Een robuuste ambtelijke organisatie:** we hebben inzicht in alle (reguliere en opgavegerichte) werkzaamheden van de ambtelijke organisatie, houden bij het formuleren van onze opgaven en doelen rekening met de beschikbare ambtelijke capaciteit, en prioriteren waar dat nodig is.

Welzijn & Zorg

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"We organiseren zorg en ondersteuning dicht bij de inwoners en starten we met WMO-begeleiding vanuit het sociaal team."	●	Het Sociaal Team en de consultants van de SDD beslissen sinds 2024 samen over Wmo-aanvragen voor begeleiding. Wanneer passend, pakken de maatschappelijk werkers van het Sociaal Team de begeleidingsvraag zelf op.	-
We zorgen voor een basisteam dat bestaat uit medewerkers in dienst van de gemeente	●	Het Sociaal Team had voor 90% de medewerkers zelf in dienst van de gemeente. Er zijn een aantal kleine DVO-contracten die expertise leveren aan het Sociaal Team.	-
"We werken gezamenlijk met maatschappelijke partners aan een toekomstbestendig plan rondom het thema vergrijzing."	●	Naar aanleiding van het thema vergrijzing tijdens de partneravond en vanuit de Gezond en actief leven akkoord (GALA) middelen zijn er diverse projecten voor kwetsbare ouderen gestart of is er een vervolg aan gegeven. Het gaat om de projecten 'dementievriendelijke samenleving', 'vervangende mantelzorg aan huis' en 'valpreventie'. Er is geen apart beleidsplan opgesteld. Het thema is namelijk verweven in (de uitvoering van) de lokale gezondheidsnota, het plan van aanpak GALA en de visie op welzijn.	In 2025 gaan we aan de slag met een visie op welzijn 'het versterken van de sociale basis'
Om de schaarste in de zorg (zorgprofessionals) op te vangen starten we in 2024 een pilot om inwoners op een digitale manier te ondersteuning/thuishulp te bieden. We werken daarin samen met onze lokale zorgpartijen.	●	Er zijn veel ontwikkelingen op het digitaliseren van de zorg. Zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties doen veel aan innovatie om meer digitale zorg aan te kunnen bieden. Dat maakt een pilot vanuit de gemeente overbodig. We volgen deze ontwikkeling bij de zorgaanbieders en stimuleren deze.	We leggen dit bij de zorgaanbieders neer.
Vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) is iedere gemeente verplicht een mentaal gezondheidscentrum in te richten. We starten in 2024 met een eerste pilot. We geven hier uitvoering aan samen met de huisartsen en GGZ-instellingen. De gelden worden gedekt binnen het IZA.	●	De zorgverzekeraar VGZ en het Zilveren Kruis moeten het transformatieplan goedkeuren om zo de middelen vanuit het IZA te verkrijgen. Dit proces heeft vertraging opgelopen door alle landelijke ontwikkelingen en onzekerheden.	Zodra er goedkeuring is op het transformatieplan starten we met de pilot.

Vanaf 1 januari geven we uitvoering aan de MAG 2.0 onder penvoerderschap van de gemeente.	●	Vanaf 2024 zijn de subsidies van de MAG verstrekt door de gemeente.	Voor de zomer van 2025 wordt er een jaarrapportage over 2024 aangeleverd bij de gemeenteraad.
"Er wordt gewerkt met de vernieuwde MAG doelen: Verbinden, Omzien naar elkaar, Levendigheid en Vitaliteit."	●	In 2024 is gestart met de nieuwe MAG doelen, deze zijn vastgelegd in het vastgestelde programma MAG, met de daarbij horende beleidsregels en nadere regels.	-
"We geven in de MAG ook uitvoering aan de thema's vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord en gebruiken hiervoor de SPUK gelden."	●	Vanuit de MAG is er bijgedragen aan de buurtkamers en mantelzorgondersteuning door Servanda. Jong JGZ richt zich op Kansrijke Start en werkt aan een ketenaanpak Kind op Gezond Gewicht.	-

Vluchtelingen & statushouders

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"We streven naar de instandhouding van 2 opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen, zolang de noodzaak hiervoor aanwezig is."	●	De behoefte aan opvangcapaciteit is door de aanhoudende oorlog onverminderd gebleven. Beide locaties waren het hele jaar volledig bezet.	-
We huisvesten de statushouders conform de taakstelling van het Rijk.	●	In 2024 is de taakstelling voor huisvesting van statushouders niet volledig gerealiseerd. Eind 2024 bedroeg de achterstand in te huisvesten statushouders 6 personen.	De achterstand uit 2024 wordt toegevoegd aan de nieuwe taakstelling voor de eerste helft van 2025. Op verzoek van de provincie (vanuit de toezichthoudende rol op gemeenten bij realisatie van de taakstelling) hebben we een plan van aanpak opgesteld hoe we de achterstand in 2025 denken in te lopen. Dit plan van aanpak wordt uitgevoerd en in de loop van het jaar gemonitord en indien nodig bijgesteld.

"Met het participatieproject willen we in 2024 vijf inwoners die nog onder de ""oude"" wet inburgering 2013 vallen begeleiden naar werk."		De doelstelling van 'begeleiden naar werk' is te ambitieus gebleken. Werk is niet voor iedereen een haalbaar perspectief. Wel zijn in 2024 circa 5-10 inwoners uit deze doelgroep begeleid richting een hogere trede op de participatieladder. Inwoners zijn gestart met bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of een participatieplek. Een enkeling is wel uitgestroomd richting werk.	Er is een ontwikkeling om statushouders al in het AZC te laten starten met inburgering. De verwachting is dat dat zal helpen.
"We vragen nadrukkelijk aandacht voor de vrouwelijke statushouder, die achterblijft in de participatie. We creëren sterkere basis voor vrouwelijke statushouders door in te zetten op meer participatie en weerbaarheid door middel van een coaching traject."		Het project Vrouwen Empowerment door Vluchtelingenwerk is positief afgesloten. 8 vrouwen zijn een trede op de participatieladder gestegen.	Door het positieve resultaat wordt het project in 2025 voortgezet.
"Door de opvang van Oekraïense gezinnen is de taalklas weer noodzakelijk om onderwijs te bieden. De gelden die hiervoor nodig zijn worden gedekt uit het budget Oekraïne."		De taalklas voor Oekraïense gezinnen telde 24 lessen van 2,5 uur met een totaal van 60 lesuren.	Het traject wordt in 2025 afgerond.

Bouwen, wonen & projecten

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
We programmeren en prioriteren woningbouw op basis van een gemiddelde oplevering van 80 woningen per jaar.		In 2024 zijn ruim meer woningen gebouwd (circa 130 woningen plus nog een aantal woonzorgeenheden) dan het nagestreefde gemiddelde jaarlijkse aantal van 80 woningen.	Gelet op het aantal in aanbouw zijnde woningen en de in ontwikkeling zijnde woningbouwprojecten kan ook de eerstkomende jaren naar verwachting het gemiddelde aantal van 80 te bouwen woningen gerealiseerd worden. Voor de jaren daarna is verdere sturing op het woningbouwprogramma nodig. Dit krijgt vorm bij het in 2025 te herijken woonbeleid.

We starten met het opstellen van een Omgevingsvisie die uiterlijk medio 2025 vastgesteld wordt.		In het vierde kwartaal van 2024 is een start gemaakt met het opstellen van de Omgevingsvisie door middel van: een beleidsanalyse, ambtelijke ontwerpateliers, participatie- en informatieavonden met onder andere de gemeenteraad, participatiessessie 'op straat' en een online enquête.	In 2025 wordt verder gewerkt aan het opstellen van de Omgevingsvisie met als mijlpalen voor college en gemeenteraad: ▪ Maart: het bespreken van de richtinggevende keuzen; ▪ Mei: het bespreken van de concept omgevingsvisie; ▪ November: het definitieve concept omgevingsvisie wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.
We starten met de eerste stappen om vanuit het tijdelijke Omgevingsplan (van rechtswege) te komen tot een definitief Omgevingsplan.		In 2024 is een start gemaakt met het regionaal uitwerken van de milieuthema's die vanuit de 'bruidsschat' en deze verwerken in regels voor het Omgevingsplan.	In 2025 wordt de aanpak van het thematisch invullen van het Omgevingsplan op milieuthema's verder voortgezet, samen met de regio Zuid-Holland Zuid. Ook wordt er ingezet op het verder vullen van het Omgevingsplan op andere beleidsterreinen en het eventueel herzien van beleid ten behoeve hiervan.
We continueren de inzet op het spoor 'Anders werken' (Omgevingswet): specialistische opleidingen en trainingen in het kader van cultuurverandering worden voortgezet.		Het spoor gericht op mindset (ja, mits), effectieve communicatie, feedback geven, conflicthantering en procesmanagement is in 2024 onder het project 'invoering Omgevingswet' niet uitgevoerd.	In het traject van de organisatiedoortontwikkeling is ook aandacht voor cultuur en patronen in de organisatie. Dat heeft een relatie met het geven van feedback en effectief communiceren. Deze thema's staan al langer centraal als het gaat om de cultuur van de organisatie. Dit wordt dus losgekoppeld van de specifieke

			opgave die gekoppeld is aan de invoering van de Omgevingswet
We zetten in op de doorontwikkeling van het spoor 'Digitaal stelsel'.		Afgelopen jaar zijn toepasbare regels (vergunning check etc.) gemaakt voor de uitwegvergunning en op het DSO geplaatst. Ook is een eerste stap gezet voor toepasbare regels voor de activiteit 'het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.	Voor de nieuwe bodemregels wordt gewerkt aan toepasbare regels (vergunning checks, meldingen en indieningsvereisten) voor op het DSO. Bij omgevingsplanwijzigingen wordt gekeken of de toepasbare regels moeten worden gemaakt en of aangepast. Uit ervaringen worden ook bestaande toepasbare regels aangepast mochten uit signalen blijken (landelijk of lokaal) dat deze niet duidelijk zijn. De doorontwikkeling van de topactiviteiten staat op dit moment stil. Deze werkzaamheden waren belegd bij het team Omgevingszaken, maar met het overbrengen van de bouwtaken naar OZHZ zijn deze werkzaamheden achtergebleven en (nog) niet belegd.
Volgen van ontwikkelingen om vanuit lokaal ondernemersinitiatief een jachthaven mogelijk te maken.		Er zijn geen ontwikkelingen geweest die tot ondernemersinitiatieven hebben geleid.	-
"Ontwikkeling Huis van de gemeente In 2024 zullen varianten aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Aansluitend zal de gekozen variant verder worden uitgewerkt en ter besluitvorming aan		Diverse varianten zijn voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft vervolgens besloten voor de realisatie van een variant.	De voorbereidende werkzaamheden zijn gestart. De realisatie van het Huis van de Gemeente wordt op een projectmatige wijze uitgevoerd.

de raad worden voorgelegd. Daarna zullen de voorbereidende werkzaamheden worden opgestart."			
In 2024 zal naar aanleiding van het onderzoeksrapport Doorontwikkeling De Wielewaal een advies worden opgesteld en voorgelegd in een Debat & Besluit.	●	In 2024 heeft er een actualisatie plaatsgevonden op het onderzoeksrapport "Doorontwikkeling sporthal De Wielewaal". Deze is gedeeld met de gemeenteraad, maar er is 2024 nog geen voorstel aan de raad voorgelegd.	Het advies wordt opgenomen in het keuzedocument sportvoorzieningen, onderdeel van de prioriteringsopdracht. Het raadsvoorstel wordt in het 2 ^{de} kwartaal van 2025 voorgelegd in een Debat & Besluit
"Riolering Via het GRP/Watertakenplan zorgen we in de (afval)waterketen voor de bescherming van de volksgezondheid, het behouden van droge voeten, het tegengaan van verdroging en het bevorderen van een goede leefomgeving. Vanuit dit plan volgt een uitvoeringsplanning die verwerkt wordt in de investeringsplanning. De uitvoering combineren we waar mogelijk met andere werkzaamheden (werk-met-werk)."	●	De meeste taken die voor 2024 op de planning stonden zijn uitgevoerd.	De taken die niet uitgevoerd zijn, schuiven door naar 2025.
"We geven uitvoering aan de projecten die onderdeel zijn van het Meerjarenprogramma Grondzaken. Hieronder vallen ruim 20 projecten met een doorlooptijd van meerdere jaren (woningbouwprojecten, gebieds-ontwikkelingen, buitenbad zwembad en de nieuwe boezem). Jaarlijks wordt het MPG door de raad vastgesteld en na een half jaar wordt een tussenrapportage aangeboden.	●	Aan de projecten is voortvarend gewerkt. Er zijn in 2024 verschillende (woningbouw) projecten in de afrondingsfase gekomen. Het MPG en het t-MPG zijn aan de raad aangeboden.	-
"Volgen van ontwikkelingen vanuit ondernemers om meer afmeerplaatsen langs de rivier mogelijk te maken."	●	Na verkennende gesprekken in eerdere jaren is er vanuit de ondernemers geen concreet plan met de gemeente gedeeld.	-

Leefbaarheid – fijn & veilig wonen

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"Er wordt een jongerenwerker aangenomen voor twee jaar binnen het sociaal team om een pilot te draaien. We voorkomen zorg door vroegtijdig op situaties in te spelen en doen interventies om onze lokale bevolking weerbaarder te maken."		In juli 2024 zijn twee jongerenwerkers van Jeugdpunt gestart met het werken voor de doelgroep 14+.	Momenteel wordt er gewerkt aan het beleids- en uitvoeringsplan voor de invulling van het jongerenwerk vanaf 2025.
In 2024 geven we uitvoering aan het vastgestelde Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023 – 2026.		In 2024 heeft team veiligheid gewerkt conform het IVP 2023-2026. Het onderliggend Uitvoeringsprogramma 2023-2024 is herzien en doorontwikkeld naar het vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2025-2026.	Over de behaalde doelstellingen wordt de gemeenteraad afzonderlijk geïnformeerd in 2025.
"Samen met maatschappelijk partners geven we actief uitvoering aan de week van respect. Leefbaarheid staat hierin centraal."		Er is gekozen om aandacht voor dit thema niet te centreren tot één week. Er is in 2024 ingezet op verschillende projecten die de thema's leefbaarheid en respect centraal stellen. Denk aan de dementievriendelijke gemeente, inzet jongerenwerkers van Jeugdpunt op dit thema.	-
"We creëren een gedenkplaats op de begraafplaats in Beneden- en Boven-Hardinxveld voor ouders die hun kindje zijn verloren in de zwangerschap. We dragen hierdoor bij in de rouwverwerking. We werken hierin samen met een kunstenaar."		Het proces rondom het ontwikkelen van het een gedenkm monument is in gang gezet, maar heeft enige vertraging opgelopen.	Het proces loopt door in 2025. Het college en de gemeenteraad zullen een besluit nemen over de definitieve uitwerking.

Centrumvisie, horeca en evenementen – levendig & passend

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"We stellen de ruimtelijk-economische centrumvisie, waarvan de basis in 2023 is gelegd, vast en geven hier opvolging aan."		De bouwstenen voor een ruimtelijk-economische centrumvisie zijn opgesteld. Op de achtergrond liepen er gesprekken met diverse vastgoedeigenaren. Hoewel we als gemeente de bredere maatschappelijke doelstellingen in het oog houden, willen we wel een gedragen centrumvisie die realistisch is om uit te voeren voor zowel de gemeente als de vastgoedeigenaren. Het op elkaar afstemmen van de plannen van de vastgoedeigenaren en de ambities van de gemeente vraagt om een zorgvuldig proces. Daar bleek meer tijd voor nodig dan vooraf was ingeschat.	In de eerste helft van 2025 wordt de centrumvisie alsnog bij de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd.

We werken aan het actualiseren van het bestaande evenementenbeleid ten behoeve van vergunningverlening.	●	In 2024 viel de bezetting op het evenementenbeleid weg waardoor er geen uitvoering aan deze opgave gegeven kon worden.	De bezetting is weer op peil. Het evenementenbeleid wordt in 2025 geactualiseerd.
---	---	--	---

Sport en verenigingsleven

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"In 2023 hebben we een nieuw sportakkoord vastgesteld. In 2024 geven we hier uitvoering aan door een nieuwe partij 'Team Sportservice' in te zetten als kartrekker van het akkoord en de verenigingsondersteuning."	●	"De verenigingsadviseur van Team Sportservice hielp clubs bij hun ontwikkeling, ledenwerving, verduurzaming en het creëren van een veilig sportklimaat. De coördinator Sport & Preventie van Team sportservice bevorderde een gezonde en inclusieve sportomgeving en stimuleert een positieve sportcultuur en een leven lang sporten. Het Kernteam heeft een actieplan opgesteld om de onderwerpen uit het sportakkoord 2.0 en de daarbij behorende doelstellingen te behalen. Team Sportservice ondersteunde ook bij subsidieaanvragen vanuit het SPUK-budget Sportakkoord."	-
"Platform voor verenigingen voor ontmoeten en samenwerken De gemeente heeft Team Sportservice opdracht gegeven om het sportplatform op te zetten en hier uitvoering aan te geven."	●	De verenigingsadviseur van Team Sportservice organiseerde het sportcafé. Tijdens deze bijeenkomst voor alle sportgerelateerde partijen zijn verschillende onderwerpen uit het Sportakkoord besproken, zoals een veilig sportklimaat en inclusief sporten.	-

Cultuur & cultuurhistorie

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
We stellen een cultuurcoach aan die in 2024 de verbinding tussen onderwijs en cultuur zal verstevigen.	●	In 2024 zijn de plannen voor cultuureducatie opgezet en de gesprekken met onderwijs en culturele partners gevoerd.	In 2025 start de cultuurcoach met het opzetten van cultuureducatie.
We werken aan het vaststellen en implementeren van de cultuurvisie.	●	Er is een participatietraject doorlopen met alle cultuurpartners, waarmee de aanzet voor een visie is gemaakt. In de werkgroep Sociaal is de wens geuit om ook de raad meer aan de voorkant te betrekken. Dit proces zal in de tweede helft van 2025 worden afgerond, waarna een visie kan worden voltooid en vastgesteld.	In 2025 wordt de visie vastgesteld.

We inventariseren de kunstwerken in het gemeentehuis en stellen een beheerplan vast.	●	De kunstwerken in het gemeentehuis zijn geïnventariseerd, maar dit is nog niet verwerkt in een beheerplan.	Het beheerplan wordt vooruitgeschoven en afgestemd met het plan van Huis van de Gemeente.
We stellen het beheerplan kunst in openbare ruimte vast en zullen het beheer ervan uitvoeren.	●	Om tot een goed beheerplan te komen is de Stichting Dorpsbehoud in 2024 gestart met de inventarisatie van kunst in de openbare ruimte. Deze inventarisatie moet nog worden verwerkt in het beheerplan.	Aan de hand van de uitkomsten van Stichting Dorpsbehoud wordt er in 2025 gewerkt aan een beheerplan.
We faciliteren de culturele partners als het gaat om de toekomstbestendigheid van de organisaties.	●	In 2024 hebben we diverse gesprekken gevoerd over de toekomst van cultuur in de gemeente en de rol van de partners hierin.	-

Groen & gezond

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"Merwedeboulevard (podium eerste aanzet) We ontwerpen het podium voor de IJzergieterij en de omgeving/dijklint voorlangs de IJzergieterij."	●	In samenwerking met een klankbordgroep waarin meerdere stakeholders deelnamen is een ontwerp tot stand gekomen.	In 2025 wordt het plan volgens het ontwerp aangelegd.
"We creëren duidelijkheid over meekoppelkansen voor kleinschalige recreatie rondom de nieuwe boezem. "	●	Voornemen is genoemd in collegeprogramma en past ook binnen structuurvisie van onze gemeente. In het kader van de visie ruimtelijke kwaliteit is de gemeenteraad gevraagd hierover een standpunt in te nemen. Ook in het Mobiliteitsplan 2023-2033 is aandacht voor 'gewenste (recreatieve) loop- en fietsverbindingen. Het zogenoemde 'Rondje Hardinxveld' langs het gehele Boezemkanaal is vanwege het kruisen van de Merwede-Lingelijn, Parallelweg en de A15 (financieel en ruimtelijk) niet realistisch. Door deze infrastructuur ontstaan drie deelgebieden: Noord (ten noorden van de Parallelweg), Midden (tussen de Parallelweg en A15) en Zuid (ten zuiden van de A15). Noord Het huidige Pelgrimspad wordt doorsneden door het Boezemkanaal, maar krijgt in de nieuwe situatie een Pelgrimsbrug om de recreatieve waarde van	De Pelgrimsbrug in Noord zit in het projectplan van het Boezemkanaal van WSRL In Midden komt er geen recreatief wandelpad. In Zuid vormt de meekoppelkans F15 (snelfietsroute) de mogelijkheid tot een wandelrondje) Voorstel om dit punt te laten vervallen en onder te brengen als onderdeel van de Snelfietsroute

		het pad te behouden. Een aantakking van dat pad op de Parallelweg is niet mogelijk vanwege de Merwede-Lingelijn Midden Huidige eigenaren van Midden kennen geen enthousiasme voor een recreatieve route langs hun woningen en tuinen. Ook toekomstige eigenaar WSRL (risico qua veiligheid en beheer kunstwerken) en PZH (ontoegankelijkheid van NNN is van grote waarde) zijn geen voorstander. Zuid In Zuid ligt er de mogelijkheid voor een kleine wandelrondje in combinatie met het nieuwe snelfietspad en het bestaande fietspad op Kanaaldijk Noord. Wanneer de gelegenheid zich voordoet, kan deze benut worden. Daarmee is deze meekoppelkans gekoppeld aan het snelfietspad (zie meekoppelkans 1).	
We plaatsen bankjes in het buitengebied als uitvoering van de aangenomen motie.		De toestemming van het waterschap is eind 2024 verkregen om de bankjes te plaatsen.	Begin 2025 worden de bankjes en picknicksets buiten de bebouwde kom aangebracht. Binnen de bebouwde kom zijn de extra banken al eerder geplaatst. De gemeenteraad ontvangt in de loop van 2025 een afrondende raadsinformatiebrief.
"Groenbeleidsplan (uitvoeren en implementeren in woningbouw) We stellen het jaarlijkse uitvoeringsplan op en voeren dit uit."		Het Implementeren van een groennorm voor woningbouw is uitgevoerd.	De uitwerkingen zoals besloten bij vaststellen van het groenbeleidsplan hebben vertraging opgelopen. Deze uitwerkingen zijn nodig voor de groenblauwe impuls (versterken en uitbreiden van boomstructuren en het omvormen van grijs naar groen) en het opstellen van een plan voor het realiseren van natuurvriendelijke oevers. Deze

			uitwerkingen worden naar verwachting in 2025 aan de raad aangeboden.
"Groene verbindingen in de Alblasserwaard We verkennen met buurgemeentes of het polderlandschap beter ontsloten kan worden, waarbij de focus ligt op natuurversterking en kansen voor recreatie."		Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau hebben er gesprekken plaatsgevonden over de samenwerking op het thema groene verbindingen en recreatie. Enkele gemeenten in de regio hebben concrete (lokale) projecten op dit thema aangedragen voor de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem. Hoewel Hardinxveld-Giessendam destijds geen specifieke lokale projecten hebben aangedragen zijn we als gemeente wel actief betrokken bij de opgave. Nu de Regio Deal is toegekend vraagt het om verdere uitwerking. Dit gebeurt langs vier lijnen: 1) waar mogelijk verbinding maken met de Alblasserwaard bij het ontwikkelen van woningbouwlocaties 2) fiets- en wandelroutes (fysiek) goed op elkaar aan laten sluiten in de regio 3) agrariërs in de Alblasserwaard faciliteren om de kwaliteit van groen en water te verbeteren (groen-blauwe dooradering) 4) vindbaarheid van recreatieve voorzieningen vergroten en samenbrengen. Ook is er met ondernemers gesproken over het versterken van recreatieve voorzieningen in de gemeente en de regio.	-
"We werken aan de inpassing van de nieuwe geluidssystematiek onder de Omgevingswet in beleid en het Omgevingsplan."		Binnen de regio Zuid-Holland Zuid is er onder leiding van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) een nauwe samenwerking ingericht op de implementatie van alle milieuthema's, waaronder geluid, in het Omgevingsplan. De doelstelling daarbij is om zoveel mogelijk uniform beleid in de regio op te stellen. Dit vraagt om inhoudelijke afstemming tussen de gemeenten, participatie en consultatie van marktpartijen, juridische toetsing op de inhoud en een helder beeld van de wijzigingsprocedure Omgevingsplan. Hoewel er in 2024 aan beschreven punten is gewerkt heeft dit niet geleid tot daadwerkelijke inpassing in nieuw beleid en het omgevingsplan in betreffend kalenderjaar.	Afhankelijk van inhoudelijke overeenstemming en voorbereiding zal er een voorgestelde wijziging met/vanuit de regio Zuid-Holland Zuid volgen.
We werken aan de inpassing van de nieuwe systematiek voor Omgevingsveiligheid onder de Omgevingswet in beleid en het Omgevingsplan.		Voor deze opgave geldt hetzelfde als wat benoemd is onder de opgave geluidssystematiek onder de Omgevingswet	Afhankelijk van inhoudelijke overeenstemming en voorbereiding zal er een voorgestelde wijziging met/vanuit de regio Zuid-Holland Zuid volgen.

We stellen in regionaal verband nieuw bodembeleid vast zodat het voldoet aan de Omgevingswet.	●	Voor deze opgave geldt hetzelfde als wat benoemd is onder de opgave geluidssystematiek onder de Omgevingswet	De wijziging Omgevingsplan voor bodem ligt nu ter inzage en procedure wordt in 2025 afgerond
"We stellen instrumenten vast ten behoeve van de wettelijke opgaven voor biodiversiteit en beschermde soorten. Denk hierbij aan een soortenmanagementplan of natuurkansenkaarten."	●	In 2024 is het bedrijf Ecoresult in opdracht van de gemeente gestart met het opstellen van een Soorten Managementplan (SMP).	In 2025 zullen met name de veldonderzoeken en bijhorende analyses verder plaatsvinden; deze dienen ongeveer een jaarrond (alle seizoenen) te doorlopen. Oplevering van het definitieve SMP is beoogd voor 2026.
We actualiseren het speelruimteplan.	●	In 2024 is gestart met de herziening van het speelruimteplan, maar dit is nog niet gekomen tot een afronding.	Volgens de planning in het plan van aanpak zal het nieuwe plan in september 2025 door de raad worden vastgesteld.
"De begraafplaats Spindermolen wordt uitgebreid. Daarvoor moet ook de parkeerplaats langs de Spindermolen worden heringericht. Dit doen we gelijktijdig met het duurzaam veilig inrichten van het gedeelte Spindermolen heringericht. Dit doen we gelijktijdig met het duurzaam veilig inrichten van het gedeelte Spindermolen ten noorden van de wetering.	●	Uitbreiding van de begraafplaats Spindermolen is in uitvoering. Het ontwerp voor de noordzijde van de Spindermolen is definitief en de werkvoorbereiding is gestart.	Afronding uitbreiding begraafplaats Spindermolen is eind 2025 beoogd.

Een duurzame gemeente

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"We implementeren de eerste uitvoering van het meerjarenprogramma 'energie besparen' zoals opgesteld in 2023, inclusief uitvoering van het Nationaal Isolatie Programma (NIP) en de SPUK Energie Armoede."	●	In het najaar van 2024 is de uitvoering van dit programma in gang gezet in samenwerking met vijf regiogemeenten.	Het MCO-programma loopt door in 2025 en zal naar verwachting ten minste tot en met 2027 door lopen.

"We organiseren tenminste 1 collectieve inkoopactie voor zonnepanelen. We creëren duidelijkheid over de realisatiekansen van de huidige uitwerkingsgebieden (RES 1.0). We geven uitvoering aan de strategie zon op dak grootschalig (in relatie tot vastgoedbeheer en de Greendeal Nieuweweg)."	●	In de Wielwijk is een collectieve actie inkoop zonnepanelen georganiseerd. Voor zonnepark Betuwelijn (RES 1.0) is een vergunning verleend. De strategie voor grootschalig zon op dak is onderdeel geworden van de energie coöperatie (in oprichting in 2024) Hardinxveld-Giessendam.	In 2025 wordt de vergunningsaanvraag voor 't Groene Hartingshof voorzien. De energie coöperatie Hardinxveld-Giessendam wordt formeel opgericht; de strategie voor zon op dak wordt hiermee afgestemd.
"We stellen uitvoeringscriteria (of ambities) van duurzaamheidsopgaven in ruimtelijke projecten vast en implementeren deze."	●	In twee projecten (Pieter de Hoogh) en de uitgifteleidraad voor bedrijventerrein 't Oog (Westpunt) is succesvol de GPR-tool toegepast: deze stimuleert de implementatie van duurzaamheidscriteria in ruimtelijke projecten door middel van een scoring.	-
We actualiseren de Lokale Adaptatiestrategie (LAS).	●	De Lokale Adaptatie Strategie is nog voldoende actueel en volledig gebleken.	In 2025 vindt binnen de samenwerking Regionale Adaptatie Strategie (RAS regio) een analyse plaats van lokaal beleid (volledigheid en actualiteit) in relatie tot zowel LAS als RAS. Daarnaast worden de stresstesten en bijhorende risicodialogen waar nodig aangescherpt en geactualiseerd. Na deze stap in regionaal verband is duidelijk of en waar actualisatie van de LAS nodig is, en zal dit onderdeel gemaakt worden van de inzet in 2025/2026.
We nemen deel aan de uitvoeringsagenda Regionale Adaptatie Strategie (RAS).	●	Wij waren actief en gewaardeerd partner in de Regionale Adaptatie Strategie.	-
We realiseren duurzame maatregelen (zoals zonnepanelen) op of in tenminste één gemeentelijk pand.	●	In diverse panden zijn energiebesparende maatregelen uitgevoerd, vooral gericht op verlichting. Met name in de sporthallen en de gemeentewerf is zeer energiezuinige verlichting aangebracht.	-

We geven uitvoering aan het eerste deel van de uitvoeringsagenda van de in 2023 opgestelde Green deal Nieuweweg.	●	Er is een Energie coöperatie (in oprichting). Er zijn inpassingscriteria voor het vergroenen van het bedrijventerrein opgesteld, op basis waarvan twee geveltuinen zijn gerealiseerd.	-
We handhaven de Label-C verplichting voor kantoren op basis van de inventarisatie van 2023.	●	De inventarisatie van 2023 bleek van onvoldoende kwaliteit om gericht handhaving op te baseren: Bij nadere analyse was een te groot aantal bedrijven opgevoerd. In 2024 heeft een aanscherping plaats gevonden op basis waarvan gerichte handhaving plaats kan vinden.	Handhaving wordt opgenomen in de uitvoeringsagenda 2025 en 2026.
"We stellen uitvoeringsplannen op voor de gemeente waarin wordt vastgelegd welk alternatief voor aardgas het beste past in het betreffende cluster en welke inzet wordt gedaan om die oplossing te realiseren, inclusief planning."	●	Voor de gemeente is het Warmteplan opgesteld, waarin is vastgelegd wat het beste alternatief voor aardgas is als het gaat om het verwarmen van de woning. Dit warmteplan is in het voorjaar van 2024 door de gemeenteraad vastgesteld.	-
We stellen een strategie op om te komen tot een lokaal Energiesysteem in regionale samenhang.	●	Deze strategie is in binnen de regionale samenwerking RES Drechtsteden opgesteld; binnen deze samenwerking wordt gewerkt met de combinatie van goede analyse (digital twin) en het werken met energievoerders.	-

Economie en onderwijs

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"Bouw Ichtus/Driemaster Samen met de scholen werken we een programma van eisen voor de nieuwbouw uit. We stellen een stedenbouwkundig plan op, starten de ruimtelijke procedure en treffen voorbereidingen voor de bouw van de scholen."	●	Met de scholen is gewerkt aan een intentieovereenkomst inclusief een programma van eisen. Ondertekening hiervan staat gepland voor het 2 ^{de} kwartaal 2025. Het vlekkenplan van begin 2024 is uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp voor de verkaveling van de locatie Pietersweer. Er zijn inhoudelijke gesprekken gevoerd met betrokken ambtenaren, de toekomstige gebruikers, in- en externe adviseurs en belanghebbenden. Het resultaat hiervan is een Voorlopig Ontwerp dat op 26 november 2024 is gepresenteerd aan de omwonenden en op 12 december 2024 aan de gemeenteraad. De grote opkomst en hoeveelheid vragen en ideeën tonen een brede betrokkenheid bij alle partijen.	De uitwerking vraagt om nadere kaderstelling van de raad die voorzien is in het 2 ^{de} kwartaal 2025.
In 2024 zullen we het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) herijken. Dit doen we samen met de kinderopvang-, peuterspeelzaal-,	●	Het beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026 is op 26 september 2024 door de gemeenteraad vastgesteld.	-

onderwijspartners en het consultatiebureau. Beoogd wordt dit in het 1e halfjaar van 2024 aan de raad aan te bieden.			
"We bouwen het lokaal strategisch accountmanagement verder uit op de onderwerpen verduurzaming, groei-behoeft e en verbinding onderwijs en arbeidsmarkt."	●	De onderwerpen verduurzaming, groei-behoeft e en verbinding onderwijs/arbeidsmarkt zijn op incidentele basis onderdeel geweest van het accountmanagement. Er is nog geen strategie voor de langere termijn en verankering in werkprocessen.	De uitwerking van deze opgave is verankerd in de recent vastgestelde Economische Visie 2025-2029.
We stellen in afstemming met ondernemers een geactualiseerde economische visie vast.	●	Samen met ondernemers uit de Stuurgroep Economische Visie hebben we de contouren van een nieuwe visie opgesteld. Deze contouren zijn vervolgens getoetst bij de beide ondernemersverenigingen en de raad in het politiek café (april 2024). De opbrengsten hiervan zijn verwerkt in de definitieve versie. De Economische Visie 2025-2029 is vervolgens door de raad op 19 december 2024 vastgesteld.	-

Bereikbaarheid

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
We realiseren de herinrichting van de kruising Stationsstraat-Parallelweg. De voorrang wordt gewijzigd in een afbuigende voorrang waarbij de route Parallelweg-Spoorweg voorrang heeft.	●	De voorbereiding is gestart in 2024 in samenwerking met Prorail.	In samenwerking met Prorail wordt gewerkt aan een definitief ontwerp. De uitvoering zal niet eerder dan in 2026 of 2027 plaatsvinden, mede afhankelijk van beschikbare treinvrije periodes.
Op basis van het ambitedocument 't Oog onderzoeken we hoe een tunnel onder het spoor ten behoeve van de ontsluiting van 't Oog gerealiseerd kan worden.	●	De projectgroep is nieuw leven ingeblazen. Er is hard gewerkt aan een visiedocument voor 't Oog. We hebben meerdere lobbylijnen opgezet.	De raad wordt in de eerste helft van 2025 gevraagd om (stedenbouwkundige) kaders voor de bredere gebiedsontwikkeling in 't Oog vast te stellen.
We zetten de lobby voor verbreding van de A15 voort.	●	De MiRT-verkenning is gepauzeerd. We hebben als regio veel tijd gestoken in het opstellen van maatregelenpakketten met een verschillend ambitieniveau en een verschillend kostenplaatje om mitigerende (verzachtende) maatregelen te treffen. Helaas heeft de minister besloten om	-

		alleen aan het goedkoopste maatregelenpakket budget te willen toekennen. De lobby is op bestuurlijk niveau wel voortgezet.	
We stellen een regionaal plan voor de aanpak van sluipverkeer op.	●	Regionaal heeft de focus niet gelegen op het opstellen van een plan van aanpak. Wel is er lokaal een onderzoek gestart naar de herkomst en bestemmingen van het verkeer dat door de gemeente rijdt.	-
Waterbus/vervoer over water. De vervoerwaardestudie is gestart en in een afrondende fase. De lobby naar het doortrekken van de Waterbus richting Hardinxveld-Giessendam zetten we voort.	●	De Waterbus is een van de mitigerende maatregelen in een meer ambitieus en dus duurder maatregelenpakket. Daaraan is geen budget toegekend door de minister.	-
"Op orde brengen beleidsinstrumenten. Dit doen we door onder meer herijking van het laadbeleid en de Wegsleepverordening."	●	Het laadbeleid is vastgesteld. In 2024 zijn nieuwe parkeernormen voor woningbouw ontwikkeld, maar deze zijn nog niet vastgesteld	Het herzien van de wegsleepverordening is doorgeschoven naar 2025. Ook de vaststelling van nieuwe parkeernormen voor woningbouw zal in 2025 plaatsvinden.
"We werken aan projecten die zijn opgenomen in het Mobiliteitsplan, waaronder deelmobiliteit, herijken parkeernormen en we onderzoeken hoe we de positie van de fietsers kunnen verbeteren."	●	Het deelfietsennetwerk van Donkey Republic is vanwege succes uitgebreid. Er kan nu op meer plaatsen een fiets gehuurd en afgemeld worden. We hebben de draad weer opgepakt om twee ontbrekende schakels in de snelfietsroute als no-regretmaatregel uit te voeren. Een schakel is de verbinding van de Rivierdijk naar de Nieuweweg. De andere schakel is de verbinding van de Sluisweg over het toekomstige boezemkanaal richting Kanaaldijk Noord.	In 2025 zal gestart worden met een project om samen te reizen.
"Brug Marsstraat Conform de wens van de raad maken we een plan om de brug rolstoelvriendelijk/toegankelijk te maken."	●	Bij de herprioritering van projecten is besloten om dit project in de ijskast te plaatsen.	-
"Herinrichting Hakgriend. In overleg met de bedrijven gaan we de Hakgriend voorzien van een nieuwe verharding. Daarbij optimaliseren we de inrichting van de weg en van de waterhuishouding."	●	Het eerste deel van de herinrichting is in 2024 uitgevoerd.	De uitvoering van het tweede deel staat gepland voor direct na de bouwvak 2025. Het ontwerp is eerder al besproken met de belanghebbenden.
"Spoorwegovergang Binnendams. De beveiliging van de spoorwegovergang	●	De voorbereiding is gestart in 2024 en er is een voorlopig ontwerp opgesteld.	In overleg met Prorail wordt gewerkt aan een definitief

Binnendams bestaat voor een deel uit ontruimingslichten. Die worden vaak niet opgevolgd of niet begrepen. Daarom gaan we de huidige T-kruising te veranderen in een afbuigende voorrangsweg waarbij de Parallelweg-Spoorweg voorrangsweg wordt. De Stationsstraat moet dan voorrang gaan verlenen. Daardoor worden de ontruimingslichten overbodig."			ontwerp. De uitvoering zal niet eerder dan in 2026 of 2027 plaatsvinden, mede afhankelijk van beschikbare treinvrije periodes.
"Kruising Rivierdijk-Nieuweweg. We gaan het kruispunt Nieuweweg-Rivierdijk herinrichten, zodanig dat in de bocht ruimte wordt gemaakt voor een middeneiland. Zowel fietsers als auto's kunnen na de werkzaamheden in twee fasen oversteken. Daardoor verbeteren we de verkeersveiligheid."	●	Het voorlopig ontwerp is in voorbereiding.	De afronding van het ontwerp en de uitvoering staan gepland voor 2025.
"Herinrichting Buitendams. In overleg met de bewoners gaan we de weginrichting van Buitendams aanpassen, zodat die voldoet aan de uitgangspunten van Duurzaam Veilig."	●	In samenspraak met de bewoners is een ontwerp tot stand gekomen.	Het ontwerp wordt verder uitgewerkt naar een bestek. Samen met de nutsbedrijven wordt gewerkt aan een planning voor de uitvoering. De verwachting is dat de nutsbedrijven niet eerder dan in het 4 ^{de} kwartaal van 2025 kunnen starten met hun werkzaamheden. Die zullen gelijktijdig met de herinrichting plaats vinden.
Verbreiding en herinrichting spoorweg fase I. We gaan de Spoorweg ter hoogte van het bedrijventerrein 't Oog verbreden. Ook komt er een vrij liggend fietspad naast de weg, waardoor we de verkeersveiligheid voor fietsers verbeteren.	●	Het ontwerp is gereed. Er is een ontheffing voor flora en fauna verleend.	De uitvoering start in 2025 met het afvangen van kikkers en aanbrengen deel voorbelasting. De afronding zal medio 2026 zijn.

Contact met de inwoners

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"Digitale toegankelijkheid We werken aan de verbetering van de opzet en toegankelijkheid van onze websites en apps voor alle burgers. Toegankelijk betekent hier bruikbaar voor iedereen: jong, oud, met of zonder beperking."		In 2024 is de kwaliteit en toegankelijkheid van onze gemeentelijke website aanzienlijk verbeterd.	-
"We verwachten een piek in het vernieuwen van reisdocumenten. We zorgen waar nodig voor extra bezetting om de dienstverlening op peil te houden."		Het aantal aanvragen en wachttijden werd continue gemonitord en de bezetting is hierop afgestemd.	De reisdocumentenpiek zal nog tot 2028 duren en we blijven hierop sturen.
"Om de veiligheid van medewerkers te waarborgen scherpens we protocollen aan en organiseren we indien nodig extra beveiligingsmaatregelen op kwetsbare momenten zoals de donderdagavond."		Het agressieprotocol is vernieuwd. Dit geeft invulling aan de wijze waarop we de veiligheid waarborgen.	In 2025 wordt het agressieprotocol afgerond en gepubliceerd.

Regionale samenwerking en participatie

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
"Thematische vertegenwoordiging in verschillende regio's. We stellen een visie met betrekking tot regionale samenwerking op. Hierin beschrijven we onze rollen in relatie tot de samenwerkingsstructuren in de Drechtsteden en de Alblasserwaard. Daarnaast leggen we verbinding met de sturing op onze verbonden partijen."		De doorontwikkeling van de bestuurlijke samenwerking in de Drechtsteden onder leiding van adviesbureau Common Eye heeft veel aandacht gevraagd. In dit traject, maar ook bij de uitvoering van concrete projecten en de sturing op de verbonden partijen, is er binnen het college nagedacht over de positionering van Hardinxveld-Giessendam in de regio. Dit heeft echter niet geleid tot een vastgestelde visie op regionale samenwerking.	De positionering van Hardinxveld-Giessendam in de regio zal onderdeel zijn van de op te stellen Toekomstvisie.
"De werkplekken van medewerkers en de techniek erachter worden, vooral vanuit het		De migratie heeft in 2024 plaatsgevonden.	-

oogpunt van beveiliging van informatie, anders ingericht en beheerd in 2024. Dit gebeurt onder de noemer van het regionale programma ICT Beweegt dat wordt aangestuurd en uitgevoerd door de Service-gemeente Dordrecht. Alle applicaties worden gemigreerd naar een centraal en extern rekencentrum. Alle dagelijkse werkbestanden worden gemigreerd naar een nieuw samenwerkingsplatform. Een andere verandering is dat de computers op de werkplekken worden vervangen. Dat past bij het tijd- en plaats onafhankelijk werken."			
"Participatie zit steeds meer verweven in allerlei onderwerpen. Of het nu gaat om de inzet van het burgerpanel, bewonersavonden of de uitvoering van de motie over burgerinitiatieven. In 2024 en verder is participatie een belangrijke voorwaarde in de dan geldende Omgevingswet. Vanuit het kernteam participatie jagen we ontwikkelingen aan, zorgen voor onderlinge kennisdeling en monitoren participatieprocessen."	●	In de organisatie is een groeiend bewustzijn gecreëerd over de rol en invulling van participatie met onze samenleving. Ervaringen werden actief gedeeld binnen het platform Participatie, dat periodiek bijeenkwam. Het kernteam heeft zich gericht op de doorontwikkeling van de rol van het Participatieplatform, met name vanuit de vraag hoe dit platform een rol kan hebben in waardering van participatietrajecten. De rollen van zowel platform als kernteam zijn herijkt.	-

Financieel evenwicht

Opgave	Status	Toelichting	Gevolgen voor 2025 (en verder)
We werken aan de doorontwikkeling van het begrotingsproces waarbij de inrichting van de financiële programma's (systeemwereld) beter wordt aangesloten op de beleidsprogramma's (leefwereld).	●	De raad heeft op 21 maart 2024 ingestemd met het wijzigen van de financiële programma's naar 5 programma's. Met ingang van de Perspectiefnota 2025-2028 werd deze nieuwe indeling gehanteerd.	-

"Op basis van de begroting 2024 zullen de tussentijdse rapportages opnieuw worden ingericht. Daarvoor zullen modellen worden ontwikkeld en zal ook de frequentie van rapportages worden meegenomen."	●	De Jaarrekening 2024 is de tweede rapportage, waarbij we op een nieuwe wijze hebben gerapporteerd over de beleidsvoornemens.	De doorontwikkeling van de P&C-cyclus en de rol van tussentijdse rapportages daarin wordt in 2025 verder opgepakt.
In 2024 geeft het college voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording (over 2023) af.	●	In de Jaarrekening 2023 heeft het college voor het eerst verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid.	-
We houden interne processen tegen het licht en passen deze waar nodig aan.	●	Ten aanzien van de Planning & Control-cyclus is het proces binnen de ambtelijke organisatie doorontwikkeld. Dit was zichtbaar in een aangepaste opzet van de Najaarsnota en de Begroting 2025-2028.	-
"De interne borging voor de verbijzonderde interne controle c.q. rechtmatigheid pakken we in 2024 verder op."	●	De eerste stappen om de verbijzonderde interne controle intern op te pakken zijn in 2024 gezet. Door verloop van personeel dat betrokken was bij deze werkzaamheden is interne borging niet afgerond.	Deze werkzaamheden zullen in 2025 verder worden opgepakt.

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken.

Beleidsindicatoren Hardinxveld-Giessendam

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten ≤ 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron	
		Begroting per. waarde	Rekening per. waarde					
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	2023	0,5	2024	0,5	2024	0,8	CBS - Diefstallen
2	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2023	2,1	2024	1,9	2024	2,6	CBS - Criminaliteit
3	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2023	0,3	2024	0,8	2024	1,1	CBS - Diefstallen
4	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	2023	2,4	2024	2,4	2024	3,6	CBS - Criminaliteit
5	Functiemenging	2023	54,1	2023	54,1	2023	49,8	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
6	Vestigingen	2023	145,4	2023	139,3	2023	187,3	LISA
7	Banen	2023	771,2	2023	771,2	2023	708,1	CBS Bevolkingsst. / LISA - bew. ABF Research
8	Netto arbeidsparticipatie	2023	77,2	2023	77,2	2023	73,7	CBS - Arbeidsdeelname
9	Absoluut verzuim	2022	-	2019	-	2019	1,9	DUO/Ingrado
10	Relatief verzuim	2023	6,2	2023	6	2023	21	DUO/Ingrado
11	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2023	1,2	2023	1,2	2023	1,9	DUO/Ingrado
12	Niet-sporters	2022	56,6	2022	56,6	2022	47,9	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
13	Achterstand onder jeugd - kinderen in uitkeringsgezin	2022	4	2023	3	2023	3	CBS - Jeugd
14	Achterstand onder jeugd - werkloze jongeren	2022	1	2023	1	2023	1	CBS - Jeugd
15	Verwijzingen Halt	2023	5,5	2024	7	2024	9	Stichting Halt
16	Jongeren met delict voor rechter	2022	1	2022	1	2022	1	CBS - Jeugd
17	Bijstandsuitkeringen	2023	167,3	2024	180,4	2024	176	CBS - Participatie Wet
18	Aantal re-integratievoorzieningen	2022	69,7	2022	69,7	2022	142,1	CBS - Participatie Wet
19	Jongeren met jeugdhulp	2023	9,6	2024	8,6	2024	10,7	CBS - Jeugd
20	Jongeren met jeugdbescherming	2023	0,9	2024	0,8	2024	0,8	CBS - Jeugd
21	Jongeren met jeugdreclassering	2023	-	2024	-	2024	0,4	CBS - Jeugd
22	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	2023	660	2024	620	2024	607	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
23	Fijn huishoudelijk restafval	2022	200,7	2023	179	2023	103	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
24	Hernieuwbare elektriciteit	2022	18,1	2022	17,3	2022	-	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor
25	WOZ-waarde woningen	2023	335	2024	360	2024	408	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
26	Nieuwbouw woningen	2023	8,9	2023	8,9	2023	7,5	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
27	Demografische druk	2024	80,5	2024	80,5	2024	81,1	CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF
28	Woonlasten éénpersoonshuishouden	2024	980	2024	980	2024	947	COELO, Groningen
29	Woonlasten meerpersoonshuishouden	2024	991	2024	991	2024	1037	COELO, Groningen
30	Formatie	2024	6,22	2024	6,7			Eigen begroting/jaarrekening
31	Bezetting	2024	4,95	2024	6,5			Eigen begroting/jaarrekening
32	Apparaatskosten	2024	667	2024	745			Eigen begroting/jaarrekening
33	Externe inhuur	2024	3,5	2024	22,7			Eigen begroting/jaarrekening
34	Overhead	2024	13,7	2024	13,4			Eigen begroting/jaarrekening

1.5 Algemene Dekkingsmiddelen

Kosten en opbrengsten die niet direct tot één van de programma's behoren vallen onder de noemer 'algemene dekkingsmiddelen'. De algemene dekkingsmiddelen zijn:

1. Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is zijn heffingen waarvan er geen duidelijke relatie is tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden zijn de onroerendzaakbelastingen (OZB) en de hondenbelasting. Overigens zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel is gebonden. Dergelijke heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord. Voor verdere informatie wordt u verwezen naar de paragraaf 'Lokale heffingen'.

2. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor onze gemeente.

Bij de behandeling van de meicirculaire 2024 bent u geïnformeerd over het in werking treden van de nieuwe financieringssystematiek die vervroegd is van 2027 naar 2024.

Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp) volgt. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel.

Volume accres

Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Landelijke Prijs Ontwikkeling (LPO) accres

De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. De ramingen voor de ontwikkeling van de prijs bbp lijkt structureel te laag te zijn. Zo is als voorbeeld het percentage van de prijs bbp voor het jaar 2024 vastgezet in de meicirculaire 2024 op basis van de koopkrachtraming van het Centraal Economisch Plan (CEP24) op 4%. Op basis van de werkelijke cijfers bedraagt de werkelijke ontwikkeling op basis van de Macro Economische Ontwikkeling (MEV25) 5,1%.

Het aandeel van een gemeente in de totale omvang van het gemeentefonds hangt af van zogenaamde "verdeelmaatstaven". Het aantal inwoners is zo een verdeelmaatstaf. Hoe meer inwoners een gemeente heeft, des te groter het aandeel in het totaal. Er zijn circa vijftig verdeelmaatstaven.

3. Dividend

Hier toe behoren de aandelen en daaraan verbonden dividenden die niet tot één van de programma's behoren. Voor onze gemeente zijn dat de aandelen en daaraan verbonden dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

4. Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de lasten die verband houden met het niet doorbelasten van rente aan producten.

5. Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige dekkingsmiddelen bestaan hoofdzakelijk uit de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Hieronder vallen overigens niet de opbrengsten van de onroerendzaakbelastingen (OZB) en ook niet de lasten die zijn gemoeid met de heffing en invordering daarvan. Deze worden verantwoord bij de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is.

Omschrijving	Rekening 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024	Afwijking 2024	Voor-/nadelig
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	4.742	4.475	5.148	5.149	1	V
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: algemeen	31.753	33.396	34.406	34.695	290	V
Dividend	78	72	72	68	-4	N
Saldo van de financieringsfunctie	25	56	61	-17	-78	N
Overige dekkingsmiddelen	-559	-391	52	74	22	V
Totaal	36.039	37.607	39.739	39.970	231	V

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is vallen de opbrengsten onroerendezaakbelastingen (woningen en niet-woningen) en hondenbelasting.

Dividend

Het hierboven genoemde dividend betreft de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten.

In paragraaf 2.5.2. wordt een toelichting gegeven op bovenstaande afwijkingen.

1.6 Overhead

De overheadkosten laten het volgende verloop zien.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Begroting primair	Begroting na wijziging	Rekening
Baten	27	27	72
Lasten	-6.365	-6.210	-7.148
Saldo	-6.338	-6.183	-7.076

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.5.2. Toelichting per programma, onderdeel programma 5 bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen.

1.7 Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen of beperkt risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Eind 2019/begin 2020 heeft een hertoets op de vennootschapsbelastingplicht plaatsgevonden. Hieruit bleek wederom dat we geen of beperkt risico's lopen op vennootschapsbelastingplicht. Op basis van deze inventarisatie, waarbij in 2024 geen nieuwe activiteiten zijn ontwikkeld, geldt dit ook voor het boekjaar 2024.

Voor de grondexploitaties worden in het kader van het MPG een quick-scan uitgevoerd op mogelijk Vpb-verplichting. Uit de scan blijkt dat sprake is van negatieve uitkomsten en derhalve geen belastingrisico voor de Vpb.

Het blijft van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

1.8 Onvoorzien

In de primitieve begroting is onder financiering en algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen ad € 25.000. In het begrotingsjaar is de post onvoorzien niet aangewend.

Overzicht aanwending van het bedrag onvoorzien

Bedragen x € 1.000		
Nr. Begrotingswijziging / onderwerp	Datum	Bedrag 2024
0 Primitieve begroting		25
Begrotingswijziging(en)		0
Saldo post onvoorzien na begrotingswijzigingen		25

Alle andere begrotingswijzigingen waren budgetneutraal of zijn gemuteerd op het exploitatiesaldo van de begroting. Het restant van de post onvoorzien bedraagt € 25.000.

Paragrafen

1.9 Paragraaf Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid

In overeenstemming met het Controleprotocol 2024 en Financiële verordening 2024 van gemeente Hardinxveld-Giessendam en de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV geeft het college van Burgemeester en Wethouders in de paragraaf Bedrijfsvoering een nadere toelichting op alle gevonden individuele rechtmatigheidsfouten en individuele rechtmatigheidsonduidelijkheden, voor zover deze boven de door de gemeenteraad op 19 december 2024 vastgestelde rapportagegrens van € 100.000 liggen. Daarbij wordt aangegeven welke (beheers)maatregelen zijn of nog worden getroffen om deze rechtmatigheidsafwijkingen op te heffen of in de toekomst te voorkomen. Aspecten die hierbij aan de orde moeten komen zijn de tussentijdse communicatie met de gemeenteraad – of de reden waarom deze achterwege is gebleven - alsmede de maatregelen die zijn genomen om verbeteringen aan te brengen om het handelen conform wet- en regelgeving afdoende in processen te waarborgen. De toelichting op de onrechtmatigheden bestaat uit een beschrijving van de geconstateerde afwijking, een toelichting op het ontstaan van de afwijking en de vermelding van de actie die wordt ondernomen om rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen.

De gevonden individuele rechtmatigheidsfouten en individuele rechtmatigheidsonduidelijkheden boven de rapportagegrens van € 100.000 betreffen:

BEGROTINGSCRITERIUM

1. Niet 'acceptabele' begrotingsoverschrijdingen op de lasten per programma

Bevinding 1

Op programma 1 Dienstverlening en bestuur is sprake van een overschrijding van € 167.000.

Oorzaak

De oorzaak hiervan is gelegen in hogere wachtgelden voor oud-bestuurders (€ 100.000), hogere raadsledenvergoeding (€ 17.000) en extra kosten bij de griffie, onder andere door tijdelijke dubbele bezetting (€ 19.000). Daarnaast vallen de accountantskosten hoger uit dan voorzien (€ 31.000).

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:

Aanscherpen van het proces rondom de tussentijdse rapportages.

Bevinding 2

Op programma 2 Leefomgeving en Veiligheid is sprake van een overschrijding van € 54.000

Oorzaak

De belangrijkste oorzaak is gelegen in hogere onderhoudskosten voor wegen, straten en pleinen dan voorzien. Dit betreft met name werkzaamheden die in het 4de kwartaal hebben plaatsgevonden.

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:

Aanscherpen van het proces rondom de tussentijdse rapportages.

Bevinding 3

Op programma 5 Bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen is sprake van een overschrijding van € 867.000.

Oorzaak

De belangrijkste oorzaken zijn gelegen in salaris- en inhuurkosten en bijdragen aan verbonden partijen. De hogere salaris- en inhuurkosten hangen deels samen met vervanging in verband met verplichte opleidingen bij team Burgerzaken en extra personele kosten bij de Buitendienst, welke gerelateerd is aan onder meer werving van personeel in verband met pensionering van een aantal medewerkers in 2025. De bijdragen aan verbonden partijen bestaan uit de hogere kosten op extra diensten, welke op basis van werkelijke afname worden gefactureerd. Boven op deze extra kosten is ook sprake van een

afrekening met Servicegemeente Dordrecht over 2024. Daarnaast resulteren deze kosten in een extra effect vanwege kostenverhogende BTW.

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:
Aanscherpen van het proces rondom de tussentijdse rapportages, waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan de bijdragen aan verbonden partijen en salarissen/inhuur.

2. Niet 'acceptabele' overschrijdingen van uitgaven op investeringskredieten

Geen bevindingen geconstateerd boven de rapportagegrens van € 100.000.

3. Begrotingsonderschrijdingen op de lasten per programma (niet tijdig aan gemeenteraad gemeld conform artikel 12 lid 4 van de Financiële verordening 2024)

Geen bevindingen geconstateerd.

4. Onderschrijdingen van uitgaven op investeringskredieten (niet tijdig aan gemeenteraad gemeld conform artikel 12 lid 3 van de Financiële verordening 2024)

Geen bevindingen geconstateerd.

VOORWAARDENCRIERIUM

1. Niet naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen

Bevinding 1:

Geen Europese aanbesteding op beveiliging opvanglocaties vluchtelingen Oekraïne.

Oorzaak:

Voor de opvang van de vluchtelingen Oekraïne is in 2022 de beveiliging van de opvanglocaties via de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid opgestart. In de loop van 2022 is dit overgegaan naar de gemeente. Ook in 2023 is dit doorgezet bij hetzelfde beveiligingsbedrijf. Dit had echter Europees aanbesteed moeten worden.

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:
In 2024 is een procedure gestart om dit Europees aan te besteden, waarbij vanaf 2025 het nieuwe contract ingaat.

Bevinding 2:

Inhuur bij team Leefomgeving

Oorzaak:

In verband met langdurige ziekte is voor het wegenbeheer extern ingehuurd. Deze inhuur overschrijdt in totaliteit de Europese aanbestedingsgrens en is daarmee onrechtmatigheid.

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:
Deze inhuur is eind 2024 beëindigd. Toekomstige inhuur loopt vanaf 2025 via contractpartijen, die via Europese aanbesteding zijn aangetrokken.

Bevinding 3:

Geen Europese aanbesteding op inhuur medewerkers buitendienst.

Oorzaak:

Bij de werkzaamheden van met name het groenonderhoud heeft de organisatie te maken met piekbelasting in seizoenen. Deze piekbelasting wordt opgevangen door inhuur van externe

medewerkers. Deze inhuur wordt geleverd door een bedrijf gespecialiseerd in de sector groen en groenonderhoud. In het verleden is meermaals uitvraag gedaan bij andere bedrijven, dit leidde tot onvrede in de uitvoering van de door deze bedrijven geleverde werkzaamheden. De gemeente heeft hierop besloten de inhuur voort te zetten bij hetzelfde bedrijf.

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:
In 2025 wordt een procedure marktconsultatie gestart dan wel een Europese aanbesteding opgestart.

2. Andere rechtmatigheidsfouten of onduidelijkheden uit de VIC op het gebied van het voorwaardencriterium

Bevindingen: Er zijn geen rechtmatigheidsfouten of onduidelijkheden geconstateerd.

Oorzaak: Niet van toepassing.

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:
Niet van toepassing.

M&O-CRITERIUM

Gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft in 2022 een overkoepelend M&O beleid vastgesteld, zodat naast fraudepreventie ook beheersmaatregelen ter voorkoming, opsporing en afdoening van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (overheidsgelden) die zijn geïntegreerd zijn in de administratieve organisatie/interne controle van de organisatie inzichtelijk worden gemaakt. Gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft een risicoanalyse en een (verbijzonderd) intern controleplan opgesteld waarbij is besloten om het misbruik & oneigenlijk gebruik beleid en de beheersmaatregelen hierin te integreren. Zoals uit de rechtmatigheidsverantwoording 2024, zoals opgenomen in de jaarrekening, blijkt zijn er door de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) in 2024 geen rechtmatigheidsafwijkingen als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van overheidsgelden gevonden.

1.9.1 Informatiebeveiliging en privacy (ENSIA)

Gemeenten hebben de wettelijke taak om een groot aantal diensten te leveren aan inwoners en ondernemers. Deze diensten worden steeds meer digitaal afgehandeld. De gemeente is dan ook in transitie naar een digitaal georiënteerde dienstverlening en bedrijfsvoering. Een goede ontwikkeling voor burgers en ondernemers die daardoor minder afhankelijk worden van openingstijden.

Toegenomen digitalisering betekent echter ook meer verantwoordelijkheid voor de gemeente. Traditioneel beschikt de gemeente al over privacy- en concurrentiegevoelige datasets over en voor inwoners en ondernemers. In een tijd waarin de gemeente steeds meer zorgtaken vanuit het Rijk krijgt overgeheveld, waarbij de hoeveelheid privacygevoelige informatie toeneemt, wordt de informatieveiligheid- en privacy-taak van gemeenten dan ook steeds breder. Tegelijkertijd groeit het maatschappelijk bewustzijn over veiligheid en privacy bij inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers moeten en willen zeker zijn dat hun informatie veilig is.

Als professionele organisatie is het van belang dat ook onze gemeente de beveiliging van informatie en de bescherming van persoonsgegevens adequaat organiseert. Informatie moet immers beschikbaar, actueel, volledig en betrouwbaar zijn en mag alleen door bevoegden worden ingezien. Ook bij de uitwisseling van informatie moet de gemeente te allen tijde rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten. De gemeente heeft een maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheid de gegevens van hun inwoners en ondernemers onder alle omstandigheden te beschermen en te beveiligen en moeten zich daarover kunnen verantwoorden.

Er is regionaal gezamenlijk in de Drechtsteden en lokaal veel werk verzet op het gebied van informatiebeveiliging en privacy met het verder implementeren en borgen van passende maatregelen. Waar informatieveiligheid gaat over beschikbaarheid, integriteit (juistheid, volledigheid) en vertrouwelijkheid (toegang waar nodig) van alle soorten informatie, gaat privacy specifiek over het beschermen van persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer.

Het verantwoordingsproces rondom informatieveiligheid is sinds 2017 gebaseerd op ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) en gaat uit van het principe van Single Information & Single Audit (SISA). Dit houdt in dat er sprake is van eenmalige informatieverstreking en eenmalige IT-audit.

ENSIA is een verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), alsmede de informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD) en de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet). Daarnaast is ENSIA ook een verantwoordingsstelsel voor de datakwaliteit/data-integriteit van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en Basisregistratie Ondergrond (BRO)

Met het uitvoeren van de ENSIA-zelfevaluatie en het aanleveren van de noodzakelijke verantwoordingsinformatie via de ENSIA, legt het college van burgemeester en wethouders over het jaar 2024 verantwoording af aan de raad (horizontale verantwoording) en toezichthouders van het rijk (verticale verantwoording) over de status van informatieveiligheid. Onderdeel van de verantwoording is een getoetste collegeverklaring informatieveiligheid betreffende DigiD en Suwinet. De collegeverklaring is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en getoetst door een onafhankelijke IT-auditor.

De Functionaris voor gegevensbescherming (FG) stelt een jaarrapportage op waarin een beeld wordt gegeven van de stand van zaken bij de gemeente Hardinxveld-Giessendam als het gaat om het naleven van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en WPG (Wet Politiegegevens) in 2024. Dit doet hij in zijn rol van onafhankelijke toezichthouder.

Daarnaast zijn er afgelopen jaar een nieuwe adviseur informatiemanagement & -beveiliging en een nieuwe juridisch adviseur WOO & privacy coördinator gestart. Voor informatiebeveiliging lag de focus op ENSIA en was het doel om dat proces goed te gaan begrijpen en leren toe te gaan passen binnen de gemeente. Met hulp uit de regio is dit goed verlopen. Verdere stappen op gebied van informatiebeveiliging komen voort uit inventariseren in wat er al is of wat er juist nog niet is. De grootste actie die hieruit voort is gekomen is dat de awareness onder de medewerkers vergroot moet worden. Deze is momenteel nog niet voldoende aanwezig. Op het gebied van privacy is een inventarisatie gedaan. Hieruit is gebleken dat voor privacy achterstanden zijn opgelopen. De prioriteit hiervan is ook awareness. Dit middels een presentatie, posters en onder de aandacht brengen bij collega's.

In 2025 zal de focus liggen op het verder vormgeven van een Veilige (Digitale) Gemeente met het inbedden van informatieveiligheid en privacy in de gemeentelijke organisatie, het borgen van risicomanagement en bewustwording. Hierbij zal de verplichte NIS2-richtlijn (Network and Information Security directive) richtinggevend zijn. De gevolgen voor NIS2 worden nader uitgewerkt in 2025.

1.9.2 Wet Open Overheid (WOO)

Algemeen

De Woo, die op 1 mei 2022 van kracht is geworden, vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en legt de nadruk op het proactief openbaar maken van informatie aan burgers. Deze wet introduceert nieuwe verplichtingen die zich richten op twee hoofdzaken:

- Het actief openbaar maken van documenten binnen 11 informatiecategorieën.
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding van gemeenten.

Het is van cruciaal belang dat informatie adequaat wordt bewaard en gearcheeerd, aangezien alleen op die manier de informatie publiekelijk beschikbaar kan worden gesteld. Het gebrek aan transparantie kan de controle door burgers en journalisten op de overheid belemmeren.

Bovendien blijft de verplichting bestaan om, op basis van Woo-verzoeken, informatie openbaar te maken. Het handhaven van deze verplichtingen draagt bij aan het waarborgen van een verantwoordelijke en open overheid.

Het implementeren van de Wet open overheid (Woo) is een langdurig traject. De wetgever gaat ervan uit dat organisaties de Woo vanaf de ingangsdatum van 1 mei 2022 invoeren en volgens de gefaseerde aanpak van de wet uiterlijk in 2027 volledig voldoen aan de verplichtingen met betrekking tot actieve openbaarmaking.

Middelen

Voor de implementatie en de uitvoering van de Woo heeft het rijk zowel incidentele als structurele middelen beschikbaar gesteld vanaf 2022. Er is nu een bedrag van € 323.648 euro beschikbaar voor de Woo. Dit bedrag is gelabeld in de algemene reserve, dit zodat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor de afronding van de implementatie van de Woo.

Dit bedrag wordt onder andere gebruikt voor automatisering, waaronder bedrijfsapplicaties, metadata, documentsjablonen aanpassen en anonimiseringssoftware. Waar mogelijk wordt het geld verder gebruikt voor opleidingen en communicatie.

Er moet een Woo-publicatie tool worden aangeschaft. De verwachte kosten bedragen rond de € 85.000 (eenmalig) en jaarlijks tussen de € 2.500 en € 10.000.

Per november 2024 is er een Juridisch adviseur Woo en Privacy begonnen. Deze functie wordt gedeeltelijk betaald uit de Woo gelden.

1.9.3 Opvang ontheemden Oekraïne

Sinds maart 2022 wordt er in onze gemeente onderdak geboden aan Oekraïners die gevlucht zijn voor de inval van Rusland. Zowel particulieren als de gemeente hebben woonruimte beschikbaar gesteld.

Helaas duurt de oorlog langer dan gehoopt en blijft de opvang nog steeds noodzakelijk. De Raad van de Europese Unie heeft daarom de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (2001/55 EG) met een jaar verlengt tot 4 maart 2026.

Dit geeft in Nederland recht op onder andere opvang, medische zorg, onderwijs voor minderjarige kinderen en geeft ook de mogelijkheid om te werken.

Voor onderdak huurt de gemeente een tweetal kantoorpanden, die geschikt gemaakt zijn als woonruimte, met in totaal 125 opvangplekken. Beide locaties waren het hele jaar volledig bezet. De kosten voor opvang worden bekostigd door het Rijk via de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne.

1.10 Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding gebonden is, zijn onder andere de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Heffingen waarvan de besteding ongebonden is zijn onder andere de onroerendzaakbelasting en de hondenbelasting.

Deze paragraaf bevat een uiteenzetting van de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen, de gemeentelijke inkomsten voor zover deze uit de in Hardinxveld-Giessendam ingevoerde belastingen en retributies voortkomen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de kostendekkendheid van de verschillende tarieven.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

De heffing en invordering van belastingen en retributies wordt door de GR SVHW (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Vastgoed-informatie Heffing en Waardebepaling) verzorgd. Deze gemeenschappelijke regeling wikkelt ook aanvragen om kwijtschelding af. De heffing en invordering van de leges zoals onder andere de bouwleges wordt door de gemeente tot en met 2024 zelf verzorgd.

In onze gemeente zijn buiten de algemene uitkering uit het gemeentefonds de onroerendzaakbelasting en de rioolheffing en afvalstoffenheffing de belangrijkste inkomsten. Voor 2024 zijn voor deze belastingen ten opzichte van 2023 de volgende wijzigingen vastgesteld door de gemeenteraad in de vergadering van 14 december 2023:

- Onroerendzaakbelasting, 8 % verhoging van de opbrengst ten opzichte van 2023;
- Rioolheffing, verhoging van het tarief met € 2,50 ten opzichte van 2023;
- Afvalstoffenheffing, in het jaar 2024 zijn we gestart met Diftar. Met de invoering van de milieupassen hebben we te maken met een vast tarief en een variabel tarief;
- De overige (belasting) tarieven zijn voor 2024 met 8 % geïndexeerd ten opzichte van 2023.

Ten aanzien van de heffingen en leges wordt uitgegaan van een kostendekkendheidspercentage van 100%.

Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Op grond van artikel 219 van de gemeentewet zijn in 2024 in Hardinxveld-Giessendam de volgende belastingen geheven:

Gemeentelijke belastingopbrengsten						bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023	prim begr 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	Afwijking 2024	Voor-/nadelig
Zuivere belastingen								
Onroerend zaakbelastingen eigenaren	3.188	3.469	3.810	3.609	4.198	4.205	7	V
Onroerend zaakbelastingen gebruikers	603	729	846	779	856	852	-4	N
Hondenbelastingen	81	85	86	87	94	92	-1	N
Precariobelasting	10	11	9	24	24	13	-11	N
Bedrijfsinvesteringszone	74	-1	0	70	0	0	0	
<i>Subtotaal zuivere belastingen</i>	<i>3.956</i>	<i>4.293</i>	<i>4.751</i>	<i>4.569</i>	<i>5.172</i>	<i>5.162</i>	<i>-10</i>	N
Heffingen								
Afvalstoffenheffing	2.206	2.292	2.390	2.459	2.664	2.630	-34	N
Rioolheffing	1.861	1.722	1.622	1.629	1.655	1.659	3	V
Container-rechten	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Subtotaal heffingen</i>	<i>4.068</i>	<i>4.014</i>	<i>4.012</i>	<i>4.088</i>	<i>4.319</i>	<i>4.289</i>	<i>-30</i>	N
Retributies								
Leges bouwvergunningen	867	713	315	361	360	666	306	V
Leges burgerlijke stand	140	135	128	139	152	212	60	V
Begrafenisrechten	393	298	362	391	391	285	-106	N
Havengelden	28	36	32	32	34	38	4	V
Marktgelden	22	26	28	31	31	26	-5	N
Reclameopbrengsten	30	33	38	25	25	39	14	V
Brandweerrechten	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Subtotaal retributies</i>	<i>1.480</i>	<i>1.240</i>	<i>903</i>	<i>978</i>	<i>992</i>	<i>1.266</i>	<i>274</i>	V
<i>Overige pachten</i>	<i>49</i>	<i>50</i>	<i>55</i>	<i>59</i>	<i>60</i>	<i>61</i>	<i>1</i>	V
<i>Overige leges en andere rechten</i>	<i>15</i>	<i>52</i>	<i>67</i>	<i>1</i>	<i>35</i>	<i>46</i>	<i>11</i>	V
<i>Subtotaal incl overige retributies</i>	<i>1.544</i>	<i>1.342</i>	<i>1.025</i>	<i>1.039</i>	<i>1.087</i>	<i>1.373</i>	<i>286</i>	V
TOTAAL lokale heffingen	9.568	9.649	9.788	9.696	10.578	10.824	245	V

Onroerendezaakbelastingen

De (on)roerende zaakbelastingen zijn ondergebracht bij de GR SVHW. De GR SVHW verzorgt niet alleen de oplegging en inning van de aanslagen maar houdt tevens de bestanden in verband met de wet WOZ up-to-date. Regelmatig vindt de afdracht van de ontvangen belastingbedragen aan de gemeente plaats. Bij het bepalen van het percentage wordt rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken, zodat per saldo de onroerendezaakbelastingen voor woningen niet meer stijgen dan de inflatie.

Hondenbelasting

Basis voor deze heffing vormt het bezit van een hond, waarbij voor het bezit van meerdere honden een progressief tarief van toepassing is. Evenals de onroerendezaakbelastingen verzorgt de GR SVHW de heffing, invordering en actualisering van de bestanden van de hondenbelasting voor ons. De controle is nog wel in handen van de gemeente en geschiedt door een jaarlijkse huis-aan-huis controle met daarnaast een hondenpenningcontrole op straat.

Precariobelasting

Voor het hebben van materialen op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt een bedrag geheven van de gebruikers van die grond.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, waarbij uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. De GR SVHW verzorgt de heffing, invordering en actualisering van de bestanden voor ons.

Het inzamelen en verwerken van het huisvuil wordt gedaan door de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden.

Rioolheffing

De rioolheffing is gerelateerd aan de hoeveelheid afgevoerd afvalwater en geldt uitsluitend ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het Gemeentelijk Watertakenplan.

De oplegging, invordering en het bijhouden van het bestand wordt verzorgd door de GR SVHW.

Leges

In onze gemeente worden leges geheven op grond van de vigerende legesverordening. De tarieventabel wordt jaarlijks aangepast. De leges hebben onder andere betrekking op de Algemeen Plaatselijke Verordening, rij- en reisdocumenten, burgerlijke stand, wet Ruimtelijke Ordening en Milieuwetgeving.

Begrafenisrechten

Voor het begraven van stoffelijke overschotten op de begraafplaatsen in de gemeente heft de gemeente leges. Ook voor de aankoop van graven en het afkopen van het onderhoudsrecht wordt een tarief in rekening gebracht.

Havengelden

De havengelden bestaan uit liggelden, kadegelden en trechtergelden.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de lokale lasten. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid en staan in de Invorderingswet. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken dat een lager inkomen wordt gehanteerd. De gemeente Hardinxveld-Giessendam hanteert de zogenaamde 100%-norm, hetgeen betekent dat inwoners van Hardinxveld-Giessendam met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. In de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan kwijtschelding worden aangevraagd voor Afvalstoffenheffing, Rioolheffing en Hondenbelasting (alleen voor de eerste hond).

De ontwikkeling van de kwijtscheldingen over de afgelopen jaren is als volgt:

	2021	2022	2023	2024
Kwijtscheldingsbedragen	100.415	133.107	114.134	121.050
Kwijtscheldingsaantallen				
(Gedeeltelijk) toegekend	193	205	233	255
Afgewezen	44	68	99	67
Totaal	237	273	332	322

In 2024 is het aantal aanvragen licht gedaald. Ondanks deze daling is het aantal (gedeeltelijk) toegekende kwijtscheldingsverzoeken licht gestegen.

Heffingen woonlasten (lokale belastingdruk)

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen.

Soort heffing	2021	2022	2023	2024
Onroerende zaakbelasting				
Woningen				
- eigenarenheffing	0,1172%	0,1101%	0,1048%	0,1054%
Totaal	0,1172%	0,1101%	0,1048%	0,1054%
Niet woningen				
- eigenarenheffing	0,2213%	0,2677%	0,2663%	0,2852%
- gebruikerstarief	0,1634%	0,2010%	0,1999%	0,2141%
Totaal	0,3847%	0,4687%	0,4662%	0,4993%
Afvalstoffenheffing	309,00	319,00	332,00	362,00
Rioolheffing	237,00	217,00	204,00	206,50

De ontwikkeling van de woonlasten (voor meerpersoonshuishoudens) over de afgelopen jaren is als volgt:

	2021	2022	2023	2024
OZB-eigenaar	314,00	365,00	407,00	441,00
Afvalstoffenheffing	309,00	319,00	332,00	362,00
Rioolheffing	237,00	217,00	204,00	206,50
Totaal	860,00	901,00	943,00	1.009,50
% stijging/afname	2,1%	4,8%	4,7%	7,1%
t.o.v. vorig jaar				

Vergelijking met andere gemeenten

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een onderzoek uitgevoerd naar de gemeentelijke woonlasten, teneinde een vergelijk tussen de gemeenten mogelijk te maken. Om inzicht te krijgen in het algemene verloop van de hoogte van de woonlasten van onze gemeente is een vergelijk met omringende gemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Gorinchem	Vijfheerenlanden
Gemiddelde woningwaarde	418.406	477.820	458.112	465.090
OZB-eigenaar	0,1054%	0,0789%	0,0943%	0,0888%
OZB-eigenaar	441,00	377,00	432,00	413,00
Rioolheffing (vastrecht)	207,00	260,00	201,00	194,00
Afvalstoffenheffing	344,00	441,00	376,00	439,00
Heffingskorting				
Totaal	992,00	1.078,00	1.009,00	1.046,00
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	181	262	198	243
Rangorde Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (o.b.v. berek. woonlasten)	1	4	2	3

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2024 landelijk gezien rond het midden behoort (plaats 181 van de in totaal 342 gemeenten). Regionaal gezien staat de gemeente Hardinxveld-Giessendam op de eerste plaats. Vorig jaar (2023) was dit de tweede plaats.

Naast een vergelijking met de omringende gemeenten is ook een vergelijking met de Drechtstedengemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Alblasserdam	Dordrecht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Gemiddelde woningwaarde	418.406	408.678	382.320	464.668	399.648	377.899	389.145
OZB-eigenaar	0,1054%	0,0991%	0,0905%	0,0934%	0,1136%	0,0733%	0,0866%
OZB-eigenaar	441,00	405,00	346,00	434,00	454,00	277,00	337,00
Rioolheffing (gebaseerd op 2 bew.)							
Rioolheffing (vastrecht)	207,00	169,00	234,00	218,00	169,00	305,00	322,00
Afvalstoffenheffing	344,00	449,00	357,00	410,00	424,00	365,00	368,00
Heffingskorting	0,00	-40,00	0,00	-76,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	992,00	983,00	937,00	986,00	1.047,00	947,00	1.027,00
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	181	173	106	176	244	124	220
Rangorde Drechtsteden (o.b.v. woonlasten)	5	3	1	4	7	2	6

In vergelijking met de overige Drechtstedengemeenten eindigt Hardinxveld-Giessendam op plaats 5. Vorig jaar (2023) was dit plaats 3 en in 2022 plaats 5.

Kostendekkendheid

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen inzicht wordt gegeven in de mate van kostendekkendheid van de verschillende tarieven. Hiermee wordt beoogd transparantie te bieden in de tarieven waarbij sprake is van kostenverhaal. De toerekening van overhead vindt extracomptabel plaats. Dat betekent dat het overheaddeel op de afzonderlijke programma's niet aan deze programma's zijn toegerekend.

De volgende overzichten laten zien van welk percentage kostendekkendheid sprake is. Voor het bepalen van onderstaande kostendekkendheidspercentages is uitgegaan van de vernieuwde 'Handreiking Kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen' van het VNG.

De kostendekkendheid is bepaald door de totale baten te delen door de lasten die volgens de handreiking mogen worden toegerekend. Hierin is een opslag voor de overheadkosten opgenomen. Voor het bepalen van het percentage overhead is uitgegaan van de totale lasten aan overhead (taakveld 0.4), welke zijn gedeeld door de totale loonkosten inclusief de kosten van inhuur.

Formule overheadopslag op loonkosten	Rekening
Overhead (taakveld 0.4)	€ 7.076.265
Loonkosten + inhuur (exclusief overhead loonkosten)	€ 11.975.792
	59,1%

Voor de riolering en reiniging is een afwijkend overheadopslagpercentage gehanteerd, namelijk gebaseerd op een percentage van de totale kosten (salarissen en directe lasten).

Formule voor overheadopslag totale lasten	Rekening
Overhead (taakveld 0.4)	€ 7.076.265
Totale lasten exclusief mutaties reserves	€ 52.678.614
	13,4%

Legesverordening

Titel 1: Algemene dienstverlening:

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Directe lasten	25.877	Directe lasten	159.223
Loonkosten	101.298	Loonkosten	171.284
Saldo	127.175	Saldo	330.507
Overheadopslag voor loonkosten	59.855	Overheadopslag voor loonkosten	101.208
Totale lasten	187.030	Totale lasten	431.715
Totale baten	21.195	Totale baten	264.891
Kostendekkendheid	11%	Kostendekkendheid	61%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit basisregistratie
Directe lasten	42.776	Directe lasten	25.321
Loonkosten	84.960	Loonkosten	164.256
Saldo	127.736	Saldo	189.577
Overheadopslag voor loonkosten	50.201	Overheadopslag voor loonkosten	97.056
Totale lasten	177.938	Totale lasten	286.633
Totale baten	86.922	Totale baten	5.977
Kostendekkendheid	49%	Kostendekkendheid	2%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	Hoofdstuk11	Huisvestingswet
Directe lasten	11.181	Directe lasten	31.130
Loonkosten	-	Loonkosten	224.705
Saldo	11.181	Saldo	255.835
Overheadopslag voor loonkosten	-	Overheadopslag voor loonkosten	132.774
Totale lasten	11.181	Totale lasten	388.608
Totale baten naturalisatie	11.097	Totale baten	332
Totale baten Verklaring omtrent gedrag	2.646		
Kostendekkendheid	123%	Kostendekkendheid	0%

Titelblad 1	
Hoofdstuk 14	Markten
Directe lasten	20.043
Loonkosten	25.107
Saldo	45.150
Overheadopslag voor loonkosten	14.835
Totale lasten	59.985
Totale baten	35.513
Kostendekkendheid	59%

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Omgevings- vergunningen
Directe lasten	124.394
Loonkosten	1.087.817
Saldo	1.212.211
Overheadopslag voor loonkosten	642.770
Totale lasten	1.854.981
Totale baten	652.676
Kostendekkendheid	35%

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese Richtlijn

Titelblad 1 en 3	
TB 1: hoofdstuk 16	kansspelen
TB 3: hoofdstuk 1	horeca
TB 3: hoofdstuk 2	organiseren evenementen of markten
TB 3: hoofdstuk 7	niet benoemde vergunningen
Directe lasten	12.578
Loonkosten	87.372
Saldo	99.950
Overheadopslag voor loonkosten	51.626
Totale lasten	151.576
Totale baten	13.663
Kostendekkendheid	9%

Havengelden, begraafplaatsen, riolering en afval

Havengelden		Begraafplaatsen	
Directe lasten	34.573	Directe lasten	208.363
Loonkosten	32.695	Loonkosten	416.884
Saldo	67.267	Saldo	625.247
Overheadopslag voor loonkosten	19.319	Overheadopslag voor loonkosten	246.329
Totale lasten	86.586	Totale lasten	871.575
Totale baten	33.439	Totale baten	370.016
Kostendekkendheid	39%	Kostendekkendheid	42%

Afval	
Directe lasten	2.399.698
Loonkosten	105.426
Saldo	2.505.124
Overheadopslag	7.700
Gecompenseerde BTW	275.600
Totale lasten	2.788.424
Totale baten	2.630.357
Kostendekkendheid	94%

In de loop van 2024 heeft Waardlanden de begroting 2024 herzien, doordat de tarieven in december van het voorgaande jaar moeten worden vastgesteld, konden de effecten van de herziene begroting niet meer worden meegenomen in de tarieven. In de perspectiefnota 2025-2028 is de gemeenteraad geïnformeerd over het verwachte nadeel van € 215.000.

Riool	
Directe lasten	859.058
Loonkosten	355.336
Saldo	1.214.394
Overheadopslag	224.906
Gecompenseerde BTW	219.218
Totale lasten	1.658.518
Totale baten	1.658.518
Kostendekkendheid	100%

In 2024 is € 415.365 onttrokken aan de voorziening riolering, in bovenstaande opstelling is hier al rekening mee gehouden.

1.11 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente en de mate waarin deze risico's kunnen worden opgevangen (weerstandscapaciteit). De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit zegt iets over de financiële robuustheid van de gemeente Hardinxveld-Giessendam: het weerstandsvermogen.

Beleid

Bij raadsbesluit van 16 december 2021 is de Financieringsvisie vastgesteld. De nota reserves en voorzieningen is vastgesteld door de gemeenteraad op 16 december 2021. Deze nota geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen, evenals richtlijnen hoe hiermee wordt omgegaan. Er is voor gekozen om geen afzonderlijke nota samen te stellen inzake het weerstandsvermogen en de risico's. In deze paragraaf wordt hiervan een uiteenzetting gegeven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Het gaat hierbij om de 'vrij besteedbare' middelen, zoals de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Per 31 december 2024 bedraagt de weerstandscapaciteit:

Bedragen x € 1.000			
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie</i>			
Onbenutte belastingcapaciteit			
- OZB	p.m.		
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		0	
Onvoorzien		0	
Weerstandscapaciteit exploitatie			0
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>			
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve		4.453	
Vrij aanwendbaar deel reserve sociaal domein		1.853	
Stille reserves		p.m.	
Weerstandscapaciteit vermogen			6.306
<i>Totale weerstandscapaciteit</i>			<i>6.306</i>

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke belastingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum. De onbenutte belastingcapaciteit ten aanzien van de onroerendezaakbelastingen is bepaald op basis van het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet (Fvw).

Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Daarmee komt een einde aan het monitoren met de macronorm OZB.

De onbenutte belastingcapaciteit voor de overige onderdelen (riool- en afvalstoffenheffing, leges en overige heffingen) is op nul gezet. Dit omdat bij de gemeentelijke belastingen en retributies zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100%-kostendekkendheid.

Onvoorzien

Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting 2024 een bedrag opgenomen van € 25.000. Deze is in 2024 niet aangewend.

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve (exclusief resultaatbestemming jaarrekening 2024) bedraagt € 12.063.312 per 31 december 2024. In de algemene reserve zit € 841.558 resultaatbestemming, € 6.768.686 nog te bestemmen uit opbrengsten Eneco en is € 4.453.068 vrij aanwendbaar.

Reserve Sociaal Domein

Voor het sociaal domein is een aparte reserve gevormd. Deze wordt gezien als onderdeel van de weerstandscapaciteit. De achterliggende reden is dat in de bepaling van de risico's het sociaal domein is betrokken. De omvang van de reserve sociaal domein (exclusief resultaatbestemming jaarrekening 2024) bedraagt € 1.852.637 per 31 december 2024.

Stille reserves

Om een reëel inzicht te hebben in de omvang van het eigen vermogen dienen ook stille reserves in beeld te worden gebracht. Deze reserves vormen immers één van de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. De gemeente heeft stille reserves wegens aandelenbezit Stedin en BNG welke zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ook de gemeentelijke eigendommen bevatten stille reserves die bij verkoop te gelde kunnen worden gemaakt. De stille reserves zijn PM geraamd omdat deze niet direct inzetbaar zijn voor weerstandscapaciteit.

Risico-analyse

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, dus waarvoor geen voorziening is gevormd of waarvoor geen verzekering is afgesloten. Organisatiebreed heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico
- Het financiële effect / kans / risicobedrag

Om tot een kwantificering van de risico's te komen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Kans

De kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de frequentie. De frequentie alleen is op zich al moeilijk te bepalen. Om toch te komen tot een schaalverdeling is bij de risicoanalyse binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam gekozen voor drie categorieën, te weten:

- Groot (80%);
- Gemiddeld (50%);
- Klein (20%).

Impact

De impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. De percentages (standaardklassen) die worden gehanteerd zijn 1%, 5%, 10%, 25% en 50%. Daarbij heeft het kleinste percentage financieel gezien de minste impact, terwijl het grootste percentage juist een grote impact heeft.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de risico's, gevolgd door een korte beschrijving van elk risico.

Risicomatrix

Programma	Risico's	Impact	Bedrag	Kans			Totaal
				Groot 80%	Gemiddeld 50%	Klein 20%	
2	PFOA	20%	250.000	40.000			40.000
3	Leerlingenvervoer	50%	420.000		105.000		105.000
3	Participatiewet (incl. inkomensvoorz.)	10%	5.453.000		273.000		273.000
3	WMO	10%	5.062.000		253.000		253.000
3	Jeugdwet	10%	5.831.000		292.000		292.000
Bedrijfsv	Eenmansposten	10%	11.504.000		575.000		575.000
Fin en dek	Algemene uitkering	5%	34.695.000		867.000		867.000
Fin en dek	Rentelasten	10%	774.000		39.000		39.000
Overigen	Overig (niet kwantificeerbaar)						1.000.000
				40.000	2.404.000	0	3.444.000

PFOA

De aanwezigheid van de PFOA in (water)bodem leidt tot meerkosten op projecten. In alle gevallen is bodemonderzoek nodig waarbij ook onderzocht wordt op PFOA. De afzetmogelijkheden van de grond bepalen hierna de omvang van de meerkosten. Problemen zijn er vooral als gesaneerd moet worden, waarbij er ook PFOA als bijvangst aangetroffen wordt. Daarnaast kan PFOA ook stagnatie(kosten) tot gevolg hebben. In de ramingen van de projecten wordt geanticipeerd op dit risico en daarom wordt het risico op budgetoverschrijding hoog geacht (80%) en impact op de ramingen in de begroting op beperkt (20%).

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer is een opneindeeregeling.

In de eerste helft van 2025 wordt de nieuwe Europese aanbesteding afgerond. Op het moment van schrijven kunnen we nog geen uitspraken doen op het proces niet te verstoren. De verwachting is wel dat de nieuwe aanbesteding leidt tot een behoorlijke verhoging van het tarief. De aanbesteding is langjarig. 5 jaar en tweemaal een optie om 2 jaar te verlengen. Wat we al wel kunnen melden is dat de aanbesteding op zowel prijs als kwaliteit is gegund. Het belang van deze groep kwetsbare kinderen verdient ook kwaliteit in het vervoer. Ondanks dat er twee pijlers waren voor de beoordeling is de (voorlopige) gunning gegaan naar de goedkoopste aanbieder. Daarmee is zowel de goedkoopste optie als de kwaliteit geborgd. De nieuwe tarieven gaan met ingang van augustus 2025 gelden.

Ongewis blijft altijd het aantal leerlingen dat een beroep doet op een voorziening Leerlingenvervoer. De gemeente Hardinxveld-Giessendam voert de verordening vrij strak uit. Dit houdt in dat er niet onnodig Taxivervoer wordt ingezet maar dat andere alternatieven als OV en eigen vervoer nadrukkelijk worden aangereikt als (enig) alternatief. Zo wordt de instroom in het Taxivervoer zoveel als mogelijk beperkt.

Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting wordt op 50% ingeschat.

Participatiewet

De Participatiewet kenmerkt zich door een vast rijksbudget binnen de algemene uitkering. Dit is het participatiebudget dat onderdeel is van het sociaal domein. Naast het participatiebudget is er een specifieke uitkering die als inkomensdeel door het Rijk separaat wordt uitbetaald. Beide budgetten worden neutraal in de begroting opgenomen. Het toereikend zijn van het budget hebben wij niet geheel in eigen hand. Gemeenten hebben te maken met verlaagde inkomsten.

De SDD voert voor onze gemeente de Participatiewet uit. We zetten in op het versterken van de bestaanszekerheid van inwoners, onder andere via inkomensondersteuning, miniregelingen en schuldhulpverlening. Daarnaast zetten we instrumenten in om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zo veel mogelijk te laten participeren naar vermogen.

De laatste jaren zien we een veranderde doelgroep in de bijstand. De afstand tot de arbeidsmarkt is relatief groter geworden. Voor gemeenten heeft dit tot gevolg dat de investering en ontwikkeling om inwoners richting werk te bewegen meer vraagt, zowel in tijd als in geld. Bovendien is de instroom in de bijstand niet altijd goed te voorspellen. In een kleine gemeente als Hardinxveld-Giessendam kan bijvoorbeeld een klein aantal verhuizingen van bijstandsgerechtigden naar onze gemeente al tot een groot financieel effect leiden.

De verantwoordelijkheid voor de inburgering van asielstatushouders en gezinsmigranten ligt bij gemeenten. Van het Rijk ontvangen we het budget, een specifieke uitkering (SPUK) voor inburgeringsvoorzieningen, de maatschappelijke begeleiding en de PVT's. Deze onderdelen worden door de gemeenten uitgevoerd en ingekocht, overige taken wordt door de SDD uitgevoerd. De beschikbare middelen worden bepaald aan de hand van de voorlopige taakstelling en is de basis voor de berekening van de hoogte van het budget. Er zit wel enige risico op het maken van een inschatting van de taakstelling, zeker gezien de huidige beweging van het aantal asielzoekers dat zich meldt. In 2024 was de opgelegde taakstelling hoog. De taakstelling van 2024 is in onze gemeente niet gehaald door een tekort aan huisvesting. Dit kan leiden tot een teruggave van SPUK-gelden als we het tekortkomende jaren niet inlopen. Door de hogere taakstelling, indexatie van personeelskosten, de Spreidingswet en de komst van AZC's in de regio, is de verwachting dat de kosten van de SDD en Vluchtelingenwerk komende jaren nog verder stijgen.

De budgetten van de participatiewet worden nauwlettend gevolgd. Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting is beperkt (10%).

WMO

De Wmo is een 'openeinderegeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee. Daarnaast hebben demografische ontwikkelingen, arbeidsmarktontwikkelingen en de ontwikkeling van kostprijzen van producten en diensten grote impact op de uitgaven van de Wmo.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. Zowel de uitvoeringskosten als de apparaatskosten worden verrekend op basis van werkelijk gebruik.

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

We zien kostenstijgingen op vrijwel alle maatwerkvoorzieningen. Dit komt door de combinatie van twee factoren:

- 1) De stijgende vraag naar ondersteuning. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering);
- 2) De kostprijs/tarieven van maatwerkvoorzieningen neemt toe. Deze stijging vloeit voort uit de forse stijging van de grondstofprijzen en recente CAO-ontwikkelingen, die ook binnen de zorgsector tot forse loonsverhogingen heeft geleid. Dit zien we met name bij de huishoudelijke ondersteuning en vervoer.

De SDD stuurt op het beperken van de kosten via, onder andere, scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is. Door meer in te zetten op het normaliseren van ondersteuning ('goed is goed genoeg') en meer focus te leggen op zelfredzaamheid (wat kan de inwoner nog of weer zelf) proberen we de toename in indicaties af te remmen, zodat we in de toekomst de ondersteuning kunnen blijven leveren aan mensen die het echt nodig hebben.

Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen zit lokaal en zit voor een groot deel in de Maatschappelijke Agenda (MAG) en het budget van het Sociaal Team (het Sociaal Team is een algemene voorziening).

De budgetten voor de Wmo worden nauwlettend gevolgd. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%).

Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden.

De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De serviceorganisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

De werkzaamheden die horen bij de uitvoering van de wet zijn voor een groot deel ondergebracht bij de Service Organisatie Jeugd (SOJ). SOJ stelt jaarlijks een begroting op, waarin zij de te verwachte kosten presenteren. Het betreft hier een open 'einde regeling' Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ligt er een risico rond de voorspelbaarheid van de kosten. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is vanwege zijn geringe omvang gevoelig voor een gering aantal casussen dat vanwege de complexiteit kan leiden tot forse kostenstijging. Het afgelopen jaar zijn er hervormingen in het sociaal team doorgevoerd waardoor er kritisch naar de inzet en afbakening van jeugdhulp wordt gekeken. De kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd en geëvalueerd om deze zo veel mogelijk beheersbaar te houden. In de begroting voor 2025 is ervoor gekozen, vanwege evenwichtig begrotingsbeleid, geen besparingen als ook geen groei te verwerken. Voor 2025 is de begroting naar boven bijgesteld. Bij behandeling van de Perspectiefnota 2025-2028 bent u hierover geïnformeerd.

In april 2024 is de deskundigencommissie voor de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 gestart. Deze externe, onafhankelijke commissie volgt de uitvoering van de Hervormingsagenda en brengt hierover zwaarwegend advies uit aan het Rijk en de VNG. De commissie bekijkt hoe het gaat met de uitvoering van de Hervormingsagenda en of de inspanningen worden geleverd die zijn afgesproken. Ook bekijkt zij op de lange termijn of dit het gewenste effect heeft op de uitgaven en zo niet, hoe daarmee om te gaan. Het eerste advies van de commissie is een tussentijdse evaluatie van de uitvoering van de Hervormingsagenda en volgt begin 2025. Er zal structureel worden geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Ook komt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor en waar kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren.

De geplande extra bezuiniging van ruim 500 miljoen euro op de jeugdzorg gaat ook in 2026 niet door. Voor de jaren 2027 komt er een nadere concretisering hoe de gemeenten de financiële afspraken vanaf 2027 in de meerjarenbegroting kunnen verwerken. Een mogelijke invoering van een eigen bijdrage voor Jeugdzorg wordt door Jeugdzorg Nederland en diverse andere partijen onacceptabel genoemd.

Op basis van bovenstaande wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%). Er hebben in 2024 meerdere hervormingen plaatsgevonden ten aanzien van jeugdhulp waardoor er meer grip is gekomen op de kosten. Een voorzichtige voorspelling laat zien dat de hervormingen bijdragen aan een positieve bijstelling van het jeugdhulpbudget voor 2025 – 2028.

Bedrijfsvoering

Eenmansposten

De organisatie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is relatief beperkt van omvang. Doordat er op meerdere plekken sprake is van eenmansposten. Het werk kan daardoor bij (langdurige) afwezigheid vaak niet door collega's worden opgevangen. Daardoor volgt meestal een beroep op derden om de voortgang van zaken niet in het gedrang te laten komen. De kans dat zich dit voordoet is gelet op het relatief grote aantal eenmansposten gemiddeld (50%).

De kosten welke gemoeid zijn met externe inhuur betreffen vaak openstaande vacatureplaatsen. Daardoor kunnen als eerste de bijbehorende vacaturegelden worden ingezet in combinatie met/of het concernbudget voor externe inhuur voordat aanvullende middelen nodig zijn. Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat voor langere termijn beroep op externe inhuur moet worden gedaan, waardoor mogelijk extra aanvullende middelen nodig zijn. De impact is bepaald op 10%.

Financiering & Dekking

Algemene uitkering

De jaarlijkse groei (positief of negatief) van de algemene uitkering wordt uitgedrukt in een percentage. Dat wordt het accres genoemd, een Frans woord voor groei. Het accres wordt over de gemeenten verdeeld via de uitkeringsfactor.

Bij de behandeling van de meicirculaire 2024 bent u geïnformeerd over het in werking treden van de nieuwe financieringssysteem die vervroegd is van 2027 naar 2024.

Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp) volgt. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel.

Volume accres

Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. In de septembercirculaire 2024 is een nieuwe raming voor het accres 2025 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB). Voor de jaren 2025 tot en met 2029 is de raming van het volume deel neerwaarts bijgesteld.

LPO-accres

De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. Voor 2025 is de raming voor de prijs bbp omhoog bijgesteld. De ramingen voor de ontwikkeling van de prijs bbp lijkt structureel te laag te zijn. In de septembercirculaire 2024 vond geen compensatie voor de hogere prijsontwikkeling plaats.

De verwachting is dat de uitkeringen voor het sociaal domein de komende jaren onder druk blijven staan. De stijgende inflatie, de perikelen rondom voor het "ravijnjaar" 2026, een lagere economische groei en daarbij behorende verminderende uitgaven van het Rijk, zijn risico's die op voorhand moeilijk zijn in te schatten.

De kans wordt op gemiddeld (50%) ingeschat, de impact op 5%.

Rentelasten

De gemeente kent een financieringsbehoefte. In de financieringsbehoefte wordt voorzien door het aantrekken van lang- en kortlopende leningen. Vanaf 2022 is sprake geweest van stijgende rentes, waardoor ook de rentelasten op nieuwe leningen (langlopend en kasgeld) stegen. Inmiddels is sinds langere tijd sprake van een redelijk stabiel renteniveau, welke echter ruim hoger ligt dan de jaren voor 2022. Recente ontwikkelingen duiden op een mogelijke verlaging van de rente. De hoogte van de rente op het moment van investering is bepalend voor de toekomstige rentelast. Het risico bestaat dat bij het herfinancieren van leningen dan wel aantrekken van nieuwe leningen een hoger rentepercentage geldt ten opzichte van de huidige verwachtingen. Door actief te sturen op de liquiditeitsbehoefte wordt getracht om het risico op rentestijgingen te beperken

Gelet op de toekomstige investeringen is de verwachting dat wij in de komende jaren nieuwe leningen aan moeten gaan trekken. In de begroting hebben we rekening gehouden met het huidige beeld van de rentelasten (3,5%). Het blijft de vraag of het rentepercentage waar wij rekening mee hebben gehouden afdoende is. De kans op een hoger rentepercentage wordt ingeschat op 50% (kans gemiddeld). De impact is bepaald op 10%.

Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Tot en met het jaar 2023 hebben we dan ook nul-aangiftes gedaan. Het is wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te blijven houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

Overig (niet kwantificeerbaar)

Naast voornoemde risico's (kwantificeerbaar) is sprake van zogenaamde niet kwantificeerbare risico's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote calamiteit. Inschatting van de directe en de vervolgschade is niet of nauwelijks te bepalen, omdat in het geval van een grote calamiteit dit onder andere afhankelijk is van het gebied waar het zich voordoet en anderzijds van de mogelijke bijdragen in de kosten door derden (Rijk, Provincie, Waterschap etc.). Voor de overige risico's is daarom een totaalbedrag gerekend van € 1 miljoen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen de risicoscore en de weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

De weerstandscapaciteit bedraagt € 6.306.000. Het totaal aan risico's wordt ingeschat op € 3.444.000. Hiermee komt de ratio weerstandsvermogen uit op 1,8 voor 2024. Deze ratio is ruim voldoende en ligt in het verlengde van de ratio in de begroting 2024 (1,7).

Grondexploitaties

Voor het afdekken van de risico's bij de grondexploitaties hebben we een afzonderlijke reserve. De reserve afgezet tegen de verwachte risico's laat het volgende beeld zien.

De reserve grondexploitaties bedraagt per 31 december 2024	€ 775.000
Het risicobedrag voor exploitaties in uitvoering bedraagt	€ 160.000
Het saldo bedraagt	€ 615.000

In paragraaf 1.15 wordt een nadere toelichting op de grondexploitaties gegeven.

Kengetallen

	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Netto schuldquote	24%	39%	24%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	22%	39%	23%
Solvabiliteitsratio	44%	39%	41%
Grondexploitatie	22%	2%	23%
Structurele exploitatieruimte	0%	1%	1%
Belastingcapaciteit	97%	106%	109%

Totaalbeoordeling

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voldoende weerbaar. Er zijn voldoende buffers om de risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio zijn ruim boven de norm. De ratio weerstandsvermogen is met 1,8 ruim voldoende. Daarnaast is de gemeente Hardinxveld-Giessendam eind 2024 voldoende flexibel, financieel wendbaar. Dit laat de netto schuldquote zien.

1. *Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% zou moeten liggen. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog, hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone.

De schuldquote van de gemeente Hardinxveld-Giessendam (24%) valt binnen de reguliere marges. Het percentage ligt bij de jaarrekening lager dan bij de begroting was voorzien, dit wordt veroorzaakt door uitgestelde uitvoeringen bij de investeringen hierdoor zijn er minder financieringsmiddelen aangetrokken dan voorzien.

2. *De solvabiliteitsratio*

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

Met 41% ligt het de ratio van de gemeente Hardinxveld- Giessendam boven de signaalwaarde.

3. *Grondexploitatie*

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie (inclusief faciliterend deel – onder overlopende activa) gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal laat nagenoeg dezelfde zien als bij het opstellen van de jaarrekening 2023.

4. *Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten

daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Dit percentage is vooral van belang bij de begroting. Een niet structureel sluitende begroting kan gevolgen hebben voor het provinciaal toezicht.

Voor de berekening van het structureel exploitatieresultaat wordt verwezen naar paragraaf 2.5.3.

5. *Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Gemeente Hardinxveld-Giessendam zit onder het landelijk gemiddelde. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan dat de gemeente beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

1.12 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, rioleringen, bruggen en gebouwen die door de gemeente duurzaam in stand gehouden moeten worden. Zij worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat op welke wijze het reguliere en het periodieke onderhoud plaatsvindt. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.

Kaderstelling

Met deze paragraaf heeft de raad bij de vaststelling van de begroting de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, riolering, etc.). Dit is van belang omdat in veel programma's kosten zijn opgenomen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, waarvoor op basis van meerjarenonderhoudsplannen reserves en voorzieningen zijn gevormd.

Periodiek onderhoud

Het periodiek onderhoud is het jaarlijkse programma voor groot onderhoud en voor renovaties, waarmee we zorgen dat onze kapitaalgoederen hun beoogde levensduur kunnen bereiken of waarmee de levensduur wordt verlengd. In de beheerplannen is aangegeven wat de levensduur is en hoe we omgaan met het periodieke onderhoud. Ook staat aangegeven op welk moment vervanging nodig is. Voor vervangingen worden in de begroting specifieke investeringen benoemd. De diverse reserves en voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie.

Hieronder worden de verschillende beheerplannen kort toegelicht en is tevens aangegeven welk beslag op de middelen eruit voortvloeit. Met ingang van het begrotingsjaar 2017 dienen in het kader van de wijziging van het BBV de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de programma's te worden toegerekend. Bij meerdere kapitaalgoederen is sprake van bestemde reserves ter dekking van de afschrijvingslasten. Ten behoeve van de aansluiting zijn aan de lastenzijde alleen de afschrijvingslasten (dus exclusief rente) verantwoord. De bedragen zijn opgenomen in eenheden van € 1.000.

BEHEERPLAN WEGEN

Vastgesteld door raad	20 juni 2014 Evaluatie opgesteld in 2017 Aanvulling in 2018 – voetpaden wel/niet B-niveau
Looptijd	2014-2020
Doel	Onderhouden van het wegareaal op het door de gemeenteraad gekozen onderhoudsniveau beeldkwaliteit C.
Investeringsambitieniveau en	In het beheerplan wegen 2014-2020 zijn de lopende en geplande investeringen opgenomen. De investeringsplanning is zodanig opgesteld dat het onderhoud op het beoogde kwaliteitsniveau C kan plaatsvinden. Op basis van de opgestelde evaluatie in 2017 is besloten het kwaliteitsniveau van de fietspaden te verhogen naar niveau B. Om meerjarig de onderhouds- en afschrijvingslasten te kunnen egaliseren is een reserve wegenbeheer gevormd. In april 2018 is besloten dat het beheer van de voetpaden voorlopig op C-niveau blijft, met een extra inspanning op risicolocaties.

Planning actualisatie	Actualisatie beheerplan in 2024 Na implementatie van een nieuw beheersysteem wordt de huidige kwaliteit opnieuw bepaald en kunnen op basis van actuele gegevens verschillende (kwaliteits-)scenario's worden uitgewerkt en kan het beheerplan wegen worden gemaakt. De implementatie van het nieuwe beheersysteem, één systeem voor geheel Drechtsteden, heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland. Voor de gegevens die nodig zijn voor de actualisatie van het beheerplan zijn we afhankelijk van het nieuwe beheersysteem. Door de genoemde vertraging zal de actualisatie later plaats vinden dan eerder gepland. De beheergegevens (data) zijn verwerkt in het beheerpakket. De vertaalslag naar beleids- en beheerplan wordt gemaakt worden in 2024. Daarbij worden ook de projecten uit het mobiliteitsplan betrokken. Het doel daarvan is om groot onderhoud en gewenste aanpassingen vanuit het mobiliteitsplan op elkaar af te stemmen. Kanttekening hierbij is dat door personele omstandigheden de vaststelling van het wegenbeheerplan opgeschoven is naar medio 2025.
-----------------------	--

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Wegen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product wegen, straten en pleinen</u>			
Programmakosten en -baten	663	1.077	1.255
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	284	327	327
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	814	845	1.002
Saldo programmalasten	1.761	2.250	2.584
<u>Bestemmingsreserve Wegen</u>			
Dotaties	1.428	452	452
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-1.285	-494	-494
Mutatie reserve	143	-42	-42
Totaal lasten wegenbeheerprogramma	1.904	2.207	2.542

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de onderhouds- en afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Wegen.

De afschrijvingstermijnen voor reconstructies/herinrichting zijn 40 jaar, voor asfaltering 20 jaar, voor een geluiddempende toplaag 6 jaar en voor herstraten 10 jaar.

BRUGGEN

Vastgesteld door raad	Geen raadsbesluit; B&W 11 oktober 2001; Commissie OWB november 2001.
Looptijd	5 jaar (versie 2001 is in 2004 geactualiseerd)
Doel	De bruggen zijn geïnventariseerd, op basis hiervan is het planmatig onderhoud begroot. De te nemen maatregelen zijn in een meerjarenbegroting opgenomen.
Investerings- en ambitieniveau	In het nog op te stellen beheerplan kunstwerken worden de ambities en bijbehorende middelen opgenomen.
Planning actualisatie	Er is een start gemaakt door een quickscan uit te voeren van alle civiele kunstwerken. De verdere uitwerking en besluitvorming staat gepland voor 2025. Het is door personele omstandigheden niet mogelijk om dit plan eerder op te pakken.

(bedragen x € 1.000)

Bruggen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)			
Lasten programma 4	41	43	43

Voor bruggen geldt een afschrijvingstermijn van 10 jaar.

OPENBARE VERLICHTING

Vastgesteld door raad	September 2017
Looptijd	2017-2026
Doel	Het beheerplan is een uitwerking van de in het beleidsplan openbare verlichting (2017-2026) vastgelegde beleidsuitgangspunten. In het beheerplan wordt beschreven welk beheer en onderhoud uitgevoerd moet worden om de installatie en de verlichting op een gewenst kwaliteitsniveau te brengen of te houden en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.
Investerings- en ambitieniveau	De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt uit de reserve.
Planning actualisatie	Gepland 2026.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Openbare verlichting	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product Openbare Verlichting</u>			
Programmakosten en -baten	246	218	215
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	55	56	56
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	17	0	0
Saldo programmalasten	318	273	271
<u>Bestemmingsreserve Openbare Verlichting</u>			
Dotaties	64	64	64
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-53	-59	-53
Mutatie reserve	12	5	12
Totaal lasten beheerprogramma OV	330	278	282

Investerings in straatverlichting worden in 15 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Openbare Verlichting.

BAGGERPLAN

Vastgesteld door raad	2019 / 2020
Looptijd	2019 - 2029
Doel	Uitvoeren reguliere baggerronde inclusief de acceptatiekosten voor baggerwerkzaamheden van het waterschap. Zorgdragen voor een goede afstroming van het regenwater.
Investeringsambitieniveau	en In 2019 is het baggerplan gereedgekomen. Deze is in 2020 vastgesteld door het college en betreft de baggercyclus van 2021-2024. In het plan zijn het ambitieniveau en de benodigde middelen opgenomen. Ter dekking van onderhouds- en afschrijvingslasten is een bestemmingsreserve Waterbeheerplan in het leven geroepen.
Planning actualisatie	2029

(bedragen x € 1.000)

Baggeren	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product Waterlossingen en sloten</u>			
Programmakosten en -baten	246	250	237
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	38	42	5
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	57	19	0
Saldo programmalasten	342	311	241
<u>Bestemmingsreserve Waterbeheerplan</u>			
Dotaties	90	121	121
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-246	-269	-261
Mutatie reserve	-156	-148	-140
Totaal lasten Baggeren	186	163	102

Voor egalisatie van de kosten over de jaren heen is een reserve 'waterbeheerplan' (voorheen reserve 'baggeren') gecreëerd.

WATERTAKENPLAN

Vastgesteld door raad	2023
Looptijd	10 jaar
Doel	De exploitatielasten en investeringen zijn gebaseerd op het Watertakenplan. De voorziening riolering is bedoeld voor tariefegalisatie.
Investeringsambitieniveau	en Deze worden in het Watertakenplan aangegeven en zijn gericht op de inzameling en transport van afvalwater, de inzameling, berging en afvoer van hemelwater, het doelmatig omgaan met grondwater en oppervlaktewater Om de doelen te concretiseren zijn hieraan functionele eisen en maatstaven gekoppeld. De huidige toestand van de riolering en gemeentelijke watergangen wordt aan deze doelen getoetst, maatregelen worden opgesteld en er is een strategie uitgewerkt hoe de maatregelen - technisch en financieel - in de tijd gerealiseerd kunnen worden.

Planning actualisatie	Het watertakenplan is breder dan het voormalige vGRP. In het watertakenplan heeft de riolering een plaats, maar ook het watersysteem daar omheen. Riolering, opvang en afvoer van hemelwater, oppervlaktewater en grondwater hangen immers nauw met elkaar samen. In 2022 is het BRP geactualiseerd, waarin het gehele rioolstelsel op zijn functioneren wordt berekend en wat mede als basis dient voor de actualisatie van het watertakenplan. Klimaatadaptatie, duurzaamheid en participatie zijn onderwerpen die meegenomen zijn in het opgestelde plan. In 2024 zal een start gemaakt worden met de uitvoering van de genoemde projecten en maatregelen in het Watertakenplan en zal doorlopen tot en met 2033. De uitvoering staat beschreven in het jaarlijkse uitvoeringsplan van het Watertakenplan.
-----------------------	---

(bedragen x € 1.000)

Gemeentelijk Rioleringsplan	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product Pompen en riolen</u>			
Programmakosten en -baten	318	360	380
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	530	596	607
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	382	332	427
Saldo programmalasten	1.230	1.288	1.414
<u>Voorziening Riolering</u>			
Lasten GRP (incl btw en overig toe te rekenen)	1.691	1.791	2.074
Baten (legesopbrengsten)	-1.622	-1.655	-1.659
Mutatie voorziening Riolering	-69	-135	-415

Ten aanzien van de rioolheffing is sprake van 100% kostendekkendheid. Bij de uit het rioolheffing te dekken kosten wordt ook rekening gehouden met de toerekenbare btw en een deel van de kosten van straatreiniging. Het verschil tussen de totale kosten en de opbrengst uit de rioolheffing wordt verrekend met de voorziening Riolering.

GROENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	21 april 2022
Looptijd	10 jaar
Doel	Strategisch plan op gemeentelijk- en wijkniveau voor het beleidsmatig sturen en planmatig beheren van groen. Geeft met zijn uitgangspunten en richtlijnen richting aan de ontwikkeling van het openbare groen. Geeft inzicht in de groenstructuren, zonering en groentypen, beheer-, onderhoud- en inrichtingsmaatregelen en financiële en organisatorische consequenties.
Investeringsambitioniveau en	Investerings zijn gebaseerd op groenbeleidsplan en worden vastgelegd in een uitwerkingsplan. Onderhoud wordt uit exploitatie bekostigd. Voor uitgaven op grond van het nieuwe groenbeleidsplan is jaarlijks € 61.000 opgenomen.
Planning actualisatie	In april 2022 is het geactualiseerde groenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Looptijd van het plan is tot 2032.

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product Openbaar groen</u>			
Programmakosten en -baten	276	298	312
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	6	11	10
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	893	1.072	1.173
Saldo programmalasten	1.175	1.381	1.495
<u>Bestemmingsreserve openbaar groen</u>			
Dotaties	150	0	0
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-138	0	0
Mutatie reserve	12	0	0
Totaal lasten Groenbeleidsplan	1.187	1.381	1.495

GEBOUWENBEHEER	
Vastgesteld door raad	Het Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP Gebouwen) is op 25 maart 2021 vastgesteld door de raad.
Looptijd	5 jaar
Doel	Het in stand houden van het gemeentelijk vastgoed.
Investerings en ambitieniveau	De financiering voor de instandhouding van het vastgoed is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan. Voor financiering van het planmatig onderhoud is een voorziening Onderhoud Gebouwen gevormd.
Planning actualisatie	De voorziening (planmatig onderhoud) en exploitatie (klein onderhoud en contracten) zijn herberekend om te voldoen aan de eisen die zijn beschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Door de nieuwe ontwikkeling van diverse vastgoedobjecten en vanwege de herberekening van de voorziening en exploitatie is er in 2024 een nieuwe inspectie uitgevoerd en MJOP opgesteld. De geactualiseerde inspectie en MJOP worden onderbouwd in een op te stellen beheerplan gemeentelijk vastgoed en de vaststelling hiervan wordt in het 2 ^{de} of 3 ^{de} kwartaal van 2025 verwacht. De het beheerplan gemeentelijk vastgoed 2025-2028 heeft een looptijd van 4 jaar.

(bedragen x € 1.000)

Meerjarenonderhoudsplan gebouwen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Voorziening MJOP Gebouwen</u>			
Saldo 1/1	0		0
Dotaties aan voorziening tlv exploitatie	270	345	274
	295	345	274
<u>Onttrekkingen aan voorziening</u>			
Bellefleur 6 en 8 - groot onderhoud	0		9
Bibliotheek Neder Hardinxveld -groot onderh.	0		0
Zwembad De Duikelaar - groot onderhoud	-8		0
Sporthal De Wielewaal - groot onderhoud	-1		8
Sporthal De Appelgaard - groot onderhoud	8		21
Ducdalf Scheldestraat 1 - groot onderhoud	0		0
Aula's begraafplaats - groot onderhoud	10		0
Gemeentehuis - groot onderhoud	0		5
Werkplaats - groot onderhoud	5		10
Pompen riolering - groot onderhoud	0		0
Afvalbrengstation - groot onderhoud	0		0
Boorstraat 10 Keet, clubhuis - groot onderh.	0		0
Totaal bestedingen	188	211	54
Saldo 31/12	0	134	220

SPEELRUIMTEN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen speelruimtebeleid voor de komende 10 jaar
Investerings en ambitieniveau	In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit bovengenoemd raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Het accent ligt de komende jaren op de eerste twee onderdelen. Jaarlijks wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.
Planning actualisatie	In 2024 is een start gemaakt met de herziening van het speelruimteplan door de evaluatie en een plan van aanpak te presenteren. Het herziene plan wordt medio 2025 aan de raad gepresenteerd.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Speelplaatsen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product Speelplaatsen</u>			
Programmakosten en -baten	35	35	28
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	71	71	71
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	71	22	0
Saldo programmalasten	176	128	99
<u>Bestemmingsreserve speelplaatsen</u>			
Toevoegingen	58	58	58
Onttrekking afschrijvingslasten	-59	-58	-58
Mutatie reserve Speelplaatsen	-1	0	0
Totaal lasten beheerprogramma Speelplaatsen	175	129	99

Investerings in speelruimten worden in 15 jaar afgeschreven.

BEGRAAFPLAATSEN

Voor de begraafplaatsen is er op dit moment nog geen beheerplan. Het beleidsplan begraafplaatsen is op 23 april 2015 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de hervorming van het product begraafplaatsen middels een vastgestelde actiepuntenlijst. Volgens deze lijst zou er in 2016 een beheerplan begraafplaatsen worden opgesteld. Door aanpassingen van de plannen bij begraafplaats Spindermolen waarbij in- en uitbreidingen zijn vastgesteld is de vaststelling van dit beheerplan voorzien voor 2025.

(bedragen x € 1.000)

Begraafplaatsen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product Begraafplaatsen</u>			
Programmakosten en -baten	55	84	-11
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	57	67	67
Mutatie voorzieningen	8	8	8
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	350	422	486
Saldo programmalasten	469	581	550
<u>Bestemmingsreserve Begraafplaatsen</u>			
Toevoegingen	18	18	18
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-4	-19	-19
Mutatie reserve Begraafplaatsen	14	-1	-1
Totaal lasten beheerprogramma Begraafplaatsen	483	580	549

SPORTVELDEN

Voor de sportvelden is op dit moment nog geen beheerplan. In 2025 zal een sportveldenbeheerplan worden opgesteld.

BOMENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 21 juni 2012 het Bomenbeleidsplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen bomenbeleid voor de komende 10 jaar
Investeringsambitioniveau	Met het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde bomenbeleidsplan in 2012 is invulling gegeven een duidelijke structuur voor het beschermen van bomen en boomstructuren. Zo wordt gewerkt met de Groene Kaart. Ook wordt er kader gegeven voor het aanplanten, onderhouden en beschermen van bomen. Op 22 december 2016 is het bomenbeleid geëvalueerd en is na het raadsbesluit het bomenbeleid aangepast en aangevuld.
Planning actualisatie	2025/2026

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
<u>Product Openbaar groen</u>			
Programmakosten en -baten	276	298	312
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	6	11	10
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	893	1.072	1.173
Saldo programmalasten	1.175	1.381	1.495
<u>Bestemmingsreserve openbaar groen</u>			
Dotaties	150	0	0
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-138	0	0
Mutatie reserve	12	0	0
Totaal lasten Groenbeleidsplan	1.187	1.381	1.495

SAMENVATTING

Samenvattend kan het volgende overzicht van het onderhoud kapitaalgoederen voor 2024 worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)

Beheersonderdeel	Programma kosten en baten	Kapitaal lasten	Dotatie voorziening	Aandeel bedrijfs voering	Dotatie reserve	Onttrekking reserve/ voorzieningen	Totaal
Wegen	1.255	327	0	1.002	452	-494	2.542
Bruggen		43					43
Openbare verlichting	215	56	0	0	64	-53	282
Stedelijk waterplan			38				38
Baggeren	237	5	0	0	121	-261	102
Riolering	380	607	-415	427			999
Openbaar groen	312	10	0	1.173	0	0	1.495
Vastgoedbeheer			274			-54	220
Speelruimten	28	71	0	0	58	-58	99
Begraafplaatsen	-11	67	8	486	18	-19	549
	2.415	1.186	-96	3.089	713	-938	6.369

1.13 Paragraaf Financiering en Treasury

Algemeen

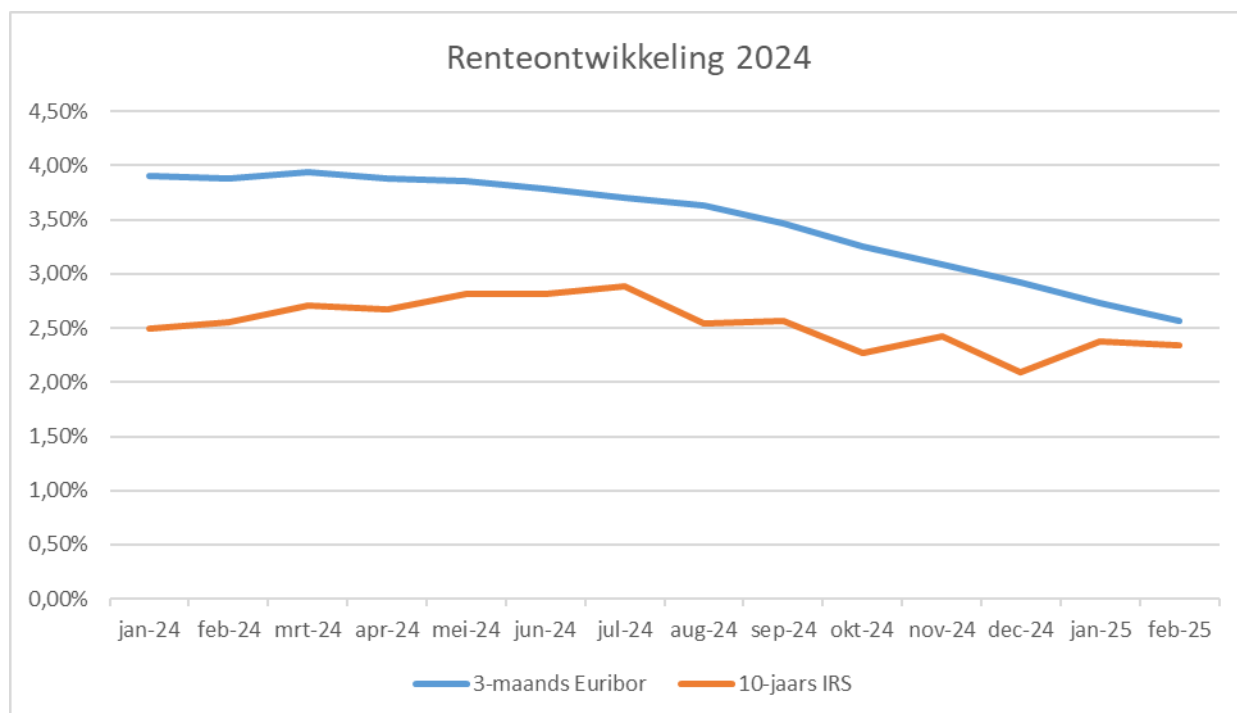
In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is bepaald dat decentrale overheden een financieringsparagraaf moeten opnemen in zowel de begroting als in de jaarrekening. In de thans voorliggende jaarrekeningparagraaf wordt door het college verantwoording afgelegd over de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury. Hierbij wordt onder andere ingegaan op de manier waarop de gemeente Hardinxveld-Giessendam met het aantrekken en, voor zover van toepassing, het uitzetten van geldmiddelen is omgegaan, zowel op korte als op langere termijn. Tevens worden de risico's in beeld gebracht alsmede de eventueel genomen maatregelen om deze risico's te beheersen.

Externe ontwikkelingen

Het afgelopen jaar is de rente voor looptijden korter dan een jaar gedaald. Dit komt doordat de inflatie gedaald is en de ECB daarop de beleidsrente in stappen heeft verlaagd. De verwachting is dat de beleidsrente in 2025 verder zal worden verlaagd en de eerste verlaging is begin februari al doorgevoerd. De rente die we op schatkisttegoeden ontvangen beweegt mee met de beleidsrente waarbij de schatkistrente altijd circa 10 basispunten lager ligt dan de beleidsrente.

De rente op gemeenteleningen langer dan een jaar is iets gedaald. Wat opvallend is, is dat de onderliggende marktrente (IRS) scherper is gedaald dan de tarieven voor gemeenteleningen. De gemeente betaalt dus meer opslag als zij een nieuwe lening aantrekt. De opslag varieert van 20 basispunten voor een lening van 5 jaar tot 70 basispunten voor een lening van 30 jaar zonder tussentijdse aflossing. In een jaar tijd zijn de opslagen met circa 10 tot 20 basispunten toegenomen afhankelijk van de looptijd. Een verklaring voor deze hogere opslagen kan zijn dat overheidsschulden in Europa en wereldwijd toenemen waardoor er veel vraag is naar financiering. Dat geeft een opwaartse druk op de prijs.

In deze paragraaf is de grafiek opgenomen waarin het verloop van zowel de korte als de lange rente gedurende 2024 is weergegeven. Daarin komt naar voren dat de korte rente een stuk is gedaald en naar de lange rente toe is bewogen.

Bedacht moet worden dat, indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen er opslagen gelden boven op het IRS-tarief zoals hierboven weergegeven. Voor een 10-jaars lening bedraagt dit op het moment van schrijven circa 60 basispunten.

Interne rente

Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteert de gemeente een omslagrente van 0,8%. De BBV-notitie rente schrijft voor dat, indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, de gemeente kan besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

In onderstaand renteschema worden de werkelijke rentelasten uiteengezet, die gezamenlijk het renteresultaat bepalen. Daarnaast wordt bepaald of de eerdergenoemde afwijking niet groter is dan 25%. In de begroting is aan de taakvelden € 397.000 doorbelast in werkelijkheid is dit bedrag € 390.000. Dit verschil ligt ruim onder de 25%, zodat er geen herberekening van de doorberekende rentelasten plaats hoeft te vinden.

Bedragen x € 1.000			
a1.	De externe rentelasten over de lange financiering		383
a2.	De externe rentelasten over de korte financiering		334
b.	De externe rentebaten	-/-	-16
	Totaal door te rekenen externe rente		701
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	178
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	170
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen		
		-/-	348
	Saldo door te rekenen externe rente		353
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)		353
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	390
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury		37

Uitzettingen

Uitzettingen zijn binnen de Wet fido gedefinieerd als verstrekte geldleningen en beleggingen. De gemeente heeft geen beleggingen en geen uitzettingen.

Financiering

De totale langlopende schuld van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedroeg per 31 december 2024 € 28,2 miljoen. Dit betreft 9 leningen. De gemiddelde rente van deze leningenportefeuille per 31 december 2024 bedraagt 2%. De gemiddelde rente is daarmee gestegen ten opzichte van eind 2023 toen de gemiddelde rente nog 1,7% was. Dit komt vooral door het aantrekken van 2 nieuwe leningen tegen tarieven die boven het gemiddelde liggen.

De leningenportefeuille is als volgt opgebouwd:

Leningverstrekker	Nominale hoofdsom	Restant geldlening 31-12-2023	Restant geldlening 31-12-2024	Rente- percentage	Looptijd in jaren	Jaar van laatste aflossing
NWB	1.500.000	240.000	180.000	5,180%	25	2027
BNG	2.000.000	200.000	100.000	3,365%	20	2025
BNG	7.000.000	5.075.000	4.900.000	0,530%	40	2052
BNG	4.500.000	1.800.000	1.500.000	1,445%	15	2029
BNG	3.500.000	2.275.000	2.100.000	1,130%	20	2036
BNG	3.000.000	2.550.000	2.400.000	0,120%	20	2040
BNG	7.500.000	7.250.000	7.000.000	3,047%	30	2052
BNG	5.000.000		5.000.000	2,819%	50	2074
BNG	5.000.000		5.000.000	2,504%	4	2028
	39.000.000	19.390.000	28.180.000			

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente per jaar maximaal met kort geld mag financieren. Volgens de Wet fido bedraagt deze limiet 8,5% van het totaal van de exploitatiebegroting. Gezien de omvang van de begroting 2024 (€ 53,7 miljoen) betekende dit dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam haar financiële huishouding voor maximaal € 4,6 miljoen met kort geld mocht financieren. Conform voorschrift uit de Wet fido is in bijgaande tabel het verloop weergegeven van de gemeentelijke kortlopende middelen ten opzichte van de kasgeldlimiet gedurende 2024:

Tabel 1 Verloop kasgeldlimiet 2024

	Bedragen x € 1.000			
	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
Gemiddelde netto vlottende schuld (+) of gemiddelde netto vlottend overschot (-)	9.439	11.185	9.939	-2.418
Kasgeldlimiet	4.561	4.561	4.561	4.561
Overschrijding kasgeldlimiet	4.878	6.624	5.378	-
Ruimte onder kasgeldlimiet	-	-	-	6.979

In 2024 is de kasgeldlimiet in de eerste drie kwartalen overschreden. Dit is binnen het door de Wet fido toegestane maximum van drie kwartaaloverschrijdingen. In 2024 zijn 10 kasgeldleningen opgenomen variërend van € 3 miljoen tot € 12 miljoen. De gemiddelde looptijd bedroeg 28 dagen en het gemiddelde rentetarief kwam uit op 3,9%.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal, in 2024 € 10,7 miljoen.

Uit onderstaande berekening komt naar voren dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2024 binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Tabel 2 Toetsing renterisiconorm 2024

Bedragen x € 1.000

Berekening renterisico	
Bedrag renteherzieningen	0
Bedrag aflossingen	1.210
Totaal renterisico	1.210
Renterisiconorm:	
Begrotingstotaal	53.652
Percentage conform ministeriële regeling	20%
Renterisiconorm	10.730
Toets renterisiconorm:	
Onderschrijding	9.520

Kredietrisico's

De gemeente Hardinxveld-Giessendam loopt kredietrisico op uitzettingen (o.a. verstrekte geldleningen) en op leningen waarop door haar een borgstelling is afgegeven.

Tabel 3 Overzicht kredietrisico's

Bedragen x € 1.000

		31-12-2024	31-12-2023
Uitzettingen		0	0
Borgstellingen	Direct	11.050	7.824
	Indirect	57.653	60.335
	Totaal	68.703	68.158

Het in bovenstaande tabel weergegeven bedrag aan directe borgstellingen per 31 december 2024 van € 7,8 miljoen kan als volgt worden gespecificeerd:

- Fien Wonen € 4,6 miljoen (8 leningen)
- HVC, via GR Gevudo € 3,2 miljoen
- KV Vriendenschaar € 4 duizend

Daarnaast stond de gemeente per 31 december 2024 voor in totaal € 60,3 miljoen garant in het kader van de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (indirecte borgstelling). Gezien de rond dat fonds gebouwde zekerheidsstructuur is hieraan een relatief laag risico verbonden.

Financieringspositie

Solvabiliteit

Een oordeel over een vermogenspositie kan worden gevormd door bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin een instelling in staat is aan haar korte en lange termijnverplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering). Het spreekt voor zich dat de ratio wordt bepaald aan de hand van het eigen vermogen omdat dat immers als buffer dient voor het opvangen van eventuele stroppen.

Uit de voorliggende jaarstukken blijkt de volgende verhouding tussen eigen en vreemd vermogen per begin en eind 2024:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2024	1-1-2024
Eigen vermogen	31.942 41%	30.873 42%
Vreemd vermogen	45.621 59%	41.948 58%

Vooralsnog kan dit worden gekenmerkt als solide.

Op grond van de staat van activa bezit de gemeente Hardinxveld-Giessendam per 31 december 2024 voor een bedrag van € 50,1 miljoen aan vaste activa en € 11,7 miljoen aan bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel). Van de vaste activa bedragen de investeringen in riolering en reiniging € 11,2 miljoen. Zoals in de nota Financierings- en rentevisie is aangegeven worden de investeringen in riool en de bouwgrondexploitatie 100% extern gefinancierd. De overige activa worden deels extern gefinancierd en deels via het eigen vermogen. Samenvattend kan dat als volgt worden gepresenteerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde per 31-12-2024	Externe financiering*	Interne financiering
- overige activa	38.894	4.824	34.070
- investeringen met een economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	11.225	11.225	0
- bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)	12.131	12.131	0
	62.250	28.180	34.070

Leningenportefeuille (opgenomen)

De financiering van de investeringen in meerdere grote projecten, waarop in de aankomende jaren ook revenuen uit grondverkoop (bouwgrondexploitaties) zullen gaan ontstaan wordt periodiek tegen het licht gehouden. Op basis van de ontwikkeling van de rentestanden voor korte en lange termijnleningen wordt daarbij bezien welke leningsvariant het meest gunstig is. In 2024 zijn 2 langlopende leningen aangetrokken. De mutaties in de leningenportefeuille gedurende 2024 kunnen als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag	Rentepercentage
Stand per 1 januari 2024	19.390	1,66%
Nieuwe leningen	10.000	2,66%
Reguliere aflossingen	- 1.210	1,78%
Vervroegde aflossingen	0	
Renteaanpassing (oud percentage)	0	
Renteaanpassing (nieuw percentage)	0	
Stand per 31 december 2024	28.180	2,01%

Uitzettingen (verstrekke langlopende geldleningen, beleggingen)

Het totaalbedrag aan uitzettingen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt per eind 2024 € 0,03 miljoen en betreft overige verbonden partijen. Daarnaast heeft de gemeenten een belegd vermogen van € 0,6 miljoen. Op korte termijn bestaan geen plannen om langlopende leningen te verstrekken.

RESULTAAT	418
------------------	------------

<i>Afschrijvingen</i>	
Afschrijvingen immateriële vaste activa	95
Afschrijvingen materiële vaste activa (EcN)	1.209
Afschrijvingen materiële vaste activa (MaN)	416
<i>Totaal afschrijvingen</i>	<u>1.720</u>

<i>Reserves/voorzieningen</i>	
Toename reserves/voorzieningen	2.840
Afname reserves/voorzieningen	-3.271
<i>Totaal mutaties reserves</i>	<u>-431</u>

KASSTROOM	1.707
------------------	--------------

<i>Bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)</i>	
Toename voorraad bouwgrond	-1.320
Afname voorraad bouwgrond	90
<i>Totaal mutatie bouwgrondexploitaties</i>	<u>-1.230</u>

<i>Werkkapitaal</i>	
Mutaties vlottende activa	-1.849
Mutaties vlottende passiva	1.592
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>	<u>-257</u>

KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA	220
--	------------

<i>Netto-investeringen vaste activa</i>	
Toename immateriële vaste activa	-26
Afname immateriële vaste activa	0
Toename materiële vaste activa (EcN)	-1.757
Afname materiële vaste activa (EcN)	0
Toename materiële vaste activa (MaN)	-1.248
Afname materiële vaste activa (MaN)	0
	<u>-3.031</u>

OVERSCHOT AAN LIQUIDE MIDDELEN	-2.811
---------------------------------------	---------------

	31-dec-24	31-dec-23	Vershil
Schatkistbankieren	-	-	-
Bank Nederlandse Gemeenten	-	-	-
Overige banken	-2.043	-1.023	-1.020
Kassen	21	16	5
Kruisposten	-	-	-
Totaal	<u>-2.022</u>	<u>-1.007</u>	<u>-1.015</u>
Kasgeldlening	<u>-</u>	<u>-7.000</u>	<u>7.000</u>
	-2.022	-8.007	5.985
Langlopende leningen o/g	-28.180	-19.390	-8.790
Langlopende leningen u/g	653	659	-6
	-29.549	-26.738	-2.811

Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is huisbankier van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Administratieve Organisatie

In 2024 heeft enkele keren ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen gemeente en de servicegemeente Dordrecht over de uitvoering van de financieringsfunctie.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2% van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar) buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In onderstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2024 binnen het drempelbedrag van € 1,1 miljoen is geopereerd.

Tabel 5 Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren

Bedragen x € 1.000

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2024:					
Begrotingstotaal	53.652				
Wettelijk percentage	2,00%				
Drempelbedrag	1.073				
Kwartaaluitkomsten benutting drempelbedrag 2024:	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal	
Benutting drempelbedrag	69	773	448	188	
Drempelbedrag	1.073	1.073	1.073	1.073	
Ruimte ten opzichte van drempelbedrag	1.004	300	625	885	

In 2024 werd er rente vergoed op positieve banksaldo's en de schatkistrekening en was er rente verschuldigd op negatieve saldo's.

1.14 Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

Op 14 april 2019 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen Hardinxveld-Giessendam 2019 – 2022 vastgesteld. De nota geeft een beschrijving van het begrip verbonden partij en een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij. Daarnaast zijn een kader en instrumenten opgenomen voor sturing en toezicht. Dit laatste is het onderwerp van deze paragraaf. Voor de beleidsinhoud van de verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie is aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel door het college als door de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

Hardinxveld-Giessendam neemt deel in de volgende verbonden partijen waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Opgenomen in risicoclassificatie		
1. GR Sociaal	Dordrecht	Per 1 januari 2022 is GR Sociaal de opvolger van de GR Drechteden, waarbij het sociale deel is overgegaan. De overige onderdelen van de GR Drechteden zijn ondergebracht bij Servicegemeente Dordrecht. Ook de governance is vanaf 2022 veranderd, waarbij GR Sociaal een volwaardige GR is met een Algemeen en een Dagelijks Bestuur.
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: volksgezondheid, jeugd, maatschappelijke zorg en onderwijs.
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: regionale brandweer, centrale post ambulancevervoer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid.
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is opgericht ter ondersteuning van de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving en op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.
5. GR GEVUDO/HVC	HVC: Alkmaar Gevudo: Dordrecht	Gevudo: In de praktijk: Het houden van 20% aandeelhouderschap van de HVC. De eigen stortplaats is in 2007 verkocht aan HVC. In beginsel had zij hetzelfde doel als HVC afvalcentrale. HVC afvalcentrale: Zorg dragen voor het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze bewaren, bewerken en (doen) verwerken van huishoudelijk en andere categorieën van afvalstoffen met bijkomende werkzaamheden.

6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	Gorinchem	Reinigingsdienst voor de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden.
7. GR Bureau Openbare Verlichting	Hardinxveld- Giessendam	Bureau OVL is de beheerunit die voor 7 gemeenten toeziet op het onderhoud en het laten verhelpen van storingen aan de Openbare Verlichting.
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
9. Stedin Holding N.V.	Rotterdam	Netwerkbeheerder voor transport en levering van energie.
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. N.V. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
12. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Gorinchem	Deelname in vennootschap met als doel de realisatie van een tweetal haltes en aanpassen bestaande halte in Hardinxveld-Giessendam.

<i>Verbonden partij</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Openbaar belang</i>
Overige deelnemingen		
1. Gemeente Hardinxveld- Giesendam Deelneming B.V.	Hardinxveld- Giessendam	Deelname in het aandelenkapitaal van ROM-S C.V en de Gezamenlijke Exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom C.V.
2. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Hardinxveld- Giessendam	De besloten vennootschap is beherend vennoot van de commanditaire vennootschap GEM De Blauwe Zoom C.V. en heeft als doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van vastgoedprojecten in De Blauwe Zoom.
3. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Hardinxveld- Giessendam	De besloten vennootschap heeft ten doel locatieontwikkeling, zoals is gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst De Blauwe Zoom.

Service Gemeente Dordrecht

Risico's

Sinds 1 januari 2022 zijn door de gemeenten in de Drechtsteden samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeente Dordrecht voor de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken. Dit geldt ook voor onze gemeente. De diensten die de gemeente afneemt waren daarvoor ondergebracht bij de GR Drechtsteden (GRD). Hoewel de Service Gemeente Dordrecht (SGD) formeel geen verbonden partij is, betalen wij (net zoals eerder het geval was) een bijdrage aan de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken.

Ontwikkelingen

De gemeenteraad is half 2024 geïnformeerd over de stand van zaken van de tussenevaluatie naar de afnemersrelatie met Dordrecht. Dit proces is bedoeld om afnemers en de aanbieder van de diensten Dordrecht in goede zakelijke verhouding te kunnen laten samenwerken. Daarnaast loopt het project 'hoogwaardige dienstverlening met een transparante financiering'. Dit traject is gelijktijdig met de evaluatie gestart en moet afnemers meerjarig inzicht geven in de financiering van diensten die de Servicegemeente levert. Het traject over de financieringssystematiek heeft meer tijd in beslag genomen. Daarom krijgt dit in 2025 dit een vervolg, waarbij richting 2026 of 2027 met een nieuwe productencatalogus en financiering kan worden gewerkt.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Risico's

Voor de gemeenschappelijke regeling met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid zijn er de volgende financiële risico's te benoemen:

- De nieuwe kostenverdeelssystematiek is in 2017 vastgesteld en ingevoerd met een ingroeimodel. Na de ingroeiperiode is de actuele verdeelsleutel toegepast in de begroting van 2024 en verder

Voor het jaar 2024 betekent dit een hogere gemeentelijke bijdrage dan initieel begroot, te weten: € 66.834.

De gemeentelijke bijdrage voor 2025 was initieel begroot op € 1.494.609. Door toepassing van de actuele verdeelsleutel levert dit een verhoging op van € 59.179 waardoor de totale gemeentelijke bijdrage voor 2025 € 1.553.799 wordt.

- Een boeterente
Is het gevolg van het herfinancieren van de leningenportefeuille is er in de jaren tot en met 2026 sprake van een boeterente. Na 2026 volgt een drastische verlaging door lagere rentes.
- Kazerne Sliedrecht
Er is een investeringsvoorstel gedaan voor de brandweerkazerne in Sliedrecht. Er is ingestemd met het ontwerp. Deze kosten spelen vanaf de oplevering van de kazerne (naar verwachting eind 2025, begin 2026). Deze zijn nog niet meegenomen in de ontwerpbegroting.
- Energiekosten
Vanaf 2024 zullen de energiekosten hoger worden dan voorgaande jaren door het noodgedwongen afsluiten van een nieuw energiecontact naar aanleiding van een faillissement van de bestaande leverancier.
- Cao-ontwikkeling
In 2024 moet een nieuwe CAO worden afgesloten. De eerste signalen wijzen op een verhoging van ca 5%. In de begrotingsrichtlijnen 2024 is uitgegaan van een indexatie van 3,9%, in de begrotingsrichtlijnen 2025 is 5,4% gehanteerd. Doorrekening van de CAO, zodra deze bekend is, moet inzicht geven in de kosten die hieruit voortvloeien.

Ontwikkelingen

In 2024 heeft een herziening plaatsgevonden van het regionaal risicoprofiel VRZHZ. Deze is reeds gepresenteerd aan de gemeenteraad. Er wordt nu gestart met het beleidsplan waarin de strategie om genoemde risico's aan te pakken wordt beschreven.

Aandachtsgebied natuurlijke omgeving

In 2024 en verder continueren de VRZHZ de aandacht voor de verkleining van het overstromingsrisico middels samenwerking met partners op het gebied van waterveiligheid en nemen deel aan een aantal landelijke pilots gericht op evacuatie van mens en dier. Er wordt geïnvesteerd op diverse (updates van) planvorming en het doorleven van deze planvorming middels (grootschalige) oefeningen

Aandachtspunt verkeer en vervoer

Tot 2030 worden een groot aantal bruggen, tunnels, wegen en sluizen gerenoveerd, vervangen of aangelegd. De VRZHZ volgt en adviseert over deze grote infrastructurele werkzaamheden in onze regio gericht op bereikbaarheid, tunnelveiligheid en incident management.

Toekomstbestendige brandweerzorg

Er is opdracht gegeven om een beeld te gaan schetsen van een toekomstbestendige repressieve brandweerzorg voor Zuid-Holland Zuid.

Riskfactory

Er is een besluit genomen over het realiseren van een Risk Factory in Zuid-Holland Zuid. In de Risk Factory wordt samengewerkt met partnerorganisaties aan het vergroten van de zelfredzaamheid en veerkracht van de samenleving. In het bijzonder van kinderen. Dit afgestemd op de risico's die onze regio kenmerken.

MerwedeLingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.

Risico's

De BV is opgericht ten behoeve van de aanleg en aanpassing van haltes langs de MerwedeLingelijn. Alleen in Gorinchem moet nog een halte gebouwd worden. Alle overige werkzaamheden zijn afgerond. De kosten van de aanleg van de haltes in onze gemeente zijn binnen het beschikbare krediet gebleven. De kosten die de BV nog maakt, kwamen tot en met 2024, voor rekening van de gemeente Gorinchem. Vanaf 2025 heeft de gemeente Gorinchem geen middelen in de begroting opgenomen. Dit zou kunnen betekenen dat de kosten voor het instandhouden van de BV over de deelnemende gemeenten wordt verdeeld, waardoor van de gemeente Hardinxveld-Giessendam een hogere bijdrage wordt gevraagd.

Ontwikkelingen

Na afronding van de laatste aan te leggen halte in Gorinchem wordt de BV opgeheven, omdat het project, waarvoor de BV is opgericht, dan is afgerond.

De gemeente Gorinchem heeft besloten om de halte Gorinchem Noord niet te realiseren. Dit zou betekenen dat de BV kan worden ontbonden. Echter, gelet op het 'on hold' zetten van de MIRT-verkenning A15, er een restbudget beschikbaar komt voor de regio om de regio bereikbaar te houden en de MLL een van de mogelijke maatregelen is om dit doel te bereiken, is de BV nog niet opgeheven. De aandeelhoudersvergadering heeft besloten dat voor een intensievere samenwerking over een doorontwikkeling van de MerwedeLingelijn een stuurgroep wordt ingesteld. Momenteel is nog niet aan te geven hoe een en ander zich gaat ontwikkelen en welk effect dit heeft voor de BV.

Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting

Risico's

Geen.

Ontwikkelingen

De bedrijfsvoering is op orde alsmede de dienstverlening.

OASEN N.V.

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal (€ 8.190).

Ontwikkelingen

Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil Oasen een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk. Dat doet Oasen door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van haar mensen centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen zij die kennis verder en bouwen zij collectief aan een betere maatschappij.

De missie van Oasen is: onze klant krijgt altijd onberispelijk drinkwater uit de kraan.

In de missie staan de drie essentiële aspecten van het bedrijf: de productie van onberispelijk water, dat bij transport door een leidingnet goed blijft en een bedrijfsvoering (Productie én Distributie) die dusdanig verrassingsvrij is dat het drinkwater altijd uit de kraan komt bij de klant.

De vijf kernwaarden zijn:

1. Voor de Volksgezondheid
2. Klantgericht
3. Maatschappelijk
4. Duurzaam
5. Transparant

Stedin Groep N.V.

Risico's

De voorgenomen verduurzaming van de gebouwde omgeving heeft forse investeringen tot gevolg. Voor deze investeringen heeft Stedin kapitaal nodig, waarbij inmiddels een traject is doorlopen om het kapitaal met € 200 miljoen te versterken. Hardinxveld-Giessendam heeft ervoor gekozen om hierin niet deel te nemen. Daarnaast is gewerkt aan een tweede traject om meer kapitaal te verwerven. Een deel van dit kapitaal bestaat uit een kapitaaldeelname door het Rijk.

Daarnaast zal in de komende jaren mogelijk extra kapitaal uitvraag bij de deelnemende en niet-deelnemende gemeenten/provincies worden uitgezet. In onze meerjarenraming vanaf 2023 rekening gehouden met een dividenduitkering van € 0. Dit gold ook voor de primaire raming 2024. Met ingang van de begroting 2025 is een zogenaamde guidance afgegeven met hierin de verwachte toekomstige dividendopbrengsten. Daarbij wordt oplopend rekening gehouden met een dividend van € 120.000 in 2025 tot € 250.000 vanaf 2027.

Ontwikkelingen

Stedin groep bestaat formeel sinds 1 februari 2017, de datum waarop Eneco Groep gesplitst is. Vanaf die datum staan er twee gezonde bedrijven; Eneco groep met bedrijfsonderdelen die zich richten op productie, handel en levering van energie en Stedin Groep, een netwerkbedrijf dat erop gericht is om te zorgen dat de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar blijft en het nieuwe energiesysteem gerealiseerd en gefaciliteerd wordt. De aandelen in Eneco zijn in 2020 verkocht, waarmee alleen Stedin als belang resteert.

Het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking neemt gestaag toe. Steeds meer huishoudens en bedrijven installeren zonnepanelen op het dak van hun pand. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in windenergie, zon energie uit biomassa en andere duurzame energiebronnen. Stedin voorziet als netwerkbeheerder dat vanwege deze ontwikkelingen de komende jaren fors zal moeten worden geïnvesteerd. In samenspraak met de aandeelhouders worden mogelijkheden verkend voor de financiering van deze investering. Daarbij wordt ook onze gemeente in de eerstkomende jaren nog geconfronteerd met netcongestie. Dit is gedaan door een voorkondiging, waarbij grootverbruikklanten met een nieuwe aanvraag voor (extra) transportvermogen voor afname (verbruik), tot in ieder geval de uitkomst van het congestiemanagementonderzoek, op een wachtlijst worden geplaatst voor dit gevraagde (extra) transportvermogen.

ROM-S Beheer B.V.

Risico's

Het maximale risico is het deelnamekapitaal.

Ontwikkelingen

Met de ontwikkelingen van ROM-S C.V. (zie toelichting bij ROM-S C.V.) is ook de B.V. in 2024 geliquideerd.

ROM-S C.V.

Risico's

Het maximale risico is het deelnamekapitaal in ROM-S Beheer B.V. en het commanditair kapitaal in ROM-S C.V.

Ontwikkelingen

Met de verkoop van de laatste kavels is het traject opgestart om de C.V. te liquideren. In het najaar van 2023 is overeenstemming bereikt met de gemeente Molenlanden om de resterende civiele werkzaamheden uit te voeren en hiervoor de benodigde budgetten over te hevelen. Daarmee kwam

ook de weg vrij om het resterende kapitaal en de reserves aan de aandeelhouders uit te keren. Dat heeft in december 2023 plaatsgevonden. In het 1^e kwartaal 2024 is de C.V. vervolgens geliquideerd.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.

Risico's

N.v.t. Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.

Ontwikkelingen

Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.

Risico's

Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V..

Ontwikkelingen

Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

GEM De Blauwe Zoom C.V.

Risico's

De GEM draagt alle risico's voor de ontwikkeling in De Blauwe Zoom. Risico's omvatten variaties in de prijs van het bouw- en woonrijpmaken, een verminderde exploitatiebijdrage door particulieren inde zuidstrook als zij niet tot ontwikkeling over gaan, een vertraging van het uitgiftetempo en het niet beheersen van de plankosten. Daar staat tegenover dat er ook kansen in de ontwikkeling zijn. Door toepassing van de btw-handelswijze op resterende deelgebieden worden de kosten beperkt, door organisch ontwikkelen wordt het programma afgestemd op de juiste doelgroepen. In beginsel is het positieve saldo in de grondexploitatie voor GEM de Blauwe Zoom dekkend voor alle risico's.

Ontwikkelingen

Het totale gebied bestaat uit circa 530 te ontwikkelen woningen. Voor de eerste fase is in 2015 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden voor 188 woningen. Voor deelplan Ons Dorp is in 2021 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden ten behoeve van 72 woningen. Voor de derde fase circa 270 woningen, is eind mei 2024 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. In 2024 is geheel Ons Dorp opgeleverd. De plannen voor Noordwest (met circa 130) woningen zijn in 2024 definitief geworden. In 2025 wordt er opgehoogd met zand. In 2026 zullen de eerste palen voor nieuwe woningen worden geslagen. In 2025 wordt ook begonnen met een schetsontwerp voor Blauwe Zoom Zuid, het laatste deelplan.

Gemeenschappelijke regeling Sociaal

Risico's

Voor de drie opgaves van de GR Sociaal (1. Bestaanszekerheid versterken 2. Ontwikkelen naar werk 3. Zorgen voor ondersteuning) is de kaderstelling lokaal belegd. De uitvoerende taken van de Participatiewet en Wmo zijn grotendeels belegd bij de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD).

We zien al langere tijd ontwikkelingen die lang niet altijd beïnvloedbaar zijn:

Groeiende vraag naar ondersteuning

Stijgende personeelstekorten

Ingrijpende invloeden als de inflatie en cao-onderhandelingen, die doorwerken in tarieven van dienstverlening en kostprijzen van producten

Onzekerheid over financiering door het Rijk.

Op het gebied van Zorgen voor ondersteuning (Wmo) vragen de ontwikkelingen om interventies in de vraagkant en de aanbodkant om de continuïteit van de ondersteuning naar de toekomst te borgen.

Denk aan normaliseren, het versterken van de eigen kracht en het eigen netwerk en scherpe toetsing of iemand echt zorg nodig heeft.

Begin 2024 is een bestuurlijke opdracht gegeven door het Algemeen Bestuur om te onderzoeken wat de beste vorm van organisatie is bij de uitvoering van de Wet inburgering 2021, DVO of mandateren. In 2024 hebben we een toename gezien van de huisvestingstaakstelling van statushouders. Door een hogere taakstelling wordt de werklast bij de SDD groter. In 2024 heeft dit niet gezorgd voor hogere uitvoeringskosten, omdat de DVO 2024/2025 pas in december is ondertekend. In 2025 zal er rekening gehouden worden met hogere uitvoeringskosten.

Ontwikkelingen

Bestaanszekerheid

Door de proactieve dienstverlening van GR Sociaal maken meer mensen gebruik van de minimaregelingen. Dit leidt tot een stijging van de kosten. Echter heeft het gebruik van minimaregelingen ook een preventieve werking: door gebruik van regelingen waar inwoners recht op hebben, wordt erger voorkomen, zoals schulden.

Wmo

Wanneer zorg en ondersteuning schaars is, zullen er keuzes gemaakt moeten worden, maar ook zijn er meer innovatieve oplossingen nodig. In 2023 is het Wmo-beleid herijkt. Sleutelwoorden in het nieuwe kaderbeleid zijn: normaliseren, het versterken van de eigen kracht en het eigen netwerk en scherpere toetsing op maatwerkvoorzieningen. In 2024 is hier in de uitvoeringspraktijk verder uiting aangegeven, door bijvoorbeeld de implementatie van Powerful ageing (herstelgerichte ondersteuning) en de afschaling van lichtere vormen van begeleiding naar het voorveld. De SDD en het Sociaal Team zijn nauwer met elkaar gaan samenwerken en afstemmen over de in te zetten ondersteuning.

Participatie en statushouders

Werkgevers, vakbonden, UWV en de GR Sociaal zijn in 2024 gestart met het ontwikkelen van Werkcentrum Drechtsteden, dat op 1 januari 2025 operatief moet zijn. In het regionale werkcentrum werken partijen nauwer met elkaar samen en wordt er op verschillende manieren actief ondersteuning geboden aan een brede groep inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt.

Een kans zien we bij de instroom van statushouders in relatie tot de tekorten op de arbeidsmarkt. Voor de vrouwelijke statushouders is in 2024 een apart traject opgestart om hen meer te laten participeren in de samenleving. Eind 2024 is het traject geëvalueerd en positief afgesloten. Alle deelnemers zijn minimaal 1 trede op de participatieladder gestegen. Door de positieve effecten van het traject is besloten dat het traject wordt voortgezet in 2025. Met de GR Sociaal en de gemeenten wordt gewerkt aan de verdere versterking van de aansluiting van de inburgering op de arbeidsmarkt, het regulier (beroeps)onderwijs en de realisatie van duale trajecten waarbij inburgering en participatie zo optimaal mogelijk op elkaar aansluiten.

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Jeugd

Risico's

De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie. Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.

De DG&J houdt een weerstandsvermogen aan om eventuele risico's in extra kosten op te vangen vanuit reserves. De risico's worden geïnventariseerd en ingeschaald op kans en impact. De totale financiële omvang van de risico's ligt ruim boven het weerstandsvermogen. Dit betekent dat de algemene reserve mogelijk niet toereikend zal zijn om de nadelen/risico's volledig op te vangen. De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten hebben een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ en de opbrengst van de polikliniek en inspecties toezicht Kinderopvang. Hierdoor is er een gering risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming. In het kader van de bedrijfsvoering/primair proces bestaat het risico op extra personele en financiële inzet indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (Veilig Thuis, GGD, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van de DG&J.

Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ligt er een risico rond de voorspelbaarheid van de kosten. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is vanwege zijn geringe omvang gevoelig voor een gering aantal casussen dat vanwege de complexiteit kan leiden tot forse kostenstijging. Het afgelopen jaar zijn er hervormingen in het sociaal team doorgevoerd waardoor er kritisch naar de inzet en afbakening van jeugdhulp wordt gekeken. De kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd en geëvalueerd om deze zo veel mogelijk beheersbaar te houden.

Ontwikkelingen

DG&J

Op 6 juni 2024 is het Meerjarenbeleidsplan (MJP) DG&J ZHZ 2024-2028 vastgesteld door het algemeen bestuur van de DG&J, daaropvolgend is het uitvoeringsprogramma vastgesteld op 26 september 2024. Het MJP vormt de basis voor het beleid van de DG&J in de periode 2024-2028. De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee de DG&J toewerkt naar de MJP-ambities.

Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

Er is een bestuursopdracht vanuit de DG&J betreffende leerplicht. Leerplicht is gemeentelijke taak die gedelegeerd is aan de DG&J- LVS. In april 2025 zal het AB een besluit nemen over de bekostiging van Leerplicht. De afgelopen 4 jaar zijn er incidenteel middelen toegevoegd. Het beluit dat genomen gaat worden is nog ongewis. De gevolgen voor de ketenpartners en wat dat voor de onderlinge relaties betekent, is momenteel ook nog niet duidelijk.

SOJ

De landelijke beleidslijnen Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en het Toekomstscenario vraagt op verschillende niveaus inzet om jeugdhulp beschikbaar- en betaalbaar te houden. In 2024 heeft het lokaal team hervormingen doorgevoerd waardoor het zelf meer hulp- en ondersteuning biedt. Er is verder nauwe samenwerking met huisartsen (jeugdmodule) en (in)formeel netwerk (sociale basis). Zoals eerder aangegeven wordt er kritisch gekeken wanneer er jeugdhulp ingezet wordt en wordt dit regelmatig geëvalueerd. Hierdoor is er meer zicht (en hopelijk meer grip) op de jeugdhulpkosten.

Veilig Thuis

Op 11 juli 2024 heeft het AB van DG&J besloten tot het beschikbaar stellen van 63,40 FTE voor Veilig Thuis (VT) voor 2025, waarvan 4,5 FTE tijdelijk voor 2025. Dit is minder dan de gevraagde 66,15 FTE. Dat heeft gemaakt dat het DB gevraagd heeft te komen met een impactanalyse om de consequenties van dit besluit en de mogelijke oplossingen in beeld te brengen. Deze impact analyse is inmiddels opgesteld en een gevolg van de uitvoering van deze voorgestelde maatregelen in de impactanalyse kunnen een grotere belasting geven op het lokale team. In 2025 wordt gefaseerd onderzocht in hoeverre deze maatregelen kunnen worden doorgevoerd in het lokale team.

GGD

Publieke gezondheid (gezondheidsbevordering / infectiebestrijding)

Voor de jaren in en na 2025 staan er forse bezuinigingen in de landelijke plannen. Bezuinigingen die van invloed zullen zijn op de gezondheid van iedereen in Nederland. Zo verdwijnen belangrijke financiële middelen voor de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Daarnaast wordt er in de komende jaren fors gesneden in de specifieke uitkeringen en subsidies van VWS. Dit betekent dat de GGD'en minder kunnen doen aan diverse programma's en aanpakken, wordt er bezuinigd op pandemische paraatheid en wil het kabinet de vaccinatiegraad verhogen via fijnmazig vaccineren, zonder te zorgen voor de daarvoor benodigde financiële middelen.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Risico's

Vanwege loon- en prijsontwikkelingen bedroeg het gerealiseerd resultaat over 2023 €629.000 negatief. Het Algemeen Bestuur (AB) van de OZHZ heeft eerder besloten om dit negatieve resultaat te dekken vanuit het weerstandsvermogen. De omvang van het weerstandsvermogen bedroeg eind 2023 € 974.000. Na verrekening met het negatieve resultaat 2023 resteert een weerstandsvermogen van € 345.000. Gegeven het risicoprofiel is een weerstandsvermogen van € 750.000 benodigd. Door toevoeging van de op dit moment voorziene positieve resultaten 2024 tot en met 2026 komt het weerstandsvermogen eind 2026 uit op het vereiste niveau. Het definitieve resultaat over 2024 is op het moment van schrijven nog niet bekend.

Vanaf 1-1-2024 is de gemeente bevoegd gezag over de uitvoering van bodemsaneringstaken. OZHZ voerde deze taken tot invoering van de Omgevingswet al uit namens de provincie Zuid-Holland, en zal dit blijven doen als de gemeenten verantwoordelijk worden. De structurele middelen die voor de uitvoering nodig zijn, zijn reeds opgenomen in de gemeentelijke begroting. OZHZ adviseert om voor 2025, naast de structurele middelen, opnieuw incidentele middelen op te nemen, omdat er nog geen compleet beeld is van de daadwerkelijke implementatie- en uitvoeringskosten. Hier gaan we als gemeente niet in mee, zoals verwoord in eerdere zienswijzen. Daarnaast gaf de besteding in 2024 hier geen aanleiding toe: de gemaakte kosten waren passend binnen het structurele budget. Tegelijkertijd zijn deze taken, en dus ook de financiering, afhankelijk van het aantal ruimtelijke projecten en het daar bijhorende grondverzet. Hier ontstaat dus een risico, aangezien er wel uitvoering gegeven zal moeten worden aan deze taken als marktpartijen hierom vragen.

Verder zorgen de onderstaande ontwikkelingen voor (financiële) uitdagingen/risico's:

- Het voldoen aan de landelijke criteria voor robuustheid van omgevingsdiensten in het kader van de landelijke samenwerking.
- De gevolgen van de Omgevingswet.
- De moeilijke situatie op de arbeidsmarkt.
- De stijgende kosten van externe inhuur.
- De aanvullingen van het weerstandsvermogen tot het vereiste niveau.
- De evaluatie van het dienstverleningsconcept van de Servicegemeente Dordrecht

Ontwikkelingen

Per 1-1-2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In het eerste jaar heeft de Omgevingsdienst echter nog veel aanvragen afgehandeld onder het oude recht en daarmee was het vooral een overgangsjaar. Er is een project gestart voor regionale samenwerking voor milieuthema's in het Omgevingsplan. Het doel van de samenwerking is om te komen tot harmonisatie van milieuregels in omgevingsplannen bij de 10 regiogemeenten. Dit vraagt de komende jaren verdere uitwerking en uiteindelijk ook besluitvorming van de gemeenteraden.

Verder is er in 2024 gewerkt aan de overdracht van de bouwtaken vanuit Hardinxveld-Giessendam naar OZHZ per 1-1-2025.

Tot slot: in 2024 is er op verzoek van het Algemeen Bestuur (AB) een bestuursopdracht ombuigingen uitgevoerd. In deze bestuursopdracht is naar de volgende lijnen gekeken:

- Externe budgetten OZHZ.
- Efficiëntie in processen.
- Inhoudelijke keuzes van de deelnemers (individueel of regionaal).
- Kostenbesparingen bij de deelnemers door taken regionaal uit te laten voeren.

De uitkomst van de bestuursopdracht is dat OZHZ een tariefverlaging kan doorvoeren van 2,7% in 2026 en een extra 0,5 % vanaf 2027. OZHZ houdt in de tarieven van 2026 rekening met een loonontwikkeling van 3,4% en een prijsontwikkeling van 2,2%. Dit betekent een gewogen gemiddelde stijging van 3,0% voor 2026. Na vermindering met het percentage vanuit de ombuigingen leidt dit tot een verhoging van het uurtarief van 0,34% in 2026. Het uurtarief 2026 komt daarmee uit op € 112,83.

Gemeenschappelijke Regeling GEVUDO: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken en Huisvuilcentrale Alkmaar

Risico's

Geen risico's.

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden

Risico's

In 2024 zijn door Waardlanden flinke stappen gezet om de interne bedrijfsvoering te verbeteren. Ook wat betreft het uitvoeren van de begrotingsdiscipline zijn verbeteringen doorgevoerd waardoor dit in 2025 weer gaat aansluiten op de P&C-cyclus van de gemeenten.

Het beheersbaar houden van de kosten van zowel de afvalinzameling als de afvalverwerking blijft ook in 2025 een punt van aandacht

Ontwikkelingen

Op 1 januari 2024 is Diftar in onze gemeente ingevoerd en zal voor het aanbieden van restafval per keer een bedrag een rekening worden gebracht. Met invoering van Diftar is de laatste fase ingevoerd van het in de zomer van 2021 door de gemeenteraad vastgestelde afval- en grondstoffenbeleid. Eind 2024 is een begin gemaakt met de evaluatie van het nieuwe ingevoerde beleid. De verwachting is dat de resultaten in het 2de kwartaal 2025 kunnen worden gedeeld.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal. Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank. Dit profiel komt tot uitdrukking in hoge externe credit rating.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Over 2023 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 254 miljoen (2022: € 300 miljoen). Van de nettowinst is voorgesteld om € 120 miljoen (50% beschikbare winst) aan dividend uit te keren (2022 € 139 miljoen – 50% beschikbare winst). Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam komt dit neer op € 67.730 (over 2022 in 2021 € 78.390).

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffen en Waarderen (SVHW)

Risico's

Uit onderzoeken naar vergelijkbare organisaties is gebleken dat SVHW de efficiëntste organisatie is. Dit houdt in dat de geboden kwaliteit tegen een scherpe prijs wordt aangeboden. Het doorvoeren van bezuinigingen heeft daardoor een direct effect op de geboden kwaliteit. Daarnaast bestaat het risico dat deelnemers uittreden, waarbij mogelijkerwijs de lasten voor de achterblijvende deelnemers hoger worden. Tegelijkertijd treden er ook nieuwe gemeenten toe.

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2024 is de gemeente Drimmelen toegetreden tot SVHW. Verder zal de gemeente Geertruidenberg per 1 januari 2025 toetreden. Naar verwachting zullen in de komende jaren meerdere gemeenten aansluiting gaan zoeken bij het SVHW. Daar staat tegenover dat gemeenten ook kunnen uittreden. Dit betekent dat er zowel kansen als risico's zich voor kunnen doen.

Risicoprofiel

Op basis van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen is een nieuwe analyse uitgevoerd. Bij Bureau Openbare Verlichting gaat de classificatie op financieel vlak van gemiddeld naar laag, doordat de interne organisatorische problemen zijn opgelost. Het totaaloverzicht is te vinden in onderstaand schema:

Risicoclassificatie

Uit de gemaakte analyse blijkt de volgende risicoclassificatie:

Risicoclassificatie	Verbonden partijen	Sturings- toezichtsarrangementen en
1. Laag	Stedin, Oasen, SVHW, Bureau Openbare Verlichting, BNG, Gevudo, OZHZ, Merwedelingelijn	Basispakket
2. Laag / gemiddeld	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Waardlanden, Dienst Gezondheid & Jeugd	
3. Gemiddeld	-	Pluspakket
4. Gemiddeld/hoog	GR Drechtsteden (GR Sociaal), Serviceorganisatie Jeugd ZHZ	
5. Hoog	-	Compleetpakket

Inhoud van de sturingsarrangementen

Hieronder staat de feitelijke invulling van de sturingsarrangementen beschreven, gekoppeld aan de sturende en beheersende rollen van de raad en het college.

	Kaderstellende rol (=sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis Pakket	- Begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college - In de begroting wordt een actuele risicoanalyse, de bepaling van het sturingsarrangement en eventueel maatwerk opgenomen - De begroting van de verbonden partij wordt ter zienswijze aan de raad voorgelegd - Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen college en raad	- Jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college - In de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen - Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het college de raad via burap's of RIB
Plus Pakket	Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen	- Alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in college - In gemeentelijke burap wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of 'hoger'
Compleet Pakket	- Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen - Er wordt een actieve dialoog tussen de raad en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de raad	- Het college informeert de raad via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij - Zo nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd (ook buiten de P&C documenten om)

Financiële informatie per verbonden partij

Voor de feiten en cijfers is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarrekening 2024, voor zover voorhanden, van de verbonden partij. Onderstaand een overzicht met een weergave van de bijdragen per verbonden partij.

	Raming begroting 2024	Raming bijgestelde begroting 2024	Realisatie 2024
GR Sociaal	9.783	10.256	10.291
GR Publieke Dienst Gezondheid en Jeugd (incl. SOJ)	6.599	7.679	6.670
GR Veiligheidsregio ZHZ	1.325	1.513	1.492
GR Omgevingsdienst ZHZ	498	564	590
GR GEVUDO	0	0	0
GR Reinigingsdienst Waardlanden	2.243	2.464	2.467
GR Openbare Verlichting	42	42	42
GR SVHW	196	192	193
	20.686	22.710	21.745

x € 1.000

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij	Betrokkenen	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Financieel resultaat	
				31-12-2023	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024
Opgenomen in risicoclassificatie									
1. GR Sociaal	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam	Wethouder Hendriksen vertegenwoordigt de gemeente Hardinxveld-Giessendam in het algemeen bestuur.	De bijdrage aan de GR wordt bepaald a.d.h.v. diverse verdeelsleutels. Overall is het belang van de gemeente Hardinxveld-Giessendam ca 6%. Voor 2024 was deze geraamd op € 9,783 mio.	250.000	700.000	56.639.000	62.040.000	200.000	700.000
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, en Molenlanden	Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders Gezondheid en Jeugd van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, naast een voorzitter levert de regio Drechtsteden twee leden en de Hoeksche Waard en Alblasserwaard en Vijfheerenlanden ieder een lid. In bestuurlijke zin wordt het algemeen bestuur bijgestaan door een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit 3 leden. Uit iedere regio één. Wethouder C. Hendriksen is lid van het algemeen bestuur.	Op basis van de gemeenschappelijke regeling levert de gemeente Hardinxveld-Giessendam een bijdrage per inwoner aan de GR DG&J voor de invulling en uitvoering van de wettelijke taken die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid en de Leerplichtwet. Dit geldt ook voor de uitvoering van de Jeugdwet. Voor de uitvoering van de Jeugdwet ontvangt de gemeente middelen van het Rijk. De uitvoering hiervan is, middels de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, belegd bij de GR dienst gezondheid jeugd Zuid-Holland Zuid.	2.676.239	4.009.076	30.454.316	30.566.633	801.529	1.147.995
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoekse Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur en de audit commissie van de VRZHZ.	De gemeente betaalt een gemeentelijke bijdrage voor 2024 van in totaal € 1.325.000 (afgerond). Deze bijdrage is gebaseerd op het zogenaamde boxensysteem en de afgeronde regionalisering van de brandweerkazernes en neemt vanaf 2019 af (zie programma 3)	10.356.465	9.673.172	86.755.137	91.467.885	4.230.939	2.229.000
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoekse Waard, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is in bestuurlijke zin een zelfstandige organisatie. Deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland en de 11 regio-gemeenten (zie Gemeenschappelijke Regeling Regio Zuid-Holland Zuid) Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van de 11 deelnemende gemeenten en een afgevaardigde van de provincie Zuid-Holland. Wethouder J. Nederveen is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 afgerond € 498.000 (inwonersbijdrage inclusief afgenomen diensten).	654.962	988.399	7.538.619	13.042.579	-628.544	604.106
5. GR GEVUDO	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht.	Wethouder J. Nederveen is lid van het algemeen bestuur. Via de gemeenschappelijke regeling wordt er invloed uitgeoefend op het beleid van de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). Vanuit Gevudo is één lid afgevaardigd in de Raad van Commissarissen van HVC en één lid in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	Via Gevudo wordt deelgenomen in HVC. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten hierin een indirect belang hebben. Bij de overdracht van de verbrandingsinstallatie in Dordrecht aan - en daarmee de deelname in - HVC is door de gemeenten een garantstelling voor de leningen van HVC afgegeven. In 2007 is de stortplaats door Gevudo overgedragen aan HVC. Door Gevudo is een vrijwaring gegeven voor het geval de stortplaats (in 2015) niet door de Provincie in nazorg zou worden geaccepteerd als gevolg van onvolkomenheden van het beheer in de periode van Gevudo. Controle heeft plaatsgevonden en HVC heeft de stortplaats volledig overgenomen.	30.487	30.487	414.373	400.831	-	-
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder J. Nederveen lid van het bestuur. Dit bestuur bestaat uit evenveel leden als het aantal gemeenten dat aan de regeling deelneemt.	De deelnemende gemeenten betalen bijdragen op basis van een door het bestuur vastgestelde verdeelsleutel. In de begroting wordt aangegeven welke gemeentelijke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.	1.654.956	2.016.000	33.773.547	32.320.000	149.485	661.000
7. GR Bureau Openbare Verlichting	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Krimpenerwaard en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk lid van het algemeen bestuur	De aangesloten gemeenten houden de organisatie van het Bureau Openbare Verlichting (Bureau OVL) in stand. Financiering vindt plaats middels een bijdrage per lichtmast (tarief € 12,10 per lichtmast, begroting 2024). Deze bijdragen dekken de reguliere taken. Daarnaast kunnen individuele gemeenten andere taken afnemen, welke in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst zijn benoemd.	210.202	371.893	319.146	223.307	53.796	180.640
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	13 gemeenten (Altena Alblasserdam, Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Westvoorne) en Waterschap Hollandse Delta	Wethouder A. Meerkerk is lid van het algemeen bestuur	De bijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op een aantal kengetallen, zoals aantal aanslagen en aantal objecten. De bijdrage voor 2024 wordt geraamd op € 196.000	1.450.000	3.355.000	10.329.000	29.834.000	684.000	2.526.000
9. Stedin Holding N.V.	Deelnemende gemeenten in het werkgebied (55-tal gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 0,45% van de geplaatste en volgestorte aandelen op 31.12.2022.	3.221 mio	3.370 mio	5.063 mio	5.704 mio	162 mio	180 mio
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Gemeenten, provincies en rijk	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 31.356 aandelen (0,06%) van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 2,50	4.721 mio	4.777 mio	110.819 mio	123.164 mio	254 mio	294 mio
11. Oasen N.V.	Gemeenten in het verzorgingsgebied (28 gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 18 aandelen (2,41%) van de in totaal 748 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 455,-	128 mio	nog niet beschikbaar	245 mio	nog niet beschikbaar	2.549.000	nog niet beschikbaar
Overige deelnemingen									
12. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeur van deze vennootschap is de concerncontroller	De gemeente is in het bezit van 18.000 aandelen (100%) van de 18.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	340.086	133.700	-	-	55.689	5.486
13. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	De gemeenten (Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Giessenlanden, Geldermalsen en Vijfheerenlanden) langs de Merwede-Lingelijn	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk AVA-afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 50.100 aandelen (20%) van de 250.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	250.000	250.000	219.242	198.963	-	-
14. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkerk afgevaardigde	De gemeente neemt voor 50% deel in deze vennootschap	7.270	nog niet beschikbaar	610.372	nog niet beschikbaar	2.568	nog niet beschikbaar
15. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V is dhr. R. v.d. Ven directeur.	De gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V. neemt voor 49% deel in deze commanditaire vennootschap	60.000	nog niet beschikbaar	4.457.793	nog niet beschikbaar	-	nog niet beschikbaar

1.15 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft samenhang met diverse programma's, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en verkeer en vervoer. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact, niet alleen vanwege de te verwachten baten, maar ook vanwege de risico's die worden gelopen bij het in exploitatie brengen van bouwgrond. Verslaglegging over het grondbeleid vindt plaats via het meerjarenprogramma grondzaken (MPG).

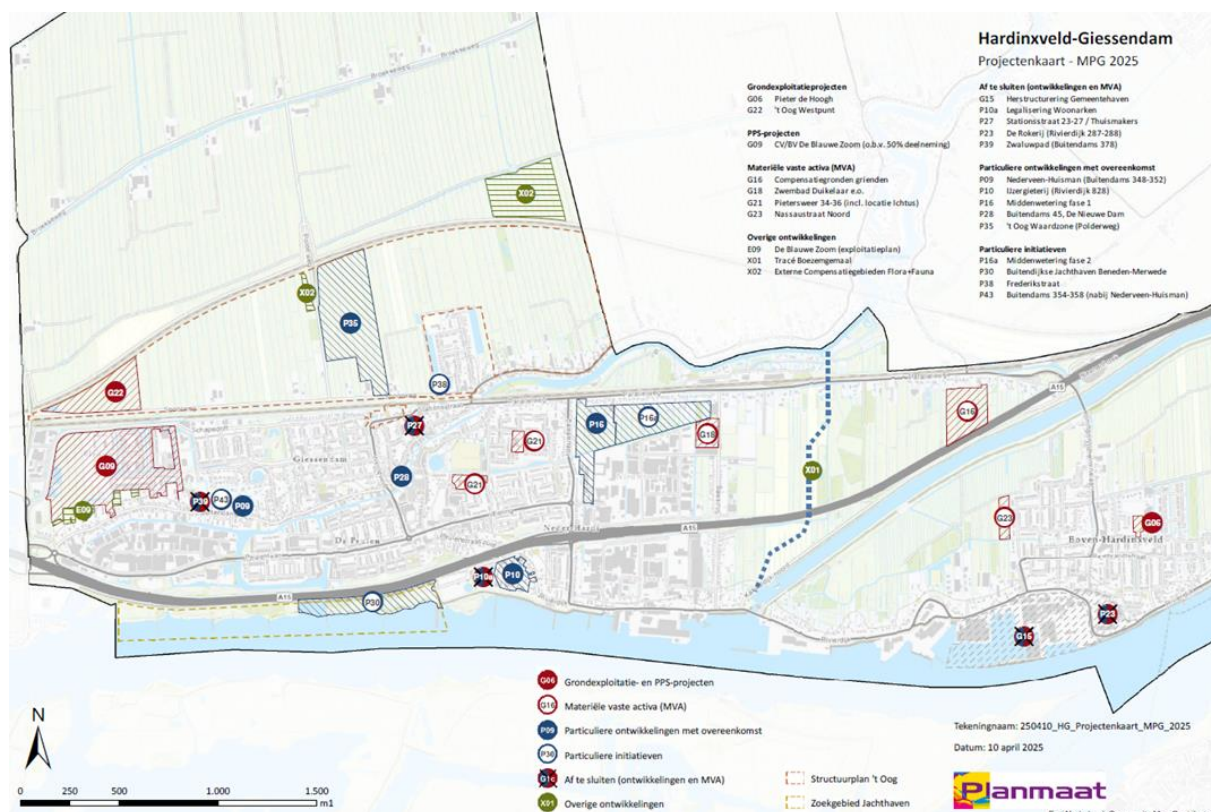
Meerjarenprogramma grondzaken

Het meerjarenprogramma grondzaken (MPG) geeft een overzicht van de programmatische, contractuele en financiële stand van de ruimtelijke projecten. Maar wat is een ruimtelijk project? Of beter gezegd: welke definitie hanteert de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor een ruimtelijk project?

Vanuit de gemeente is er ruimtelijk beleid ten aanzien van volkshuisvesting, economische ontwikkelingen, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie, duurzaamheid en natuur. De in 2023 vastgestelde Kadernota strategisch grondbeleid vertaalt het ruimtelijke beleid in een verantwoord en transparant kader waarbinnen het team Ruimtelijke Projecten gebiedstransformaties kan initiëren en uitvoeren. Deze gebiedstransformaties worden ruimtelijke projecten genoemd. Een voorbeeld van een ruimtelijk project is De Blauwe Zoom waar een landelijk gebied wordt getransformeerd tot een nieuwbouwwijk voor Hardinxveld-Giessendam.

Op de kaart boven en in bijlage 1 zijn alle ruimtelijke projecten van de gemeente Hardinxveld-Giessendam weergegeven.

Sectie Grondzaken binnen het team Ruimtelijke Projecten is belast met de financiële en contractuele uitvoering en beheersing van de ruimtelijke projecten. Via onderhavig MPG legt Grondzaken verantwoording af over de financiële en contractuele stand van zaken en de toekomstverwachting voor alle ruimtelijke projecten. Dit geldt zowel voor projecten waarbij de gemeente zelf grondbezit heeft, als voor facilitaire projecten. Facilitaire projecten zijn projecten waarbij particuliere ontwikkelaars eigen gronden ontwikkelen.

De overheid geeft via de Omgevingswet wettelijke kaders aan de uitvoering van ruimtelijke projecten. De Omgevingswet biedt onder meer kaders voor het toepassen van zaken zoals kostenverhaal, onteigening etc.

Financiële uitwerking is te vinden in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het nieuwe BBV is per 1-1-2016 van kracht geworden en stelt duidelijke eisen aan de financiële verslaglegging van alle ruimtelijke projecten. Daarnaast is per juli 2019 door de commissie BBV een nieuwe notitie geschreven om nadere duiding te geven aan verschillende onderwerpen. Per begrotingsjaar 2019 is de notitie van het BBV per juli 2019 vigerend geworden en vormt daarmee ook de basis voor onderhavig MPG. Door de komst van de Omgevingswet is de BBV opnieuw aangepast. Wijzigingen van de BBV gelden vanaf de jaarrekening 2025.

Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente uit 2015 vormde een trendbreuk met het verleden. In het verleden was actief grondbeleid – waarbij de gemeentegrond opkoopt, transformeert en bouwrijpe grond uitgeeft – de norm. In 2015 heeft de gemeente, overeenkomstig de landelijke trend, een beweging gemaakt naar facilitair grondbeleid. Dat betekent dat de gemeente het aankopen, transformeren en ontwikkelen van grond aan de markt over laat, maar waarbij de gemeente wel regie voert. De werkwijze komt voort uit een verdere terugtrekking van de overheid van de (risicovolle) grondmarkt bij de Nota Ruimte (2005) en de daaropvolgende inwerkingtreding van de Wro en Bro.

Lange tijd heeft de herziening van de Nota grondbeleid uit 2023 op zich laten wachten. Dit omdat de gemeente de Omgevingswet in het nieuwe grondbeleid wilde verwerken. In 2022 is de tekst van de Omgevingswet en de Aanvullingswet grondeigendom bekend geworden. Dat was het moment om de Nota grondbeleid uit 2015 te herzien. Begin 2023 is de Kadernota strategisch grondbeleid vastgesteld. Deze is gestoeld op de Wro/Bro, echter de bepalingen uit de Ow zijn ook meegenomen. Inmiddels is ook de Omgevingswet in werking getreden. De Kadernota strategisch grondbeleid is nog steeds actueel maar zal eind 2025 herzien worden, waarbij onder meer de bepalingen Wro/Bro geschrapt worden en zaken uit de nieuwe omgevingsvisie worden verwerkt.

In de Kadernota strategisch grondbeleid is gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij de gemeente per project bekijkt welke rol zij inneemt.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam is al enige jaren bezig om de actieve projecten af te ronden. Nieuwe initiatieven worden in beginsel op een facilitaire manier begeleid. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden, zoals bij de Westpunt in 't Oog is gebeurd. In de Westpunt van 't Oog is bedrijvigheid voorzien. Deze toevoeging van bedrijventerrein was afgestemd met de provincie, er bleek voldoende vraag naar bedrijventerrein, de eigenaren wilden vervreemden, maar (lokale) ontwikkelaars waren niet direct geïnteresseerd om te kopen. Om die redenen heeft de gemeente besloten om Westpunt in 't Oog zelf te transformeren. In 2025 is de verwachting dat er twee nieuwe actieve projecten worden gestart, namelijk een herontwikkeling van de schoollocaties aan de Pietersweer en de nieuwbouw achter de Nassaustraat in Boven-Hardinxveld.

Bovenwijken beleid/financiële bijdragen

Daarnaast zal de gemeente tot een heroverweging over het bovenwijken beleid moeten komen aangezien de Ow nieuwe middelen biedt om bovenwijken beleid toe te passen. In 2014 is gekozen geen Bovenwijken beleid op te stellen onder de Wro.

Onder de Ow wordt het kostenverhaal verruimd. Als er een causaal verband bestaat tussen de kosten en het project, worden de kosten onder de regels van kostenverhaal doorberekend aan de ontwikkelaars. De verruiming van de mogelijkheden tot kostenverhaal is meegenomen in de Kadernota strategisch grondbeleid.

Indien sprake is van een functionele samenhang tussen het project en de kosten, dan kan onder de Ow een financiële bijdragen worden gevraagd aan de ontwikkelaars. Dit kan verplicht of vrijwillig. De financiële bijdrage kan ingezet worden voor infrastructurele werken als een snelfietsroute of een bijdrage aan een nieuw gemeentepark. De doelen die de gemeente wil bereiken met de financiële bijdrage, moeten opgenomen worden in het Omgevingsplan en de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie worden daar momenteel ideeën voor uitgewerkt. Heel concreet is er een idee voor een fonds Volkshuisvesting. Hiermee kan de gemeente afdwingen dat er 33% sociale huurwoningen in een project wordt gebouwd. Als dat

percentage niet gehaald wordt, moet het project een financiële bijdrage betalen aan het fonds Volkshuisvesting. Vanuit het fonds Volkshuisvesting kunnen andere projecten een bijdrage krijgen die een hoger percentage dan 33% sociale huurwoningen realiseren.

In bredere zin is de gemeente zich aan het oriënteren op, nadat de omgevingsvisie gestalte heeft gekregen, de toekomstige woningbouwambitie. Dit naar aanleiding van de uitkomsten van het meest recente RIGO-woningmarktonderzoek waar een stijgende woningbehoefte uit naar voren komt. Deze uitwerking krijgt de vorm van een Volkshuisvestingsprogramma onder de Omgevingswet en willen we eind dit jaar in concept gereed hebben. Aan de raad is eerder al toegezegd om medio dit jaar de uitgangspunten voor dit nieuwe woonbeleid met de raad te delen. Dat gebeurt separaat van het MPG.

Type projecten

Op basis van de Ow en het BBV zijn projecten te onderscheiden in diverse types. Ondergrens is dat een project minimaal voldoet aan de voorwaarden voor een bouwplan zoals gesteld in 13.11 Ow. De volgende types worden onderscheiden:

- Bouwgronden in exploitatie (BIE / Actief)
Actieve projecten zijn projecten waarbij de gemeente haar eigen grond actief transformeert (bijvoorbeeld G22 Westpunt). De gemeente houdt de uitgaven en inkomsten bij door middel van een (bouw)grondexploitatie (een meerjarige exploitatie ook wel een BIE genoemd). Een project wordt pas actief als de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
- PPS-projecten (Publiek-private samenwerkingen)
G09 De Blauwe Zoom is een bijzondere vorm van een actief project. De gemeente is gedeeld aandeelhouder in een GEM (grondexploitiemaatschappij) die de grond transformeert.
- Exploitatieplannen
Onder De Blauwe Zoom ligt ook een exploitatieplan (E09). Met een exploitatieplan worden regels voor het omslaan van kosten over de verschillende grondeigenaren op een publiekrechtelijke manier geregeld. Daarnaast kunnen diverse locatie-eisen worden gesteld. De financiële verantwoording van het exploitatieplan vindt plaats door middel van een facilitaire exploitatie. De meest recente versie van het exploitatieplan is eind 2023 door de raad vastgesteld. Onder de Ow vervalt het exploitatieplan als publiekrechtelijk middel. In plaats daarvan wordt onder het omgevingsplan een financiële paragraaf opgenomen.
- Strategische gronden (materiële vaste activa/MVA)
Materiële vaste activa zijn strategische of slapende grondposities in bezit van de gemeente, waarvan de gemeente voornemens is te transformeren dan wel te verkopen. De raad heeft voor deze projecten nog geen besluit tot uitvoering c.q. verkoop genomen. Op deze gronden wordt niet afgeschreven en de gronden dienen periodiek getaxeerd te worden.
- Particuliere ontwikkelingen met overeenkomst
Indien particuliere initiatieven binnen de beleidskaders passen en haalbaar worden geacht, maar er nog geen gewijzigd planologisch kader is, kan de gemeente besluiten om tot anterieure contractvorming over te gaan. De particuliere ontwikkelaar ontwikkelt dan zijn eigen stuk grond, waarbij de gemeente, tegen een vergoeding (kostenverhaal), onder meer het publiekrechtelijke deel uitvoert. Voorbeelden van particuliere ontwikkelingen zijn de P10 IJzergieterij en P28 De Nieuwe Dam.
- Particuliere initiatieven
Particulieren komen met hun plannen bij de gemeente ter beoordeling. De gemeente bekijkt (onder andere via de regiegroep) of een initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar wordt geacht. De nu genoemde particulieren initiatieven bevinden zich in deze initiatieffase. Een voorbeeld is het onderzoek naar de ontwikkeling van P16 Middelwetering. Kleine particuliere initiatieven worden niet meegenomen in het MPG.

Gronden als vast actief (openbaar gebied onder wegen, gebouwen, parken, pleinen etc.) worden niet verantwoord in het MPG. Ook niet als daar investeringen voor gedaan worden, zoals het onderdeel van verplaatsing van de weg nabij P16 Middenwetering. De gemeente heeft op dit moment ook geen ruilgronden of grondbanken in bezit.

Naast de lopende projecten (actieve grondexploitaties, GEM De Blauwe Zoom en de anterieure trajecten) zijn ook nog andere ruimtelijke contractvormen mogelijk zoals concessies, joint ventures, bouwclaims etc.

De gemeente heeft naast GEM De Blauwe Zoom geen andersoortige contracten lopen en is ook niet voornemens dat in de nabije toekomst te gaan doen. Alleen in project P16 Middenwetering loopt een kleine bouwclaim voor de bouw van 4 woningen.

Lijst ruimtelijke projecten

Onderstaande lijst is opgesplitst naar type project. Allereerst de actieve projecten, PPS-projecten, projecten van de ontwikkel B.V. en de eventueel af te sluiten actieve projecten. Daarna volgt de lijst met strategische gronden, de lijst met particuliere ontwikkelingen met overeenkomst en de lijst met particuliere ontwikkelingen zonder overeenkomst (initiatieven). Elk project is terug te vinden op de kaart op basis van een G-nummer, E-nummer, P-nummer waarbij G staat voor gemeentelijk, E staat voor exploitatieplan en P staat voor privaat.

BIE

G06 – Pieter de Hoogh (voorheen Morgenslag)

G22 – 't Oog Westpunt

PPS

G09 – CV/BV GEM De Blauwe Zoom (50% deelneming)

MVA

G16 – Compensatiegronden grienden

G18 – Zwembad Duikelaar e.o.

G21 – Pietersweer 34-36 (incl. locatie Ichthus)

G23 – Nassaustraat Noord

Exploitatieplan

E09 – Exploitatieplan De Blauwe Zoom 2de herziening

Particuliere ontwikkeling met overeenkomst

P09 – Nederveen-Huisman (Buitendams 348-352)

P10 – IJzergieterij (Rivierdijk 828)

P28 – Buitendams 45, De Nieuwe Dam

P35 – 't Oog Waardzone

P35a – 't Oog Woningbouw

Particuliere initiatieven

P16 – Middenwetering

P30 – Buitendijkse Jachthaven Beneden Merwede

P38 – Frederikstraat

P43 – Buitendams 354-358

X01 – Tracé Boezemgemaal

Af te sluiten ontwikkelingen

G15 – Herstructurering Gemeentehaven

P10a – Legalisering woonarken (Rivierdijk)

P23 – De Rokerij

P27 – Giessenschool – Stationsstraat 23-27 /Thuismakers

P39 – Zwaluwpad (Buitendams 378)

Ontwikkelingen in 2024 en begin 2025

In deze paragraaf wordt stil gestaan bij 2024. Hoe is 2024 verlopen? Welke doelstellingen zijn bereikt? Enzovoort. In hoofdstuk 4 (woningbouwprognose) wordt verder ingegaan op de zogenoemde boeggolf (stroom woningen per jaar voor de komende jaren gerelateerd aan de planuitval) en wat de prognoses zijn voor de komende jaren.

Programma	Werkelijk
Actieve projecten en exploitatieplannen	
CV/BV De Blauwe Zoom (o.b.v. 50% deeln)	35
Facilitaire projecten (anterieur)	
IJzergieterij (Rivierdijk 828)	80
Stationsstraat 23-27 (voormalig Giessenschool)	15
Totaal	130

In aansluiting op de planmonitor zijn er in 2024 154 woningen opgeleverd. Dit betreffen de 2de fase van Ons Dorp in Blauwe Zoom met 35 woningen, 80 woningen in project IJzergieterij, en 15 woningen aan de Stationsstraat op de voormalig Giessenschoollocatie. Dat zijn in totaal 154 woningen. De hoogste productie die we ooit hebben gemeten sinds de start van het MPG. En dan rekenen we de 24 zorgwoningen van Thuismakers naast de Giessenschoollocatie niet eens mee.

Tot van 2014- 2017 is sprake van een structurele productie van circa 61 woningen per jaar. In 2018 heeft zich een dip voorgedaan, waardoor het gemiddelde zakte naar 52 woningen per jaar. In 2019 is door de afzet van 92 woningen het gemiddelde weer omhooggegaan. Maar in 2020 en 2021 is door een cumulatie aan factoren echter vrijwel geen programma gerealiseerd waardoor het gemiddelde weer terugzakte naar 48 woningen per jaar. Vanaf 2022 zien we echter de productie flink oplopen. Met name door veel woningen in Blauwe Zoom, Rokerij en IJzergieterij is de productie de afgelopen jaren opgelopen. Waarbij 2024 het voorlopige hoogtepunt is met 130 woningen. Dit levert een gemiddelde op van 77 woningen per jaar, wat behoorlijk dicht in de buurt komt van het oorspronkelijke streefgetal van 80 woningen per jaar.

Woningbouw meerjarig	Werkelijk
2014	31
2015	80
2016	17
2017	115
2018	17
2019	92
2020	2
2021	30
2022	82
2023 (aansluiting bij planmonitor)	93
2024 (aansluiting bij planmonitor)	130
Gemiddelde productie	77

Ook in 2025 verwachten we een forse productie. Het tweede deel van de IJzergieterij wordt dan verwacht, Het Zwaluwpad, de Nieuwe Dam en Nederveen Huisman. Als alles goed loopt dan wordt het aantal woningen van 2024 overtroffen.

In de tijd dat de productie goed draait moet de gemeente kijken naar nieuwe ontwikkelingen. Het duurt lang voordat een plan van de tekentafel daadwerkelijk wordt gebouwd. Hierbij zien wij de komende jaren de volgende uitdagingen:

Soortbescherming

Als het gaat om strikt beschermde diersoorten zijn de jaren vanaf 2020 van grote impact geweest. Omgevingsdienst Haaglanden heeft als bevoegd gezag de gemeente gevraagd om een meer integrale aanpak van soortbescherming. Onderdeel van deze integrale aanpak is de verplichting om in bestaande projecten extern te compenseren als habitat verloren gaat. Concreet houdt dat in dat de gemeente voor projecten zoals G09 De Blauwe Zoom en G22 Westpunt een extern compensatiegebied aan heeft moeten kopen om een nieuwe habitat te creëren voor strikt beschermde diersoorten zoals de rugstreeppad, oeverzwaluw, heikikker, kerkuil en grote modderkruiper omdat leef- en foerageergebied vernietigd werd. Ook in project P35 't Oog Waardzone wordt een apart natuurgebied gecreëerd.

Deze benadering is een stuk strikter dan in voor 2020 werd gehanteerd en brengt een langere procedure en aanzienlijk meer kosten met zich mee. Voor nieuwe, grote projecten (zoals 't Oog woningbouw) wordt soortbescherming integraal meegenomen in de planontwikkeling.

Stikstof

Het is gelukt om voor de projecten in 't Oog (Westpunt en Waardzone) en ook voor Blauwe Zoom ontheffing voor stikstof middels het stikstofregistratiesysteem te krijgen. Op 1 juli 2021 was de nieuwe wetgeving in werking waarbij activiteiten binnen de bouwsector ontheven worden van stikstofcompensatie. Dat is gunstig, maar inmiddels blijkt het systeem van stikstofcompensatie niet juridisch houdbaar. Op basis van het Porthos-arrest is op 2 november 2022 de bouwvrijstelling van tafel. Tot op heden lopen de plannen gewoon door, zeker omdat de ontheffing voor deze plannen al is afgegeven. Het blijft wel een risico voor alle projecten. Voor elk project moet immers een stikstofberekening worden gedaan die neutraal sluit.

PFAS

Bij elk project moeten partijen grond gekeurd worden. Afvoeren is enorm kostbaar. Vooralsnog lukt het de gemeente om te werken met een gesloten grondbalans, waardoor afvoeren niet nodig is. Het risico op afvoeren blijft echter bij uitvoering aanwezig.

Prijsstijgingen

De start van de oorlog in Oekraïne heeft een paar jaar geleden voor een verhoogde inflatie gezorgd. Materialen zijn snel duurder geworden en dreigden de VON-prijzenstijging van de woningen in te halen. Het afgelopen jaar (2024) zijn de VON-prijzen echter weer iets meer gestegen dan de bouwkosten en de GWW (grond, weg en waterbouw) -kosten, waardoor de bouw ogenschijnlijk in rustiger vaarwater komt. De kosten van personeel en installaties zijn in 2024 echter wel weer wat harder gestegen wat de grondprijzen onder druk zet. Tegelijkertijd is begin 2025 weer een forse stijging van de VON-prijzen waar te nemen, waardoor die druk op de grondprijzen weer wat afneemt.

Betaalbaarheid woningen

De provincie (en het rijk) eisen dat in elk nieuwbouwplan waarin woningen worden gerealiseerd, 2/3 van de woningen betaalbaar is. De grens van betaalbaarheid ligt per 1-1-2025 op € 405.000 VON. Van die 2/3 betaalbare woningen moet 50% uit sociale huurwoningen bestaan. Dat levert de volgende verhouding op voor nieuwbouwplannen:

- Minimaal 1/3 sociale huur
- Minimaal 1/3 betaalbare koop of middenhuur
- Maximaal 1/3 vrije sector of dure huur

Onze gemeente heeft de afgelopen jaren vooral ingezet op betaalbare koop die onder de € 405.000 VON lag. Daarnaast zijn er ook veel vrijesectorwoningen gerealiseerd. De markt in Hardinxveld-Giessendam kenmerkt zich vooral als een kopersmarkt. Daar is de afgelopen jaren op ingespeeld. Nieuw RIGO-onderzoek heeft aangetoond dat echter ook de huursector de komende jaren bediend moet worden. De gemeente past dan ook die nieuw eisen van provincie en het Rijk toe in nieuw projecten. Dit betekent echter nogal wat voor de financiële haalbaarheid van deze plannen. Nassaustraat Noord is een goed voorbeeld. De gemeente heeft in dit project de grond verworven tegen een marktconforme prijs, maar heeft grote moeite om er een haalbare grondexploitatie van te maken. Dit is in het najaar van 2024 ook met de raad gedeeld. De tekorten zijn destijds gedicht met subsidies. Maar mochten zich tegenvallers in plan Nassaustraat Noord manifesteren, dan zijn er minder mogelijkheden om die op te vangen.

In het verlengde van het RIGO Woningmarktonderzoek Drechtsteden wordt nu gekeken of we tot een regionaal afgestemd woningbouwprogramma kunnen komen. Dit betekent mogelijk dat in regionaal verband de verhouding 1/3 sociaal – 1/3 betaalbaar – 1/3 vrije sector iets anders kunnen komen te liggen. De verwachting is dat daar in de zomer van 2025 een bestuurlijk besluit over komt.

Eisen aan het openbaar gebied

Door de jaren heen zijn er meer eisen gekomen aan de leefbaarheid van het openbaar gebied. We willen geen natte voeten en bodemdaling en we willen ook genoeg beleefbaar groen. Wijken moeten klimaatadaptief worden. Die adaptie brengt extra kosten met zich mee, maar belangrijker: er is dan vaak extra ruimte nodig voor groen en water. Daardoor is er minder ruimte voor woningen en ander programma, dat juist weer geld oplevert. Of dit in elke gebiedsontwikkeling een sluitende business case oplevert is maar zeer de vraag. Hogere overheden anticiperen hier inmiddels op subsidiëring of door te schuiven in

voorwaarden voor diverse subsidies. Voor de gemeente wordt het de komende jaren de vraag of dat genoeg is om de woningbouwproductie op peil te houden (en 2/3 betaalbare woningen te leveren).

Vakbekwaam personeel

Door landelijke schaarste is het moeilijk goed gekwalificeerd personeel te vinden voor invulling van de diverse (in projecten ondersteunende) beleidsfuncties, zowel voor inhuur als voor vast personeel. Het gevolg is dat er voor projecten soms niet afdoende personele capaciteit is en er vertraging met eventueel financiële gevolgschade ontstaat. Inmiddels blijkt dit geen kortstondig probleem maar een structureel probleem wat zich niet alleen beperkt tot onze gemeente.

Conclusie: productie gaat goed, proberen die lijn vast te houden voor de middellange en lange termijn

Het gaat goed met onze (woning)bouwproductie. De inzet van de afgelopen jaren resulteert erin dat de gemiddelde productie omhoog is gegaan naar een niveau wat we graag wensen. Om te zorgen dat die productie op jaarbasis blijft voldoen aan de vraag zijn we nu al bezig met de ontwikkelingen voor te bereiden die over een paar jaar gaan spelen. Daar zal 't Oog natuurlijk een niet onbelangrijke rol in moeten gaan spelen.

Ontwikkelingen per project

In onderstaande opsomming staan we stil bij de in 2024 bereikte resultaten.

Bereikte resultaten gemeentelijke projecten in 2024

- *G06: Pieter De Hoogh.*
 - In project Pieter de Hoogh heeft afgelopen najaar een tender plaatsgevonden. Ontwikkelaar Stout/Herkon is daarbij als winnaar uit de bus gekomen om de woningen te ontwikkelen. Momenteel lopen de afrondende gesprekken met Stout/Herkon om de woningen als Koopstart woningen rond de zomer 2025 te koop aan te bieden. De Koop-start-woningen worden gebouwd o.b.v. een licentie bij OpMaat. Vooruitlopend op de bouw van de woningen wordt medio 2025 de locatie bouwrijp gemaakt en zal in het 4^e kwartaal van 2025 -bij een voorspoedige vergunningsprocedure- worden gestart met de bouw
 - In tegenstelling tot besluitvorming van de raad in het najaar 2024 zal het bouwheerschap alsnog naar Stout/Herkon door worden gelegd. Als bouwheer lukt het de gemeente niet om een contract af te sluiten met Woningborg (die een afbouwgarantie op de woningen geeft als de ontwikkelaar failliet gaat). Dit beperkt de mogelijkheden voor potentiële kopers om een NHG-hypotheek te kunnen krijgen. Daarnaast zijn de contracten van OpMaat niet geschikt voor een gemeente als bouwheer. Hoewel dit een verschuiving is in de verantwoordelijkheden in het project, betekent het qua uitvoering erg weinig. Een deel van de taken verschuift wat meer naar de ontwikkelaar en de gemeente wordt primair verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de OpMaat constructie. Besluitvorming hierover is opgenomen in het MPG.
 - Op basis van de inschrijving van Stout/Herkon kunnen de grondwaardes worden berekend en daarmee de hoogte van de uitgestelde betaling op de erfpachtlevering van de grond aan de toekomstige bewoners. Deze uitgestelde betaling is op een dusdanige wijze berekend dat de voorziening van afgelopen jaar gelijk is gebleven. De hoogte van de uiteindelijke uitgestelde betaling wordt bij OpMaat nagegaan.
- *G09/E09 GEM De Blauwe Zoom:*
 - Het bestemmingsplan voor De Blauwe Zoom is geheel onherroepelijk. Alleen voor het appartementengebouw aan de noordwestkant moet nog een aparte BOPA (buitenplanse omgevingsplanactiviteit) procedure worden doorlopen. Ook het stedenbouwkundig plan voor deelplan Noordwest (ook wel Ons Dorp West genaamd) en de hoofdstructuur is inmiddels vastgesteld. Alleen voor deelplan zuid moet nog een stedenbouwkundig plan worden opgesteld. Deelplan Zuid is de laatste fase. Op dat moment kunnen ook de particulieren in de zuidstrook woningen bouwen die aantakken op Blauwe Zoom.
 - Ons Dorp is inmiddels geheel afgerond. In totaal 72 woningen zijn gebouwd en verkocht.
 - In 2026 staat de verkoop van de eerste fase voor deelplan Noordwest (Ons Dorp West) gepland. 27 woningen zullen dan als eerste in de verkoop gaan. Eind 2026 zullen waarschijnlijk ook 55 goedkopere woningen in de tweede fase van deelplan Noordwest in de verkoop gaan. Medio 2025 start het ophogen van deelplan Noordwest. Wij zijn aan het bekijken of een deel van de 55 woningen in de vorm van sociale huur kan worden uitgevoerd.

- Er is in 2024 een extern natuurgebied aangelegd vlak bij de molen aan de noordkant van de gemeente. Alle dieren die nu een plekje hebben in deelplan Zuid in de Blauwe Zoom worden in 2025 en 2026 verhuisd naar het externe natuurgebied. Het gaat hierbij om de rugstreeppad, de grote modderkruiper, de oeverwaluw en de kerkuil. Ook andere, niet strikt beschermde diersoorten die worden afgevangen verhuizen we mee.
- *G15 Herstructurering gemeentehaven:* Project Gemeentehaven wordt afgesloten. Er is een aparte raadsinformatiebrief verstuurd over de financiële afhandeling ervan. Het tekort wordt ten laste van de reserve BGE (bouwgrondexploitaties) gebracht. Er vinden nog gesprekken met Den Breejen Shipyards (DBS) plaats over de afhandeling.
- *G22 Westpunt 't Oog: In 2019 is de ruimtelijke procedure gestart voor de ontwikkelingen van bedrijventerrein 't Oog Westpunt.*
 - Het bestemmingsplan voor Westpunt 't Oog is inmiddels onherroepelijk.
 - In het najaar van 2024 is er een tender geweest voor de verkoop van bedrijfskavels. Die tender is inmiddels vrijwel afgerond. Een aantal kavels zijn verkocht. Nog niet allemaal. Maar voor de overige kavels zijn al wel geïnteresseerden. Het probleem is dat de bedrijven geen 3x80A aansluiting kunnen krijgen door netcongestie. Wij denken dat diverse bedrijven zich hierdoor niet hebben ingeschreven. Vanwege netcongestie is er in het verkoopcontract de mogelijkheid opgenomen voor bedrijven om de kavel binnen een afgesproken termijn terug te leveren als ze er b.v. vanwege netcongestie toch van af willen zien.
 - Het bouwrijpmaken zal in Q2 en Q3 2025 plaatsvinden. De bouwwegen worden dan aangelegd inclusief riolering.

Voortgang binnen MVA projecten:

- *G16 Compensatiegronden Grienden:* Er zijn diverse geïnteresseerden voor de grond. Voor de verkoop moeten we op basis van het Didam arrest mededinging toepassen. Daarnaast moet er beleid komen op welke voorwaarden de grond te koop wordt aangeboden.
- *G18 Buitenzwembad:* De initiatiefnemer voor het terrein bij het buitenzwembad heeft zich teruggetrokken. Op dit moment zijn er geen nieuwe initiatiefnemers. De gemaakte kosten worden afgeboekt. Het project blijft echter in de MVA. Nieuwe initiatieven zijn altijd mogelijk.
- *G21 Pietersweer:*
 - De gemeente en Rivas bezitten vastgoed in het gebied, een herontwikkeling hiervan was aanleiding om overleggen te voeren. De planning was om op middellange termijn nieuwbouw te realiseren voor basisscholen de Ichthus en de Driemaster. Na een periode van mislukte gesprekken zijn de scholen opnieuw met elkaar in gesprek, gemeente is daarbij aangehaakt. Het project is in 2022 weer actief geworden. Januari 2024 is de koopovereenkomst voor Rivas getekend. En mei 2024 heeft de overdracht van het Rivas pand naar de gemeente plaats gevonden.
 - Momenteel wordt hard gewerkt om de intentieovereenkomst tussen de scholen, peuterspeelzaal en kinderopvang te sluiten. Naar verwachting wordt deze overeenkomst voor de zomer afgerond.
 - In het najaar van 2025 zal er voor Pietersweer een grondexploitatie worden geopend. Het huidige krediet is nog afdoende voor de werkzaamheden tot aan de opening van de grondexploitatie. Voor het deel dat te maken heeft met de ontwikkeling van het nieuwe vastgoed voor de scholen is december 2024 een apart krediet beschikbaar gesteld. Op dat moment wordt het oude krediet verrekend met de grondexploitatie en het nieuwe krediet.
- *G23 Nassastraat Noord:*
 - Q3 2024 is circa 11.000 m2 grond gekocht aan de westkant van Boven-Hardinxveld. De gemeente wil deze grond ontwikkelen tot een nieuw straatje in Boven-Hardinxveld met circa 35-40 woningen.
 - Voor de voortgang van het project is het erg bepalend wat er uit flora en fauna onderzoek komt. Als er strikt beschermde diersoorten zitten moeten die een andere, goede habitat krijgen. Ook minder beschermde soorten moeten een goede plek in het gebied krijgen.
 - Voor Nassastraat wordt een BOPA procedure doorlopen. Het doel is om de woningen in 2027 te realiseren.
 - Bij Nassastraat Noord (net zoals bij project Pietersweer) is het de bedoeling dat 2/3 van de woningbouw betaalbaar wordt. Het is een blijvende uitdaging om bij projecten met een dergelijke woningbouwopgave een sluitende grondexploitatie op te stellen.

Particuliere ontwikkelingen

Diverse particuliere ontwikkelingen zijn in uitvoering. Enkele opvallende punten:

- *P09 Nederveen-Huisman*: Voor project Nederveen-Huisman is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Gebroeders Blokland. Momenteel wordt het gebied opgehoogd. Dan moet het gebied het een tijd inklinken voordat Q2 2026 kan worden gestart met het bouwrijp maken. De verkoop van de woningen start eind 2025, in totaal 27 stuks. De gemeente heeft echter veel inzet geleverd die niet wordt gedekt door de anterieure overeenkomst. Er is dus een overschrijding van de plankosten voor de gemeente die moet worden afgeboekt.
- *P10 IJzergieterij en P10a Legalisering Woonarken*:
 - Er wordt flink gebouwd in project IJzergieterij. Dit jaar worden 80 woningen opgeleverd. In 2026 staan er 70 geprognosticeerd. De Gebroeders Blokland bouwt de IJzergieterij inclusief de aanleg van het openbaar gebied.
 - Het bestemmingsplan is nog niet afgerond. Momenteel worden zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan beantwoord. Na de zomer volgt de verdere procedure voor het bestemmingsplan.
 - Als laatste speelde er nog een discussie over de uitleg van de parkeernorm in het project. De gemeente en Gebroeders Blokland zijn inmiddels in overleg tot een oplossing te gekomen. Deze kosten plus de kosten voor het bestemmingsplan overschrijden de inkomsten uit de anterieure overeenkomst en moeten worden afgeboekt.
 - De ontwikkeling van het gebied voor de woonarken is afgerond. Er resteren nog wat restwerkzaamheden, zoals het plaatsen van een hek. Er moet nog een laatste stukje grond van de gemeente worden overgedragen aan Blokland.
- *P16 Middenwetering*: De gemeente en Blokland Bouwpartners (BBP) zijn al enige tijd aan het verkennen voor de ontwikkeling van de eerste fase van project Middenwetering alsmede het aanleggen van een nieuwe weg ter ontlasting van de huidige Nieuweweg. Een intentieovereenkomst inclusief grondruil is in 2023 getekend. Het wachten was op de instemming van de Hardinxveld-Giessendamse IJclub die ook grondgebied heeft binnen de projectgrenzen. Inmiddels heeft de IJclub ingestemd met de plannen. De aanleg van de nieuwe weg zal doorgang vinden, hiervoor hebben eind 2024 grondoverdrachten plaatsgevonden. Helaas loopt de gebiedsontwikkeling vertraging op: de herontwikkelingslocatie voor woningbouw is onzeker vanwege nieuw provinciaal beleid. Hierdoor is de bijdrage van BBP aan de weg onzeker en loopt de gemeente een financieel risico van circa 1,0 mln.
- *P28 Buitendams 45, De Nieuwe Dam*: Het project heeft tijdelijk stilgelegen, maar is in 2022 weer opgepakt. Partijen zijn tot overeenstemming gekomen en het bestemmingsplan is onherroepelijk. Begin 2023 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De bouw is volop aan de gang en wordt naar verwachting in 2026 afgerond.
- *P35 't Oog – Waardzone*: De gemeentelijke grondpositie in 't Oog is in 2018 verkocht aan Waardzone.
 - De betaling geschiedt in termijn, waarvan de 1e termijn in 2018 is overgemaakt. Alle termijnen samen geeft voldoende dekking voor de resterende boekwaarde en additionele kosten op het project.
 - Eerst worden de beschermde dieren in het gebied afgevangen en het compensatiegebied voor natuur aangelegd. Daarna start de Waardzone met het partieel voorbelasten van het terrein.
- *P35 't Oog Woongebied*:
 - De afgelopen jaren is herhaaldelijk gewerkt aan het vormgeven van de visie voor de verdere ontwikkeling van 't Oog. De provincie bood de afgelopen jaren weinig ruimte voor verdere ontwikkeling. In 2024 zijn de gesprekken zowel bestuurlijk als ambtelijk opnieuw opgestart en lijken er nieuwe mogelijkheden. De gemeente is inmiddels begonnen om alle onderzoeken te verzamelen in een integraal document, het zogenoemde kaderdocument.
 - Het kaderdocument wordt Q2 aangeboden aan de raad. Bij instemming zal het kaderdocument een bouwsteen voor de omgevingsvisie worden en de richtlijn voor verdere uitwerking van de ontwikkeling.
- *P38 Frederikstraat*: De gemeente en Fien hebben overeenstemming over het stedenbouwkundig plan voor Frederikstraat. Het aantal woningen overschrijdt echter de maximale toegestane hoeveelheid voor de nabijgelegen spoorwegovergang. Besluitvorming door de raad is nodig om te bezien of het plan een stap verder kan worden gebracht.

Prognose uit MPG 1-1-2025 te verwachten resultaten

Grondexploitaties	Totaal	G06	G15	G22	G09 (GEM)
		PdHoogh	Haven	Westpunt	DBZ (50%)
Raming kosten					
Inbrengwaarde	-987.000	-	-	-987.000	-1.548.000
Slopen, saneren	-25.000	-25.000	-	-	-
Bodem en nutsvoorzieningen	-143.000	-34.000	-	-108.000	-3.962.000
Bouwrijpmaken	-313.000	-87.000	-	-227.000	-4.477.000
Woonrijpmaken	-2.605.000	-192.000	-	-2.413.000	-7.058.000
Plankosten civiel	-401.000	-134.000	-	-267.000	-1.070.000
Plankosten planbegel.	-206.000	-85.000	-	-120.000	-1.308.000
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Afdrachten	-503.000	-	-	-503.000	-
Overige kosten	-61.000	-61.000	-	-	-12.761.000
Financiering	-	-	-	-	-
Totaal kosten	-5.244.000	-618.000	-	-4.625.000	-32.184.000
Raming opbrengsten					
Gronduitgifte	8.963.000	351.000	-	8.612.000	13.368.000
Bijdragen	-	-	-	-	15.855.000
Totaal opbrengsten	8.963.000	351.000	-	8.612.000	29.223.000
Raming prijspeil	3.719.000	-267.000	-	3.987.000	-2.960.000
Raming NCW per 1-1-2025	3.646.000	-277.000	-	3.923.000	-1.425.000
Boekwaarde	-5.664.000	-636.000	-1.121.000	-3.908.000	4.072.000
Saldo NCW per 1-1-2025	-2.018.000	-913.000	-1.121.000	15.000	2.646.000

Bouwgrondexploitaties:

Oppervlakte 10,0 ha
Boekwaarde 31 december 2024 € 5.664.000
Prijs per m2 € 56,64

Voor alle negatieve grondexploitaties is of wordt voorziening getroffen. Voor de overige grondexploitaties wordt een neutraal resultaat verwacht.

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen € 4,63 miljoen
Totaal opbrengsten € 8,61 miljoen

Alles tezamen (inclusief de boekwaardes op de MVA projecten van € 1,13 mln. en de anterieure contracten) is de stand van de boekwaarde **€ 20.51 mln.**

De boekwaardes zullen dalen zodra de opbrengsten voor bedrijventerrein Westpunt in 't Oog binnen komen. Alsmede wanneer de volgende fase in De Blauwe Zoom wordt opgepakt en wanneer Waardzone 't Oog in ontwikkeling gaat.

Anterieure contracten	Standlijn	Eindres
E09 De Blauwe Zoom Exploitatieplan	-8.421.000	-
P09 Nederveen-Huisman (Buitendam 348-352)	-109.000	-84.000
P10 IJzergieterij	-561.000	-486.500
P10a Legalisering woonarken	-216.000	-213.000
P27 Thuismakers & Stationsstraat 23-27	-22.000	-22.000
P28 Kerk Buitendams (45)	-58.000	-72.000
P35 't Oog Waardzone	-4.284.000	-
P39 Zwaluwpad (Buitendams 378)	-42.000	-42.000
Totaal	-13.713.000	-919.500
P09 Nederveen-Huisman lopende voorz per 31-12-2024		29.600
P10 IJzergieterij lopende voorziening per 31-12-2024		437.500
P10a Woonarken voorziening per 31-12-2024		170.000
P27 Stationsstraat 23-27 voorziening per 31-12-2024		15.000
P28 Kerk Buitendams voorziening per 31-12-2024		72.000
P39 Zwaluwpad voorziening per 31-12-2024		39.000
Resultaat over 2023		-156.400

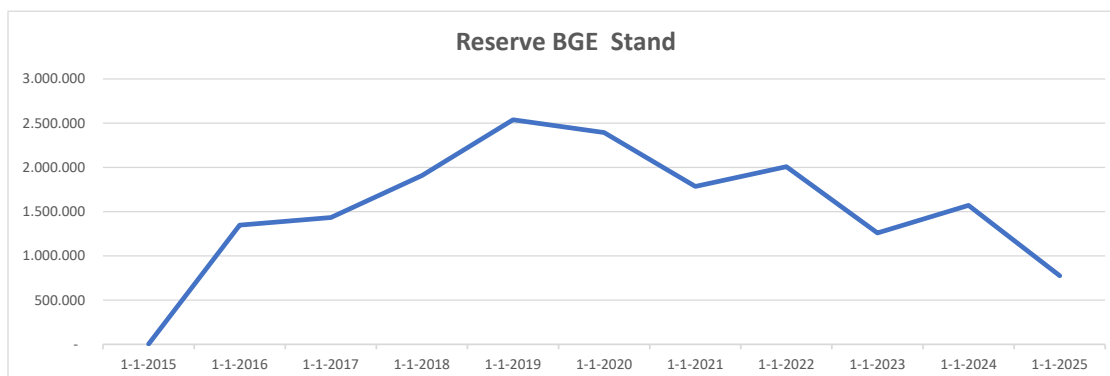
Boekwaarde	Standlijn
Actief	-5,67
G06 Pieter de Hoogh	-0,64
G15 Herstructurering Gemeentehaven	-1,12
G22 't Oog Westpunt	-3,91
MVA	-1,13
G16 Compensatiegronden Grienden	-0,21
G18 Buitenzwembad e.o.	-
G21 Pietersweer 34-36 (incl. loc. Ichthus)	-0,92
Facilitair	-13,71
P08 - P39 Diverse anterieure projecten	-1,01
P35 't Oog Waardzone	-4,28
E09 De Blauwe Zoom Exploitatieplan	-8,42
Totaal	-20,51

Reserve

In het verleden is voor het grondbeleid een algemene bestemmingsreserve grondexploitaties in het leven geroepen, de reserve bouwgrondexploitaties (BGE). De reserve dient ter dekking van risico's op reeds gedane aankopen en lopende exploitaties. In onderstaande tabel is het verloop van de reserve BGE te zien:

Verloop reserve BGE	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 2014			4.395
Resultaat Giessenschool	403.542	-	
Resultaat Hoek Sluisweg-Parallelweg	307.725	-	
Resultaat Facility Point	1.024.300	-	
Onttrekking t.b.v. Burgemeesterswoning	-	-392.000	
Stand per 31-12-2015			1.347.962
Resultaat Centrum	85.529	-	
Stand per 31-12-2016			1.433.491
Winstneming 1 Morgenslag	475.429	-	
Stand per 31-12-2017			1.908.920
Winstneming 2 Morgenslag	629.568	-	
Stand per 31-12-2018			2.538.488
Winstneming 3 Morgenslag	169.691	-	
Voorziening Gemeentehaven	-	-20.000	
Stand per 31-12-2019			2.688.179
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-293.000	
Stand per 31-12-2020			2.395.179
Winstneming 4 Morgenslag	1.220.934	-	
Voorziening Pieter de Hoogh	-	-740.275	
Additionele voorziening Gemeentehaven	-	-348.756	
Additionele voorziening Westpunt 't Oog	-	-123.141	
Onttrekking t.b.v. afsluiting Blauwe Zoom actief	-	-562.105	
Restant verplichtingen t.b.v. Facilitypoint	-	-57.000	
Stand 31-12-2021			1.784.836
Correctie winst Facilitypoint	-	-36.000	
Winst Lint Parallelweg	272.043	-	
Toevoeging saldo P02 DBZ - afsluiting per 1-1-2022	75.450	-	
Opheffen voorziening Westpunt 't Oog	123.141	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-209.500	
Stand 31-12-2022			2.009.970
Additionele voorziening Pieter de Hoogh	-	-140.000	
Additionele voorziening Gemeentehaven	-	-199.427	
Additionele voorziening Westpunt 't Oog	-	-271.061	
Toevoeging t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-140.000	
Stand 31-12-2023			1.259.482
Additionele voorziening Pieter de Hoogh	-	-40.000	
Opheffen voorziening Westpunt 't Oog	271.061	-	
Toevoeging t.b.v. anterieure overeenkomsten, gronduitgifte Zwaluwpad	250.000	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-169.000	
Stand per 01-01-2024			1.571.543

Wijzigingen reserve BGE per 31-12-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 31-12-2023			1.571.543
Additionele verliesneming Gemeentehaven	-	-556.000	
Afboeken krediet Buitenterrein zwembad	-	-84.000	-
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-156.000	
Stand per 01-01-2025			775.543

De stand per 1-1-2024 bedroeg € 1.571.000. Door onttrekkingen van kosten binnen diverse projecten eindigt de reserve BGE per 1-1-2024 op € 775.000.

Risico's

De risico's in de grondexploitaties zijn vrijwel gelijk gebleven. Het resultaat uit positieve grondexploitaties is vooralsnog voldoende om de risico's op te vangen. Daarnaast vormt de reserve BGE een harde dekking voor mogelijk toekomstige risico's.

Risicoanalyse (xmln)	MPG 2024
G06 Pieter de Hoogh	0,06
G15 Herstructurering Gemeentehaven	-
G22 't Oog Westpunt	0,10
Totaal	0,16

Risicodekking (xmln)	MPG 2024
Resultaat positieve grexen + 50% DBZ	1,32
Reserve BGE	0,78
Totaal	2,10

DEEL 2

JAARREKENING

2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

ALGEMEEN

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

De algemene uitkering wordt verantwoord op basis van de septembercirculaire, eventueel aangevuld met aanpassing van de verdeelmaatstaven welke via de betaalspecificaties kenbaar worden gemaakt.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit bijdragen aan derden en betreffen de Rehobothschool (2004) en de sporthal in Boven-Hardinxveld (2014-2016). De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, voor zover het de bijdragen betreft, en worden verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Afschrijving vindt plaats op annuïtaire basis.

Investerings met een economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Om de administratieve last te beperken is de ondergrens voor het activeren van investeringen € 10.000, ongeacht de levensduur van het actief. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf 1 januari na het jaar van ingebruikneming lineair of annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij lineaire afschrijving de voorkeur heeft. Investerings in gebouwen, riolering, reiniging en begraaftplaatsen wijken af van de voorkeur, hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 zijn gedaan in voorkomende gevallen reserves zijn afgeboekt. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de Financiële Verordening 2024 (artikel 212 Gemeentewet). De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

Afschrijvingstermijnen Hardinxveld-Giessendam	Globaal in jaren
Gronden	-
Gebouwen	40
Infrastructuur	6 - 40
Vervoersmiddelen	8 - 10
Machines, apparaten en installaties	10 - 15
Automatisering	5
Overige materiële vaste activa	8 - 15

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Financiële Verordening 2024 worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten, en parken geactiveerd. Evenals bij investeringen met een economisch nut is de ondergrens voor het activeren van investeringen € 10.000, ongeacht de levensduur van het actief. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Als daarnaast een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op betreffend activum sneller afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk alsnog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g (uitgezet geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs vindt afwaardering plaats.

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van derden, op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden, moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Voorraden

De, als onderhanden werken opgenomen, bouwgronden in exploitatie (niet faciliterend deel) zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede rentebijdragen en een redelijk te achten aandeel in de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten volledig op de vervaardigingskosten in mindering gebracht worden op bouwgrondexploitaties worden direct als waarde correctie op de boekwaarde verwerkt.

Het faciliterend deel van de bouwgrondexploitaties (op grond van de notitie faciliterend grondbeleid van de commissie BBV) is opgenomen onder de overlopende activa.

Op grond van het BBV worden winsten gerealiseerd op basis van 'percentage of completion'. Dit houdt in dat de kosten en opbrengsten naar rato van de prestatie worden verwerkt om financiële gevolgen in het boekjaar inzichtelijk te maken.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene, bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onderdeel b.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Op de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen: de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantiestellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hieromtrent nadere informatie opgenomen.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële verordening gemeente Hardinxveld-Giessendam 2024, het Controleprotocol gemeente Hardinxveld-Giessendam 2024 (inclusief normen- en toetsingskader) en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Dat betekent dat:

1. De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
2. De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normen- en toetsingskader 2024 zoals op 19 december 2024 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten op programmaniveau en overschrijdingen van uitgaven op investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Financiële verordening gemeente Hardinxveld-Giessendam 2024 (artikel 12 lid 4

en lid 5) is beschreven wanneer deze overschrijdingen 'acceptabel' zijn. Voor over-en onderschrijdingen van baten op programmaniveau, onderschrijdingen van lasten op programmaniveau en onderschrijdingen van uitgaven op investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld (conform artikel 12 lid 4 en lid 5) van de Financiële verordening gemeente Hardinxveld-Giessendam 2023).

- Ten aanzien van het M&O criterium is het M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
3. De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen Financiële verordening 2024 en Controleprotocol 2024. Dit betekent dat:
- Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 617.000) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves is gehanteerd waarboven cumulatieve rechtmatigheidsfouten en rechtmatigheidsongduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapportagegrens van € 100.000 is gehanteerd waarboven individuele rechtmatigheidsfouten en rechtmatigheidsongduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen en nader worden toegelicht.

2.2 Balans

Balans per 31 december 2024 (bedragen x € 1.000)				
Activa	2024		2023	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		2.895		2.965
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-		-	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.895		2.965	
Materiële vaste activa		46.571		45.190
Investerings met economisch nut				
gronden uitgegeven in erfpacht	-		-	
strategische verwervingen	642		-	
gronden en terreinen	13.117		12.932	
overige investeringen met een economisch nut	12.882		13.146	
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven				
overige investeringen met economisch nut met heffing	11.225		11.240	
Investerings met maatschappelijk nut				
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.123		7.470	
overige investeringen met een maatschappelijk nut	582		403	
Financiële vaste activa		653		658
Kapitaalverstrekkingen aan:				
Deelnemingen	620		624	
Gemeenschappelijke regelingen	-		-	
Langlopende leningen aan:				
Deelnemingen	-		-	
Overige langlopende leningen	33		34	
Totaal vaste activa		50.119		48.814
Vlottende activa				
Voorraden		3.913		3.775
Onderhanden werk:				
Bouwgronden in exploitatie	3.913		3.775	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		6.028		4.807
Vorderingen op openbare lichamen	4.721		3.982	
Rekening-courantverhouding met het Rijk			5	
Overige vorderingen	619		582	
Overige uitzettingen	688		238	
Liquide middelen		96		78
Banken/kassen	96		78	
Overlopende activa		17.407		15.348
Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingdoel	1.187		1.463	
Overige nog te ontvangen bedragen	15.702		13.758	
Vooruitbetaalde bedragen	518		127	
Totaal vlottende activa		27.444		24.007
Totaal activa		77.563		72.821

Balans per 31 december 2024 (bedragen x € 1.000)				
Passiva	2024		2023	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		31.942		32.278
Reserves:				
Algemene reserve	12.063		10.653	
Bestemmingsreserves	19.461		20.220	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	418		1.405	
Voorzieningen		7.749		7.092
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel	5.167		5.424	
Voorzieningen risico's en verplichtingen	2.003		1.306	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	579		363	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		28.180		19.390
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	4.000		4.000	
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	24.180		15.390	
Totaal vaste passiva		67.871		58.760
Viottende passiva				
Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		3.539		10.015
Kasgeldleningen	-		7.000	
Banksaldi	2.117		1.085	
Overige schulden	1.423		1.930	
Overlopende passiva		6.153		4.046
Overlopende verplichtingen	2.954		1.780	
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen specifiek te besteden uitkeringen	3.181		2.186	
Overige vooruitontvangen bedragen	18		81	
Totaal viottende passiva		9.692		14.061
Totaal passiva		77.563		72.821

2.3 Het overzicht van baten en lasten

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Bedragen x € 1.000</i>												
<i>Programma's</i>												
1 Dienstverlening en bestuur	-3.283	270	-3.013	-3.013	282	-2.731	-3.719	393	-3.327	-706	110	-596
2 Leefomgeving en veiligheid	-11.090	4.764	-6.325	-15.658	8.850	-6.808	-15.832	8.454	-7.377	-174	-396	-569
3 Vitaal en sociaal	-24.112	4.106	-20.006	-27.936	6.652	-21.284	-26.874	7.348	-19.526	1.062	696	1.758
4 Ruimte en economie	-6.886	5.246	-1.640	-8.339	6.183	-2.156	-5.830	2.848	-2.983	2.509	-3.336	-827
5 Bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen	-616	38.223	37.607	-290	40.028	39.739	-423	40.376	39.953	-133	348	215
<i>Subtotaal programma's</i>	-45.987	52.610	6.623	-55.236	61.996	6.760	-52.679	59.419	6.741	2.557	-2.576	-19
<i>Overhead</i>	-6.365	27	-6.338	-6.210	27	-6.183	-7.148	72	-7.076	-939	45	-894
<i>Vennootschapbelasting</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-52.351	52.637	286	-61.446	62.023	577	-59.827	59.491	-336	1.619	-2.531	-913
<i>Mutaties reserves</i>												
1 Bestuur	0	0	0	-112	0	-112	-112	0	-112	0	0	0
2 Leven, reizen en documenten	-649	809	160	-715	885	169	-715	978	263	0	94	94
3 Openbare orde en veiligheid	-128	144	16	-414	362	-52	-413	316	-97	1	-46	-45
4 Verkeer en vervoer	0	0	0	0	221	221	-23	1.106	1.083	-23	884	861
5 Ondernemen en bedrijvigheid	-350	61	-289	-598	183	-415	-598	216	-383	0	32	32
<i>Subtotaal mutaties reserves</i>	-1.127	1.015	-112	-1.840	1.651	-189	-1.861	2.615	754	-22	964	942
Resultaat	-53.479	53.652	173	-63.285	63.674	388	-61.688	62.106	418	1.597	-1.567	30

2.4 Toelichting op de balans

ASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Des- investeringen	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	26	-	26	-	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.965	-	-	70	-	2.895
Totaal	2.965	26	-	95	-	2.895

De immateriële vaste activa betreffen met name investeringen in de Rehobothschool in 2004 en de sporthal Boven-Hardinxveld in 2014-2016.

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000 staan in onderstaand overzicht vermeld:

(bedragen x € 1.000)

Investerings	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Totaal besteed
Voorbereiding Huis van de Gemeente	116	80	26	106
Totaal	116	80	26	106

Materiële vaste activa

Vaste activa die in het verleden geheel ten laste van een daartoe gevormde bestemmingsreserve zijn gebracht of geheel zijn afgeschreven zijn niet opgenomen in de investerings- en financieringsstaat. Tevens zijn eventuele investeringsbijdragen van derden, ontvangen in 2004 of eerdere jaren, in het jaar van ingebruikname in mindering gebracht op de aanschafwaarde van het actief.

De vaste materiële activa worden tussen de 10 jaar en 40 jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van deze investeringen is afhankelijk van de technische levensduur.

Investerings met een economisch nut

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2024	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden uitgegeven in erfpacht, strategische verwervingen, gronden en terreinen	12.932	13.759
Overige investeringen met een economisch nut zonder heffing	13.146	12.882
Overige investeringen met een economisch nut waarvoor heffingen geheven kunnen worden	11.240	11.225
Totaal materiële vaste activa	37.318	37.866

Gronden uitgegeven in erfpacht

De gemeente beschikt niet over geactiveerde gronden, welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Overige investeringen met een economisch nut

(bedragen x € 1.000)

Gronden met economisch nut	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Herrubricering / afwaardering	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2024
Erfpachtgronden	-	-	-	-	-	-
Strategische verwervingen	-	642	-	-	-	642
Gronden en terreinen	12.932	404	-	219	-	13.117
Totaal gronden	12.932	1.047	-	219	-	13.759

(bedragen x € 1.000)

Activa met economisch nut zonder heffing	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Herrubricering / afwaardering	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2024
Woonruimten	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	11.916	-	-	389	-	11.527
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	28	-	-	-	28
Vervoermiddelen	268	116	-	67	-	318
Machines, apparaten en installaties	112	105	-	26	-	191
Overige materiële vaste activa	849	64	-	95	-	817
Totaal	13.146	313	-	577	-	12.882

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000 staan in onderstaand overzicht vermeld:

(bedragen x € 1.000)

Strategische verwervingen	Krediet	Besteed t/ m 2023	Besteed in 2024	Totaal besteed
<i>Strategische verwervingen</i>				
Driemaster & Ichthus - grond Pietersweer 36	640	-	642	642
<i>Subtotaal strategische verwervingen</i>	640	-	642	642
Investerings met economisch nut zonder heffing				
<i>Gronden en terreinen</i>				
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen	821	702	359	1.061
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	145	87	46	132
<i>Subtotaal gronden en terreinen</i>	966	788	404	1.193
Investerings met economisch nut zonder heffing				
<i>Bedrijfsgebouwen</i>				
<i>Subtotaal bedrijfsgebouwen</i>	-	-	-	-
<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</i>				
Herstel over Koningin Wilhelminalaan	28	-	25	25
<i>Subtotaal Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</i>	28	-	25	25
<i>Vervoermiddelen</i>				
Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194	63	-	52	52
Vervanging VW transporter 6-VPX-86 - T00195	60	-	49	49
<i>Subtotaal vervoermiddelen</i>	123	-	102	102
<i>Machines, apparaten en installaties</i>				
Vervanging docking stations	70	-	74	74
<i>Subtotaal machines, apparaten en installaties</i>	70	-	74	74
<i>Overige materiële vaste activa</i>				
(2024) Speelplaatsenplan	90	-	49	49
<i>Subtotaal overige materiële vaste activa</i>	90	-	49	49
Totaal	1.277	788	655	1.443

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Investerings met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven kunnen worden

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving activa met economisch nut met heffing	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Des- investeringen	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	11.240	398	-	413	-	11.225
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Totaal	11.240	398	-	413	-	11.225

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000 staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

Investerings met economisch nut met heffing	Krediet	Besteed t/ m 2023	Besteed in 2024	Totaal besteed
(2024) Vervanging/reparatie riolering	161	36	72	108
(2024) Rioleringsbeheerplan	505	-	36	36
Spoorweg hwa riol en aanpassen overstort	435	58	47	105
Calamiteit riolering Nieuweweg	260	-	219	219
Totaal	1.361	94	374	468

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

(bedragen x € 1.000)

Investerings met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2024	investering	des- investeringen	af- schrijvingen	bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.470	1.259	-	363	243	8.123
Machines, apparaten en installaties	363	232	-	53	-	543
Overige materiële vaste activa	39	-	-	1	-	39
Totaal	7.873	1.491	-	416	243	8.704

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000 staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

Investerings	Krediet	Besteed t/m 2023	Besteed in 2024	Totaal besteed
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen	200	-	207	207
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord (2022)	50	-	43	43
Herinrichting Buitendams fase 1	800	19	194	212
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams (2022)	1.000	18	48	66
(2023) Asfalt	248	-	248	248
(2023) Elementen	244	-	68	68
Planmatig onderhoud bruggen 2024	59	-	25	25
IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	250	36	28	64
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	750	150	60	210
Reconstructie 't Laantje (ppn 2023)	430	75	272	347
Giessenbrug Marsstraat (ppn 2023)	300	77	60	137
Renovatie straatverlichting 2023	46	-	232	232
Totaal	4.377	375	1.483	1.859

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Aflossingen/ afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	624	-	4	620
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	-	-	-	-
Leningen aan deelnemingen	-	-	-	-
Overige langlopende leningen	34	-	1	33
Totaal	658	-	5	653

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen bestaat uit aandelenkapitaal in de volgende bedrijven. De boekwaarde per 31 december 2024 is als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1)

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	per 31/12/2024
Stedin Holding N.V.	453.780
Bank Nederlandse Gemeenten	78.390
Oasen N.V.	8.168
Aandeel GemHG in Deelneming BV - De Blauwe Zoom CV	29.400
GEM De Blauwe Zoom B.V.	600
Merwede-Lingelijn Deelneming B.V.	50.100
Totaal kapitaalverstrekking aan deelnemingen	620.438

De overige langlopende leningen bestaan uit:

(bedragen x € 1)

Overige langlopende leningen	per 31/12/2024
Startersleningen & Maatwerklening Hypothecair (Svn)	32.839
Totaal overige langlopende leningen	32.839

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Het verloop van de (bouw)gronden kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Bruto Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening 1-1-2024	Netto Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Opbrengst	Winstuitname	Mutatie voorziening	Netto Boekwaarde 31-12-2024	Verlies-voorziening 31-12-2024	Bruto Boekwaarde 31-12-2024
Pieter de Hoogh	585	-920	-335	-	-	-	335	-	-	-
Herstructurering Gemeentehaven	966	-569	397	40	118	-	-552	4	-1.121	1.125
t Oog Westpunt	3.712	-	3.712	197	-	-	-	3.909	-	3.909
Totaal	5.264	-1.489	3.775	237	118	-	-217	3.913	-1.121	5.033

Nadere informatie per project, inclusief de daaraan verbonden risico's, is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid (paragraaf 1.15). In het kader van gewijzigde verslaggevingsvoorschriften worden strategische grondaankopen niet meer opgenomen onder niet in exploitatie genomen gronden, maar onder de investeringen met economisch nut (gronden en terreinen).

Winstuitname

Het BBV schrijft voor wanneer er winstnemingen moeten worden genomen binnen de grondexploitaties. In de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" is door de commissie BBV hier nadere duiding aan gegeven. De winstneming vindt plaats volgens de percentage of completion (Poc) methode. In 2024 is bij de grondexploitaties geen sprake van een winstuitname.

Voorzieningen

Voor grondexploitaties met een negatief eindsaldo is conform het BBV een verlies voorziening getroffen. De voorzieningen op eindwaarde zijn contant gemaakt tegen de vastgestelde disconteringsvoet van 2%.

Parameters

In de grondexploitatie zijn de volgende parameters gebruikt:

- Rente 1,48%
- Disconteringsvoet 2%

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen € 4,63 miljoen

Totaal opbrengsten € 8,61 miljoen

Het geraamde eindresultaat (netto contante waarde) bedraagt -/- € 1,4 miljoen.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)		
Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	4.721	3.982
Rekening-courantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren)	-	5
Overige vorderingen	619	582
Uitzettingen: Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	688	238
Totaal	6.028	4.807

Vorderingen openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen ad € 4.720.998 bestaan grotendeels uit de afrekening BTW-compensatiefonds over 2024. De afrekening inzake het BTW-compensatiefonds volgt ultimo juni 2025.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Benutting drempelbedragen Schatkistbankieren.

(bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Bedrag aan middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden	69	773	448	188

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2% van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar, € 52.478.786) buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In bovenstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2024 binnen het drempelbedrag van € 1.049.575 (€ 52.478.786 x 2%) is geopereerd.

Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Overige vorderingen	825	750
Voorziening oninbaar	-206	-168
Netto waardering overige vorderingen	619	582

De overige vorderingen € 825.293 bestaan uit een groot aantal posten. Begin april 2025 stond hiervan nog een bedrag van € 500.399 aan vorderingen open. Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 206.427 bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Rekening-Courantverhouding met niet-financiële instellingen

De rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen betreft de rekening-courantverhouding met Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW).

Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

De overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar hebben betrekking op de rekening-courantverhouding met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

Liquide middelen

De post liquide middelen kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Overige banken	74	62
Kassen	21	16
Totaal	96	78

De liquide middelen betreffen tegoeden bij de Rabobank en de kassen per 31 december 2024 respectievelijk 31 december 2023.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	1.187	1.463
Overige nog te ontvangen bedragen	15.702	13.758
Vooruitbetaalde bedragen	518	127
Totaal	17.407	15.348

Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel

Deze post bestaat uit de volgende onderliggende posten:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Mutaties		Saldo 12-31-2024
		Ontvangen	Vrijgevallen	
Europese overheidslichamen				
Totaal Europese overheidslichamen	-	-	-	-
het Rijk				
B2 - Gedupeerden kinderopvangprobl.		21		21
G10 - Inburgering		148		148
G13 - Onderwijsroute		13		13
H35b - SPUK IZA		16		16
H4 - SPUK sport voor 2022	59		59	-
H4 - SPUK sport 2022		98	98	-
H4 - SPUK sport 2023		92		92
Totaal het Rijk	59	387	157	290
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Beschermde wonen	237	240	237	240
Opvang ontheemden Oekraïne	1.070	235	1.070	235
REL NIP gelden	78		78	-
Gewudo		16		16
Gemeenschappelijk Regeling Sociaal	18		18	-
Waardlanden Diftar		294		294
Waardlanden verwerkingskosten		101		101
Overige nog te ontvangen		11		11
Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	1.404	897	1.404	897
Totaal	1.463	1.285	1.561	1.187

Overig nog te ontvangen bedragen

Deze post bestaat uit de volgende onderliggende posten:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie nog te ontvangen bedragen	Bedrag 31-12-2024	Bedrag 31-12-2023
Anterieure overeenkomsten	813	240
Belastingvordering	-	128
Faciliterend deel grondexploitatie De Blauwe Zoom	8.218	6.789
Garantstelling Regenboogschool	45	45
SVHW belastingopbrengsten	236	223
t Oog Waardzone	4.257	4.257
Vangnetuitkering	290	
Verzekerde som APPA-plan	541	517
Vorderingen Gem DBZ B.V.	1.241	1.241
Vorderingen op openbare lichamen	-	182
Overige nog te ontvangen	60	136
Totaal	15.702	13.758

Het verloop van het faciliterende deel van de grondexploitatie De Blauwe Zoom laat in 2024 de volgende ontwikkeling zien.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Opbrengst	Herrubricering	Bruto Boekwaarde 31-12-2024
Faciliterend deel grondexploitatie	6.789	1.518	-89		8.218
Totaal	6.789	1.518	-89	-	8.218

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen zijn verantwoord voor in 2025 geleverde prestaties die met factuurdatum 2024 in rekening zijn gebracht.

Deze post bestaat uit de volgende onderliggende posten:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie vooruitbetaalde bedragen	Bedrag 31-12-2024	Bedrag 31-12-2023
Contributie VNG	35	35
Ouderbijdrage peuteropvang	-	9
Verzekeringen	24	34
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	371	-
Overige	88	50
Totaal	518	127

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Toevoeging voorgaand boekjaar	Toevoegingen cf. overzicht baten en lasten	Onttrekkingen cf. overzicht baten en lasten	Resultaat 2024	Vermindering ivm afschrijving op activa	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve	10.653	1.057	390	10		26	12.063
Bestemmingsreserves	20.220	348	1.472	2.049		530	19.461
Gerealiseerd resultaat	1.405	-1.405			418	-	418
Totaal	32.278	-	1.861	2.060	418	556	31.942

Het nog te bestemmen resultaat 2024 bedraagt € 418.139 voordelig. In paragraaf 4.4 'Vaststellingsbesluit jaarrekening 2024 is een voorstel voor bestemming opgenomen.

Voor een toelichting op de overige bestemmingsreserves wordt verwezen naar het 'Overzicht reserves en voorzieningen' in paragraaf 2.4.2.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2024 wordt in onderstaand overzicht op totaalniveau weergegeven. In het 'Overzicht van reserves en voorzieningen' verderop in deze paragraaf (2.4.2) worden de dotaties en onttrekkingen nader toegelicht.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Toevoeging	Vrijval	Aanwendungen	Saldo 31-12-2024
Voorzieningen risico's en verplichtingen	1.306	879	64	118	2.003
Voorzieningen voor toekomstige investeringen, waarvoor heffingen zijn	5.424	159	415	-	5.167
Voorziening voor egalisatie onderhoud	363	274	1	57	579
Totaal	7.092	1.312	480	176	7.749

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De in de balans opgenomen vaste schulden bestaan uit onderhandse leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste schulden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023	
Onderhandse leningen	28.180	19.390	
Totaal	28.180	19.390	

(bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Onderhandse leningen	19.390	10.000	1.210	28.180
Totaal	19.390	10.000	1.210	28.180

De totale rentelast voor het jaar 2024 bedraagt € 383.000 (exclusief externe rentebaten korte financiering). Dit komt neer op een gewogen gemiddeld rentepercentage van 2% (2023: 1,8%)

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen vlottende schulden <1 jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023	
Kasgeldleningen	-	7.000	
Banksaldi	2.117	1.085	
Overige schulden	1.423	1.930	
Totaal	3.539	10.015	

De overige schulden bestaan onder andere uit crediteuren.

Ten opzichte van de balanspositie per 31 december 2023 zien we eens sterke daling. Dit komt hoofdzakelijk doordat er geen kasgeldlening meer is afgesloten. Hier staat tegenover dat er een tweetal langlopende leningen zijn afgesloten voor een totaal bedrag van € 10 miljoen.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023	
Overlopende verplichtingen	2.954	1.780	
Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel	3.181	2.186	
Overige vooruit ontvangen bedragen	18	81	
Totaal	6.153	4.046	

Overlopende verplichtingen

De overlopende verplichtingen zijn als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie overlopende verplichtingen	Bedrag 31-12-2024	Bedrag 31-12-2023
Rentekosten	113	79
Loonheffing	612	565
Opvang Oekraïne	124	139
Inhuur	135	47
Afrekening Service Gemeente Dordrecht	152	88
Afrekening Serviceorganisatie Jeugd	465	45
Doorschuif BTW	102	114
Ingenieursbureau Drechtsteden	118	125
Stichting Jeugdteams	56	-
Afrekening Gemeenschappelijk Regeling Sociaal	260	-
Afrekening Waardlanden DVO	50	-
GEM De Blauwe Zoom C.V.	61	-
G13 - Onderwijsroute	13	-
G10 - Inburgering	145	-
Wegenbouw	-	51
ICT	-	26
Afrekening energie	-	39
Overige	548	461
Totaal	2.954	1.780

Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel

Onder de ontvangen voorschotten Europese en Nederlandse overheidslichamen zijn specifiek nog te besteden subsidiegelden opgenomen. Het verloop is als volgt weer te geven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Mutaties		Saldo 31-12-2024
		Ontvangen	Vrijgevallen	
Europese overheidslichamen				
Totaal Europese overheidslichamen	0			0
Rijk				
B2 - SPUK toeslagenaffaire	18	53	71	0
C31 - Huisvesting kwetsbare groepen	4	0	4	0
C32 - SUVIS Scholen	34	0	34	0
C62 - SPUK toeslagenaffaire	0	0	0	0
C92 - SPUK IDO	0	18	18	0
D14 - COVID-19 Onderwijsvertragingen	233	0	99	133
D23 - SPUK Bibliotheek	0	100	33	66
D8 - OAB tot en met 2023	201	0	31	170
D8 - OAB 2024	0	368	217	151
E3 - Sanering verkeerslawaaï	113	0	0	113
G10 - Wet inburgering	0	399	275	124
G13 - SPUK Onderwijsroute 2023	17	2	0	19
G13 - SPUK Onderwijsroute 2024	0	17	13	4
H30 - SPUK brede specifieke uitkering	85	323	365	43
H32 - MEOZ	169	0	169	0
H4 - SPUK Sport 2023	23	0	23	0
H4 - SPUK Sport 2024	0	363	159	204
H8 - Sportakkoord 2022	5	0	0	5
J55 - Aanpak energiearmoede	19	0	9	10
J94 - LAI	419	696	135	979
K28 - CDOKE	294	364	116	542
M16 - Oekraïne	0	3.539	3.539	0
Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed	0	153	0	153
Totaal Rijk	1.632	6.394	5.310	2.716
Overige Nederlandse overheidslichamen				
E44b - Klimaatadaptie	221	0	0	221
H35b - SPUK IZA	0	153	153	0
Bosland	324	0	216	108
Projectsubsidie energiehub Nieuweweg	0	35	0	35
Projectsubsidie SoortenManagementPlan (SMP)	0	85	0	85
Projectsubsidie Vliegende Brigade project 't Oog	9	7	0	15
Projectsubsidie woningbouwproject Nassaustraat	0	15	15	0
Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	553	294	384	464
Totaal	2.186	6.688	5.693	3.181

Overige vooruit ontvangen bedragen

De vooruit ontvangen bedragen zijn als volgt te specificeren.

(bedragen x € 1.000)		
Specificatie overige vooruit ontvangen bedragen	Bedrag 31-12-2024	Bedrag 31-12-2023
Anterieure overeenkomsten		45
Gebundelde uitkering	18	35
Totaal	18	81

In 2024 heeft de jaarlijkse vrijval van de gebundelde uitkering plaatsgevonden.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen kan als volgt naar de aard van de gewaarborgde partij gespecificeerd worden (bedragen x € 1.000):

	Achtervang		Gewaarborgde geldleningen			Totaal
	WSW	WEW	Verenigingen		Korfbalver. Vriendenschaar	
	<i>Fien Wonen</i>	<i>NHG*</i>	<i>Fien Wonen</i>	<i>HVC</i>		
Oorspronkelijke bedrag	94.610		21.487		110	116.207
Percentage borgstelling	**		100,00%			
Stand per 1-1-2024	57.653	24.500	7.565	3.476	9	93.203
Toename	7.000	-	-		-	7.000
Aflossingen	- 4.318	- 2.000	- 2.920	- 301	- 5	- 9.544
Stand per 31-12-2024	60.335	22.500	4.645	3.175	4	90.659

* Gebaseerd op de opgave van Nationale Hypotheek Garantie per 27 juni 2024 (kenmerk QZ20240627).

** Zie toelichting bij leningen achtervang WSW

Achtervang WSW

De achtervang van het Rijk en de gemeenten is het sluitstuk van de zekerheidsstructuur binnen het borgstelsel. Deze zekerheidsstructuur maakt het mogelijk dat corporaties met voordelige financiering sociale volkshuisvesting kunnen realiseren.

WSW neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie (ondanks de voordelige financieringsvoorwaarden) de rente en aflossing op een door WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als WSW deze betaalverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten Rijk en gemeenten bijspringen. Op grond van hun rol als achtervanger moeten zij in dat geval renteloze leningen aan WSW verstrekken, en wel onder de volgende afspraken:

- Het Rijk verstrekt in alle gevallen de helft (= 50%) van de renteloze leningen.
- De zogenoemde "schadegemeenten" verstrekken samen een kwart (= 25%) van de renteloze leningen. De schadegemeenten zijn de gemeenten die vermeld zijn in de leningen waarvoor WSW de betaalverplichting overneemt.
- Alle gemeenten die achtervanger zijn van WSW (met inbegrip van de schadegemeenten) verstrekken samen het resterende kwart (= 25%) van de renteloze leningen.

WSW is nog nooit aangesproken op de borg en schat het risico van de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) behartigt de belangen van de gemeenten richting WSW. De formele afspraken tussen de VNG en WSW zijn vastgelegd in de overeenkomst tussen beide organisaties. De website van VNG geeft meer informatie vanuit VNG over WSW.

Sinds 1 augustus 2021 is er een nieuwe achtervangovereenkomst met WSW. De wijzigingen die zijn doorgevoerd in deze nieuwe overeenkomst leiden tot een andere toerekening van de achtervangpositie aan de gemeente.

Leningen voor 1 augustus 2021

Een lening die voor 1 augustus 2021 is afgesloten telt voor 100% mee in de verdeelsleutel (dit is identiek aan de systematiek van vorig jaar).

Leningen na 1 augustus 2021

Is de lening na 1 augustus 2021 afgesloten, dan is de verdeelsleutel gelijk aan het percentage van marktwaarde van het DAEB-bezit van de betreffende corporatie dat in deze gemeente ligt. Het totaalpercentage is voor 2023 bepaald op 62,7%. Daarnaast is nieuw dat de gemeente borg staat voor een obligolening. Deze lening kan worden aangesproken indien er geld nodig is om grote verliezen te dekken en de obligoheffing van corporaties niet voldoende is.

Achtervang WEW

Met ingang van de jaarrekening 2018 wordt de opgave van Nationale Hypotheek Garantie (Waarborgfonds Eigen Woningen – WEW) opgenomen. Voorheen waren dit de opgaven van de banken.

De statuten van het WEW bepalen in artikel 5, derde lid, dat het WEW voor de periode tot en met 31 december 2010 met elke deelnemende gemeente een overeenkomst sluit die tot doel heeft dat de nakoming van de betalingsverplichtingen van het WEW jegens de geldgevers, jegens wie het WEW zich borg heeft gesteld, te allen tijde zeker is gesteld. Volgens dezelfde bepaling dient deze overeenkomst met de gemeenten inhoudelijk gelijk te zijn aan de overeenkomst met het Rijk.

Een en ander betekent dat het WEW bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten een beroep kan doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%). Ten aanzien van per 1 januari 2011 afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld.

Evenals voor de WSW is nog nooit aanspraak gemaakt op de borg en schat en risico voor de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch.

HVC

Bij de overname van de afvalcentrale Dordrecht door HVC staan ook de gemeenten die via de Gemeenschappelijke Regeling Gevudo deelnemen in HVC garant voor de leningen van HVC. In het overzicht is het aandeel van Hardinxveld-Giessendam in deze garantstelling opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de gepresenteerde balans en staat van baten en lasten.

2.4.1 Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

Omschrijving reserve	Ultimo 2023	Mutaties				Ultimo 2024
		Vermeerderingen		Verminderingen		
		Bestemming resultaat	Overige vermeer- deringen	Onttrek- kingen	Verminderingen ter dekking van afschrijvingen	
<u>3.1.1. Algemene reserves</u> 1. Algemene reserve	10.652.538	1.056.714	389.748	10.020	25.668	12.063.312 0 0
Subtotaal	10.652.538	1.056.714	389.748	10.020	25.668	12.063.312
<u>3.1.2. Overige bestemmingsreserves</u>						
03 Eigen Risico Soc. Verz. Wette	87.993		36.000	73.062		50.931
04 Sociaal domein	1.448.874		534.029	130.266		1.852.637
05 Wijkveiligheid	0		0	0		0
06 Openbare verlichting	294.130		64.400	0	52.706	305.824
07 Wegen	3.459.587		452.000	0	269.767	3.641.820
08 Compensatie rente wegenonderh	251.744		0	26.559		225.185
09 Scholenbouw c.a.	927.383		70.000	0	28.170	969.213
10 Waterbeheerplan	1.002.788		90.000	227.679	3.388	861.721
12 Voorzieningenniveau B-H'veld	114.324		0	0	12.697	101.627
14 Aanpak wateroverlast	736.029		0	0	29.616	706.413
15 Begraafplaatsen	112.754		18.000	15.000	3.917	111.837
16 Bouwgrondexploitaties	1.510.443		22.801	1.048.093		485.151
18 Sociale woningbouw	123.500		0	0		123.500
20 Kazerne Rijnstraat 1C	32.400		0	16.200		16.200
21 Individuele trajecten	65.187		60.000	86.497		38.690
23 Werkplaats	1.315.041		0	0	26.932	1.288.109
24 Verkeersveiligheid	536.323		25.000	0		561.323
25 Speelplaatsen	435.960		58.000	0	57.652	436.308
26 Duurzaamheid	2.368.532		0	14.821	3.434	2.350.278
29 Ruimtelijke ontwikkelingen	4.256.000		0	0		4.256.000
31 Budgetoverheveling	55.000	348.418	41.500	302.472		142.446
32 Sportvelden	743.900		0	0	41.759	702.141
35 Duurzaamheid energietransitie	342.000		0	108.835		233.165
Subtotaal	20.219.892	348.418	1.471.730	2.049.483	530.038	19.460.518
Totaal reserves	30.872.429	1.405.132	1.861.478	2.059.503	555.706	31.523.830

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Mutaties reserves per programma		Begroting na wijziging 2024	Waarvan structureel	Rekening 2024	Waarvan structureel
<i>Reserve-onttrekkingen</i>					
1.	Dienstverlening en bestuur	0	0	0	0
2.	Leefomgeving en veiligheid	-659	-389	-806	-389
3.	Vitaal en sociaal	-317	-142	-271	-140
4.	Ruimte en economie	-60	0	-822	0
5.	Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen	-264	-43	-541	-43
Totaal reserve-onttrekkingen		-1.300	-575	-2.440	-573
<i>Reserve-toevoegingen</i>					
1.	Dienstverlening en bestuur	0	0	0	0
2.	Leefomgeving en veiligheid	649	624	649	624
3.	Vitaal en sociaal	663	128	662	128
4.	Ruimte en economie	0	0	24	0
5.	Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen	1.584	60	1.932	60
Totaal reserve-toevoegingen		2.896	812	3.268	812

Voorzieningen

Verloopoverzicht (bedragen x € 1)

Omschrijving voorziening	Ultimo 2023	Mutaties				Ultimo 2024
		Vermeerderingen		Verminderingen		
		Toevoeging rente	Overige ver- meerderingen	Vrijval	Aanwending	
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (art. 44, lid 1a en 1b)</u>						
01 Pensioenverplichtingen (verpl)	730.032		225.873	0	0	955.905
05 Bijdrage civiele werken uit actieve grondexploitatie	575.540		0	0	118.428	457.113
06 Verlofsparen	0		138.994	0	0	138.994
07 Wachtgeld oud bestuurders	0		180.000	0	0	180.000
Voorziening Pieter de Hoogh	0		334.515	63.588		270.927
Subtotaal	1.305.572	0	879.382	63.588	118.428	2.002.939
<u>Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel (art. 44, lid 2)</u>						
03 Riolering	5.423.595		70.000	415.365	0	5.078.230
04 Reiniging	0		88.562	0	0	88.562
Subtotaal	5.423.595	0	158.562	415.365	0	5.166.792
<u>Voorziening voor kostenegalisatie (art. 44, lid 1c)</u>						
01 Onderhoud gebouwen (egalisatie)	362.922		274.294	881	57.318	579.017
Subtotaal	362.922	0	274.294	881	57.318	579.017
Totaal voorzieningen	7.092.090	0	1.312.238	479.834	175.746	7.748.748

2.4.2 Toelichting op de reserves en voorzieningen

Toelichting op de reserves

Nr	Reserve	Toelichting	Begroting 2024 in €	Bedragen in €
1.	Algemene reserve			
	<i>Doel: Vormen en in stand houden van een buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers en verbeteren van het weerstandsvermogen</i>			
	Stand 01-01-2024			10.652.538
	Toevoegingen	Resultaatbestemming	1.234.590	1.234.590
		GEM deelneming BV	211.872	211.872
		Resultaat Waardlanden		
	Onttrekkingen	Bijdrage Merweradio	-10.000	-10.000
		Analyse woonzorgvisie	-3.000	0
		Afschrijving huis van de gemeente	-36.265	-25.688
	Stand 31-12-2024:			<u>12.063.312</u>
	<u>De algemene reserve bestaat uit de volgende onderdelen:</u>			
		Resultaatbestemming:		
		Kunstbeleid (Jrk 2022)		10.000
		Robuust rechtbestemmingsstelsel (Jrk 2022)		63.000
		Wet Kwaliteitsborging (jaarrekening 2022)		30.000
		Wet Open Overheid (Jrk 2022, jrk 2023 en sw 2024)		323.648
		Leerlingenvervoer Oekraïne (Sw 2023)		28.000
		Klimaatpakket (Sw 2023)		50.000
		Persoonlijk leiderschap (Sw 2023)		75.000
		Sportagenda (Sw 2023)		7.000
		Belcellen (Jrk 2023)		14.000
		Openbaar groen (Sw 2023 en jrk 2023)		175.000
		Watertakenplan (Sw 2024)		30.910
		Steiger waterbus (Sw 2024)		35.000
		Nog te bestemmen uit opbrengsten Eneco-gelden		6.768.686
		Vrij aanwendbaar		<u>4.453.068</u>
				<u>12.063.312</u>
3.	Reserve sociale verzekeringswetten			
	<i>Doel: Dekking van de kosten eigen risico voor sociale verzekeringswetten</i>			
	Stand 01-01-2024:			87.993
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	36.000	36.000
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-31.000	73.062
	Stand 31-12-2024:			<u>50.931</u>
4.	Reserve sociaal domein			
	<i>Doel: Dekking van de onverwachte transitie- en transformatiekosten binnen het sociale domein; jeugd, wmo en participatiewet</i>			
	Stand 01-01-2024:			1.448.874
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	535.000	534.029
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-174.309	130.266
	Stand 31-12-2024:			<u>1.852.637</u>
6.	Reserve openbare verlichting			
	<i>Doel: Dekking van investeringen in openbare verlichting</i>			
	Stand 01-01-2024:			294.130
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	64.400	64.400
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-59.206	52.706
	Stand 31-12-2024:			<u>305.824</u>
7.	Reserve wegen			
	<i>Doel: Dekking van investeringen uit het wegenbeheerplan</i>			
	Stand 01-01-2024:			3.459.587
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	452.000	452.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-269.767	269.767
	Stand 31-12-2024:			<u>3.641.820</u>
8.	Reserve compensatie rente wegen			
	<i>Doel: Dekking egalisatie rentelasten kapitaallasten wegen.</i>			
	Stand 01-01-2024:			251.744
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-26.559	26.559
	Stand 31-12-2024:			<u>225.185</u>
9.	Reserve scholenbouw			
	<i>Doel: Dekking van investeringen in scholenbouw c.a.</i>			
	Stand 01-01-2024:			927.383
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	70.000	70.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-30.240	28.170
	Stand 31-12-2024:			<u>969.213</u>

10. Reserve waterbeheerplan*Doel: Egaliseren van de kosten van het watertakenplan*

Stand 01-01-2024:			1.002.788
Toevoegingen:	Via de jaarrekening	90.000	90.000
Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-3.388	3.388-
	Via de jaarrekening	-231.360	227.679-
Stand 31-12-2024:			<u>861.721</u>

12. Reserve voorzieningenniveau B'Hardinxveld*Doel: Dekking voor planvorming en mogelijke uitvoering t.b.v. voorzieningenniveau in B'Hardinxveld*

Stand 01-01-2024:			114.324
Toevoegingen:			
Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-12.696	12.697-
Stand 31-12-2024:			<u>101.627</u>

14. Reserve aanpak wateroverlast*Doel: Dekking aanpak kosten wateroverlast*

Stand 01-01-2024:			736.029
Toevoegingen:			
Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-29.616	29.616-
Stand 31-12-2024:			<u>706.413</u>

15. Reserve begraafplaatsen*Doel: Dekking van beheerskosten van begraafplaatsen*

Stand 01-01-2024:			112.754
Toevoegingen:	Via de jaarrekening	18.000	18.000
Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-3.917	3.917-
	Via de jaarrekening	-15.000	15.000-
Stand 31-12-2024:			<u>111.837</u>

16. Reserve bouwgrondexploitatie*Doel: Afdekken van financiële risico's van bouwgrondexploitaties*

Stand 01-01-2024:			1.510.443
Toevoegingen:	Via de jaarrekening		22.801
Onttrekkingen:	Via de jaarrekening		1.048.093-
Stand 31-12-2024:			<u>485.151</u>

18. Reserve sociale woningbouw*Doel: Stimuleren sociale woningbouw*

Stand 01-01-2024:			123.500
Toevoegingen:			
Onttrekkingen:			
Stand 31-12-2024:			<u>123.500</u>

20. Reserve kazerne Rijnstraat 1C*Doel: Dekking afschrijvingslasten die de Veiligheidsregio in rekening brengt*

Stand 01-01-2024:			32.400
Toevoegingen:			
Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-16.200	16.200-
Stand 31-12-2024:			<u>16.200</u>

21. Reserve individuele trajecten*Doel: Dekking van de integrale kosten van het vinden van andere, passende functies binnen of buiten de gemeentelijke organisatie voor medewerkers die niet aan de huidige of vernieuwde functie-eisen voldoen.*

Stand 01-01-2024:			65.187
Toevoegingen:	Via de jaarrekening	60.000	60.000
Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-85.585	86.497-
Stand 31-12-2024:			<u>38.690</u>

23. Reserve werkplaats*Doel: Dekking afschrijvingslasten gemeentelijke werkplaats*

Stand 01-01-2024:			1.315.041
Toevoegingen:			
Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-26.932	26.932-
Stand 31-12-2024:			<u>1.288.109</u>

24. Reserve verkeersveiligheid*Doel: Dekking investeringen in het kader van verkeersveiligheid en uitvoering Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)*

Stand 01-01-2024:			536.323
Toevoegingen:	Via de jaarrekening	25.000	25.000
Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-15.000	-
Stand 31-12-2024:			<u>561.323</u>

25. Reserve speelplaatsen*Doel: Dekking afschrijvingslasten speelplaatsenplan*

Stand 01-01-2024:			435.960
Toevoegingen:	Via de jaarrekening	58.000	58.000
Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	57.652	57.652-
Stand 31-12-2024:			<u>436.308</u>

26. Reserve duurzaamheid vastgoed*Doel: Dekking investeringen in het kader van klimaatdoelstellingen duurzaamheid*

Stand 01-01-2024:			2.368.532
Toevoegingen:	Via jaarrekening		-
Onttrekkingen:	Via jaarrekening		14.821-
	Afschrijvingslasten	-3.434	3.434-
Stand 31-12-2024:			<u>2.350.278</u>

29. Reserve ruimtelijke ontwikkelingen*Doel: Dekking investeringen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen*

Stand 01-01-2024:			4.256.000
Toevoegingen:	Via de jaarrekening		
Onttrekkingen:			
Stand 31-12-2024:			<u>4.256.000</u>

31. Reserve budgetoverheveling*Doel: Budgetoverheveling*

Stand 01-01-2024			55.000
Toevoegingen	Via de jaarrekening	389.918	389.918
Onttrekkingen	Via de jaarrekening	403.418-	302.472-
Stand 31-12-2024			<u>142.446</u>

32. Reserve sportvelden*Doel: Dekking afschrijvingslasten sportvelden*

Stand 01-01-2024:			743.900
Toevoegingen:			
Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-41.759	41.759-
Stand 31-12-2024:			<u>702.141</u>

35. Duurzaamheid energietransitie*Doel: Dekking investeringen in het kader van klimaatdoelstellingen duurzaamheid*

Stand 01-01-2024:			342.000
Toevoegingen:			
Onttrekkingen:			108.835-
Stand 31-12-2024:			<u>233.165</u>

Toelichting op de voorzieningen

Nr	Toelichting	Begroting 2024 in €	Bedragen in €
1.	Voorziening pensioenverplichtingen		
	<i>Doel: Egaliseren pensioenkosten voormalig wethouders</i>		
	Stand 01-01-2024		730.032
	Toevoegingen: Conform berekening		225.873
	Aanwending:		
	Stand 31-12-2024:		<u>955.905</u>
5.	Voorziening bijdrage civiele werken uit actieve grondexploitaties		
	<i>Doel: Uitvoering civiele werken afgesloten grondexploitaties</i>		
	Stand 01-01-2024:		575.540
	Toevoegingen:		
	Aanwending: Project Bellefleur		-118.428
	Stand 31-12-2024:		<u>457.112</u>
6.	Voorziening verlofsparen		
	<i>Doel: Het opvangen van spaarverlof van medewerkers binnen de organisatie</i>		
	Stand 01-01-2024		-
	Toevoegingen: Conform berekening		138.994
	Aanwending:		
	Stand 31-12-2024:		<u>138.994</u>
7.	Voorziening wachtgeld oud bestuurders		
	<i>Doel: Het opvangen van wachtgeld van oud bestuurders</i>		
	Stand 01-01-2024		-
	Toevoegingen: Conform berekening		180.000
	Aanwending:		
	Stand 31-12-2024:		<u>180.000</u>
	Voorziening Pieter de Hoogh		
	<i>Doel: Het opvangen tekort Pieter de Hoogh in verband met negatieve boekwaarde</i>		
	Stand 01-01-2024		-
	Toevoegingen: Conform berekening		270.927
	Aanwending:		
	Stand 31-12-2024:		<u>270.927</u>
3.	Voorziening riolering		
	<i>Doel: Lastenegalatie van het gemeentelijk meerjarig rioleringsplan</i>		
	Stand 01-01-2024:		5.423.595
	Toevoegingen: Conform berekening		70.000
	Aanwending: Conform berekening		-415.365
	Stand 31-12-2024:		<u>5.078.230</u>
4.	Voorziening reiniging		
	<i>Doel: Egalisatie van de lasten en baten van het product afval en reiniging</i>		
	Stand 01-01-2024:		-
	Toevoegingen: Conform berekening		88.562
	Aanwending:		
	Stand 31-12-2024:		<u>88.562</u>
1.	Voorziening Onderhoud gebouwen (Egalisatie)		
	<i>Doel: Egalisatie van de lasten en baten van het product onderhoud gebouwen</i>		
	Stand 01-01-2024:		362.922
	Toevoegingen: Conform berekening		274.295
	Aanwending: Conform berekening		58.200-
	Stand 31-12-2024:		<u>579.017</u>

2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

2.5.1 Overzicht van baten en lasten 2024

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Dienstverlening en bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-2.351	0	-2.351	-2.057	0	-2.057	-2.626	5	-2.622	-569	5	-564
005 Raad en Raadsondersteuning	-709	0	-709	-721	0	-721	-788	0	-788	-67	0	-67
010 Burgerzaken	-733	270	-463	-789	282	-507	-881	393	-488	-91	110	19
Saldo van baten en lasten	-3.793	270	-3.523	-3.568	282	-3.286	-4.295	397	-3.898	-727	115	-612
Mutaties reserves	0	0	0	-112	0	-112	-112	0	-112	0	0	0
Resultaat	-3.793	270	-3.523	-3.680	282	-3.398	-4.407	397	-4.010	-727	115	-612

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
020 Integrale veiligheid	-2.259	10	-2.249	-4.550	2.709	-1.841	-4.657	2.721	-1.936	-107	12	-95
025 Waterkering en afwatering	-346	0	-346	-311	0	-311	-279	0	-279	32	0	32
030 Wegen, straten en pleinen	-2.518	70	-2.449	-2.776	138	-2.637	-3.145	163	-2.981	-369	25	-344
035 Haven	-50	32	-18	-48	34	-13	-67	38	-29	-20	4	-16
040 Veerdienst	-152	0	-152	-161	0	-161	-141	0	-141	20	0	20
135 Milieu	-595	0	-595	-607	0	-607	-593	0	-593	14	0	14
136 Duurzaamheid	-385	391	6	-1.356	949	-407	-858	288	-570	498	-661	-163
140 Reiniging	-2.144	2.629	485	-2.594	2.834	240	-2.471	2.795	324	123	-39	84
145 Riolering	-1.076	1.632	556	-1.291	1.794	503	-1.486	2.076	590	-195	282	87
150 Begraven en lijkbezorging	-458	391	-67	-582	391	-191	-636	370	-266	-54	-21	-75
180 Openbaar groen	-1.105	1	-1.104	-1.382	1	-1.381	-1.497	2	-1.495	-115	1	-114
Saldo van baten en lasten	-11.090	5.155	-5.935	-15.658	8.850	-6.808	-15.832	8.454	-7.377	-174	-396	-569
Mutaties reserves	-649	809	160	-715	885	169	-715	978	263	0	94	94
Resultaat	-11.739	5.965	-5.775	-16.373	9.735	-6.639	-16.547	9.433	-7.114	-174	-302	-476

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Vitaal en sociaal	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-64	0	-64	-71	0	-71	-87	0	-87	-16	0	-16
065 Onderwijs algemeen	-703	88	-615	-1.185	431	-754	-1.001	316	-685	184	-115	69
070 Huisvesting onderwijs	-587	38	-549	-668	48	-620	-667	50	-617	1	2	3
075 Bibliotheek	-23	85	62	-123	150	26	-73	101	28	50	-48	2
080 Kunst en cultuur	-109	0	-109	-134	0	-133	-56	0	-56	78	0	78
085 Sport	-2.060	653	-1.407	-2.633	1.220	-1.412	-2.321	1.346	-975	311	126	437
095 Openbaar groen	-189	10	-179	-140	10	-131	-110	13	-97	30	3	33
100 Sociaal Domein	-4.289	2.964	-1.325	-5.039	3.580	-1.459	-5.142	3.852	-1.291	-103	272	169
105 Sociaal Domein	-15.854	275	-15.579	-17.693	1.173	-16.520	-17.245	1.632	-15.613	448	459	907
110 Volksgezondheid	-5	0	-5	-5	0	-5	-4	0	-4	1	0	1
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-144	1	-143	-157	1	-156	-132	2	-130	25	1	26
125 Huisvesting maatschappelijk	-85	-6	-91	-88	39	-49	-36	36	1	52	-3	50
Saldo van baten en lasten	-24.112	4.106	-20.006	-27.936	6.652	-21.284	-26.874	7.348	-19.526	1.062	696	1.758
Mutaties reserves	-128	144	16	-414	362	-52	-413	316	-97	1	-46	-45
Resultaat	-24.240	4.251	-19.989	-28.350	7.014	-21.336	-27.287	7.664	-19.623	1.063	650	1.713

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Ruimte en economie	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-581	70	-511	-577	0	-577	-591	0	-591	-15	0	-15
050 Weekmarkt	-38	38	-1	-38	38	0	-45	36	-10	-7	-2	-10
055 Beleggingen	-2	0	-2	-16	207	191	-15	222	207	1	15	16
155 Grondexploitatie	-4.670	4.670	0	-5.470	5.470	0	-2.046	1.268	-778	3.424	-4.202	-778
160 Omgevingszaken	-943	355	-588	-1.199	355	-844	-1.212	653	-560	-14	298	284
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-445	113	-332	-785	113	-672	-1.665	669	-996	-880	556	-323
170 Volkshuisvesting	-207	0	-207	-256	1	-255	-257	0	-256	-1	-1	-2
Saldo van baten en lasten	-6.886	5.246	-1.640	-8.339	6.183	-2.156	-5.830	2.848	-2.983	2.509	-3.336	-827
Mutaties reserves	0	0	0	0	221	221	-23	1.106	1.083	-23	884	861
Resultaat	-6.886	5.246	-1.640	-8.339	6.405	-1.935	-5.853	3.953	-1.900	2.486	-2.451	34

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-404	4.530	4.126	-398	5.203	4.804	-500	5.207	4.707	-102	4	-98
190 Beleggingen	0	72	71	-1	72	71	-1	68	67	0	-4	-4
205 Stelpost nieuw beleid/onvoorzien	-148	217	70	181	333	514	102	364	467	-79	31	-48
210 Uitkering gemeentefonds	0	33.396	33.396	0	34.406	34.406	0	34.695	34.695	0	290	290
215 Kapitaallasten	-65	9	-55	-72	15	-56	-24	42	18	48	26	74
220 Bedrijfsvoering	-5.855	27	-5.827	-5.655	27	-5.627	-6.572	67	-6.505	-918	40	-877
Saldo van baten en lasten	-6.471	38.250	31.780	-5.944	40.055	34.111	-6.995	40.444	33.448	-1.051	388	-663
Mutaties reserves	-350	61	-289	-598	183	-415	-598	216	-383	0	32	32
Resultaat	-6.821	38.312	31.491	-6.543	40.239	33.696	-7.594	40.659	33.066	-1.051	421	-630

- = Nadelig / + = Voordelig

2.5.2 Toelichting per programma

Programma 1 Dienstverlening en bestuur

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Dienstverlening en bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-2.351	0	-2.351	-2.057	0	-2.057	-2.626	5	-2.622	-569	5	-564
005 Raad en Raadsondersteuning	-709	0	-709	-721	0	-721	-788	0	-788	-67	0	-67
010 Burgerzaken	-733	270	-463	-789	282	-507	-881	393	-488	-91	110	19
Saldo van baten en lasten	-3.793	270	-3.523	-3.568	282	-3.286	-4.295	397	-3.898	-727	115	-612
Mutaties reserves	0	0	0	-112	0	-112	-112	0	-112	0	0	0
Resultaat	-3.793	270	-3.523	-3.680	282	-3.398	-4.407	397	-4.010	-727	115	-612

- = Nadelig / + = Voordelig

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 564.000 nadelig

Het nadelige saldo van € 564.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere lasten ten opzichte van de begroting (€ 569.000).

De stijging van de lasten kent een drietal hoofdoorzaken:

- **Uitkeringen voormalige bestuurders: nadeel van € 100.000**
Voor een tweetal bestuurders hebben wij een wachtgeldverplichting, deze zijn ten dele in onze begroting voorzien, maar vallen ruim hoger uit dan op basis van de begroting 2024 is berekend.
- **Pensioenvoorziening wethouders: nadeel van € 201.000.**
Voor onze (oud)bestuurders hebben wij de verplichting om een pensioenvoorziening te vormen. Jaarlijks wordt een actuariële berekening gemaakt voor de verplichting per 31 december van het jaar. Tegenover de voorziening is in het verleden een beleggingsverzekering afgesloten. De ontwikkeling van de beleggingsportefeuille vertoont in 2024 een positieve ontwikkeling van circa € 24.000. De pensioenvoorziening vertoont daarentegen een negatieve ontwikkeling, waarbij in 2024 een extra dotatie nodig is van circa € 225.000. De oorzaken van deze dotatie zijn meerledig. Allereerst is de rekenrente bepalend voor de doorrekening en deze is licht lager dan in voorgaande jaren. Verder is de sterftetabel bepalend. Door een hogere levensverwachting (periode na pensionering) is een hogere dekking nodig. Tot slot is door tussentijdse vervanging van een bestuurder sprake van een dubbele dotatie.
- **Voorziening wachtgeldten oud-bestuurders: nadeel van € 180.000**
Voor een tweetal oud-bestuurders is per 31 december 2024 een voorziening getroffen. De omvang van de voorziening bevat de verwachte verplichting, waarbij eind 2025 één oud-bestuurder met pensioen gaat. De andere oud-bestuurder heeft tot en met begin 2027 recht op wachtgeld.

Het resterende nadeel (€ 88.000) op de lasten komt enerzijds door hogere lasten op het gebied van bestuurlijke samenwerking en anderzijds door hogere bedrijfsvoeringskosten. De kosten voor de bestuurlijke samenwerking hebben te maken met een bijdrage aan de Service Gemeente Dordrecht, de kosten voor Smart Delta en de regionale projectportfolio ICT. Vooral door een hogere indexatie is het nadeel ontstaan.

005 Raad en Raadsondersteuning

€ 67.000 nadelig

De overschrijding is voornamelijk het gevolg van gestegen accountantskosten (€ 31.000). De hogere accountantskosten hangen samen met twee onderdelen. De eerste betreft de afronding van de controle van de jaarrekening 2023. Door vooral een groter aantal SISA-regelingen en de complexiteit daarvan heeft de accountant meer controlewerkzaamheden moeten verrichten. Daarnaast vergde de afwikkeling van de controle zowel meer inzet van de organisatie als van de accountant waardoor ook extra inzet nodig was. In de audit commissie van 2 december 2024 is het een en ander ook toegelicht door de accountant. Tijdige bijstelling van de begroting was daarmee niet meer mogelijk en leidt tot een overschrijding (€ 16.000). Daarnaast heeft de accountant in 2024 al een groot aantal werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole

2024 verricht en een deel van het benodigde budget besteed. Dit leidt ook tot een overschrijding van het budget (€ 15.000) in 2024.

Het resterende deel van de overschrijding (€ 36.000) is het gevolg van een hogere vergoeding voor de raadsleden (€ 17.000), dan waar in de begroting rekening mee was gehouden en hogere personeelslasten bij de griffie. Met het vertrek per eind 2024 van de griffier en het aantrekken van een nieuwe griffier is voor de maand december 2024 sprake van dubbele loonkosten. Tot slot is op enkel andere onderdelen, zoals externe adviesopdrachten, sprake van een overschrijding.

010 Burgerzaken

€ 19.000 voordelig

Door meer aanvragen van reisdocumenten zijn de inkomsten aanzienlijk gestegen ten opzichte van de begroting (€ 110.000). In 2014 is de geldigheidsduur van deze documenten aangepast van 5 naar 10 jaar. Dat zorgde ervoor dat tussen 2019 en 2023 weinig nieuwe documenten aangevraagd zijn. Vanaf 2024 verlopen de eerste documenten met 10-jarige geldigheid, daardoor zijn er extra veel burgers die in 2024 hun reisdocumenten hebben vernieuwd. Tegenover de stijging van de inkomsten staat een stijging van de uitgaven (€ 91.000). Dit komt enerzijds doordat van de ontvangen inkomsten een deel moet worden afgedragen aan het Rijk (Rijksleges) en anderzijds is de personele inzet hoger.

Programma 2 Leefomgeving en veiligheid

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leefomgeving en Veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
020 Integrale veiligheid	-2.259	10	-2.249	-4.550	2.709	-1.841	-4.657	2.721	-1.936	-107	12	-95
025 Waterkering en afwatering	-346	0	-346	-311	0	-311	-279	0	-279	32	0	32
030 Wegen, straten en pleinen	-2.518	70	-2.449	-2.776	138	-2.637	-3.145	163	-2.981	-369	25	-344
035 Haven	-50	32	-18	-48	34	-13	-67	38	-29	-20	4	-16
040 Veerdienst	-152	0	-152	-161	0	-161	-141	0	-141	20	0	20
135 Milieu	-595	0	-595	-607	0	-607	-593	0	-593	14	0	14
136 Duurzaamheid	-385	391	6	-1.356	949	-407	-858	288	-570	498	-661	-163
140 Reiniging	-2.144	2.629	485	-2.594	2.834	240	-2.471	2.795	324	123	-39	84
145 Riolering	-1.076	1.632	556	-1.291	1.794	503	-1.486	2.076	590	-195	282	87
150 Begraven en lijkbezorging	-458	391	-67	-582	391	-191	-636	370	-266	-54	-21	-75
180 Openbaar groen	-1.105	1	-1.104	-1.382	1	-1.381	-1.497	2	-1.495	-115	1	-114
Saldo van baten en lasten	-11.090	5.155	-5.935	-15.658	8.850	-6.808	-15.832	8.454	-7.377	-174	-396	-569
Mutaties reserves	-649	809	160	-715	885	169	-715	978	263	0	94	94
Resultaat	-11.739	5.965	-5.775	-16.373	9.735	-6.639	-16.547	9.433	-7.114	-174	-302	-476

- = Nadelig / + = Voordelig

020 Integrale veiligheid

€ 95.000 nadelig

Het nadeel op dit product wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een overschrijding van de lasten met € 107.000. Deze overschrijding is hoofdzakelijk het gevolg van hogere lasten (€ 95.000) ten opzichte van de begroting voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. De stijging van de lasten wordt vooral veroorzaakt door onderhoud aan het pand door langduriger intensief gebruik.

Hier staat tegenover dat de beschikbare middelen voor de uitvoering en implementatie van de Spreidingswet deels niet zijn aangewend, hierdoor ontstaat er een voordeel bij de lasten van circa € 22.000. De uitvoering en implementatie is complexer dan verwacht, hierdoor schuiven werkzaamheden door naar 2025. Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat wordt een voorstel gedaan om de middelen die in 2024 over zijn over te hevelen naar 2025, zodat de werkzaamheden in 2025 verder kunnen worden uitgevoerd.

Door enkele andere kleine nadelige afwijkingen (€ 34.000), is de overschrijding van de lasten in totaliteit € 107.000.

025 Waterkering en afwatering

€ 32.000 voordelig

De lagere lasten hebben te maken met de uitvoering van het baggerplan. De uitvoering van het baggerplan wordt in 2025 afgerond. In 2024 lagen de lasten iets lager dan voorzien (€ 32.000). De lasten van het baggerplan worden gedekt uit de bestemmingsreserve Waterbeheerplan. Door de lagere lasten wordt er ook minder aan de reserve onttrokken, per saldo is het effect op het jaarrekeningresultaat 2024 nihil.

030 Wegen, straten en pleinen

€ 344.000 nadelig

Het resultaat op dit product wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een stijging van de lasten met € 369.000 ten opzichte van de begroting.

De stijging van de lasten heeft op hoofdlijnen een tweetal verklaringen:

- Doordat een langdurige vacature, die gelet op de huidige arbeidsmarkt moeilijk was in te vullen, en door ziekte was het nodig om personeel in te huren. Hierdoor liggen de kosten hoger dan voorzien (€ 125.000).
- Doordat eigen personeel minder is ingezet op projecten, zijn er meer lasten doorbelast naar reguliere producten waaronder dit product. Daarnaast is de doorbelasting afhankelijk van de werkelijke personeelslasten in 2024. Voor het effect op het totaal van de doorbelastingen en de werkelijke personeelslasten wordt verwezen naar programma 5. Het nadeel bedraagt € 157.000.

Het resterende nadeel (€ 52.000), komt voor een deel (€ 12.000) doordat een oversteekplaats bij het gemeentehuis veiliger is gemaakt. De hiervoor aangevraagde subsidie is nog niet in mindering gebracht op de kosten. De subsidie wordt in 2025 verwacht.

035 Haven

€ 16.000 nadelig

Het nadeel van € 20.000 is hoofdzakelijk het gevolg van hogere energiekosten. Doordat de haven weer volledig in gebruik is genomen zijn de energiekosten gestegen. Hier staat tegenover dat de inkomsten € 4.000 hoger zijn in vergelijking met de begroting.

040 Veerdienst

€ 20.000 voordelig

De elektrische Riveer schepen zijn in 2024 later en anders ingezet, dan vooraf gedacht. Hierdoor zijn de lasten incidenteel lager in 2024.

135 Milieu

€ 14.000 voordelig

De lasten op dit product laten een gering voordeel zien. Gelet op de geringe afwijking is dit niet nader toegelicht.

136 Duurzaamheid

€ 163.000 nadelig

Bij zowel de lasten (€ 498.000 voordeel) als de baten (€ 661.000 nadeel) is er een aanzienlijke afwijking. Deels houden deze afwijkingen verband met elkaar. De baten vallen lager uit omdat middelen van het Rijk en van de Provincie in 2024 nog maar deels zijn besteed. Het betreft hier voornamelijk de van het Rijk ontvangen middelen voor de volgende regelingen

- Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
- Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (LAI).

Deze middelen mogen ook nog in 2025 en volgende jaren worden besteed en worden daarom overgeheveld naar 2025.

Doordat de ontvangen middelen niet zijn besteed liggen ook de uitgaven lager dan begroot voor een bedrag van € 661.000. Per saldo is het effect op het jaarrekeningresultaat 2024 nihil.

Naast bovenstaande is er ook een nadeel op de lasten van € 163.000, zodat het totale voordeel van de lasten uitkomt op € 498.000. Het nadeel op de lasten heeft hoofdzakelijk betrekking op uitgaven die zijn gedaan in relatie tot de uitvoering van de Lokale Duurzaamheidsagenda en het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed, deze lasten waren niet opgenomen in de begroting, in totaal is circa € 124.000 besteed. Deze kosten zijn ten laste van de reserve duurzaamheid energietransitie en de reserve duurzaamheid vastgoed gebracht. Per saldo is het effect op het jaarrekeningresultaat 2024 nihil.

140 Reiniging

€ 84.000 voordelig

De voor- en de nadelen van het product reiniging worden verrekend met de voorziening reiniging. Per saldo heeft het geen effect op het jaarrekeningresultaat 2024. Doordat er ook van andere producten lasten worden betrokken bij de bepaling van de storting c.q. onttrekking aan de voorziening, bijvoorbeeld kwijtschelding, de kosten van vegen en de belastinginkomsten, valt het voordeel op dit product weg tegen nadelen bij andere producten.

145 Riolering

€ 87.000 voordelig

De lasten bij dit product zijn circa € 195.000 hoger dan voorzien in de begroting. De hogere lasten kennen een tweetal hoofdoorzaken:

- In 2024 is meer gereinigd en geïnspecteerd omdat er veel achterstallige reiniging en inspectie nodig was. We hebben circa 85 km aan vrijverval leidingen in de gemeente en elke leiding willen we eens in de 10 jaar gezien hebben. We beheren wel risico gestuurd, wat betekend dat we niet meer elke leiding elke 10 jaar willen inspecteren, maar in 2024 waren er meer (vermoedens van)

risico's vandaar dat er meer gereinigd en geïnspecteerd is. Ook waren er in 2024 meer meldingen van verstopping, deze leidingen hebben we daarom ook geïnspecteerd. Dit zorgt voor een nadeel van € 99.000.

- Doordat eigen personeel minder is ingezet op projecten, zijn er meer lasten doorbelast naar reguliere producten waaronder dit product. Daarnaast is de doorbelasting afhankelijk van de werkelijke personeelslasten in 2024. Voor het effect op het totaal van de doorbelastingen en de werkelijke personeelslasten wordt verwezen naar programma 5. Het nadeel bedraagt € 96.000.

De hogere lasten zijn onttrokken aan de voorziening riolering. In totaal is € 280.000 meer onttrokken, hetgeen grotendeels de stijging van de baten op dit product verklaard.

Er is meer onttrokken aan de voorziening dan de stijging van de kosten op dit product. Hierdoor ontstaat er een voordeel op dit product. Doordat er ook van andere producten lasten worden betrokken bij de bepaling van de storting c.q. onttrekking aan de voorziening, bijvoorbeeld kwijschelding, kolkenreiniging en de belastinginkomsten, valt het voordeel op dit product weg tegen nadelen bij andere producten.

150 Begraven en lijkbezorging

€ 75.000 nadelig

Het nadeel van € 75.000 wordt enerzijds veroorzaakt door hogere lasten € 54.000 en anderzijds door lagere baten € 21.000.

Het nadeel bij de lasten is hoofzakelijk het gevolg van een lager inzet van eigen personeel op projecten, hierdoor zijn er meer lasten doorbelast naar reguliere producten waaronder dit product. Daarnaast is de doorbelasting afhankelijk van de werkelijke personeelslasten in 2024. Voor het effect op het totaal van de doorbelastingen en de werkelijke personeelslasten wordt verwezen naar programma 5.

Nadeel op de baten van € 21.000 wordt veroorzaakt door het aantal begrafenissen dat in 2024 lager is geweest. De inkomsten rondom het aantal begrafenissen is lastig in te schatten.

180 Openbaar groen

€ 114.000 nadelig

Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een stijging van de lasten (€ 115.000). Hiervoor zijn een tweetal verklaringen:

- Doordat eigen personeel minder is ingezet op projecten, zijn er meer lasten doorbelast naar reguliere producten waaronder dit product. Daarnaast is de doorbelasting afhankelijk van de werkelijke personeelslasten in 2024. Voor het effect op het totaal van de doorbelastingen en de werkelijke personeelslasten wordt verwezen naar programma 5. Het nadeel bedraagt € 102.000.
- Hogere kosten € 13.000 door nader onderzoek van bomen. Uit de boomveiligheidscontrole van 2023 zijn diverse bomen aangemerkt als nader te onderzoeken. Veel meer bomen dan voorzien. Vanuit het nader onderzoek is gekomen dat diverse bomen niet gehandhaafd konden worden. De bomen vormden bijvoorbeeld een veiligheidsrisico vanwege hun standplaats langs doorgaande wegen. De bomen zijn begin 2025 verwijderd. Door een ouder wordend bomenbestand is de verwachting dat er meer nadere onderzoeken zullen moeten worden uitgevoerd.

Mutaties reserves

€ 94.000 voordelig

Er is in 2024 per saldo meer aan de reserves onttrokken dan voorzien. De mutatie houdt veelal verband met afwijkingen die hierboven zijn genoemd:

- € 32.000 nadeel Lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Waterbeheerplan, nadeel door lagere lasten aan het baggerplan
- € 109.000 voordeel Hogere onttrekking aan de reserve duurzaamheid energietransitie, uitgaven in het kader van de Lokale Duurzaamheidsagenda
- € 15.000 voordeel Hogere onttrekking aan de reserve duurzaamheid vastgoed
- € 2.000 voordeel Overige onttrekkingen

Programma 3 Vitaal en sociaal

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Vitaal en sociaal	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-64	0	-64	-71	0	-71	-87	0	-87	-16	0	-16
065 Onderwijs algemeen	-703	88	-615	-1.185	431	-754	-1.001	316	-685	184	-115	69
070 Huisvesting onderwijs	-587	38	-549	-668	48	-620	-667	50	-617	1	2	3
075 Bibliotheek	-23	85	62	-123	150	26	-73	101	28	50	-48	2
080 Kunst en cultuur	-109	0	-109	-134	0	-133	-56	0	-56	78	0	78
085 Sport	-2.060	653	-1.407	-2.633	1.220	-1.412	-2.321	1.346	-975	311	126	437
095 Openbaar groen	-189	10	-179	-140	10	-131	-110	13	-97	30	3	33
100 Sociaal Domein	-4.289	2.964	-1.325	-5.039	3.580	-1.459	-5.142	3.852	-1.291	-103	272	169
105 Sociaal Domein	-15.854	275	-15.579	-17.693	1.173	-16.520	-17.245	1.632	-15.613	448	459	907
110 Volksgezondheid	-5	0	-5	-5	0	-5	-4	0	-4	1	0	1
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-144	1	-143	-157	1	-156	-132	2	-130	25	1	26
125 Huisvesting maatschappelijk	-85	-6	-91	-88	39	-49	-36	36	1	52	-3	50
Saldo van baten en lasten	-24.112	4.106	-20.006	-27.936	6.652	-21.284	-26.874	7.348	-19.526	1.062	696	1.758
Mutaties reserves	-128	144	16	-414	362	-52	-413	316	-97	1	-46	-45
Resultaat	-24.240	4.251	-19.989	-28.350	7.014	-21.336	-27.287	7.664	-19.623	1.063	650	1.713

- = Nadelig / + = Voordelig

060 Onderwijs

€ 16.000 nadelig

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door het opheffen van de Gemeenschappelijke Regeling rondom de Logopedische Kring in 2019 (€ 9.000). De kosten voor outsourcing van de medewerkers worden via een verdeelsleutel onder de deelnemende gemeenten verdeeld, in 2028 loopt dit af.

065 Onderwijs algemeen

€ 69.000 voordelig

De lasten liggen € 184.000 lager dan verwacht, hiervoor zijn op hoofdlijnen een drietal oorzaken aan te geven, die deels ook verband houden met de lagere baten € 115.000.

- De lasten voor het leerlingenvervoer laten een voordeel zien van € 63.000
De lagere lasten worden vooral verklaard door dat een verre rit, die na ambtelijke tussenkomst, fors goedkoper uitviel. Daarnaast zien we een lichte teruggang in het aantal kinderen in de leeftijd van het basisonderwijs.
- Vanuit het Rijk wordt een bijdrage ontvangen voor de uitvoering van het Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB). Deze middelen zijn in 2024 maar deels ingezet waardoor zowel de lasten als de baten lager uitvallen € 214.000. De middelen worden overgeheveld naar 2025.
- Vanuit het Rijk zijn middelen ontvangen voor het inhalen van COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen. De in 2024 gemaakte uitgaven hadden we niet in de begroting opgenomen waardoor de lasten met € 99.000 worden overschreden. Hier staat tegenover dat de inkomsten ook € 99.000 hoger liggen, omdat de bijdrage van het Rijk ook niet in de begroting was opgenomen.

070 Huisvesting onderwijs

€ 3.000 voordelig

Het verschil van ten opzichte van de begroting is dusdanig gering dat het niet verder is toegelicht.

075 Bibliotheek

€ 2.000 voordelig

Het resultaat op dit product is gering € 2.000. De lasten liggen € 50.000 lager en de baten liggen € 48.000 lager ten opzichte van de begroting. Vanuit het Rijk zijn middelen ontvangen voor de Verlening regeling Eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen, deze middelen zijn in 2024 nog niet volledig ingezet en worden overgeheveld naar 2025, hierdoor liggen in 2024 zowel de lasten als de baten lager ten opzichte van de begroting voor een bedrag van € 48.000.

080 Kunst en cultuur

€ 78.000 voordelig

In 2024 is er door inwoners geen aanspraak gedaan op subsidies voor gemeentelijke monumenten. Hierdoor is het budget € 14.000 niet gebruikt en kan vrijvallen.

Daarnaast zijn er minder personeelslasten ten laste van dit product gebracht, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere personeelslasten. Voor het effect op het totaal van de personeelslasten wordt verwezen naar programma 5. Het voordeel bedraagt circa € 57.000.

085 Sport

€ 437.000 voordelig

Zowel bij de lasten (€ 311.000) als bij de baten (€ 126.000) is er een positief verschil ten opzichte van de begroting.

Veel hangt samen met de specifieke uitkering stimulering sport 2024. Deze regeling is in het leven geroepen om gemeenten te compenseren voor het BTW-nadeel, doordat de sport uitgaven vanaf 2021 inclusief BTW moeten worden verantwoord. De uitkering die in 2024 als voorschot is ontvangen is gebaseerd op de bestedingen over de afgelopen drie jaar. Het Rijk heeft dit als uitgangspunt genomen zodat gemeenten geen afzonderlijke aanvraag hoefden in te dienen. De uitgaven de afgelopen drie jaar lagen echter incidenteel hoger (onder andere door investeringen) waardoor het voorschotbedrag in 2024 te hoog is gebleken. Het ontvangen voorschot bedroeg € 363.000, daadwerkelijk kunnen we € 159.000 declareren. Doordat we deze regeling neutraal in de begroting hebben opgenomen inkomsten gelijk aan de uitgaven, ontstaat er bij de jaarrekening zowel bij de lasten (voordeel) als bij de baten een verschil.

Het voordeel op de lasten is in hoofdzaak het gevolg van de Specifieke uitkering stimulering sport (zie hierboven), dit levert een voordeel op van € 204.000. Het resterende voordeel zijn diverse kleine voordelen bij de verschillende accommodaties.

Bij de baten wordt het positieve resultaat (€ 126.000) verklaard door:

- Specifieke uitkering stimulering sport 2024: nadeel van € 204.000
- Specifieke uitkering stimulering sport 2023: voordeel van € 115.000
Bij de jaarrekening 2023 was op basis van het voorzichtigheidsprincipe nog geen rekening gehouden met dit voordeel.
- Specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022- 2023: voordeel van € 170.000.
Deze compensatie is in het leven geroepen als compensatie voor de prijsstijgingen in de energiemarkt. De afrekening heeft in het derde kwartaal van 2024 plaatsgevonden en was op basis van het voorzichtigheidsprincipe niet meegenomen in de jaarrekening 2023.
- Overige hogere baten: voordeel van € 45.000. Dit voordeel komt hoofdzakelijk door hogere opbrengsten bij het zwembad, als gevolg van de vakantiecursussen.

095 Openbaar groen

€ 33.000 voordelig

Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door een daling van de lasten (€ 30.000). Er zijn minder personeelslasten doorbelast.

100 Sociaal domein

€ 169.000 voordelig

Het voordelig saldo wordt verklaard door hogere inkomsten (€ 272.000), hier staat tegenover dat de lasten een nadeel laten zien van € 103.000. Hieronder worden de afwijkingen nader toegelicht.

Uitgaven (nadeel € 103.000)

- Het tekort op het BUIG-budget, inkomensondersteuning, inclusief het positief resultaat uit 2023 en nog te betalen vangnetuitkering bedraagt in 2024 € 378.000. De voornaamste redenen zijn: stijging van de lasten als gevolg van meer klanten tegen een hogere gemiddelde prijs en afboekingen op de voorziening dubieuze debiteuren. Vanwege het forse tekort, gaat de gemeente over 2024 opnieuw een vangnetuitkering aanvragen.
- Het voordeel op arbeidsparticipatie (€ 12.000) werd veroorzaakt door minder geplaatste beschut werkers waar werkbegeleiding voor noodzakelijk is. De financiële bijdrage van de gemeenten ten behoeve van de participatie is conform de financieringssystematiek op basis van solidariteit, zijnde gewogen gemiddelde bijstandontvangers van de afgelopen 3 jaar.
- De Gemeenschappelijke Regeling Sociaal sluit het jaar 2024, op het onderdeel bedrijfsvoering, af met een positief resultaat; op de inkomensondersteuning en de arbeidsparticipatie van € 160.000. Het voordeel wordt in belangrijke mate verklaard door openstaande vacatures, die in 2024 niet

volledig ingevuld konden worden. Dit heeft ervoor gezorgd dat de beschikbare personeelsbudgetten niet optimaal benut konden worden.

- Dankzij budgetoverheveling van lokale Wmo-middelen uit 2023 was in 2024 extra budget beschikbaar voor participatieplekken. Door personele wisselingen groeide het aantal participatieplekken minder hard dan verwacht, waardoor er budget van € 41.000 is overgebleven.
- Het resterende voordeel van € 62.000 wordt grotendeels veroorzaakt doordat er minder personeelslasten ten laste van dit product gebracht, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere salariskosten. Voor het effect op het totaal van de salariskosten wordt verwezen naar programma 5.

Inkomsten (voordeel van € 272.000)

De uitkering vanuit het Rijk voor de bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen zijn € 241.000 lager uitgevallen dan begroot. Hier staat een nog te ontvangen vangnetuitkering 2023 van € 290.000 tegenover. Een bedrag op de balans van € 216.000 voor de hogere bijdrage uit het verleden in de nieuwe kostenverdeelssystematiek Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (ingroeipad traject Bosland) kon vrijvallen ten gunste van het resultaat. Verder zijn er enkele verrekeningen (€ 7.000 voordelig) die geen verdere toelichting behoeven.

105 Sociaal domein

€ 907.000 voordelig

Het voordelig saldo wordt verklaard door zowel lagere lasten (€ 448.000) als hogere inkomsten (€ 459.000). Hieronder worden de afwijkingen nader toegelicht.

Uitgaven (voordeel € 448.000)

De lagere lasten kennen diverse oorzaken, hieronder wordt per onderdeel een toelichting gegeven.

Jeugdwet

De voorlopige afrekening Service Organisatie Jeugd (SOJ) over 2024 laat, ten opzichte van onze huidige begroting 2024, een voordeel zien van € 578.000.

In 2024 zijn er hervormingen ingevoerd in het sociaal team om meer grip te kunnen krijgen op het proces rondom de toegang van de jeugdhulp. Het doel daarbij was kostenbewust (en kostenbesparend) te werk te gaan. Voorbeelden hiervan zijn: De inzet van beschikkingstafels, gesprekken met huisartsen, communicatie richting zorgaanbieders over in te zetten zorg, waar mogelijk andere vormen van financiering in te zetten anders dan de verlengde jeugdwet en meer inzicht in de data-forecast.

We hebben in 2024 een voorzichtige inschatting gemaakt dat de kosten in de loop van 2024 een dalend verloop zouden laten zien. Hardinxveld-Giessendam heeft vooruitlopend hierop een eigen koers gevaren en de primaire begroting SOJ 2024, na overleg en goedkeuring van de Provincie, met € 100.000 lager in haar begroting verwerkt. Ook bijstellingen naar boven door de SOJ in de loop van 2024 zijn niet meegenomen omdat de forecast een dalend verloop van de kosten voor onze gemeente liet zien.

De daling van de lasten is hoofdzakelijk het gevolg van:

- Regionale zorgmarkt
Dankzij een actieve aanpak van het woonplaatsbeginsel zijn fors extra inkomsten gerealiseerd terwijl slechts een klein deel bij onze regio is gevorderd.
- Landelijk Transitie Arrangement (LTA)
Het LTA is lager uitgevallen dan begroot. De contracten worden gesloten door de VNGH, contractbeheer en monitoring wordt uitgevoerd door de VNG en gemeenten. Het betreft hooggespecialiseerde zorg met hoge kosten per jeugdige die sterk kunnen fluctueren.
- Kosten Serviceorganisatie
De kosten van de Serviceorganisatie zijn lager dan de prognose, voornamelijk vanwege de besparing door de implementatie van de backoffice-applicatie. Daarnaast zijn de kosten lager door een vermindering van de uitgaven voor het cliënt ervaringsonderzoek en cliëntenparticipatie. Ook waren er veel openstaande vacatures, wat heeft bijgedragen aan lagere loonkosten. De personeelskosten voor eigen personeel zijn lager als gevolg van personeelsverloop dat niet of met vertraging is ingevuld. Hier staan hogere kosten van inhuur tegenover met name op de afdelingen contractbeheer en financiën.

Inburgering

De van het Rijk ontvangen middelen zijn in 2024 niet volledig besteed. In de begroting was wel uitgegaan van de volledige besteding van de middelen, hierdoor liggen de lasten lager dan voorzien (€ 183.000). Doordat deels ook de baten hierdoor lager liggen is per saldo het effect op het jaarrekeningresultaat 2024 nagenoeg nihil.

Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid

De lasten op het gebied van gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid liggen circa € 72.000 hoger dan in de begroting was voorzien. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Hogere bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal, nadeel van € 49.000.
De invoering van proactieve dienstverlening heeft geleid tot een toename in het gebruik van regelingen, wat resulteert in hogere uitgaven voor Bijzondere Bijstand en Persoonlijk Minima Budget (PMB). Daarnaast zijn de uitgaven gestegen door indexering en de aangepaste witgoedregeling, waarbij sinds maart 2023 witgoed kosteloos wordt verstrekt in plaats van via leenbijstand.
- De overige inkomensoverdrachten laten een voordeel zien van € 39.000
Wordt grotendeels verklaard doordat de uitvoering van Stichting Leergeld Drechtsteden (SMS Kinderfonds) met ingang van 2024 van de GR Sociaal naar lokaal is gegaan. De uitvoeringskosten hiervan zijn in 2024 lager uitgevallen dan begroot.
- Nadeel openstaande vorderingen, nadeel van € 66.000.
Er wordt een groter risico gelopen dat vorderingen niet tijdig worden betaald. Hiervoor wordt een voorziening gevormd, welke in 2024 is verhoogd.

Sociaal Team

Door de aanhoudende schaarste in de zorg is de afgelopen jaren meer externe inhuur ingezet om het dienstverleningsniveau te waarborgen. Voor 2025 is dit afgebouwd door een medewerker in vaste dienst te nemen en inhuur stop te zetten. Ondanks meerdere wervingsrondes is het echter niet gelukt een geschikte kandidaat te vinden voor de functie van gedragswetenschapper. Hierdoor zijn we genooddaakt om deze positie voor langere tijd extern in te vullen. Een budgetoverschrijding van € 56.000 is hier debet aan.

Daarnaast is vanuit het Rijk is een specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord (IZA) ontvangen. De middelen worden ingezet voor onder andere de uitvoering van de jeugdmodule en het ouderenconsultatiebureau. De uitgaven leiden tot een hogere uitgaven (€ 153.000), hier staat tegenover dat ook de inkomsten hoger liggen. Per saldo is het effect op het jaarrekeningresultaat nihil.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg, Maatschappelijke- en vrouwenopvang.

De lasten zijn met € 23.000 overschreden. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een tweetal factoren:

- Door indexering op de uitvoeringskosten van de wijk-GGD, als gevolg van cao-wijzigingen, ontstaat een nadeel van € 10.000
- Op inhuur voor het regionale Transitieteam Opdracht naar Wonen, waar vanuit Hardinxveld-Giessendam zowel een medewerker wonen als medewerker sociaal aan deelneemt, is een budgetoverschrijding ontstaan; € 17.000. Deelname wordt gefinancierd vanuit de regionale middelen Beschermd wonen en opvang en leidt tot hogere inkomsten.

Lokaal

Een aantal lokale activiteiten zorgen voor een voordeel van € 59.000. Het betreffen de volgende initiatieven

- Niet bestede middelen specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (brede SPUK) uit 2023 zijn in 2024 ingezet: € 27.000 nadeel. Hier staat tegenover dat ook de baten hoger uitvallen. Per saldo is het effect op het jaarrekeningresultaat 2024 nihil.
- In 2024 is het flexibele budget Maatschappelijke Agenda (MAG) 2023 afgerekend. De vorige penvoerder, Stuww8, heeft € 62.000 teruggestort naar onze gemeente, hierdoor ontstaat er een voordeel op de lasten. Voorgesteld wordt om het overschot van 2024 via resultaatbestemming over te hevelen naar 2025.
- Voor de pilot Jongerenopbouwwerk is een bedrag van € 130.000 gereserveerd en verdeeld over 2024 en 2025. De dekking van de pilot is voorzien vanuit de bestemmingsreserve Sociaal Domein. In 2024 is € 41.000 besteed. Hierdoor liggen de uitgaven in 2024 € 24.000 lager dan verwacht. Er wordt ook minder aan de reserve onttrokken, zodat het per saldo geen effect heeft

op het jaarrekeningresultaat. De niet bestede middelen in 2024 blijven in de bestemmingsreserve beschikbaar voor 2025 en volgende jaren.

Overige

Na bovenstaande toelichting resteert er een nadelig resultaat van € 68.000. Dit wordt hoofdzakelijk € 55.000 veroorzaakt doordat er minder personeelslasten ten laste van dit product gebracht, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere salariskosten. Voor het effect op het totaal van de salariskosten wordt verwezen naar programma 5.

Inkomsten (voordeel € 459.000)

Het voordeel wordt verklaard door:

- Hogere voorlopige afrekening 2024 beschermd wonen: € 240.000 voordeel
- Lagere definitieve afrekening 2023 beschermd wonen: € 53.000 nadeel
- Hogere inkomsten specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord: € 153.000 voordeel
Hier staan ook hogere uitgaven tegenover.
- Niet bestede middelen specifieke uitkering nieuwe wet inburgering 2024: € 124.000 nadeel
Hier staan deels ook lagere uitgaven tegenover.
- Hogere afrekening specifieke uitkering nieuwe wet inburgering 2023: € 39.000 voordeel
- Vrijval niet bestede middelen nieuwe wet inburgering Sociale Dienst Drechtsteden: € 160.000 voordeel
- Niet bestede middelen specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (Brede SPUK) uit 2023 zijn in 2024 ingezet: € 27.000 voordeel. Hier staan ook hogere uitgaven tegenover.
- Voor de inzet in het regionale Transitieteam Opdracht naar Wonen, is een vergoeding ontvangen van € 17.000. Deze hogere inkomsten hebben ook tot hogere uitgaven geleid.

110 Volksgezondheid

€ 1.000 voordelig

Het verschil van ten opzichte van de begroting is dusdanig gering dat het niet verder is toegelicht.

115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang

€ 26.000 voordelig

Het voordeel op dit product komt hoofdzakelijk door lagere lasten (€ 25.000). Deze lagere lasten zijn hoofdzakelijk het gevolg van lagere personeelslasten die ten laste van dit product zijn gebracht. Voor het effect op het totaal van de salariskosten wordt verwezen naar programma 5. Het voordeel bedraagt circa € 38.000. Tegenover dit voordeel staat een nadeel van € 9.000, dit komt doordat door de GGD meer controles zijn uitgevoerd en doordat de tarieven voor de controles als gevolg van indexatie zijn gestegen. Er waren onder andere meer controles nodig omdat de Flierefluiter twee BSO's heeft geopend.

125 Huisvesting maatschappelijk

€ 50.000 voordelig

De lagere lasten op dit product (€ 52.000) zorgen voor het positieve resultaat op dit product. Het voordeel van de lagere lasten is hoofdzakelijk het gevolg van lagere personeelslasten die ten laste van dit product zijn gebracht. Voor het effect op het totaal van de salariskosten wordt verwezen naar programma 5, product bedrijfsvoering.

Reserves

€ 45.000 nadelig

De werkelijke inkomsten liggen lagere omdat er minder aan de reserves is onttrokken. Dit komt voornamelijk door:

- In 2023 is een budget van € 35.000 via de reserve budgetoverheveling beschikbaar gesteld voor de inzet van extra participatieplekken. De werkelijke onttrekking bedroeg in 2024 € 15.000 als gevolg van de verminderde beschikbaarheid van participatieplekken. Het restant van € 20.000 blijft beschikbaar in deze reserve.
- De kosten voor de pilot jongerenwerker zijn in 2024 € 24.000 lager uitgevallen dan begroot wegens de latere inzet van de pilot jongerenwerker. Uit de bestemde reserve sociaal domein wordt als gevolg daarvan minder onttrokken.

Programma 4 Ruimte en economie

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Ruimte en economie	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-581	70	-511	-577	0	-577	-591	0	-591	-15	0	-15
050 Weekmarkt	-38	38	-1	-38	38	0	-45	36	-10	-7	-2	-10
055 Beleggingen	-2	0	-2	-16	207	191	-15	222	207	1	15	16
155 Grondexploitatie	-4.670	4.670	0	-5.470	5.470	0	-2.046	1.268	-778	3.424	-4.202	-778
160 Omgevingszaken	-943	355	-588	-1.199	355	-844	-1.212	653	-560	-14	298	284
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-445	113	-332	-785	113	-672	-1.665	669	-996	-880	556	-323
170 Volkshuisvesting	-207	0	-207	-256	1	-255	-257	0	-256	-1	-1	-2
Saldo van baten en lasten	-6.886	5.246	-1.640	-8.339	6.183	-2.156	-5.830	2.848	-2.983	2.509	-3.336	-827
Mutaties reserves	0	0	0	0	221	221	-23	1.106	1.083	-23	884	861
Resultaat	-6.886	5.246	-1.640	-8.339	6.405	-1.935	-5.853	3.953	-1.900	2.486	-2.451	34

045 Economie € 15.000 nadelig

Doordat eigen personeel minder is ingezet op projecten, zijn er meer lasten doorbelast naar reguliere producten waaronder dit product. Daarnaast is de doorbelasting afhankelijk van de werkelijke personeelslasten in 2024. Voor het effect op het totaal van de doorbelastingen en de werkelijke personeelslasten wordt verwezen naar programma 5. Op dit product leidt dit tot een nadeel van € 16.000, waarmee de overschrijding van de lasten grotendeels is verklaard.

050 Weekmarkt € 10.000 nadelig

Het verschil van ten opzichte van de begroting is dusdanig gering dat het niet verder is toegelicht.

055 Beleggingen € 16.000 voordelig

In het kader van de verkoop van de aandelen Eneco is BTW afgedragen. In een overleg met de Belastingdienst is deze BTW wel compensabel. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 16.000.

155 Grondexploitatie € 778.000 nadelig

In het MPG worden de resultaten per project zichtbaar gemaakt. De nadelige resultaten worden ten laste gebracht van de reserve bouwgrondexploitaties, waardoor per saldo een nihil effect ontstaat (zie ook de toelichting bij mutaties reserves).

160 Omgevingszaken € 284.000 voordelig

De lasten laten een geringe overschrijding zien van € 14.000. Deze overschrijding komt voort uit de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de voorbereiding van de overgang van de bouwtaken naar OZHZ

De baten liggen € 298.000 hoger dan voorzien. In 2023 liep er een aantal aanvragen voor grote omgevingsvergunningen die nog niet waren afgerond. Hierdoor was er toen sprake van minder legesopbrengsten dan begroot. Dit jaar is er sprake van fors meer opbrengsten aan leges, dit is het inhaaleffect van 2023.

165 Ruimtelijke ontwikkeling € 323.000 nadelig

Onder dit product zijn meerdere onderdelen opgenomen. Deze worden hieronder toegelicht:

Ontwikkeling 't Oog

Hier is sprake van een nadeel van € 96.000. Deze kosten hangen samen met het totale gebied 't Oog. Deze kosten zijn niet verhaalbaar en komen daarmee ten laste van het resultaat.

Anterieure overeenkomsten

Op dit onderdeel is sprake van een nadeel van € 259.000, waarbij voor € 187.000 gedekt wordt via de reserve bouwgrondexploitatie (zie hieronder). Het overige verschil hangt samen met een voorziene doorbelasting in de primaire begroting (resultaat), welke niet is gerealiseerd.

Omgevingswet

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 is € 124.000 overgeheveld naar 2024 voor de uitvoering van de Omgevingswet. Hiervan is in 2024 € 58.000 aangewend. Hierdoor ontstaat er bij de lasten een voordelig resultaat van € 66.000. Hier staat tegenover dat er ook minder aan de bestemmingsreserve budgetoverheveling wordt onttrokken waardoor er een nadeel bij de baten ontstaat. Per saldo is het effect op het jaarrekeningresultaat nihil.

Het resterende nadeel hangt grotendeels samen met bestemmingsplannen en projecten.

170 Volkshuisvesting

€ 2.000 nadelig

Bij de lasten is er sprake van een negatieve en een positieve afwijking, die er uiteindelijk voor zorgen, dat de overschrijding op de lasten nagenoeg nihil is.

De lasten zijn onderschreden, omdat het opstellen van de woonvisie nog niet is uitgevoerd in 2024. Het uitvoeren van de voorliggende woonzorganalyse heeft meer tijd geleverd dan verwacht, waardoor het opstellen van de woonvisie wordt doorgeschoven naar 2025. Het beschikbare budget van € 38.000, waarvan de dekking was voorzien uit reserves, wordt overgeheveld naar 2025. Tegenover deze onderschrijding staat een overschrijving als gevolg van meer doorbelast personeelslasten. Doordat eigen personeel minder is ingezet op projecten, zijn er meer lasten doorbelast naar reguliere producten waaronder dit product. Daarnaast is de doorbelasting afhankelijk van de werkelijke personeelslasten in 2024. Voor het effect op het totaal van de doorbelastingen en de werkelijke personeelslasten wordt verwezen naar programma 5. Op dit product leidt dit tot een nadeel van € 16.000, waarmee de overschrijding van de lasten grotendeels is verklaard.

Reserves

€ 861.000 voordelig

Het voordelige resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- € 66.000 nadeel Lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve budgetoverheveling nadeel door lagere lasten voor de uitvoering van de Omgevingswet.
- € 38.000 nadeel Lagere onttrekking aan de reserve door het uitstel van het opstellen van de woonvisie.
- € 778.000 voordeel Hogere onttrekking aan de reserve grondexploitatie ten behoeve van grondexploitaties.
- € 187.000 voordeel Hogere onttrekking aan de reserve grondexploitatie ten behoeve van anterieure overeenkomsten.

Programma 5 Bedrijfsvoering en Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-404	4.530	4.126	-398	5.203	4.804	-500	5.207	4.707	-102	4	-98
190 Beleggingen	0	72	71	-1	72	71	-1	68	67	0	-4	-4
205 Stelpost nieuw beleid/onvoorzien	-148	217	70	181	333	514	102	364	467	-79	31	-48
210 Uitkering gemeentefonds	0	33.396	33.396	0	34.406	34.406	0	34.695	34.695	0	290	290
215 Kapitaallasten	-65	9	-55	-72	15	-56	-24	42	18	48	26	74
220 Bedrijfsvoering	-5.855	27	-5.827	-5.655	27	-5.627	-6.572	67	-6.505	-918	40	-877
Saldo van baten en lasten	-6.471	38.250	31.780	-5.944	40.055	34.111	-6.995	40.444	33.448	-1.051	388	-663
Mutaties reserves	-350	61	-289	-598	183	-415	-598	216	-383	0	32	32
Resultaat	-6.821	38.312	31.491	-6.543	40.239	33.696	-7.594	40.659	33.066	-1.051	421	-630

- = Nadelig / + = Voordelig

185 Belastingen

€ 98.000 nadelig

Het nadeel van € 98.000 is hoofdzakelijk, doordat eigen personeel minder is ingezet op projecten, zijn er meer lasten doorbelast naar reguliere producten waaronder dit product. Voor het effect op het totaal van de salariskosten wordt verwezen naar product bedrijfsvoering. Het nadeel bedraagt circa € 95.000.

190 Beleggingen

€ 4.000 nadelig

Het verschil van ten opzichte van de begroting is dusdanig gering dat het niet verder is toegelicht.

205 Stelpost nieuw beleid/onvoorzien

€ 48.000 nadelig

Onder dit product vallen de doorbelastingen naar de projecten en de stelpost onvoorzien. Deze laatste is niet ingezet, waardoor er een voordeel ontstaat van € 31.000.

In de begroting wordt rekening gehouden met het doorbelasten van uren naar projecten en/of investeringen. Bij de realisatie blijkt dat deze lager uitvalt dan voorzien, waarmee een nadeel ontstaat van € 79.000. De oorzaken van dit nadeel is meerledig. Enerzijds zijn de uren geraamd vanuit de veronderstelling dat deze door onze eigen medewerkers worden gemaakt. Doordat echter, voornamelijk door het niet kunnen invullen van vacatures, externe inhuur noodzakelijk is worden minder uren door eigen medewerkers op projecten en/of investeringen gemaakt. Daarnaast is sprake geweest van langdurige ziekte, waardoor ook geen uren zijn gemaakt.

Voor de realisatie van de uren is er een relatie met de kosten die op bedrijfsvoering worden gemaakt en van daaruit worden doorbelast. Voor een toelichting op de kosten en de doorbelastingen wordt verwezen naar het product 220 Bedrijfsvoering.

210 Uitkering gemeentefonds

€ 290.000 voordelig

De hogere inkomsten worden grotendeels verklaart doordat de effecten van de decembercirculaire 2024 (€ 140.000) niet meer als begrotingswijziging over 2024 meegenomen konden worden. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2024. Bovendien zijn ook diverse verrekeningen voor in totaal € 150.000 uit voorgaande jaren in het jaarrekeningresultaat van 2024 gevallen. Deze waren niet voorzien.

215 Kapitaallasten

€ 74.000 voordelig

Het resultaat van € 74.000 is opgebouwd uit € 48.000 lagere lasten en € 26.000 hogere baten. De lagere lasten zijn het hoofdzakelijk het gevolg van voordeel op de aangetrokken financieringsmiddelen (lange en korte termijn). Het voordeel bij de baten is een voordeel op de ontvangen rente op de uitgezette financieringsmiddelen (onder andere schatkistbankieren). De benodigde financieringsmiddelen zijn sterk afhankelijk van de voortgang van investeringsprojecten en grondexploitaties. Deze voortgang is vooraf moeilijk in te schatten.

220 Bedrijfsvoering

€ 877.000 nadelig

Salarissen

De totale salariskosten op het product bedrijfsvoering vallen per saldo ca € 29.000 hoger uit. Ten opzichte van de bijgestelde begroting is dat 0,38%. De oorzaak is onder andere te herleiden door hogere inschaling dan bij de bijstelling van de begroting werd voorzien.

Inhuur

De totale inhuurkosten vallen € 267.000 hoger uit dan voorzien. Daarbij is op meerdere teams sprake van een overschrijding. Dit geldt onder andere op het team Veiligheid, waarbij langere inzet noodzakelijk was in verband met afronding van werkzaamheden. Ook het team Burgerzaken moest vanwege verplichte opleidingen langer dan voorzien in huren. Ook op andere teams is sprake van overschrijding, waarbij deze grotendeels ook wordt gedekt door een hogere onttrekking aan de reserves.

Overige kosten

Op de overige kosten is sprake van een overschrijding van circa € 220.000. Een groot deel van deze kosten hangt deels samen met hogere personeelsgerelateerde kosten zoals werving en selectie (€ 21.000), arbo (€ 57.000) en opleidingen/cursussen (€ 18.000). De overschrijdingen hebben meerdere oorzaken, waarbij werving en selectie samenhangt met extra inzet op dit onderdeel vanwege langer openstaande en moeilijk vervulbare vacatures. De overschrijding op arbo wordt enerzijds veroorzaakt door hogere inzet op (langdurig) ziekteverzuim. Anderzijds waren maatregelen nodig om te voldoen aan de arbo eisen voor werkplekken. De cursussen e.d. vallen hoger uit omdat o.a. nieuw personeel aanvullende opleidingen volgen. Verder heeft in 2024 een incidentele dotatie voor de vorming van de voorziening verlofsparen plaatsgevonden (€ 138.000).

Onder deze kosten vallen ook de kosten voor uitkeringen voormalig personeel. In 2024 is daarbij sprake van het niet verlengen van meerdere contracten, waarbij de uitkeringen ten laste van de gemeente komen als eigen risicodragers (€ 50.000 nadelig). Deze kosten worden grotendeels gedekt uit reserves.

Tot slot vallen de kosten voor onder andere gebruiksrechten en uitbestede werkzaamheden hoger uit dan voorzien. In totaal gaat het om € 70.000.

Bijdragen aan samenwerkingsverbanden

Voor de dienstverlening maken wij onder meer gebruik van de Servicegemeente Dordrecht. Daarbij blijken de kosten over 2024 hoger te vallen dan voorzien. Deze hangt dit samen met het BTW-percentage welke ten laste van de gemeente komt zogenaamde kostenverhogende BTW). Daarnaast is voor diverse onderdelen op basis van werkelijke besteding afgerekend. Dit geldt onder andere voor extra ICT-gerelateerde kosten en advisering. Omdat de verdeling van de kosten op basis van vaste verdeelsleutels aan de diverse onderdelen plaatsvindt leidt dit met name bij de teams Financiën en ICT tot overschrijdingen. De overschrijding bedraagt in totaal € 375.000, waarbij elders in de begroting sprake is van lagere kosten dan voorzien.

Doorbelasting aan producten

De kosten van de afdelingen die niet onder de overhead vallen worden doorbelast aan de producten op de diverse programma's. Doordat de kosten op deze producten hoger uitvallen is ook de doorbelasting hoger (€ 26.000).

Tegelijkertijd zien we bij de doorbelastingen dat de urenbesteding op projecten/investeringen achterblijft op de ramingen. Deels wordt dit veroorzaakt door minder inzet van eigen personeel vanwege vacatures/ziekte. Om te voorzien in bezetting wordt ingehuurd, waarbij de kosten deels direct ten laste komen van producten. Ook heeft de organisatieontwikkelingen gemeentebreed meer inzet gevraagd, waardoor meer uren als niet-productief kunnen worden verantwoord.

Reserves

€ 32.000 voordelig

Er is meer aan de reserves onttrokken voor de dekking van de kosten voor uitkeringen aan voormalig personeel.

2.5.3 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn alle budgetafwijkingen van € 50.000 of hoger ingedeeld naar afwijkingen met een incidenteel dan wel afwijkingen met een structureel karakter. Hierbij zij opgemerkt dat deze rubricering soms arbitrair is. Zo is op een aantal onderdelen sprake van een open-einderegeling, waarbij het ene jaar wel en het andere jaar juist helemaal geen sprake kan zijn van een overschrijding. In de toelichtingen op de programma's zijn de afwijkingen toegelicht op productniveau, terwijl in deze paragraaf afwijkingen op individueel niveau zijn toegelicht. In onderstaand overzicht en in de toelichting is aangegeven, als een budgetafwijking wordt gecompenseerd door een hogere of lagere onttrekking aan de reserves, hierbij is ook de grens van € 50.000 gehanteerd.

Incidentele baten en lasten > € 50.000

Progr.	Omschrijving	V/N	Bedrag
1	College en bestuurlijke ondersteuning	N	381.000-
1	Raads- en raadsomstandering	N	67.000-
2	Wegen, straten en pleinen	N	187.000-
3	Sport	V	285.000
3	Sociaal domein	V	107.000
3	Sociaal domein	V	925.000
4	Omgevingszaken	V	298.000
4	Ruimtelijke ontwikkeling	N	168.000-
5	Uitkering gemeentefonds	V	290.000
5	Kapitaallasten	V	74.000
5	Bedrijfsvoering	N	446.000-
Totaal incidentele baten en lasten		V	730.000

Structurele baten en lasten > € 30.000

Progr.	Omschrijving	V/N	Bedrag
1	College en bestuurlijke ondersteuning	N	183.000-
5	Bedrijfsvoering	N	431.000-
Totaal structurele baten en lasten			614.000-

Totaal incidentele en structurele baten en lasten > € 50.000	V	116.000
Diverse afwijkingen < € 50.000	N	474.000-
Begroet rekeningresultaat 2024	V	388.000
Rekeningresultaat 2024	V	30.000

Toelichting:

Hieronder is een korte toelichting geven op de verschillende onderdelen, voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.5.2

Incidentele baten en lasten

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 381.000 nadelig

Pensioenvoorziening wethouders:

Voor onze (oud)bestuurders hebben wij de verplichting om een pensioenvoorziening te vormen. Jaarlijks wordt een actuariële berekening gemaakt voor de verplichting per 31 december van het jaar. Tegenover de voorziening is in het verleden een beleggingsverzekering afgesloten.

De ontwikkeling van de beleggingsportefeuille vertoont in 2024 een positieve ontwikkeling van circa € 24.000. De pensioenvoorziening vertoont daarentegen een negatieve ontwikkeling, waarbij in 2024 een extra dotatie nodig is van circa € 225.000. De oorzaken van deze dotatie zijn meerledig. Allereerst is de rekenrente bepalend voor de doorrekening en deze is licht lager dan in voorgaande jaren. Verder is de sterftetabel bepalend. Door een hogere levensverwachting (periode na pensionering) is een hogere dekking nodig. Tot slot is door tussentijdse vervanging van een bestuurder sprake van een dubbele dotatie.

Voorziening wachtgelden oud-bestuurders:

Voor een tweetal oud-bestuurders is per 31 december 2024 een voorziening getroffen. De omvang van de voorziening bevat de verwachte verplichting, waarbij eind 2025 één oud-bestuurder met pensioen gaat. De andere oud-bestuurder heeft tot en met begin 2027 recht op wachtgeld. Het gaat om een bedrag van € 180.000.

005 Raad en Raadsondersteuning

€ 67.000 nadelig

De overschrijding is voornamelijk het gevolg van gestegen accountantskosten (€ 31.000). De hogere accountantskosten hangen samen met twee onderdelen. De eerste betreft de afronding van de controle van de jaarrekening 2023. Door vooral een groter aantal SISA-regelingen en de complexiteit daarvan heeft de accountant meer controlewerkzaamheden moeten verrichten. Daarnaast vergde de afwikkeling van de controle zowel meer inzet van de organisatie als van de accountant waardoor ook extra inzet nodig was. In de audit commissie van 2 december 2024 is het een en ander ook toegelicht door de accountant. Tijdsige bijstelling van de begroting was daarmee niet meer mogelijk en leidt tot een overschrijding (€ 16.000). Daarnaast heeft de accountant in 2024 al een groot aantal werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole 2024 verricht en een deel van het benodigde budget besteed. Dit leidt ook tot een overschrijding van het budget (€ 15.000) in 2024.

Het resterende deel van de overschrijding (€ 36.000) is het gevolg van een hogere vergoeding voor de raadsleden (€ 17.000), dan waar in de begroting rekening mee was gehouden en hogere personeelslasten bij de griffie. Met het vertrek per eind 2024 van de griffier en het aantrekken van een nieuwe griffier is voor de maand december 2024 sprake van dubbele loonkosten. Tot slot is op enkel andere onderdelen, zoals externe adviesopdrachten, sprake van een overschrijding.

030 Wegen, straten en pleinen

€ 187.000 nadelig

Er zijn op hoofdlijnen twee oorzaken voor de overschrijding:

- Door een langdurige vacature en uitval door ziekte is er gebruik gemaakt van een inhuurkracht. De kosten hiervoor zijn volledig ten laste van wegen geboekt. Hierdoor ontstaat een nadelig effect op de exploitatie van € 125.000.
- Er is ook een oversteekplaats bij het gemeentehuis veiliger gemaakt. De hiervoor aangevraagde subsidie is nog niet in mindering gebracht op de kosten. De subsidie wordt in 2025 verwacht. Hierdoor ontstaat er een nadelig effect van € 12.000.

085 Sport**€ 285.000 voordelig**

Het voordeel ontstaat door de volgende incidentele baten:

- Specifieke uitkering stimulering sport 2023: voordeel van € 115.000
Bij de jaarrekening 2023 was op basis van het voorzichtigheidsprincipe nog geen rekening gehouden met dit voordeel.
- Specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022- 2023: voordeel van € 170.000.
Deze compensatie is in het leven geroepen als compensatie voor de prijsstijgingen in de energiemarkt. De afrekening heeft in het derde kwartaal van 2024 plaatsgevonden en was op basis van het voorzichtigheidsprincipe niet meegenomen in de jaarrekening 2023.

100 Sociaal Domein**€ 107.000 voordelig**

De totale kosten op het sociaal domein, onderdeel arbeidsparticipatie vallen per saldo gunstiger uit dan voorzien. Tegenover nadelen op de uitgavenkant is sprake van hogere inkomsten. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar programma 3.

105 Sociaal Domein**€ 925.000 voordelig**

Met name de uitgaven op het jeugddeel vallen gunstiger uit dan begroot. Dit geldt ook voor het onderdeel inburgering. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar programma 3.

160 Omgevingszaken**€ 298.000 voordelig**

In 2023 liep er een aantal aanvragen voor grote omgevingsvergunningen die nog niet waren afgerond. Hierdoor was er toen sprake van minder legesopbrengsten dan begroot. Dit jaar is er sprake van fors meer opbrengsten aan leges. Dit is het inhaaleffect van 2023.

165 Ruimtelijke ontwikkeling**€ 168.000 nadelig**

Onder dit product zijn meerdere onderdelen opgenomen. Deze worden hieronder toegelicht:

Ontwikkeling 't Oog

Hier is sprake van een nadeel van € 96.000. Deze kosten hangen samen met het totale gebied 't Oog. Deze kosten zijn niet verhaalbaar en komen daarmee ten laste van het resultaat.

Anterieure overeenkomsten

Op dit onderdeel is sprake van een nadeel van € 259.000, waarbij voor € 187.000 gedekt wordt via de reserve bouwgrondexploitatie (zie hieronder). Het overige verschil hangt samen met een voorziene doorbelasting in de primaire begroting (resultaat), welke niet is gerealiseerd.

210 Uitkering gemeentefonds**€ 290.000 voordelig**

De hogere inkomsten worden grotendeels verklaart doordat de effecten van de decembercirculaire 2024 (€ 140.000) niet meer als begrotingswijziging over 2023 meegenomen konden worden. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2024. Bovendien zijn ook diverse verrekeningen voor in totaal € 150.000 uit voorgaande jaren in het jaarrekeningresultaat van 2024 gevallen. Deze waren niet voorzien.

215 Kapitaallasten**€ 74.000 voordelig**

Het resultaat van € 74.000 is opgebouwd uit € 48.000 lagere lasten en € 26.000 hogere baten. De lagere lasten zijn het hoofdzakelijk het gevolg van voordeel op de aangetrokken financieringsmiddelen (lange en korte termijn). Het voordeel bij de baten is een voordeel op de ontvangen rente op de uitgezette financieringsmiddelen (onder andere schatkistbankieren). De benodigde financieringsmiddelen zijn sterk afhankelijk van de voortgang van investeringsprojecten en grondexploitaties. Deze voortgang is vooraf moeilijk in te schatten.

220 Bedrijfsvoering

€ 446.000 nadelig

Salarissen

De totale salariskosten op het product bedrijfsvoering vallen per saldo circa € 29.000 hoger uit. Ten opzichte van de bijgestelde begroting is dat 0,38%. De oorzaak is o.a. te herleiden door hogere inschaling dan bij de bijstelling van de begroting werd voorzien.

Inhuur

De totale inhuurkosten vallen circa € 267.000 hoger uit dan voorzien. Daarbij is op meerdere teams sprake van overschrijding. Dit geldt onder andere op het team Veiligheid, waarbij langere inzet noodzakelijk was i.v.m. afronding van werkzaamheden. Ook het team Burgerzaken moest vanwege verplichte opleidingen langer dan voorzien in huren. Ook op andere teams is sprake van overschrijding, waarbij deze grotendeels ook worden gedekt door hogere onttrekking aan de reserves.

Overige kosten

Op de overige kosten is sprake van een overschrijding van circa € 220.000. Een groot deel van deze kosten hangt deels samen met hogere personeelsgerelateerde kosten zoals werving en selectie (€ 21.000), arbo (€ 57.000) en opleidingen/cursussen (€ 18.000). De overschrijdingen hebben meerdere oorzaken, waarbij werving en selectie samenhangt met extra inzet op dit onderdeel vanwege langer openstaande en moeilijk vervulbare vacatures. De overschrijding op arbo wordt enerzijds veroorzaakt door hogere inzet op (langdurig) ziekteverzuim. Anderzijds waren maatregelen nodig om te voldoen aan de arbo eisen voor werkplekken. De cursussen e.d. vallen hoger uit omdat onder andere nieuw personeel aanvullende opleidingen volgen. Verder heeft in 2024 een incidentele dotatie voor de vorming van de voorziening verlofsparen plaatsgevonden (€ 138.000).

Tot slot vallen de kosten voor o.a. gebruiksrechten en uitbestede werkzaamheden hogere uit dan voorzien. In totaal gaat het om circa € 70.000.

Structurele baten en lasten

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 183.000 nadelig

De overschrijding kent twee hoofdoorzaken.

Uitkeringen voormalige bestuurders:

Voor een tweetal bestuurders hebben wij een wachtgeldverplichting, deze zijn ten dele in onze begroting voorzien, maar vallen ruim hoger uit dan op basis van de begroting 2024 is berekend. Het nadeel bedraagt circa € 100.000.

Bestuurlijke samenwerking:

De kosten voor de bestuurlijke samenwerking hebben te maken met een bijdrage aan de Service Gemeente Dordrecht, de kosten voor Smart Delta en de regionale projectportfolio ICT. Vooral door een hogere indexatie is het nadeel ontstaan van circa € 51.000.

220 Bedrijfsvoering

€ 431.000 nadelig

Het nadeel kan als volgt worden toegelicht. Voor de dienstverlening maken wij onder meer gebruik van de Servicegemeente Dordrecht. Daarbij blijken de kosten over 2024 hoger te vallen dan voorzien. Deze hangt dit samen met het BTW-percentage welke ten laste van de gemeente komt zogenaamde kostenverhogende BTW). Daarnaast is voor diverse onderdelen op basis van werkelijke besteding afgerekend. Dit geldt o.a. voor extra ICT-gerelateerde kosten en advisering. Omdat de verdeling van de kosten op basis van vaste verdeelsleutels aan de diverse onderdelen plaatsvindt leidt dit met name bij de teams Financiën en ICT tot overschrijdingen. De overschrijding bedraagt in totaal € 375.000, waarbij elders in de begroting sprake is van lagere kosten dan voorzien.

x € 1.000

Structurele begrotingssaldo	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Saldo baten en lasten	286	557	-336
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-112	-189	577
Begrotingssaldo na bestemming	173	368	242
Waarvan incidentele lasten			
Div. Budgetoverhevelingen		55	302
Pr. 2 Uitvoering waterbeheerplan (baggeren - reserve waterbeheerplan)	352	239	228
Pr. 2 Uitvoeringsprogramma GVVP (investeringsfonds Eneco)	15	15	0
Pr. 2 Onderzoek begraafplaats Spindermolen (reserve begraafplaatsen)	-	-	15
Pr. 2 Remplace openbare verlichting (reserve openbare verlichting)	-	7	0
Pr. 2 Vervangen verlichting zwembad (verduurzaming)	-	15	15
Pr. 2 Duurzaamheidsmaatregelen (reserve duurzaamheid energietransitie)	-	0	109
Pr. 3 Leerlingenerv, benchmark, woonzorgvisie etc. (res. sociaal domein)	-	174	130
Pr. 3 Bijdrage Merweradio (Algemene reserve)	-	10	10
Pr. 4 Bouwgrondexploitaties + ant. ovk (reserve bouwgrondexploitaties)	-	60	1.048
Pr. 4 Onderzoek analyse woonzorgvisie (Algemene reserve)	-	3	0
Pr. 5 Huis van de Gemeente (voorbereidingskrediet - algemene reserve)	-	36	26
Pr. 5 Individuele trajecten (reserve individuele trajecten)	-	86	86
Pr. 5 Uitkeringen (reserve sociale verzekeringswetten)	-	31	73
Incidentele lasten gedekt via reserves	367	732	2.042
Div. Algemene reserve	-	1.446	1.446
Div. Bestemde reserve Budgetoverheveling	-	42	390
Pr. 2 Bestemde reserve Verkeersveiligheid	25	25	25
Pr. 3 Bestemde reserve Sociaal domein	254	535	534
Pr. 4 Bestemde reserve Grondexploitaties	-	-	23
Pr. 5 Bestemde reserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	36	36	36
Incidentele toevoegingen aan reserves	315	2.084	2.454
	682	2.816	4.497
Waarvan incidentele baten			
Div. Algemene reserve	-	-49	-36
Div. Bestemde reserve Budgetoverheveling	-	-55	-302
Pr. 2 Bestemde reserve Openbare Verlichting	-7	-7	-
Pr. 2 Bestemde reserve Waterbeheerplan	-352	-239	-228
Pr. 2 Bestemde reserve verkeersveiligheid	-15	-15	0
Pr. 3 Bestemde reserve Sociaal domein	-	-174	-130
Pr. 2 Bestemde reserve Begraafplaatsen	-	-	-15
Pr. 2 Bestemde reserve Duurzaamheid vastgoed	-	-15	-15
Pr. 2 Bestemde reserve Duurzaamheid energietransitie	-	-	-109
Pr. 4 Bestemde reserve Bouwgrondexploitaties	-	-60	-1.048
Pr. 5 Bestemde reserve Individuele Trajecten	-	-86	-86
Pr. 5 Bestemde reserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	-31	-31	-73
Incidentele onttrekkingen aan reserves	-405	-731	-2.042
Totaal incidentele lasten en baten (saldo)	278	2.084	2.454
Voor incidentele lasten en baten gecorrigeerd saldo	451	2.453	2.696

2.5.4 EMU saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% uitkomen. Om tot een goede raming van het EMU-saldo te komen is het van belang dat ook het EMU-saldo van lokale overheden in de cijfers worden opgenomen. Met de vernieuwing van het BBV is het verplicht gesteld om het EMU-saldo te presenteren in zowel de begroting als in de jaarstukken.

				Jaarrekening 2024
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-5.082
			Uitzettingen	
		Vlottende activa	Uitzettingen	1.220.711
			Liquide middelen	17.845
		Overlopende activa	2.059.828	
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	8.790.000
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-6.475.531
			Overlopende passiva	2.106.318
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				
EMU saldo (activa -/- passiva)				-1.127.485

2.5.5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente Hardinxveld-Giessendam van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2023 respectievelijk 2024 voor gemeente Hardinxveld-Giessendam is € 223.000 en € 233.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen 2024

	S.M. van der Stel Secretaris	J.G. de Jager Secretaris	A. van der Ploeg Griffier	M.J.H.J. Jongkind Griffier
Functie (functienaam)				
In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	1-jan-24		1-jan-24	1-dec-24
In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	heden		heden	heden
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja		Ja	Ja
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%		100%	100%
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	117.775		101.953	8.696
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	19.555		18.623	1.396
Totale bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	137.330	0	120.576	10.092
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	233.000		233.000	19.735
Bezoldiging uit hoofde van nevenwerkzaamheden bij de WNT-instelling	0	0	0	0
Bezoldiging voor werkzaamheden bij gelieerde rechtspersoon	0	0	0	0
Totale bezoldiging	137.330	0	120.576	10.092
<i>Vergelijkende cijfers 2023</i>				
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Nee
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%	100%	100%	0%
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	76.435	48.439	98.402	0
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	8.090	8.328	17.598	0
Totale bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	84.525	56.767	116.000	0
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	136.855	84.312	223.000	
Bezoldiging uit hoofde van nevenwerkzaamheden bij de WNT-instelling	0	0	0	0
Bezoldiging voor werkzaamheden bij gelieerde rechtspersoon	0	0	0	0
Totale bezoldiging	84.525	56.767	116.000	0
Voor de WNT-instelling geldend bezoldigingsmaximum (indien nevenwerkzaamheden of werkzaamheden bij gelieerde rechtspersoon)	0	0	0	0
Uitkeringen in verband met de beëindiging van het dienstverband	0	7.924	0	0
Individueel toepasselijk maximum	0	75.000	0	0

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

2.5.6 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheids-verantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 14 december 2023 vastgestelde normen- en toetsingskader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de rechtmatigheidsverantwoording hoeven te worden betrokken. Deze verantwoordingsgrens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 617.000.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens.

De geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	Bedrag
1A. Overschrijding lasten op de programma's (programmaniveau)	€ 1.951.300
1B. Overschrijdingen van investeringsbudgetten (investeringskredieten)	€ 54.000
2. Ongeautoriseerde reservemutaties.	€ 0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten op de programma's en onderschrijdingen investeringskredieten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de Raad zijn gemeld (niet tijdig gemeld i.o.m. intern vastgelegde spelregels in de financiële verordening Hardinxveld-Giessendam 2024).	€ 0
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	€ 2.005.300

4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 854.300
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	€ 1.151.000

Voorwaardencriterium	Bedrag
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed.	€ 1.357.600

Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium	Bedrag
Geen bevindingen.	€ 0

Samenvatting	Bedrag
Totaal onrechtmatigheden	€ 3.308.900
Waarvan acceptabel	€ 854.300
Waar niet-acceptabel	€ 2.454.600

Voor een nadere analyse van de afwijkingen verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering

2.5.7 Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de raadsvergadering van 19 december 2024 heeft de gemeenteraad het controleprotocol 2024 vastgesteld, ten aanzien van begrotingsrechtmatigheid is hierin het volgende opgenomen. Deze geldt ook voor het verslagjaar 2024.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) dienen de afwijkingen in de jaarrekening ten opzichte van de ontwerpbegroting en de begroting na wijziging goed herkenbaar te worden opgenomen en toegelicht. Uitgangspunt daarbij is dat begrotingsafwijkingen en overschrijdingen van investeringen waarbij het college bij het doen van de uitgaven binnen het door de raad vastgestelde beleid is gebleven, niet strijdig zijn met het budgetrecht.

In de jaarrekening vindt conform artikel 28 van het BBV door het college een analyse van de verschillen ten opzichte van de begroting plaats. Bij de analyse moet in ieder geval aan de volgende elementen aandacht worden besteed:

- De oorzaak van de afwijking
- De relatie met de prestaties
- De passendheid in het beleid
- De dekking vanuit andere programma's (alternatieve dekking)
- Mogelijke eerdere informatievoorziening over de afwijking aan de raad
- Eventueel de mate van verwijtbaarheid

In onderstaande tabel bevat een weergave van de verschillende 'soorten' begrotingsafwijkingen met bijbehorende gevolgen voor de rechtmatigheid:

'Soorten' begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijnesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de		X

'Soorten' begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		

'Soorten' begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. ▪ Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar ▪ Geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in volgende jaren. ▪ Jaar van investeren ▪ Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Analyse begrotingsoverschrijdingen 2024

Hieronder zijn de begrotingsoverschrijdingen 2024, op productniveau, opgenomen. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's. De begrotingsoverschrijdingen betreffen de nadelige effecten op de lasten van de producten.

			x € 1.000
Progr.	Prod.nr.	Omschrijving	Bedrag Overschrijding
Acceptabel			
1	000	College en bestuurlijke ondersteuning	469
1	010	Burgerzaken	35
5	205	Stelpost nieuw beleid/onvoorzien	79
			583
Niet acceptabel			
1	000	College en bestuurlijke ondersteuning	100
1	005	Raad en raadsondersteuning	67
2	020	Integratele veiligheid	12
2	035	Haven	20
2	180	Openbaar groen	22
5	220	Bedrijfsvoering	876
			1.097

		x € 1.000
Krediet		Bedrag Overschrijding
Renovatie straatverlichting		3
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektrisch varen		6
Herinrichting Buitendams fase I		21
IJzergieterij, kwaliteit openbare ruimte Waterfront		9
Giessenbrug Marsstraat		10
Vervanging dockingstations		4
Uitvoering motie "Meer bankjes in ons dorp"		1
		54

Toelichting "acceptabel"

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 469.000 nadelig

Pensioenvoorziening wethouders:

Voor onze (oud)bestuurders hebben wij de verplichting om een pensioenvoorziening te vormen. Jaarlijks wordt een actuariële berekening gemaakt voor de verplichting per 31 december van het jaar. Tegenover de voorziening is in het verleden een beleggingsverzekering afgesloten.

De ontwikkeling van de beleggingsportefeuille vertoont in 2024 een positieve ontwikkeling van circa € 24.000. De pensioenvoorziening vertoont daarentegen een negatieve ontwikkeling, waarbij in 2024 een extra dotatie nodig is van circa € 225.000. De oorzaken van deze dotatie zijn meerledig. Allereerst is de rekenrente bepalend voor de doorrekening en deze is licht lager dan in voorgaande jaren. Verder is de sterftetabel bepalend. Door een hogere levensverwachting (periode na pensionering) is een hogere dekking nodig. Tot slot is door tussentijdse vervanging van een bestuurder sprake van een dubbele dotatie.

Voorziening wachtgelden oud-bestuurders:

Voor een tweetal oud-bestuurders is per 31 december 2024 een voorziening getroffen. De omvang van de voorziening bevat de verwachte verplichting, waarbij eind 2025 één oud-bestuurder met pensioen gaat. De andere oud-bestuurder heeft tot en met begin 2027 recht op wachtgeld. In totaliteit gaat het om een bedrag van € 180.000.

Overig

De overige overschrijdingen hangen samen met meerdere kostenposten, waaronder bestuurlijke samenwerking.

010 Burgerzaken

€ 35.000 nadelig

Dit betreft een overschrijding van het deel rijksleges in de reisdocumenten. Daar tegenover staat ook hogere legesinkomsten

010 Stelpost nieuw beleid/onvoorzien

€ 79.000 nadelig

Op deze post worden de effecten van de geraamde urenbesteding aan projecten/investeringen voorzien alsmede de post onvoorzien. De urentoerekening is pas achteraf te bepalen en daarmee niet voorzienbaar.

Toelichting "niet acceptabel"

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 100.000 nadelig

Uitkeringen voormalige bestuurders:

Voor een tweetal bestuurders hebben wij een wachtgeldverplichting, deze zijn ten dele in onze begroting voorzien, maar vallen ruim hoger uit dan op basis van de begroting 2024 is berekend. Het nadeel bedraagt circa € 100.000.

005 Raad en raadsondersteuning

€ 67.000 nadelig

Raadsledenvergoedingen

De raadsledenvergoedingen zijn verhoogd en overschrijden daarmee de raming zoals deze in de primaire begroting was opgenomen met ruim € 17.000.

Griffier + overige kosten raadsondersteuning

Met het vertrek per eind 2024 van de griffier en het aantrekken van een nieuwe griffier is voor de maand december sprake van dubbele loonkosten. Verder is op meer onderdelen, zoals externe adviesopdrachten, sprake van een overschrijding.

Accountantskosten:

De hogere accountantskosten 2024 hangen samen met twee onderdelen. De eerste betreft de afronding van de controle van de jaarrekening 2023. Door vooral een groter aantal SISA-regelingen en de complexiteit daarvan heeft de accountant meer controlewerkzaamheden moeten verrichten. Daarnaast vergde de afwikkeling van de controle zowel meer inzet van de organisatie als van de accountant waardoor ook extra inzet nodig was. In de audit commissie van 2 december 2024 is het een en ander ook toegelicht door de accountant. Tijdige bijstelling van de begroting was daarmee niet meer mogelijk en leidt tot een overschrijding (€ 16.000). Daarnaast heeft de accountant in 2024 al een groot aantal werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole 2024 verricht en een deel van het benodigde budget besteed. Dit leidt ook tot een overschrijding van het budget (circa € 15.000) in 2024.

020 Integrale veiligheid

€ 12.000 nadelig

De hogere kosten betreffen vooral hogere kosten uitbestede werkzaamheden.

035 Haven

€ 20.000 nadelig

De overschrijding hangt met name samen met de hogere energiekosten.

180 Openbaar groen

€ 12.000 nadelig

De kosten voor onderhoud openbaar groen vallen hoger uit dan voorzien.

220 Bedrijfsvoering

€ 876.000 nadelig

Inhuur

De totale inhuurkosten vallen circa € 270.000 hoger uit dan voorzien. Daarbij is op meerdere teams sprake van overschrijding. Dit geldt onder andere op het team Veiligheid, waarbij langere inzet noodzakelijk was i.v.m. afronding van werkzaamheden. Ook het team Burgerzaken moest vanwege verplichte opleidingen langer dan voorzien in huren.

Overige kosten

Op de overige kosten is sprake van een overschrijding van circa € 75.000. Een groot deel van deze kosten hangt deels samen met hogere personeelsgerelateerde kosten zoals arbo (€ 57.000) en opleidingen/cursussen (€ 18.000). De overschrijdingen hebben meerdere oorzaken, waarbij werving en selectie samenhangt met extra inzet op dit onderdeel vanwege langer openstaande en moeilijk vervulbare vacatures. De overschrijding op arbo wordt enerzijds veroorzaakt door hogere inzet op (langdurig) ziekteverzuim. Anderzijds waren maatregelen nodig om te voldoen aan de arbo eisen voor werkplekken. De cursussen e.d. vallen hoger uit omdat o.a. nieuw personeel aanvullende opleidingen volgen.

Tot slot vallen de kosten voor onder andere gebruiksrechten en uitbestede werkzaamheden hoger uit dan voorzien. In totaal gaat het om circa € 70.000.

Bijdragen aan samenwerkingsverbanden

Voor de dienstverlening maken wij onder meer gebruik van de Servicegemeente Dordrecht. Daarbij blijken de kosten over 2024 hoger te vallen dan voorzien. Deze hangt dit samen met het BTW-percentage welke ten laste van de gemeente komt zogenaamde kostenverhogende BTW). Daarnaast is voor diverse onderdelen op basis van werkelijke besteding afgerekend. Dit geldt o.a. voor extra ICT-gerelateerde kosten en advisering. Omdat de verdeling van de kosten op basis van vaste verdeelsleutels aan de diverse onderdelen plaatsvindt leidt dit met name bij de teams Financiën en ICT tot overschrijdingen. De overschrijding bedraagt in totaal € 375.000, waarbij elders in de begroting sprake is van lagere kosten dan voorzien.

Toelichting kredietoverschrijdingen

Renovatie straatverlichting

De werkzaamheden zijn uitgevoerd en afgerond en € 3.000 hoger uitgevallen dan verwacht.

Aanpassen steiger veerdienst i.v.m. elektrisch varen

De werkzaamheden zijn uitgevoerd en afgerond en € 7.000 hoger uitgevallen dan verwacht. Tegenover de hogere kosten staan ook hogere subsidiebatens. Per saldo is daardoor sprake van een voordeel van circa € 43.000.

Herinrichting Buitendams fase I

De werkzaamheden zijn nog in uitvoering, waarbij het beschikbare krediet voor 2024 is overschreden met € 21.000.

De overschrijding in 2024 wordt veroorzaakt doordat de voorbereiding meer tijd vraagt dan eerder gepland. Met name het overleg met nutsbedrijven en de planning van hun werkzaamheden vergt meer voorbereiding. De voorlopige planning van Stedin is dat in het 4de kwartaal van 2025 een start met vervanging van kabels, leidingen en huisaansluitingen kan worden gemaakt.

De overschrijding over 2024 kan vooralsnog worden opgevangen binnen het totale krediet.

IJzergieterij, kwaliteit openbare ruimte Waterfront

In 2024 was een inkomsten begroot van € 8.500. Deze is in 2024 niet gerealiseerd en doorgeschoven naar 2025.

Het overleg is samen met de klankbordgroep afgerond in 2024. Het overleg met het Waterschap wordt naar verwachting in het 1ste kwartaal van 2025 afgerond, waarna de uitvoering kan starten.

Giessenbrug Marsstraat

De raming is in 2024 overschreden met € 9.800.

Op basis van het besluit over de prioritering van de grote projecten is dit project "on hold" gezet. De overschrijding 2024 kan binnen het totale krediet worden opgevangen.

Vervanging dockstations

Het beschikbare krediet is met € 4.400 overschreden.

In 2024 is er een krediet beschikbaar gesteld om de docking stations te vervangen, omdat de voorgaande ZERO clients niet geschikt zijn om te werken met de nieuwe KPN werkplekomgeving. In het 3de kwartaal van 2024 zijn alle docking stations vervangen, waarbij de kosten hoger bleken dan voorzien.

Uitvoering motie "Meer bankjes in ons dorp"

Het krediet is met € 700 overschreden.

In 2023 is al een groot deel van de motie uitgevoerd. Een deel van de motie is toen uitgevoerd. Vooral binnen de bebouwde kom zijn diverse bankjes gerealiseerd. De gemeenteraad is via een informatiebrief hierover ingelicht.

Diverse aanvragen voor het plaatsen van een bankje buiten de bebouwde kom (onder andere op grond van het waterschap) zijn in 2024 uitgevoerd, waarbij de benodigde materialen zijn ontvangen. De bankjes zijn in het voorjaar 2025 geplaatst.

2.6 Bijlage Single Information Single Audit (SISA)

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering financiële bijstand Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (in jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05
			1	10	Ja	Nee	Nee
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07			
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12
			€0	€0	€15.835	€24.656	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18
			€0	€4.180	€3.569	€34.781	€1.847
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprenken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprenken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24
			€0	€0	€0	€0	€21.251
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02			
			€0	Nee			
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen
			€ 18.094 Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05
			€ 210.863 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	€ 6.000 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08	€ 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	€ 169.871 Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10	€ 320.866
			1				
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03		
			€ 99.478 Correctie besteding (jaar T-1)	€ 0 Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	€ 0 Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	
			€ 232.876 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	€ 0 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/09	€ 133.399 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Nee Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/11	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08				
			1				

OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/referentie nummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06		
			1 SB240100	b) De vernieuwing van bemande openingstijden	€ 33.204	€ 66.407	b) De vernieuwing van bemande openingstijden	€ 33.204		
			3	openingstijden van een bibliotheekvestiging						
			4							
			100	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07							
			1 Nee							
			100							
			IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)
Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03				Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06		
1 IenMBSK-2013/133679	€ 0	€ 0				€ 0	€ 0	€ 0		
100										
Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)				Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie								
Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09				Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12		
1 IenMBSK-2013/133679	€ 0	€ 0				€ 0	€ 0	Nee		
100										
IenW	E4B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)				Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06		
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	5000006246	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 (vorig jaar : IENW/BSK-2023/254129)							
			22							
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09					
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	5000006246	Nee					
			2 (vorig jaar : IENW/BSK-2023/254129)							
			22							
Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel							
Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13							
1 060482 Gemeente Alblasserdam	5000006246	mt	Nee							
2 (vorig jaar : IENW/BSK-2023/254129)										
22										
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet, gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente		
			L1 Participatiewet (PW)	L1 Participatiewet (PW)	Gemeente	L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente	L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente	L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	L7 Participatiewet (PW)	L7 Participatiewet (PW)			
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Mutaties (dotaties en vrijaf) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14									
€ 0	Nee									

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet, totaal 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/03	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/05	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
			100	060523 Gemeente Hardinveld-Giesseindam	€ 2.956.022	€ 71.705	€ 110.315	€ 689	€ 26.779
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/08	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/09	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/10	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/11	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
			100	060523 Gemeente Hardinveld-Giesseindam	€ 0	€ 10.229	€ 1.140	€ 0	€ 301.156
			2						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/14	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2A/15	Aard controle D2 Indicator: G2A/16		
			100	060523 Gemeente Hardinveld-Giesseindam	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking), gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) Bob onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking), totaal 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/02	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/03	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/04	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/05	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/06
			100	060523 Gemeente Hardinveld-Giesseindam	€ 12.800	€ 935	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/08	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/09	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/10	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/11	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfte baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/12
			100	060523 Gemeente Hardinveld-Giesseindam	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), gemeentedeel 2024	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
				1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
				1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	Nee		
				2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	Nee		
				3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	Nee		
				4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	Nee		
				5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	Nee		
				6 Totaal	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14		
				1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
				2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
				3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
				4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
				5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
				6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
				1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0		
				2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0		
				3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0		
				4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0		
				5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0		
				6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), totaal 2023	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4A blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2023 heeft ontvangen. De gegevens uit de beschikking neemt u hier op.	Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01	Aard controle R Indicator: G4A/02	Aard controle R Indicator: G4A/03	Aard controle R Indicator: G4A/04	Aard controle R Indicator: G4A/05	Aard controle R Indicator: G4A/06
				1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 6.253	€ 2.983	
				2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 811	€ 0	
				3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 268	€ 557	€ 0	
				4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 67	€ 0	€ 0	
				5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 1.200	€ 0	
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Aard controle R Indicator: G4A/07	Aard controle R Indicator: G4A/08	Aard controle R Indicator: G4A/09		
				1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 159	0		
				2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0		
				3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0		
				4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0		
				5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	0		
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T - 1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T - 1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10	Aard controle R Indicator: G4A/11	Aard controle D2 Indicator: G4A/12	Aard controle R Indicator: G4A/13		
				1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0		
				2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0		
				3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0		
				4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0		
				5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende uitkering Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02	€ 0	€ 0	Nee	
			€ 362.876	€ 159.057				
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	
		1 Exploitatie Zwerfbad	€ 69.202	€ 63.656		€ 5.546		
		2 Onderhoud Zwerfbad	€ 13.912	€ 12.925	€ 987			
		3 Exploitatie Sporthallen	€ 32.954	€ 32.199		€ 755		
		4 Onderhoud Sporthallen	€ 9.408	€ 7.389	€ 2.018			
		5 Groot onderhoud Sporthallen	€ 3.314	€ 3.314				
		6 Onderhoud sportvelden	€ 15.192	€ 14.909	€ 283			
		7 Aankoop schrob/zuigmachine	€ 1.651		€ 1.651			
		8 Sportbeleid	€ 13.424			€ 13.424		
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
		1 Lokaal Sportakkoord	€ 14.204	€ 16.571	€ 27.378	Ja	Ja	
		2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 97.239	€ 115.931	€ 239.306	Ja	Ja	
		3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 21.851	€ 23.837	€ 40.619	Ja	Ja	
		4 Kansrijke Start	€ 17.481	€ 19.468	€ 40.156	Ja	Ja	
		5 Mentale Gezondheid	€ 5.463	€ 5.244	€ 13.451	Ja	Ja	
		6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 19.120	€ 22.791	€ 22.791	Ja	Ja	
		7 Valpreventie	€ 51.898	€ 61.945	€ 86.608	Ja	Ja	
		8 Leefomgeving	€ 10.926	€ 13.024	€ 21.414	Ja	Ja	
		9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 2.731	€ 2.622	€ 5.244	Ja	Ja	
		10 Versterken sociale basis	€ 39.332	€ 39.332	€ 69.958	Ja	Ja	
		11 Mantelzorg	€ 10.926	€ 10.926	€ 24.167	Ja	Ja	
		12 Eén tegen eenzaamheid	€ 10.926	€ 10.488	€ 20.976	Ja	Ja	
		13 Welzijn op recept	€ 10.380	€ 9.964	€ 9.964	Ja	Ja	
		14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 2.731	€ 3.221	€ 4.004			
		15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 7.975	€ 9.842	€ 16.530	Ja	Ja	
		Eindverantwoording (Ja/Nee)				Ja	Ja	
		Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07						
		Nee						
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H35B/02				
		1 060505 Gemeente Dordrecht	€ 152.592					
		2						
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise Aard controle R Indicator: J41B/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: J41B/04	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06
		1 provincie zuid-holland	€ 0	€ 44.000	€ 39.600	0	1	
		5						
		Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09				
		1 provincie zuid-holland	1.700	Ja				
		2						
		3						
		4						
		5						

VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishouders in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruikte energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishouders in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruikte energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			0	€ 0	€ 105.106	50	€ 6.250	€ 158.160
			Het aantal huishouders dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
VRO	J75B	Regiodeals 3 ^e tranche	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			74	€ 1.949	€ 1.949			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
VRO	J75B	Sisa tussen medeoverheden	0	0	0	0	0	74
			Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/03	Aard controle R Indicator: J75B/04	Aard controle R Indicator: J75B/05	
			1	060523 Hardinveld-Giesendam	DGNVLG / 2020695	Dynamiek aan de oevers	€ 36.306	€ 0
			100	Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator J75B/01. In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/06	Aard controle R Indicator: J75B/07	Aard controle R Indicator: J75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/09		
			1	060523 Hardinveld-Giesendam	€ 72.355	€ 0		
			100	Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Einderantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/10	Aard controle R Indicator: J75B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/12			
			1	€ 72.355	€ 13.432	Nee		
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	2					
			3					
			Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	1	LA/23-03617121	€ 135.478	0	€ 0	€ 135.478
			100	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, oerntueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Einderantwoording (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 0	Nee		
VRO	J210B	Sisa tussen medeoverheden	1	030008 Provincie Zuid-Holland	€ 35.795	€ 340.786	0	Nee
			5					
			Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	€ 0	€ 94.800	€ 50.204	€ 176.733	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 2.746.342	Totaal bedrag vorderingen (i onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	€ 174.604
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 vermindert met 09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
AenM	M16	Gemeenten	€ 0	€ 8.188	€ 0	€ 2.936.532	€ 10.325.118	

DEEL 3

OVERIGE GEGEVENS

3.1 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Volgt later.

DEEL 4

BIJLAGEN

4.1 Kredietenstaat

	Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Oorspr. krediet	Werkelijk t/m 2023	2024 Begroot	2024 Werkelijk	Restant	Afsluiten	Toelichting jaarrekening 2024
04 Openbare verlichting									
70301019	Renovatie straatverlichting 2023	Openbare verlichting	46.000	-	228.453	231.600	-3.147	Ja	Werkzaamheden zijn afgerond.
70301020	Renovatie straatverlichting 2024	Openbare verlichting			46.000	719	45.281	Ja	Werkzaamheden zijn eind 2024 uitgevoerd, er volgt nog een schouwronde. Financiële afrekening eind eerste kwartaal 2025.
04 Veerdiensten									
70400000	Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		200.000	-	200.000	206.629	-6.629	Ja	De werkzaamheden zijn uitgevoerd en de eindafrekening heeft plaatsgevonden.
70400000	Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		-150.000	-	-150.000	-200.000	50.000	Ja	De werkzaamheden zijn uitgevoerd en de eindafrekening heeft plaatsgevonden.
70400001	Aanlegsteiger Waterbus		-	-	300.000	-	300.000	Nee	De werkzaamheden zijn nog niet uitgevoerd.
70400001	Aanlegsteiger Waterbus		-	-	-200.000	-	-200.000	Nee	De werkzaamheden zijn nog niet uitgevoerd.
04 Verkeersvoorzieningen									
70300077	Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		200.000	86.996	113.004	-5.140	118.144	Nee	De werkzaamheden zijn afgerond. De fietsenstalling station Boven-Hardinxveld is uitgebreid. De afwikkeling met de subsidieverstrekker moet nog plaatsvinden.
70300077	Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		-180.000	-	-180.000	-	-180.000	Nee	De werkzaamheden zijn afgerond. De fietsenstalling station Boven-Hardinxveld is uitgebreid. De afwikkeling met de subsidieverstrekker moet nog plaatsvinden.
04 Wegen, straten en pleinen									
70300016	PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	Wegen	357.641	456.410	36.231	-	36.231	Ja	De werkzaamheden voor de herinrichting van de Spoorweg zijn geheel afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.
70300070	(2021) Reconstructie Spindermolen	Wegen	450.000	6.539	50.000	1.766	48.234	Nee	Zoals bij de najaarsnota is gemeld, is de uitvoering gekoppeld aan de planning van de uitbreiding van de begraafplaats. Omdat die werkzaamheden meer tijd vragen is de planning doorgeschoven naar 2025, aansluitend aan de afronding van de uitbreiding van de begraafplaats.
70300081	Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord	Ruimtelijke ontwikkelingen	3.506.000	13.572	50.000	40.058	9.942	Nee	Deze werkzaamheden zijn gekoppeld aan de voortgang van de woningbouw gebied middenwetering. Zodra er instemming is van de provincie zal dit project weer hervat worden.
70300082	Herinrichting Buitendams fase 1	Wegen	800.000	18.650	172.849	193.512	-20.663	Nee	De voorbereiding vraagt meer tijd dan eerder gepland. Met name het overleg met nutsbedrijven en de planning van hun werkzaamheden vergt meer voorbereiding. De voorlopige planning van Stedin is dat in Q4 een start met vervanging van kabels, leidingen en huisaansluitingen kan worden gemaakt.

	Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Oorspr. krediet	Werkelijk t/m 2023	2024 Begroot	2024 Werkelijk	Restant	Afsluiten	Toelichting jaarrekening 2024
70300084	Aanpassen spoorwegovergang Binnendams		1.000.000	18.196	131.804	47.639	84.165	Nee	In 2024 is verder gewerkt aan een eerste verkenning van een ontwerp. Na overleg met Prorail hierover is de verkenning voortgezet en zijn enkel varianten gemaakt op het niveau van een schetsontwerp. In 2025 worden de gesprekken met Prorail verder gevoerd om tot een definitief ontwerp te komen.
70300086	(2023) Asfalt	Wegen	247.734	-	247.734	247.500	234	Ja	Dit krediet is gebruikt voor groot onderhoud asfalt aan de Hakgriend en Rivierdijk.
70300087	(2023) Elementen	Wegen	244.130	-	244.130	68.053	176.077	Ja	Dit krediet is gebruikt voor groot onderhoud parkeerterrein stationsstraat en versmalling Schapedrift tbv verkeersveiligheid bij school.
70300088	Verbreiding en herinrichting Spoorweg		1.190.000	14.803	175.197	-	175.197	Nee	De verbreding en herinrichting van de Spoorweg is gekoppeld aan ontwikkeling bedrijventerrein. Na verkrijgen van een ontheffing voor flora en fauna starten de werkzaamheden hiervoor begin 2025. Nu de inrichting van het bedrijventerrein definitief is kan het ontwerp van de weg verder worden afgerond en de uitvoering worden voorbereid.
70300091	Planmatig onderhoud bruggen 2024				59.250	25.312	33.938	ja	In afwachting van het beheerplan kunstwerken is alleen het hoognodige uitgevoerd. Het restant zal in 2025 benut worden.
70300092	(2024) Asfalt	Wegen			220.000	-	220.000	Ja	Voor groot onderhoud asfalt is gebruik gemaakt van restantkredieten uit eerdere jaren. Er is eind 2024 nog opdracht gegeven voor werkzaamheden ten laste van dit krediet, die in het voorjaar 2025 uitgevoerd worden. Het gaat om asfalteringswerkzaamheden op de Nieuweweg ten zuiden van de Wieling en op de Peulenlaan ter hoogte van de rotonde bij Buitendams.
70300093	(2024) Elementen	Wegen			131.442	-	131.442	Ja	Evenals bij asfaltwerkzaamheden is er een overeenkomst met een aannemer voor meerdere jaren en zijn er werkzaamheden gepland begin 2025 voortkomend uit voorbereiding in 2024.
70300097	IJzergieterij, herinrichting kruising	Ruimtelijke ontwikkelingen	500.000	-	250.000	8.395	241.605	Nee	Uitvoering start in 2025
70300098	IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen	250.000	36.050	222.545	27.911	194.634	Nee	Het overleg is samen met de klankbordgroep afgerond in 2024. Het overleg met het Waterschap wordt naar verwachting in Q1 2025 afgerond, waarna de uitvoering kan starten.
70300098	IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen		✔	-8.595	✔	-8.595	Nee	Het overleg is samen met de klankbordgroep afgerond in 2024. Het overleg met het Waterschap wordt naar verwachting in Q1 2025 afgerond, waarna de uitvoering kan starten.
70300099	Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	Wegen	750.000	149.567	450.434	59.939	390.495	Nee	Het eerste deel van de Hakgriend is in het kader van groot onderhoud uitgevoerd vanwege de slechte en onveilige staat waarin dit deel verkeerde. Het overige deel is derhalve doorgeschoven naar 2025.
70300103	Uitkomsten visuele inspectie 2021	Wegen	150.000	8.591	141.409	-	141.409	Ja	Er is in 2024 een aantal grotere onderhoudsprojecten uitgevoerd, zoals Hakgriend, Rivierdijk, ventwegen Rivierdijk, herstraatwerkzaamheden op een aantal locaties. Hiervoor zijn de nodige budgetten aangewend, maar een aantal zaken is blijven liggen tot 2025.

	Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Oorspr. krediet	Werkelijk t/m 2023	2024 Begroot	2024 Werkelijk	Restant	Afsluiten	Toelichting jaarrekening 2024
70300107	Reconstructie 't Laantje (PPN 2023)	Wegen	430.000	75.198	354.802	272.201	82.601	Nee	De werkzaamheden zijn op enkele kleinere zaken na (o.a. inzaaien) gereed. De onderhoudstermijn loopt tot in 2025 en daarna kan het geheel afgesloten worden.
70300108	Giessenbrug Marsstraat (PPN 2023)		300.000	77.481	50.020	59.824	-9.804	Nee	Zoals bij de najaarsnota is gemeld, staat dit project in hold in verband met de prioritering van grotere projecten.
04 Waterkering en afwatering			-						
70250010	Herstel over Koningin Wilhelminalaan				27.500	25.180	2.320	Ja	Project is afgerond. Budget is licht onderschreden.
06 Onderwijs			-			-			
70701016	Aankoop grond voor schoolplein Regenboog		19.828	0	19.828	-	19.828	Nee	Afronding vindt plaats in 2025
70703006	Aanvulling 1e inrichting W. de Zwijgerschool				54.524	-	54.524	Nee	Verschuiving krediet is in een raadsbesluit vastgesteld. Werkzaamheden worden naar verwachting in 2025 uitgevoerd.
07 Speelplaatsen			-			-			
70952018	(2024) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	90.000	0	70.000	49.405	20.595	Ja	Bestedingen volgen in 2025. Restant overhevelen naar FCL 70952019.
07 Sportaccommodaties									
70852003	Vervanging schrob-/zuigmachine Sporthal De Appelgaard				25.000	17.939	7.061	Ja	Er is gekozen voor een goedkopere variant.
10 Begraafplaatsen									
71500009	(2018) Uitbr. herinr. begraafplaats Spindermolen		820.800	701.741	568.190	358.808	209.382	Nee	In 2024 heeft de afronding plaatsgevonden van de aanleg van het zuidelijke deel van de begraafplaats en is gestart met de aanleg van de voorbelasting aan de oostzijde van de begraafplaats. Door de vondst van asbest heeft de aanleg van de voorbelasting vertraging opgelopen. Hierdoor is de aanleg van de voorbelasting niet voor eind 2024 afgerond maar wordt deze afgerond in de winter 2025. Restant van het krediet wordt overgeheveld naar 2025. Naar verwachting wordt het oostelijke deel in 2025 aangelegd. Afronding totale project in 2026.
71500012	Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	Begraafplaatsen	145.200	86.524	57.184	45.679	11.505	Ja	Door een goede aanbesteding van de werkzaamheden zijn er middelen overgebleven op het krediet. Het krediet mag worden afgesloten.
71500013	Ruimen delen begraafplaats Spindermolen				15.000	2.445	12.555	Nee	Voorbereiding van de werkzaamheden heeft in 2024 plaatsgevonden. De daadwerkelijke werkzaamheden worden in voorjaar 2025 uitgevoerd.
10 Pompen en riolen									
71450065	(2022) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolerings	500.000	-	500.000	23.492,45	476.508	Ja	De kredieten voor rioleringsbeheerplan 2022, 2023 en 2024 zijn gereserveerd voor projecten in Giessendam-west en de Spindermolen. Voor beide projecten is de voorbereiding in 2024 gestart.
71450067	(2023) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolerings	500.000	-	500.000	-	500.000	Ja	De kredieten voor rioleringsbeheerplan 2022, 2023 en 2024 zijn gereserveerd voor projecten in Giessendam-west en de Spindermolen. Voor beide projecten is de voorbereiding in 2024 gestart.

	Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Oorspr. krediet	Werkelijk t/m 2023	2024 Begroot	2024 Werkelijk	Restant	Afsluiten	Toelichting jaarrekening 2024
71450069	(2024) Vervanging riolering incl restant 2023	Voorziening Riolering	161.297	35.694	225.603	71.923	153.680	Ja	Deze middelen zijn aangewend voor renovatie van gemalen. Het resterende budget wordt in 2025 aangewend, o.a. voor het omleggen van een grotere persleiding van gemaal Zoals bij de najaarsnota is gemeld, is de uitvoering gekoppeld aan de planning van de uitbreiding van de begraafplaats. Omdat die werkzaamheden meer tijd vragen is de planning doorgeschoven naar 2025, aansluitend aan de afronding van de uitbreiding van de begraafplaats.
71450070	(2024) Rioleringsbeheerplan incl 2021	Voorziening Riolering	465.000	-	504.942	35.903,25	469.039	Ja	
71450072	Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	Voorziening Riolering	435.000	57.948	153.338	47.160	106.178	Ja	Werkzaamheden zijn afgerond. Het werk is vanwege aanbestedingsvoordeel en minderwerk tijdens uitvoering met een positief resultaat afgerond. Het was een gecombineerd werk met herinrichting Spoorweg.
71450088	Calamiteit riolering Nieuweweg		260.000		260.000	219.043	40.957	Ja	De inschatting is gebaseerd op de berekening van de aannemer. Hierbij hadden we zelf de al gemaakte kosten en de te verwachten kosten bij opgeteld. We wisten niet wat we nog meer zouden aantreffen in de grond. Hierdoor is het een te grove inschatting geweest. Alle werkzaamheden zijn in 2024 uitgevoerd.
71450076	Hakgriend e.o. (2021)	Voorziening Riolering	175.000	15.558	50.000	510	49.490	Nee	Dit werk wordt in combinatie met de herinrichting gedaan. Zie de toelichting bij asfalteren Hakgriend. Het betreft hier het vergroten van het riool ivm klimaatadaptatie.
11 Grondexploitatie									
71557500	Driemaster & Ichthus - grond Pietersweer 36		640.000	-	642.320	642.320	0	Ja	Grond is aangekocht in 2024,
13 Basisregistraties									
71850002	Aanschaf meetapparatuur		30.000	-	30.000	-	30.000	Nee	Er is nog geen keuze gemaakt welke apparatuur het meest geschikt is voor onze werkzaamheden.
14 Overhead									
72200112	Vervanging docking stations		70.000		70.000	74.421	-4.421	Ja	In 2024 is er een krediet beschikbaar gesteld om de docking stations te vervangen, omdat de voorgaande ZERO clients niet geschikt zijn om te werken met de nieuwe KPN werkplekomgeving. In kwartaal 3 van 2024 is dit krediet benut en zijn alle docking stations vervangen, vandaar dat het krediet afgesloten mag worden.
72200113	Vorbereidingskrediet Huis van de gemeente	Algemene reserve	116.380	80.115	36.265	25.687,61	10.577	Ja	Vorbereiding is getroffen. Krediet kan afgesloten worden.
72200547	Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194				63.000	52.340	10.660	Ja	Door aanschaf in 2024 hebben we BMP kosten niet hoeven te betalen. Door een gunstige aanbieding hebben we voordelig ingekocht.
72200548	Vervanging VW transporter 6-VPX-86 - T00195				60.000	49.241	10.759	Ja	Door aanschaf in 2024 hebben we BMP kosten niet hoeven te betalen. Door een gunstige aanbieding hebben we voordelig ingekocht.
72200555	Piaggio Porter incl. opbouw veegvuil, kiepbak (bouwjaar 2006)				25.000	14.713	10.287	Ja	In verband met hogere verwachte aanschafkosten voor een tweedehands model is er een hoger bedrag begroot. Door een gunstige aanbieding is er voordelig ingekocht.
72200115	Vervanging afvalcontainers gemeentewerf 2024				15.000	12.146	2.854	Ja	Container is aangeschaft
71800009	Uitvoering motie "Meer bankjes in ons dorp"		35.000	20.893	14.107	14.786	-679	Ja	De benodigde materialen zijn ontvangen. Bankjes worden in het voorjaar 2025 geplaatst.

4.2 Overzicht arbeidskosten en inhuur 2024

	Salarissen		Inhuur		Totaal	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
<u>Bestuurlijke organisatie</u>					-	-
Raadsleden	256.396	271.045	-	-	256.396	271.045
Raadsgriffie	310.800	319.948	-	-	310.800	319.948
Dagelijks bestuur	624.170	712.923	-	-	624.170	712.923
Totaal bestuurlijke organisatie	1.191.366	1.303.916	-	-	1.191.366	1.303.916
<u>Ambtelijke organisatie</u>						
Bestuursondersteuning	2.203.363	2.232.787	95.000	204.313	2.298.363	2.437.100
Team Samenleving	1.868.549	1.864.935	575.257	639.123	2.443.806	2.504.058
Team Samenleving - inhuur projecten	-	-	892.800	755.436	892.800	755.436
Team KCC en omgevingszaken	924.154	808.279	610.000	820.166	1.534.154	1.628.445
Team Veiligheid	495.516	503.713	479.800	476.302	975.316	980.015
Sociaal Team	938.779	945.281	-	-	938.779	945.281
Ambtenaren burgerlijke stand	3.000	6.898	-	-	3.000	6.898
Team Leefomgeving en buitendienst	3.443.852	3.616.013	439.223	433.736	3.883.075	4.049.749
Totaal ambtelijke organisatie	9.877.213	9.977.906	3.092.080	3.329.075	12.969.293	13.306.981
Overig	-	-	-	-	-	-
Voormalig personeel	7.260	-	-	-	7.260	-
Totaal overig en voormalig pers.	7.260	-	-	-	7.260	-
Totaal salarissen en sociale lasten	11.075.839	11.281.821	3.092.080	3.329.075	14.167.919	14.610.897

De totale salarissen en inhuur kosten vallen € 442.978 hoger uit dan geraamd. Daarbij zijn de salarissen ca € 200.000 hoger dan geraamd en vallen de inhuurkosten ca € 230.000 hoger uit dan geraamd.

De belangrijkste oorzaken voor de hogere salariskosten betreffen:

- Bestuurlijke organisatie:
 - Hogere vergoeding voor raadsleden dan in de begroting 2025 was voorzien. Dit hangt samen met een bijstelling van de raadsledenvergoeding
 - Door pensionering in 2025 van de griffier en het benoemen van een nieuwe griffier per 1 december 2024 vallen de salariskosten hoger uit
 - Onder de kosten voor het dagelijks bestuur vallen ook de kosten voor wachtgeld van voormalig bestuurders. Door vertrek van een bestuurder en het aanstellen van een bestuurder zijn extra salariskosten en kosten voor wachtgeld gemaakt.
- Ambtelijke organisatie:
 - Bij team Samenleving zijn hogere kosten gemaakt, mede door extra inzet op het sociaal team.
 - Bij het KCC (incl. Burgerzaken) en omgevingszaken zijn hogere kosten gemaakt. Bij het KCC (team Burgerzaken) hangt dat met name samen met extra inhuur vanwege verplichte opleidingen. Bij team Omgevingszaken heeft extra inzet plaatsgevonden om het vergunningentrajact te borgen.
 - Bij de Buitendienst heeft extra inzet op het vlak van vast personeel plaatsgevonden. Dit heeft grotendeels te maken met de pensionering van een aantal medewerkers in 2025 en daarna, waarmee de continuïteit wordt gewaarborgd.

4.3 Overzicht van baten en lasten per taakveld

De tabellen op de volgende pagina's tonen de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor werkelijke baten en lasten over 2024.

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Dienstverlening en bestuur		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-112	0	-112
0.2	Burgerzaken	-881	393	-488
0.1	Bestuur	-2.838	0	-2.838
0.4	Overhead	-576	5	-571
Subtotaal Programma 1 Dienstverlening en bestuur		-4.407	397	-4.010
Programma 2 Leefomgeving en veiligheid		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-715	978	263
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.077	4	-2.074
1.2	Openbare orde en veiligheid	-418	14	-405
2.1	Verkeer en vervoer	-3.145	163	-2.981
2.4	Economische havens en waterwegen	-67	38	-29
2.5	Openbaar vervoer	-141	0	-141
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.776	2	-1.774
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.162	2.704	542
7.2	Riolering	-1.486	2.076	590
7.3	Afval	-2.471	2.795	324
7.4	Milieubeheer	-1.451	288	-1.163
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-636	370	-266
Subtotaal Programma Leefomgeving en veiligheid		-16.547	9.433	-7.114

Programma 3 Vitaal en sociaal		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-413	316	-97
1.2	Openbare orde en veiligheid	-14	0	-14
4.1	Openbaar basisonderwijs	-87	0	-87
4.2	Onderwijshuisvesting	-632	1	-631
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.094	365	-728
5.1	Sportbeleid en activering	-187	114	-74
5.2	Sportaccommodaties	-2.145	1.232	-913
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-25	0	-25
5.4	Musea	-9	0	-9
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0
5.6	Media	-95	101	6
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-110	13	-97
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.498	526	-1.972
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-2.139	372	-1.766
6.3	Inkomensregelingen	-5.039	4.132	-908
6.4	WSW en beschut werk	-277	0	-277
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-823	0	-823
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
7.1	Volksgesondheid	-918	13	-905
6.71b	Begeleiding (WMO)	-1.538	0	-1.538
6.71c	Dagbesteding (WMO)	-1.091	0	-1.091
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-1.363	0	-1.363
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-15	0	-15
6.5	Arbeidsparticipatie	-562	0	-562
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-183	479	297
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	-528	0	-528
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-719	0	-719
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	-1.617	0	-1.617
6.82a	Jeugdbescherming	-302	0	-302
6.73a	Pleegzorg	-427	0	-427
6.74c	Gesloten plaatsing	-228	0	-228
6.82b	Jeugdreclassering	-25	0	-25
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	-1.128	0	-1.128
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	-699	0	-699
6.73b	Gezinsgericht	-190	0	-190
6.72b	Jeugdhulp behandeling	-167	0	-167
Subtotaal Programma 3 Vitaal en sociaal		-27.287	7.664	-19.623

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Ruimte en economie		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-23	1.106	1.083
0.5	Treasury	-15	222	207
3.1	Economische ontwikkeling	-591	0	-591
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-45	36	-10
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.665	669	-996
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.046	1.268	-778
8.3	Wonen en bouwen	-1.469	653	-816
<i>Subtotaal Programma 4 Ruimte en economie</i>		-5.853	3.953	-1.900
Programma 5 Bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-598	216	-383
0.4	Overhead	-6.572	67	-6.505
0.5	Treasury	-25	109	85
0.61	OZB woningen	-196	2.901	2.705
0.62	OZB niet-woningen	0	2.155	2.155
0.64	Belastingen overig	0	105	105
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	34.695	34.695
0.8	Overige baten en lasten	102	364	467
2.1	Verkeer en vervoer	-2	45	43
8.3	Wonen en bouwen	-302	0	-302
<i>Subtotaal Programma 5 bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen</i>		-7.594	40.659	33.066
Totaal		-61.688	62.106	418

- = nadelig / + = voordeling

4.4 Vaststellingsbesluit jaarrekening 2024

AAN DE LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van de artikelen 198 en 199 van de Gemeentewet te besluiten de jaarstukken 2024 vast te stellen en het voordelige resultaat van € 418.139 als volgt te bestemmen:

▪ Toevoegen aan de algemene reserve (gelabeld)	€	84.000
▪ Toevoegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein	€	59.000
▪ Toevoegen aan de algemene reserve	€	275.139

De secretaris

De burgemeester

S.M. van der Stel

D.A. Heijkoop

Conform voorstel college besloten.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 26 juni 2025

De griffier

De voorzitter

M.J.H.J. Jongkind

D.A. Heijkoop

